ՅԱՌԱՋ

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

"HARATCH,,
JOURNAL ARMÉNIEN PARAISSANT TROIS FOIS PAR SEMAINE
Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN
Rédaction et Administration / Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն — 208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e).

Հեռաձայն՝ Nord 57 - 82
Մէթրօ.— Louis Blanc կամ Jaurès

ԲԱԺՆԵԳԻՆ	Եռամսեայ	Վեցամսեայ	Տարեկան
Ֆրանսա և գաղութներ	20 ֆր.	38 ֆր.	75 ֆր.
Անգլիա և » Եգիպտոս, Իրան	10 շ.		20 շ.
Ամերիկա	—	3 տ.	5 տ.
Ուրիշ երկիրներ	—	50 ֆր.	100 ֆր.

Հասցէի փոփոխութեան համար 2 ֆր. վճարել անհրաժեշտ է:

ԿԻՐԱԿԻ
1
ՕԳՈՍՏՈՍ
1926

1 AOUT 1926

On reçoit des annonces en français et en arménien.

Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 157 — Կը հրատարակուի ԿԻՐԱԿԻ, ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ և ՈՒՐԲԱԹ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԽԱՌՆԱԿ ԶՐՈՅՑՆԵՐ ՇՐՋԱՆ Կ'ԸՆԵՆ ՌՈՒՍԻՈՅ ՆԵՐՔԻՆ ԿԱՑՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՄԷԿ ՏԱՐՈՒԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

«Յառաջ»ի հրատարակութեան երկրորդ տարին թեւակոխած ատեն, կ'ուզենք ամէնէն առաջ, մեր խորին շնորհակալութիւնը յայտնել բոլոր անոնց, որոնք ինքնաբերաբար քաջալերեցին այս ձեռնարկը, իբրեւ իրական պահանջ մը:

Առաջին օրէն իսկ, մեր համեստ գրասենեակը շրջապատուած էր ընկերներով և բարեկամներով, որոնք փոխն ի փոխ կուգային և որոնց ամէն մէկը աշխատանք մը կը գտնէր իրեն համար, իբրեւ միեւնոյն յարկին անդամը: Եւ այսպէս ալ կը շարունակուի մինչեւ այսօր: «Յառաջ»ի խմբագրատունը դարձած է մտերմիկ բոյն մը, ուր ոչ ոք օտար կը զգայ ինքզինքը:

Շա՛տ էին վարանումներն ու դժուարութիւնները, երբ կը ձեռնարկէինք թերթին հրատարակութեան: Այո, բազմութիւն մը կայ աչքի առջեւ, որ կարօտը կը զգայ հայ գիրին ու խօսքին, բայց գաղութը իր վերջնական հիմը չէ ձգած տակաւին. միջավայրին յորձանքը, ապրուստի հոգը, գործարանային կեանքի եղելէջները կը խանգարեն շատ մը լաւատես հաշիւներ: Ցետոյ, ցանցառ են այն համախմբումները որոնց վարժուած ենք ոչ միայն Պոլսոյ, այլեւ ուրիշ գաղութներու մէջ, ուր ցրուիչները փողոցէ փողոց մրցումի ելլելով, կը սպառեն թերթերը: Սկսելով Փարիզէն, ամէն մէկ Հայ — կամ ստանձնակ մը Հայեր — առանձին պիտի փնտռուին: Հազարներու մէջէն հատհատ: Գաւառական քաղաքներ կան ուր հայկական պզտիկ թաղամասեր կազմուած են, բայց կան եւ ուրիշներ որոնք խառնարակուն Ափրիկէի տպաւորութիւն կ'ընեն, ուր հայրենակից մը գտնելը Անատօլուի մէջ Հայ փնտռելու կը նմանի: Եւ դեռ հայրենակիցներ գիտենք որոնք պատահաբար իմացած կ'ըլլան հայկական կեդրոնի մը կամ հայ թերթի մը գոյութիւնը Փարիզի մէջ, և նամակներ կը գրեն կարօտով ու խանդաղատանքով:

Հակառակ այս բոլորին, «Յառաջ»ը ճամբայ ելաւ ամուր քայլուածքով, առանց շռնդալից «ռէքլամ»ներու և մանաւոր եկամուտներու, բայց վստահ իր արժէքին և ժողովուրդի տրամադրութեան վրայ: Եւ այսօր, մէկ տարի յետոյ, արդէն անցած է ամէնէն լաւատես ենթադրութիւններն իսկ, ոչ միայն պարտական չմնալով իր փոքրիկ դրամագլուխը, այլև արագօրէն բարձրանալով և հասնելով կրկնապատիկ սպառման: Առաջին ամիսներուն, երբ հազարը առաւելագոյն թիւը կը նկատուէր այսպիսի միջավայրի մը համար, երբեք 1500էն պակաս չտպագրուեցաւ: Ու երբեք յաւելումը չեղաւ պատահական, իբրեւ հետեւանք բացառիկ պարագայի մը, այլ աստիճանական և տեւական: Եւ այս՝ գուրկ ըլլալով հանդերձ բաշխումի այն հզօր կազմակերպութենէն զոր ունին ֆրանսական թերթերը: Տարբեան կրպակներ, հայաշատ թաղերու մէջ, գործակալներ՝ գաւառի և արտասահմանի մէջ, և մնացածը՝ — բաժանորդներ, որոնց մեծագոյն մասը, ժամանակը չլրացած, կը փութացնէ նոր բաժնեգինը, սա աշխատաւորական «եռամսեան»:

Ինչ կը վերաբերի իր կատարած դերին, առանց կեղծ համեստութեան, կրնանք յայտարարել թէ «Յառաջ»ը կրցաւ գլուխ հանել իր ծրագրին գոնէ մէկ մասը ,— դառնալ կենդանի կապ մը ոչ միայն Ֆրանսայի համար, այլ եւ գաղութէ գաղութ, եւեւան հանել իւրաքանչիւր վայրի ազգագրական քարտէսը— դիմագիծը, և ներկայանալ իբրեւ հարազատ բեմը սա հալածական այլ կորովի բազմութիւններուն, անոնց բաղձանքներուն և սրտունջներուն: «Ամէն բանէ առաջ, մեր գործը պիտի ըլլայ պաշտպանել այն բոլոր սրբութիւնները որոնք շունչ կուտան ժողովուրդներու և վառ կը պահեն անոր հաւատքը լաւագոյն օրերու համար», կը գրէինք մէկ տարի առաջ: Եւ կը շարունակենք խօսիլ ու քալել այդ ճամբով, շրջապատուած՝ հասուն և խանդուն աշխատակիցներու եւ թղթակիցներու խումբով մը, որ գիծ մը, գոյն մը, կայծ կը կ'աւելցնէ թերթին բովանդակութեան վրայ: Հանրային կեանքի ժխորին հետ, ազգային և քաղաքական անցուդարձերու վերլուծման քով, «Յառաջ»ը ուզեց ըլլալ նաև ճաշակ մը մայրենի և օտար գրականութեան, որքան կը ներեն իր սիւնակները: Իսկ մասնաւորապէս լայն բացաւ իր էջերը երիտասարդութեան առջեւ, աշխատաւորներու ներքին կեանքին համար, «Գաւառի Ձայներ»ով և ծանօթ հարցախոյզով, որ կենդանի վկայարան մըն է ժամանակակից պատմութեան:

Մեծ խոստումներ չըրինք 1925 Օգոստոս 1ին: Կը զգուշանանք նաև այսօր, ձգելով որ գործը ինքն իրեն համար խօսի, իբրեւ անհրաժեշտ և հաստատուն ազդակ մը՝ առօրեայ պահանջներու գոհացման, հոգեկան կորովի բարձրացման և հայրենիքի գաղափարի տարածման, եւ իբրեւ դրօշակիրը որոշ դաւանանքի մը:

Այս ճամբուն վրայ, մեզի հետ ունինք բազմութիւն մը որ անգաղար, և որուն միակ բաղձանքն է — «Յառաջ»ը տեսնել օրաթերթ:

Շ.

ԻԹԹԻՀԱՏԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Հայ մըն ալ կը խառնուի կառավարի

Թուրքիոյ մէջ տակաւին օրուան խնդիրն է Իթթիհատականներու դատավարութիւնը: Նախնական հարցաքննութիւնները դեռ չեն լրացած: Բուն դատավարութիւնը կը խոստանայ շատ հետաքրքիր ըլլալ: Մէկ կողմէ նոր նոր ձերբակալութիւններ կը կատարուին:

Վերջին անգամ Պոլսոյ մէջ ձերբակալուած է Մինաս Փիլաւճեան անուն հայ մը, որ Զինադադարի ընթացքին գրաքննիչի պաշտօն կը վարէր Անգլիացիներու մօտ: Փիլաւճեան Անկախութեան Դատարանին նամակ մը գրելով յայտնած է թէ Իթթիհատի գաղտնի գործունէութեան մասին կարեւոր բանալիքներ ունի: Անկախութեան Դատարանը կասկածելով յիշեալ Հայուն մասին, ձերբակալման հրաման տուած է: Փիլաւճեան արդէն իսկ Էնկիւրի փոխադրուած է: Նոյն կառախումբով Պոլիսէն Էնկիւրի տարուած են նաև Ազմի, Րիֆաթ, Իսմայիլ Հագգը եւ Միւֆիտ պէյեր: Բոլորն ալ տեղաւորուեցան Չուքուրխանի մէջ: Թուրք թերթերը կը գրեն թէ Փիլաւճեան յանուն Հայերուն կարգ մը պահանջներ կ'ընէ Իթթիհատականներէն:

Բիւչիւք Թալէաթ երկու մեծ տետրակներու մէջ գրի առած է մանրամասն խոստովանութիւններ, որոնք լոյս կը սփռեն Զինադադարէն ի վեր իթթիհատական վարիչներու ունեցած գործունէութեան վրայ: Ըստ իրեն, Իթթիհատի 300.000 ոսկիի հասնող հարստութեան մէկ մասը Շէրիֆ նախկին գործավար Մուսթաֆա Ձէվզի էֆէնտիի միջոցով «վաքֆ» եղած է և իբր խնամակալ ընտրուած են Գարա Քէմալ, Հիւսէին Ջահէ Ալի, Տօքթ. Նազըմ եւ Միտհաթ Շիւքրի պէյերը: Այս դրամով հիմնուած ընկերութիւններէն 700.000 ոսկի զուտ հասոյթ ապահովուած եւ գումարն ալ Իթթիհատի անուան արձանագրուած է: Զինադադարէն ետք այս ամբողջ հարստութիւնը բաժնուած է Եւրոպա փախչող պետերու և պատասխանատու քարտուղարներու միջեւ: Էնվէր փաշա Պոլսաբայի իր արկածախնդրութեան համար մեծ գումար մը ծախսած է այս դրամէն, իսկ Գարա Քէմալի մօտ մնացած է ուրիշ մէկ կարեւոր մասը եւ հետզհետէ բաշխուած է իթթիհատական գործիչներու:

Բիւչիւք Թալէաթ պատմած է թէ Էնվէր փաշա քանիցս աշխատեցաւ Անատօլու մտնել, բայց ամէն անգամուն միլլի բանակին յաղթանակներուն առջեւ իր ձեռնարկները ձախողեցան: Ըսած է նաեւ թէ երբ Թալէաթ փաշայի կառավարութիւնը ստիպուեցաւ հրաժարիլ, Սուլթան Վահիտէտտին կ'ուզէր վարչապետ կարգել Ձէրիտ փաշան, բայց Իթթիհատի ճնշման տակ Իզզէթ փաշա պաշտօնի գլուխ բերուեցաւ:

Հարցաքննուեցաւ նոյնպէս Իթթիհատի նախկ. պատասխանատու քարտուղարներէն եւ «Թէսանիւտ» ընկ.եան տնօրէն «Բէօր» Ալի Իհսան, որուն հարցուեցաւ թէ ի՛նչ եղած է Իթթիհատի հիմնած ազգ. ընկերութիւններուն համար իբր դրամագլուխ գործածուած մէկուկէս միլիոն ոսկին: Բէօր Ալի յայտնեց թէ Իթթիհատը ո՛չ թէ երկու, այլ չորս անգամ գաղտնի ժողով ունեցաւ Պոլսոյ մէջ, եւ ընտրական խնդիրներէ զատ տարբեր կարեւոր հարցերով զբաղեցաւ:

Հիւսէյին Ճահիտ պէյ Չօրումի իր աքսորավայրին մէջ հարցաքննուեցաւ Չօրումի կուսակալէն, ոստիկանական տնօրէնէն եւ դատական պաշտօնեաներէն կազմուած մարմնի մը ներկայութեան: Իր պատասխանները հեռագրով հաղորդուեցան անկախութեան դատարանի նախագահին: Եթէ պէտք տեսնուի, Ճահիտ պէյ Էնկիւրի պիտի փոխադրուի: Ներկայիս ամէն յարաբերութենէ կտրուած է Չօրումի մէջ: Կրկին հարցաքննուեցաւ Իթթիհատի յայտնի պատասխանատու քարտուղար Միտհաթ Շիւքրի եւ ելմտական նախկ. նախարար Ճավիտ պէյ: Այս վերջինը գրաւոր տուաւ իր պատասխանները: Հարցաքննութեան ընթացքին հարկ եղած է իրեն իմացնել կարգ մը ընկերներուն Իզմիրի մէջ կախաղան հանուիլը: Ասոր վրայ Ճավիտ պէյ մտահոգ վիճակ մը առած է...

Ճավիտ պէյ բանտէն նամակ մը գրած է ելմտ. գործավարի խորհրդականին, խնդրելով որ 1926 տարւոյ պիւտճէն ղրկուի իրեն: Կ'ըսուի թէ 1926ի ելմտացոյցէն պիտի օգտուի իր գրած նոր գրքին համար, որուն անունն է «Սահմանադրութեան տնտեսութիւն»:

Ձերբակալուած է դատարանի քարտուղարներէն Համիտ պէյ, որուն տունէն կարեւոր փաստաթուղթեր գտնուած են:

Ազատ ձգուեցան կախուած Ջիա Խուրշիտի եղբայրը Ֆազըլ, «Վաքըթ»ի թղթակից Արիֆ Օրուճ եւ Րիզա պէյ:

Իզմիրի մէջ անպարտ արձակուած երեսփոխանները փափաք յայտնած են կրկին մտնել «Խալք» կուսակցութեան մէջ:

*** Բոլոր Թուրք թերթերը կը պահանջեն արմատէն ջնջել Իթթիհատը, եւ չբաւականանալ միայն վարիչները դատապարտելով:

ՆՈՐ ՄՏԱՀՈԳՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԻՈՅ ՄԱՍԻՆ

«Բօթիտիէն», որ ընդհանրապէս լաւատեղեակ է իբրեւ կէսպաշտօնական բերանը ձախակողմեան խմբակցութեան, երէկուան թիւին մէջ մտահոգութիւն կը յայտնէ Սուրիոյ կացութեան մասին: Մասնաւոր նամակներու համաձայն, այժմ ըմբոստութեան մէջ են, ճէպէլը Տրիպոլիէն զատ, ամբողջ Դամասկոսի պետութիւնը, Հաւրանի շրջանը, Համա-Հոմս գօտին, հիւսիսային Լիբանանը: Կասկածելի շարժումներ կ'երեւան նաեւ Ալեվիներու լեռներուն մէջ: Միւս կողմէ, Իպնը Սուուտ, Նէճտի Սուլթանը, տրամադիր կ'երեւայ միջամտելու հիւսիսային արաբական ցեղերով, որոնք համակիր են սուրիական դատին: Ճիշտ է որ զինուորական գործողութիւնները յաջող կ'ընթանան, բայց այս յաջողութիւնը խաբուսիկ է և յաջորդ օրը ամէն ինչ կը վերսկսի:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐՆԵՐ ԿԱՆ ՖՐԱՆՔԸ ՓՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Փուանքարէի կառավարութիւնը նոր ծրագիրներ պատրաստած է, ֆրանքը փրկելու համար: Առ այժմ ստոյգ անհնարար կ'ընթանայ: Ներկայ ծրագրին քուէարկութենէն յետոյ, պիտի առաջարկէ «լրացուցիչ միջոցներ», մասնաւորապէս նուազեցնելու համար ներքին պարտքը: Կ'ըսուի թէ այս առթիւ ընկերութեան մը պիտի յանձնուի ծխախոտի մենաշնորհը կամ պիտի կազմուի ազգային գրասենեակ մը, որուն մէջ ներկայացուցիչներ պիտի ունենան ծխախոտ մշակողները, գործողները, բաժնետէրերը եւ պետութիւնը: Հաւանական է որ նոյն ձեւով օգտագործուին նաեւ երկաթուղիներու, լուցկիի, հեռաձայնի մենաշնորհները:

Երեսփ. ժողովը իր առջի օրուան նիստին մէջ, 276ի դէմ 350 ձայնով քուէարկեց մասնաւոր կանոն մը, որուն համաձայն բացի ելմտական յանձնախումբէն, ոչ մէկը իրաւունք ունի բարեփոխում առաջարկելու ելմտական ծրագրին մէջ: Այս կարգադրութեամբ կը փակուի ընդդիմադիրներուն բերանը: Ժողովը պարտաւոր է ստիպողաբար քուէարկել ծրագիրը. այնպէս որ գիշեր ցորեկ նիստ կը գումարէ:

Նոր տուրքեր օտարականներու վրայ

Կառավարութիւնը ծրագրած է նոր տուրքեր դնել օտարականներու վրայ: Ինքնութեան թուղթերը, որոնց համար 68 ֆրանք կը գանձուի մէկ տարիէ ի վեր, մօտ օրէն աւելի սուղ պիտի արժեն: Այս ուղղութեամբ օրինագիծ մը ներկայացուած եւ ելմտական յանձնաժողովին կողմէ վաւերացուած է արդէն:

Սավուայի երեսփոխան Պ. Ֆալքօզ առաջարկ մը ներկայացուց, որուն համաձայն այսուհետեւ Ֆրանսա մտնողները մաքսատան պիտի վճարեն 200 ֆրանքի համարժէք օտար դրամ, որ պիտի յանձնուի ֆրանսական դրամատան և պիտի յատկացուի ֆրանքը փրկելու: Յիշեալ 200 ֆրանքը պիտի վճարեն նոյնիսկ անոնք, որոնք շատ կարճ ատեն պիտի մնան Ֆրանսա:

Նոյնպէս կ'առաջարկուի օրական տասը ֆրանք գանձել բոլոր այն օտարականներէն, որոնք ինքնաշարժ ունին:

ԽԱՌՆԱԿ ԼՈՒՐԵՐ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԱՍԻՆ

Զինովիէվի անկումէն ի վեր, յուզումնալից լուրեր շրջան կ'ընեն Խորհրդային Միութեան մասին: Կը քաղենք կարգ մը կէտեր, առանց երաշխաւորելու վաւերականութիւնը:

Զրոյցի մը համաձայն, ընդդիմադիրները որոշած են գործի սկսիլ և պայքարիլ կեդրոնական կոմիտէին դէմ: Այս առթիւ քաղաքական ոստիկանութիւնը միջոցներ ձեռք առած է և օրէ օր կը սպասուի Զինովիէվի ձերբակալման:

«Փրավտա»յի Յուլիս 27ի թիւին մէջ հրատարակուած է վերստուգիչ յանձնաժողովին վճիռը՝ Զինովիէվի և ընկերներու գործունէութեան և անտառի մը մէջ գումարուած գաղտնի ժողովի մասին: Այդ վաւերագրէն կը տեսնուի որ բոլոր ոճրագործները ,— Պէլէնկի, Ղափիթ, Զէրնէշէֆ, Վլասօֆ, Վօլինա եւլն, իսկական բանուորներ են և կը պատկանին պոլշեւիկներուն հին գունդին: Գրեթէ բոլորն ալ մաս կը կազմեն Փրէսնիայի խմբակցութեան որ ծանօթ է 1905ի յեղափոխութեան մէջ կատարած դերով: Անտառին մէջ գաղտնի ժողովը տեղի ունեցած է Յունիս 6ին: Լաշեվիչ, ռազմական գերագոյն խորհուրդին դեր-նախարարը, որ վտարուեցաւ , այնտեղ ճեկոյց մը կարդացած է Ստալինի դէմ:

Պահակներ դրուած էին շրջակաները, Չեկայի գործակալներուն գալուստը իմացնելու համար: Վաւերագիրը չըսեր թէ ինչպէս երեւան հանուեցաւ ժողովը, միայն կը յայտնէ թէ Յունիս 8ին յանցաւորները առաջին հարցաքննութեան ենթարկուեցան: Դիտելի է որ պոլշեւիկեան մամուլը բացարձակ լռութիւն պահած էր այս մասին, մինչեւ վերջին օրերս:

«Տայմս»ի լուրերուն համաձայն, Չեկան 547 ընդդիմադիրներ ձերբակալած է Մոսկուայի մէջ, որոնց 200ը սպայ եւ զինուոր: Երեւան հանուած է նաեւ գաղտնի տպարան մը, ուր Զինովիէվի մէկ յայտարարութիւնը կը շարէին: Ուրիշ լուրի մը համաձայն, խուզարկութիւն կատարուած է գործավար բայց ընդդիմադիր Կամենեֆի տան մէջ:

∴ Միւս կողմէ «Տէյլի Նիւզ» կը հեռագրէ թէ վերջին լուրերու համաձայն , պոլշեւիկեան վարչաձեւը կազմալուծման մէջ է: Թրոցքի այս տագնապալի կացութեան վերջ տալու նպատակով ծրագրած էր Մոսկուայէն մեկնիլ և գլուխն անցնիլ զօրագունդի մը , որուն վճռականութեան վրայ վստահ է, մայրաքաղաքին վրայ քալելու համար:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՎՃՌՈՒՏԿԻ ՀԱՄԱՐ ՄԵՂԱՎՈՐՎԱԾ ՄԱՐԴԻԿ

ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ՇԱՀՈՒՄՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

(Լուսանկարներով)

Գյուղ Վճռաձոր, 27 նոյեմբեր

Վճռաձորի գյուղատնտեսական արտելի նախագահ Հովհաննես Շահումյանի անունը ծանոթ է ոչ միայն հարևան գյուղերի, այլև հեռավոր շրջանների գյուղացիներին։ Նա ոչ միայն իր գյուղի, այլև ամբողջ շրջանի ամենահարգված մարդկանցից է։ Ինչո՞ւ։ Որովհետև նա ամենից առաջ ճշմարիտ կոմունիստ է, ամենից առաջ նա ջանում է ապացուցել իր գործերով, որ կոմունիստը ոչ միայն խոսքով, այլև գործով է առաջնորդվում։

Հովհաննես Շահումյանի անունը ծանոթ է նաև մեր թերթի ընթերցողներին։ Մենք մի քանի անգամ գրել ենք նրա մասին, նրա գործունեության մասին։ Մենք գրել ենք նրա մասին այն ժամանակ, երբ նա դեռ միայն սկսում էր իր գործունեությունը, երբ նա դեռ միայն ձգտում էր ստեղծել Վճռաձորում գյուղատնտեսական արտել։ Մենք գրել ենք նրա մասին այն ժամանակ, երբ նա հաղթահարելով բազմաթիվ դժվարություններ, հաղթահարելով հակառակորդների դիմադրությունը, կարողացավ ստեղծել արտելը։ Մենք գրել ենք նրա մասին այն ժամանակ, երբ նա կարողացավ արտելը դարձնել ամուր տնտեսություն, որը ոչ միայն ապահովում էր արտելի անդամների բարեկեցիկ կյանքը, այլև ամրապնդում էր խորհրդային պետության տնտեսական հիմքերը։

Եվ ահա այսօր մենք կրկին գրում ենք Հովհաննես Շահումյանի մասին։ Մենք գրում ենք նրա մասին, որովհետև նա կրկին հաղթանակ է տարել։ Նա կրկին հաղթել է իր թշնամիներին, որոնք ամեն կերպ խանգարում էին նրան։ Նա կրկին հաղթել է, որովհետև նա ամենից առաջ ճշմարիտ կոմունիստ է, որովհետև նա ամենից առաջ ջանում է ապացուցել իր գործերով, որ կոմունիստը ոչ միայն խոսքով, այլև գործով է առաջնորդվում։

Ինչո՞ւ է Հովհաննես Շահումյանի անունը այսօր այդքան հայտնի։ Ինչո՞ւ է նրա անունը հիշատակվում ոչ միայն Վճռաձորում, այլև հարևան գյուղերում։ Ինչո՞ւ է նրա անունը հիշատակվում նաև Երևանում, Կիրովականում, Ղազախում, Ղարաքիլիսայում, Ալավերդիում, Թիֆլիսում, Բաքվում, Ռոստովում, Մոսկվայում, Լենինգրադում, Կիևում, Խարկովում, Դնեպրոպետրովսկում, Ստալինգրադում, Սվերդլովսկում, Նովոսիբիրսկում, Կրասնոյարսկում, Խաբարովսկում, Վլադիվոստոկում, Ալմա-Աթայում, Տաշքենդում, Ֆրունզեում, Ստալինաբադում, Ուրալսկում, Գուրիևում, Ուֆայում, Կազանում, Սարատովում, Վորոնեժում, Ռոստովում, Ստալինոյում, Կրասնոդարում, Սոչիում, Սիմֆերոպոլում, Օդեսայում, Կիշնևում, Մինսկում, Ռիգայում, Տալլինում, Լենինգրադում, Մոսկվայում, Կալինինում, Գորկիում, Կիրովում, Սվերդլովսկում, Չելյաբինսկում, Տյումենում, Օմսկում, Իրկուտ

Հայ բանաստեղծներ

Ա.

Հայ բանաստեղծները ամենաերջանիկ մարդիկ են աշխարհում: Ամեն անգամ, երբ ես կարդում եմ հայ բանաստեղծների ստեղծագործությունները, ինձ թվում է, թե ես ներկա եմ Հայաստանի ամենագեղեցիկ անկյունում, ուր ամեն ինչ ներդաշնակ է, ուր ամեն ինչ ենթարկվում է գեղեցկության օրենքներին, ուր ամեն ինչ ստեղծում է ներդաշնակ, հմայիչ մի ամբողջություն:

Ես ուզում եմ ասել, որ հայ բանաստեղծները ապրում են ոչ միայն իրենց ժողովրդի, այլև բնության հետ: Նրանք ապրում են նաև իրենց ժողովրդի անցյալի հետ: Նրանք ապրում են նաև իրենց ժողովրդի ապագայի հետ: Նրանք ապրում են նաև իրենց ժողովրդի ներկայի հետ: Նրանք ապրում են նաև իրենց ժողովրդի հետ

Այս ծրագիրը երեւան հանուեցաւ, սակայն սովեղներու գործադիր կոմիտէն կը վախնայ ձերբակալել Թրոցքին, տեղի չտալու համար զինուորական ապստամբութեան, քանի որ բանակը անոր հետ է։

Պուլկար յեղափոխականներ կը գործեն

Սերպ սահմանին վրայ կատարուած ընդհարման հետեւանքով պուլկար քոմիթաճիները ունեցան 15 մեռեալ, Սերպերու կորուստն է 83 սպանեալ և 40 վիրաւոր։ Անկէ զատ Հերսէքի մէկ գիւղին բնակիչները ապստամբելով 50 ոստիկան զօրքեր սպաննեցին։ Այս վերջիններու ընկերները կրակ բացին գիւղացի բնակիչներուն վրայ, որոնցմէ 18 հոգի սպաննուեցան, և 40 վիրաւորուեցաւ։

Սերպ կառավարութիւնը հրահանգ տուաւ Սոֆիայի իր դեսպանին խստիւ բողոքել պուլկար հրոսախումբերու արշաւանքին դէմ։

Ծանր խռովութիւններ Մեխիկայի մէջ

Մեքսիկայի նախագահ Քալլէս հրովարտակ մը հրատարակեց, որով Օգոստոս մէկէն սկսեալ պիտի գրաւուին եկեղեցականներուն կալուածները, պիտի ջնջուին միաբանութիւնները, պիտի փակուին կրօնական վարժարանները։ Նոյնպէս կրօնական թերթերուն կ'արգիլուի քննադատել կառավարութեան քաղաքականութիւնը։

Այս հրովարտակը բուռն շարժում առաջ բերաւ Մեքսիկայի կաթոլիկ շրջանակներուն մէջ եւ օրերէ ի վեր ծանր կացութիւն կը տիրէ։ Իբր բողոքի ցոյց, կղերականները որոշեցին բոլոր պաշտամունքները դադրեցնել։ 100,000 բարեպաշտ կաթոլիկներ եկեղեցի երթալով հաղորդութիւն առին։ Նօքխօքլանի մէջ քահանայ մը բանտարկուեցաւ։ Ժողովուրդը բանտին վրայ յարձակելով ազատեց քահանան, յետոյ քաղաքապետին տունը գնաց, բռնեց զայն եւ կախեց։

Փուէպլայի մէջ հարուստ եւ ազնուական կիներ բոկոտն կը շրջագային փողոցներուն մէջ՝ բողոքելով կառավարութեան հակակրօնական քաղաքականութեան դէմ եւ թոուցիկներ կը բաժնեն։ Եկեղեցական կալուածներու ընդհանուր արժէք կը գնահատուի 300 միլիոն տոլար։ Միայն Մեքսիքոյի մայր եկեղեցիին մէջ անհաշիւ թանկարժէք գանձեր կան։ Կառավարութիւնը վճռած է մինչեւ ծայրը երթալ։

Կարգ մը քաղաքներու մէջ քաղաքացիական կռիւներ տեղի կ'ունենան։ Կաթոլիկ նպարավաճառ մը սպաննուեցաւ։ Կառավարութիւնը ամէն կողմ զինուորական պաշարումի տակ առաւ։ Կաթոլիկները տնտեսական պայքարէ զատ ուրիշ զէնք չունին։

Նախագահը նոր յայտարարութիւն մը հրատարակելով կ'ըսէ թէ վճռած է վերջնապէս կարգադրել «լոյսի եւ խաւարի» այս կռիւը։ Թո'ղ երկիրը գիտնայ թէ ո՞վ է տէրը՝ քահանաները թէ կառավարութիւնը»։ Ընկերվարականներն ու Աշխատաւորականները կառավարութեան դէմ են։ Վատիկանի ներկայացուցիչ մօնսէնեօր Քրէսպի 24 ժամէն պիտի վտարուի։ Պապը բողոքած է եկեղեցական կալուածներու գրաւման դէմ։ Կ'ըսուի թէ Անգլիա եւս պիտի մասնակցի այս բողոքին։

Հրդեհ կենդանաբանական պարտէզին մէջ

Առջի իրիկուն Պուլօնեի անտառին կենդանաբանական պարտէզին մէջ հրդեհ ծագելով այրեցան ցուցահանդէսի ճեպյուն տաղաւարը և թռչնակներու բաժինը։ Բաւական թիւով թռչնակներ մուխէն շնչահեղձ եղան։ Նոյն տաղաւարին մօտ կար նաև կապիկներու բաժին մը։ Աստնցմէ մաս մը կարելի եղաւ ազատել, սակայն շատ մը կապիկներ՝ կատղած՝ փախան և անտառը ապաստանեցան։ Կորուստը կը հաշուուի կէս միլիոն ֆրանք։

Երկրաշարժ Փրանսայի մէջ

Առջի օր կէս օրէն վերջ ժամը 2էն 2,30 երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեցան Պրըթանեի մէջ և Մանշի եզերքը։ Ցնցումը, որ տեւեց 5-15 երկվայրկեան, մասնաւորաբար սաստիկ էր Շէրպուրկի մէջ։ Նիւթական վնասները աննշան են։ Փէրիէի և Քարանթանի մարզին մէջ ծովը սաստիկ ալեկոծուեցաւ և ալիքները փշրուեցան եզերքէն ներս։ Քառասուն տարիէ ի վեր այսպիսի երեւոյթ չէր տեսնուած յիշեալ շրջանին մէջ։ Անգլիոյ մէջ ևս նոյն ժամուն երկրաշարժ պատահեցաւ։ Փարիզի մէջ ալ Պիւթ Շօմօնի և Փասիի կողմերը ցնցումներ զգացուեցան։

Երկաթուղիի արկած

Առջի առաւօտ ժամը 5,30ին Միւլհաուզէն Փարիզ եկող թղթատար կառախումբը Նուազի լը Սէքի կայարանին մօտ դիծէն դուրս ելաւ։ Կառախումբը կը բաղկանար 46 վակոններէ, մօտ 42 թօնօ ծանրութեամբ։ 12 վակոններ իրարու եռեւէ խճաքարերուն վրայ ինկան. չորս հոգի մեռաւ և 17 հոգի վիրաւորուեցաւ։ Բոլորն ալ պաշտօնեաներ են։

Արտասահմանի նամակներու գինը 1 ֆրանք 50

Ա յսօրուընէ սկսեալ, արտասահման դրկուած նամակներու գինը պիտի սղեն։ Մինչեւ 20 կրամի համար պիտի վճարուի 1 ֆրանք 50, անկէ վեր իւրաքանչիւր 20 կրամի համար 90 սանթիմ. իսկ քարդ փօսթալները պիտի արժեն 90 սանթիմ։ Թերթերու եւ տպագիրներու 50 կրամին համար՝ 30 սանթիմ։

Ռուսական զօրաշարժ ?

Ռուսիոյ եւ Լեհաստանի միջեւ յարաբերութիւնները լարուած են, կ'ըսուի։

Պերլինէն առնուած հեռագրի մը համաձայն, Զիչերին, Զորեքշաբթի օր Մոսկուայի լեհական դեսպանին կոպիտ կերպով յայտարարած է թէ չի հաւատար իր խաղաղասիրական արտայայտութիւններուն։

«Լօքալ Անցայկըը» կը գրէ թէ խորհրդային զինուորներու զօրաշարժ յայտարարուած է սահմանագլուխին մօտ։

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ՅՈՐենի գինին վրայ փոքրիկ անկում մը առաջ եկած ըլլալով, որոշուեցաւ Օգոստոս 5էն սկսեալ հացին քիլօն ծախել 2 ֆրանք 75ի՝ փոխանակ 2.80ի։

ՊՈԻԼՎԱՐԻՈՑ Պօրիս Թագաւորը նշանուեցաւ Իտալիոյ Թագաւորին երրորդ աղջկան՝ Իւխանուհի Ջովաննայի հետ։

ՄԹԵՐԱՆՈՑ "ՍԹԱՆՊՈՒԼ,, ՕՂԻԻ

ՄԵՄԱՔԱՆԱԿԻ ԳԻՆ

ԸՈՒԵՒՏՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ, ՃԱՇԸՐԱՆՆԵՐՈՒՆ, ՊԱՌԻԶՈՒՆ

ԵՒ ՄՐՃԱՐԱՆՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

ԽԻՍՏ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐ ՄԱՍՆԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ՆՊԱՐԵԼԷՆՆԵՐ

ԱՄԷՆԷՆ ԱԺԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ ՊԻՏԻ ԳՏՆԷՔ

ՆՈՐ ՀԱՅ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ԳԷՈՐԳ ՄԱՐԹԱԵԱՆ — ՅՈՎՍԷՓ ԱԶԻԶԵԱՆ

52 - 54, Rue Piat, PARIS 20e

ՄԷԹրօ՝ ՊԷԼՎԻԼ Tél. MÉNILMONTANT: 70-26

Փարիզի ապսպրանքները յաճախորդին տունը կը յանձնուին։
Ապսպրանքները կ'ընդունուին թէլէֆօնով եւ նամակով։
Արուարձանները քօլի փօսթալով կը ղրկուին։
ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ գաւառները եւ արտասահման ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ

ԴԱՇՏԱՑԻՆ ԶԲՕՍԱՆՔ

ԶԱՓԱՇԱՍ ՈՐԲԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

8 ՕԳՈՍՏՈՍ 1926, ԿԻՐԱԿԻ ՐԼԱՄԱՐԻ ԱՆՏԱՌԻՆ ՄԷՋ ԱԿԻՆ ՄՕՏ

Ամբողջ օրուան համար գեղարուեստական եւ զբօսական աննախընթաց խաղեր։ Մանրամասնութիւնը յաջորդով։

ԳԻՒՂԱԳՆԱՑՈՒԹԻՒՆ ԻԼ ՊԱՐՊ (ԼԻՕՆ)

Նախաձեռնութեամբ՝ Հ. Ց. Դ. ԼԻՕՆԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆ-ԱԿՈՒՄԲԻ ՎԱՐՉ

8 ՕԳՈՍՏՈՍ ԿԻՐԱԿԻ ԱՌԱՒՕՏԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԻՐԻԿՈՒՆ

սիրայօժար կը մասնակցի ԱՐԱՔՍ ֆանֆարը

Մասնաւոր շոգենաւը կը մեկնի ժամը 9ին։ Ամէն ոք իր տաշը միասին կրնայ առնել։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Ց. Դ. «Գոյամարտ» խումբի ժողովը այսօր կիր. ժ.ը 10ին, ծանօթ հաւաքատեղին։ կարեւոր զեկուցում։ Անդամատետրերը միասին բերել։

ՄԱՐՍԷՅԻ Հ. Յ. Դ. Շրջ. Կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ իր ենթակոմիտէներու բոլոր ընկերները՝ Շաբաթ երեկոեան (Օգոստոս 7) ժամը 8.30ին, ծանօթ հաւաքատեղին։ Ջեկոյց ընկեր գործիչի կողմէ։

Հ. Յ. Դ. ԿՈՒԻՍ. դասընթացքը 5 Օգոստ. Հինգշաբթի երեկոյ Café du Métro, *մէթրօ* Odéon *դիմաց.*

ՓԱՐԻԶԱԲՆԱԿ ՏԻԳՐԱՆԱԿԵՐՏՅԻ եւ շրջականերու հայրենակիցները կը հրաւիրուին ընդհ. ժողովի՝ այսօր կիրակի, կէս օրէն վերջը ժամը 2ին Տ. Գահվէճեանի բնակարանը, 26 Rue Blanqui à, K. Bicetre (Seine). *մէթրօ Իթալի։*

ՄԱՐՍԷՅԻ «Ռոստոմ» ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը Օգոստ. 4ի Չորեքշաբթի երեկոյեան ժամը 8.30ին, ծանօթ հաւաքատեղին։ Ջեկոյց պատգամաւորի կողմէ եւ ընտրութիւն։

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Պուա Գոլոմպ Արժանթէօյլ Մ.ճիւղի արտակարգ ընդհ. ժողովը՝ այսօր կիրակի ժամը ճիշտ 10ին մարզադաշտին մէջ։

Մասնաճիւղիս բոլոր անդամներէն կը խնդրուի ներկայ ըլլալ։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։ Ներկաներու թիւը մնծամասնութիւնը։

Հ. Մ. Ը. Մ.ի մարզական փորձերը տեղի կ'ունենան, ամէն Կիրակի առաւօտ C. A. Montrouge*ի մարզադաշտին մէջ։ Ժամադրավայր Փօրթ տ'Օրլէան։*

ՆԱՄԱԿԱՑՈՒԹ

ԼԸ ՄԱՆՍ, Ս. Մ.— Ստացանք 20 ֆրանք։

ՇԱԼՄՆ ՍԻՒՐ ՍՕՆ, Ա. Պ.— Ստացանք 20 ֆրանք։

ՓԱՐԻԶ, Ա. Փ.— Ստացանք 20 ֆրանք։

ՄԱՐՍԷՅ Դ. Պ.— Ստացանք 77 ֆրանք։

ՄԱՐՍԷՅ, Ն. Թ.— Ստացանք 38 ֆրանք։

ԼԻ ՋԱՎԻՆԻԼ, Մ. Տ.— Օրը օրին փոսթին կը յանձնուի։

ՄԱՐՍԷՅ, Ա. Ս.— Ստացանք 20 ֆրանք։

ԼԻՈՆ, Յ. Ա.— Ստացանք 33 ֆրանք։

ԲՕՆԹԻՎԼԷՒ, Գործ.— Ստացանք 291 ֆրանք։

ՄԱՐՍԷՅ, Ս. Պ.— Ստացանք 20 ֆրանք։

ՄԱՐՍԷՅԼ, Գ. Թ.— Ստացանք 540 ֆրանք։

ԼԸ ՔՐԻՕԶՕ, Հ. Ֆ.— Ստացանք 20 ֆրանք։

ԱԼՖՈՐՎԻԼ, Ա. Մ.— Ստացանք 20 ֆրանք։

ԱԼՖՈՐՎԻԼ, Մ. Պ.— Ստացանք 20 ֆրանք։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Տիւզէյի Մաղաքի տղան Դաւիթ Դաւիթեան կը փնտռէ մօրեղբայրը Եսէնտիքցի Յրթ. Պարոնեան որ 2—3 տարի առաջ Մելանիկ էր, կը փնտռէ նոյնպէս Մկրտիչ Կաղօեանը որ 8—9 ամիս առաջ Փոն տը Շէրի կը գտնուէր եւ այժմ Կրընօպլի շրջակայ գիւղերը ըլլալ կը կարծուի։ Տեղեկացնել Դաւիթ Աւետիսեանի, chez Mr. Baroz, Chemin des Lits, Croix Rouge. Grenoble (Isère).

— Կը փնտռուի Էսկիշէհիրցի 20 տարեկան Նուրիճան Նշանեան. իմացնել Léon Mesdjian*ի,* N. 606 Station Drama (Grèce).

— Գասպարեան Գասպար, որ 2 տարի առաջ Իզմիր էր, Մարսիլիա եկած է, եւ հանկէ Յունաստան անցած է։ Տեղեկացնել Տիկին Կիւլա Գասպարեանի Chez Mr. André Geron-Vals-les-Bains, Ardèche, France*։*

— Պրուսայի Սէօլէօզ գիւղէն Ստեփան Գոստիկեան որ 1921ի խուճապին Կէմլէյիկ կը գտնուէր։ Կը կարծուի թէ Յունաստան անցած է։ Տեղեկացնել Յարութիւն Քիւրքճեանի, 79 Ave. Sadi Carnot, Hotel de Russie, Valence (Drome).

Կը խնդրուի յունահայ թերթերէն արտատպել։

ՎԱՐՊԵՏ ԽՈՀԱՐԱՐ ՄԸ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Դիմել՝ Lelleville Rue Jouy-Rouve 18 *Նպարավաճառ Արթինեանի։*

ՎԱՐԶՈՒ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ

Պարտէզներով միասին 2—3 ընտանիքներու համար։

13 AVE. VILLE D'AVRAY, CHAVILLE

Ռընօի գործարանէն 20 վայրկեան հեռու է՝ թիւ 1 հարթակառքով, իջնել Փիւի-Ման-վէն։

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Արեւելեան խոհարարի օգնական մը։ Դիմել՝ 10 Rue Rampal, Paris*։*

ՈՍԿԵՐԻՉՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Պէտք ունինք քար գամող (*Մէթիւէօր*) վարպետ գործաւորներու եւ նաեւ այդ ձիւղը կատարելագործելու փափաք ունեցողներու՝ նպաստաւոր պայմաններով։

Դիմել՝ 30, Rue d'Hauteville . 30, Paris 10. Maison Chaborelle

ՊՐՆ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԻՆ ԹԼՓԻԿԵԱՆի։

ՋԱՇԱՐԱՆ "ԱՐԱՔՍ,,

ՃԱՇԱՐԱՆԱՊԵՏ՝ ՄՈՒՐԱՏ

10, ՐՈՒ ԲԱՄԲԱԼ

Պելվիլի մէջ միակ հայկական ճաշարանը՝ համեղ ու սննդաբար կերակուրներ, մաքուր ու արագ սպասարկութիւն, ամէն տեսակ ըմպելիներ, պոլսական օղի եւլլն.։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԽՈՀԱՆՈՑ

Ամէն օր «չիշ քեպապ» Դիւրամատչելի գիներ

Սրահը տրամադրելի է հանդէսներու եւ խնջոյքներու համար

ՖՐԱՆՔՕ-ՀԱՅ ՄԵԾ ԳՐԱՏՈՒՆ

15 ՌՈՒ ՏԷ ՏՕՄԻՆԻՔԷՆ, ՄԱՐՍԷՅԼ

Ե. ԵՒ Ժ. ՄԵԾՈՒՏՅԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

Ունինք՝ դպրոցական, վիպական, թատերական ամէն տեսակ գրքեր, ինչպէս նաեւ բառարաններ եւ երգարաններ, խիստ դիւրամատչելի գիներով։ կուտանք վարձու գիրքեր։

ԳԼԽԱՐԿԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ NADINE

ՊԷՕՅԻՒՔԵԱՆ ՔՈՅՐԵՐ

վերջին նորաձեւութեամբ խիստ ճաշակաւոր գլխարկները դիւրամատչելի գիներով։

կը ստանձնենք նաեւ ամէն տեսակ նորոգութիւններ եւ ձեւափոխութիւններ։ 9, rue de Moscou Paris, 8(e) Tél. Louvre 12-79

ՓԱՆՍԻՕՆ ՏԸ ՖԱՄԻՅԼ "ՎԻԼԼԱ ՐԷՆ,,

ՅԱՌ ՋՈՒԻՐ, ԼՈՒՌԱՆ, ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՋԵՐՄՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԿԱՌԱՒ

7 եւ 7bis, Rue Péligot, Enghien-les-Bains (Télph. Enghiee 535)

կայարանին կից, խիստ օդաւէտ, կահաւորուած սենեակներ մնայուն եւ կամ պատահական յաճախորդներու համար։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԸՆՏԻՐ ԽՈՀԱՆՈՑ

ԳԻՆԵՐԸ ԱՄԷՆՈՒՆ ՄԱՏՉԵԼԻ

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro : Gare de l'Est Téléphone : Nord 84-04

Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—կիրակի եւ տօն օրեր՝ 9-12

ՏՕՔԹ. ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

48, rue Montmartre

(Բ. յարկ. աջ կողմի առաջին դուռ)

Ֆրանսացի կարող մասնագէտներու ընկերակցութեամբ կը դարմանէ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ եւ ՄՈՐԹԱՑԻՆ ՔԻՄԻ, ԱԿԱՆՋԻ եւ ԿՈԿՈՐԻ հիւանդութիւններ

Téléph. CENTRAL 73-38

Métro : SENTIER կամ HALLES

Ընդունելութեան ժամեր՝ ամէն օր 8էն 10ես 1,30 — 8

ԱՅՅԵԼՅԱՆ ՏՈՄԱՐԱԿԱԼ-ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Մասնագէտ տոմարակալ մը, որ 25 տարուան եւրոպական փորձառութիւն ունի, կը վարէ Ֆրանսերէն եւ անգլիերէն առեւտրական թղթակցութիւններ եւ ամէն ձիւղի վերաբերեալ հաշուակալութիւն Գոնթինիանթալ կամ Անգլ. Ամերիկեան սիստեմով։ *Դիմել խմբագրատուն նամակով։*

ՀԱՆՐԱՅՏԱՆՈՒԹ

ՃԱՇԱՐԱՆ "ԱՆԻ,,

67, Rue Monsieur-le-Prince (6)

Métro Odéon կամ St. Michel

Ընտանեկան մաքուր, հաճելի եւ առատ կերակուրներ։

Թապլը տ'օթ 4 ֆրանք

Տասը տոմսակով 3.75 ֆր.

Ալցելեցէք եւ գոհ պիտի մնաք

ԱՆԳԼԻԵՐԷՆ ԴԱՍԵՐ

Շամալսարանական դասեր, առեւտրական, իրաւագիտական եւ գրական, առանց գիրքի, ուղղակի Թերթերէն, յայտնի հայ մասնագէտի կողմէ։ *Դիմել խմբագրատուն նամակով։*

ՀԱՄԱՐ ՕՐԱՏՈՒ ՕՂՆԱ և ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐ ԲՈԼՈՐ ՏԵՍԱԿՆԵՐՈՒՆ ԱՄԱՍՏՈՑԸ ՊԻՏԻ ԳՏՆԷՔ ՊԷԼՎԻԼԻ ԾԱՆՕԹ ՀԱՅ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌ

ԱՐԹԻՆԵԱՆԻ

28, rue Lesage, Paris XXe. 18bis Rue, Jouge Rouve

Métro Belleville. Tramway 5, 26 Tél. Menilm. 61 - 85

ԲԱՑ ԱՄԷՆ ՕՐ ՄԻՆՉԵՒ ԺԱՄԸ 9.30

ԱԿԱՌԱՆ

31 Յուլիս 1926

ԴՐԱՄՆԵՐ		Ֆր.
Սթերլին,	L. St.	199 50
Տոլար,	Dollar	40 —
Մարք (ոսկի)	Mark	10 —
Թրքական Թղթ.	L. Trq.	22 —
Թրք. ոսկի	» or	183 —
Մէճիտիէ	Médjidié	14 —
Լէվա 100 հատը	Léva	28 50
Տրախմի »	Drachme	44 50
Լիր »	» Lire	132 —
Պելժ. Ֆրանք	» Frc. Belge	100 25
Զուից. »	Frc. Suisse	810 —
Լէյ 100 հատը	Ley	18 70
Ձերվոնեց	(10 Roubles or)	206 —

ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ		
եգ. Ֆր. Ֆոնսիէ	I Cr. Fonc. Eg.	3700 —
»	II »	2600 —
»	III »	2450 —
Ռումելի երկաթղ.	Lots turcs	170 —

Comptoir Parisien de change et de Crédit
80, Rue Lafayette

Le Gérant : H. TEURNIER

Impr. MASSIS
208bis, Rue Lafayette Paris(10e

ՅԱՌԱՋ

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

"HARATCH,,

JOURNAL ARMÉNIEN PARAISSANT TROIS FOIS PAR SEMAINE

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction et Administration / Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն — 208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e).

Հեռաձայն՝ Nord 57-82

Մեթրօ.— Louis Blanc կամ Jaurès

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ		Եռամսեայ	Վեցամսեայ	Տարեկան
Ֆրանսա և գաղութներ		20 ֆր.	38 ֆր.	75 ֆր.
Անգլիա և	» Եգիպտոս, Իրան	10 շ.		20 շ.
Ամերիկա	—		3 տ.	5 տ.
Ուրիշ երկիրներ	—		50 ֆր.	100 ֆր.

Հասցէի փոփոխութեան համար 2 ֆր. վճարել անհրաժեշտ է:

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 4 ՕԳՈՍՏՈՍ 1926

4 AOUT 1926

On reçoit des annonces en français et en arménien.

Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 158 — Կը հրատարակուի ԽԻՐԱԿԻ, ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ և ՈՒՐԲԱԹ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ԱՐԱԳՕՐԷՆ ՔՈՒԷԱՐԿԵԼ ԿՈՒՏԱՑ ՆՈՐ ՏՈՒՐՔԵՐ ԵՒ ՅԱՒԵԼՈՒՄՆԵՐ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

"ԱՋ ՎՏԱՆԳԸ,, ԵՒ ՁԱԽ ՊԱԼԱՐԸ

Զարաշուք լռութիւն մը կը տիրէ ռուսական անցուդարձերու մասին:

Քաղքենի մամուլը կցկտուր, յաճախ շինդալից լուրեր կուտայ, որոնց վաւերականութիւնը կարելի չէ ստուգել: Իսկ խորհրդային թերթերը կամ կը հերքեն, և կա՛մ շատ ուշ կը յայտնեն իրականութիւնը, այն ալ ոչ լրիւ: Այսպէս եղաւ ամենավերջին նորութեան, Զինովիեւի վտարման պարագային: Համաշխարհային յեղափոխութեան մունետիկն ու իր արբանեակները լուրջ կասկածի տակ էին երկար ատենէ ի վեր, թէեւ մինչեւ ճամբայ մը գտնուած էր: Անոնք շարունակեր են փորել կեդրոնական կոմիտէին հիմերը, գաղտնի քարոզութիւններով եւ ժողովներով: Յունիս 6ին դաւադրական խորհրդակցութիւն մը ունեցեր են անտառի մը մէջ, կեդրոնի աչքէն հեռու. բայց Չեկային լրտեսները յաջողեր են իմանալ եւ տեղեկագրել: Եւ Զինովիեւ դատուեցաւ ու վտարուեցաւ: Սակայն ուրիշ պատժեր ալ կը սպասեն երէկուան կուռքին, որ երբեւ չէ համակերպած եւ կը փորձէ խլրտումներ յարուցանել: Զրոյցներ շատ կան,— ձերբակալութիւն, աքսոր դէպի Սիպերիա եւլն.:

Կարեւորը այն է որ հսկողութիւնը կը խստանայ իրեն և իրեններուն դէմ: Վերջին լուրի մը համաձայն, արդէն հարիւր հոգի ձերբակալուած են, իբրեւ որոմ ցանող: Առանցմէ շատերը կը փափաքն թէ իրենց վարիչ ընկերները փարթամ կեանք կը վարեն, շքեղ հիւրանոցներու մէջ, ինքնաշարժերով կը պտտին եւ անվերջ խնջոյքներ կը սարքեն, ինչ որ չի համապատասխաներ կարմիր դաւանանքին: Ասոնք՝ մանրամասնութիւններ են, որովհետեւ Զինովիեւն ալ չի կրնար անմեղ ձեւանալ այս ճամբուն վրայ, որ յատուկ է բոլոր չուեմներուն կամ բռնակալներուն:

Իրականին մէջ, խոշոր պալար մը բացուած է Կոմկուսի կողերուն վրայ, թէ աջէն և թէ ձախէն:

Մոսկուա կը փորձէ խափանել երկուքն ալ, կոտրել-թափել: Այս անգամ վտանգը ճակատագրական է, և խորհրդային իշխանութիւնը պիտի ջանայ ի հարկին արեան մէջ խեղդել զայն, իր իսկ ապահովութեան համար:

Ձախերու տեսակէտը կարելի է հասկնալ Զինովիեւի ճրճռան ատերէն: Ի՞նչ կ՛ըսեն աջերը, որոնց արտայայտիչը կը հանդիսանայ Բագուի «բանւորական խմբակը», երկու հեղինակաւոր պոլշեւիկներու բերնով (Շլեապնիկով և Մէտվէտէվ):

«Փրավտա», Մոսկուայի պաշտօնաթերթը, կը պարզէ խնդիրը երկարապատում խմբագրականով մը, որ գրեթէ տառներուն սփռնակ բռնած է «Խորհրդային Հայաստանի» մէջ (14 Յուլիս): Բագուի խմբակը «կը յարձակի կուսակցութեան ամբողջ քաղաքականութեան վրայ եւ քրքրելով կը հասնի մինչեւ անոր ամենաթաքուն հիմերը»: Կը մատնանշէ «պալարներ եւ աղտեր», կուսակցական, ներքին, տնտեսական, միջազգային, արհեստակցական քաղաքականութեան մէջ: Տնտեսական ուղղութիւնը, գիւղացիական եւ գործակցական քաղաքականութիւնը եւ նման ձեռնարկներ կը գտնէ «յետադիմական-ցնորական անմտութիւն, որ կը սպառնայ բանւոր դասակարգի գոյութեանն անգամ:» Արդի նաբերութեան զարգացման համար «կարելի չէ անհրաժեշտ դրամագլուխը հաւաքել տուրքերով և հինգական կոպէկներով»: Արտասահմանի մէջ, կոմինտերնի քաղաքականութեան շնորհիւ «կը ստեղծուի մանր-քաղքենի սպասաւորներու ամբոխ մը, որ պրոլետարիատ կը ձեւանայ ռուսական ոսկիին շնորհիւ»: Այս առթիւ կը ձաղկէ ոչ-պոլշեւիկ հոսանքներու, արեւմտեան Եւրոպայի ընկերվարական-աշխատաւորական կուսակցութիւններու դէմ մղուած վարկաբեկիչ պայքարը, որ մինչեւ հիմա կը շարունակուի և որ «կորստաբեր է իսկական ընկերվարական յեղափոխութեան գործին»: Ու կը պահանջէ լուծել կարմիր արհեստակցական միութիւնը (Պրոֆինտերն), իբրեւ վնասակար ազդակ:

Բողոքողներուն ամբողջ ծրագիրը վերլուծելէ յետոյ, Փրավտա կ՛եզրակացնէ.— Այս ծրագիրը՝ կը ձգտի պոլշեւիզմը լափով ճաշակեյարդարի ենթարկել մենշեւիզմի միջոցաւ:

Եւ կ՛ազդարարէ. «Ամբողջ կուսակցութիւնը վճռական հակահարուած պիտի տայ կոմինտէրնի եւ յեղափոխութեան դէմ մենշեւիկեան դաւաճանութիւն ցուցնողներուն»:

Ինչպէս կը հետեւի, լուրջ է հերձուածը եւ պարապ տեղը չէ որ կարմիր պաշտօնաթերթը իր խմբագրականը կը խորագրէ. «Աջ վտանգը մեր կուսակցութեան մէջ»: Շատ մը տեսակէտներով, Բագուի բողոքողները ճիշտ այն կ՛ըսեն ինչ որ ոչ-պոլշեւիկ աշխատաւորականները: Այդքանն իսկ սարսափելի է Կոմկուսի մանտարիններուն համար, որոնք կը դողան իրենց անի դիկտատորութեան և ապահովութեան վրայ:

Բայց Բագուն պատահական երեւոյթ չէ:

Պալարը կը բռնի աջէն եւ ձախէն: Շ.

ՆՈՐ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ "ԼՔԵԱԼ,, ԳՈՅՔԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Պոլսոյ Թերթերուն մէջ կը կարդանք (29 Յուլիս).—

Գործավարներու Խորհուրդը պատրաստած է նոր կանոնագիր մը, որ լայն գիծով մը իրարմէ կը բաժնէ Լօզանի դաշնագրին գործադրութեան գրուելու թուականէն (6 Օգոստ. 1924) առաջ եւ յետոյ տեղի ունեցած գրաւումները: Սկզբունքով այս թուականէն յետոյ ո՛չ մէկ գրաւում կրնայ տեղի ունենալ, եւ հակառակ կատարուող ամէն գործողութիւն պէտք է դադրեցուի: Այսինքն գրաւուած գոյքերը պէտք է վերադարձուին իրենց տէրերուն կամ անոնց փոխանորդներուն:

Կանոնագիրը չի խօսիր գրաւման մասին, այլ բառ առ բառ կ՛ըսէ.— «Եթէ գրաւում տեղի ունեցած է, այսինքն եթէ կառավարութիւնը 6 Օգոստ. 1924էն առաջ պաշտօնապէս իմացած է լքեալ գոյքի մը գոյութիւնը, գրաւման գործողութիւնը պիտի կատարուի եւ պիտի վերջանայ»: Բայց եթէ կառավարութիւնը այդ թուականէն յետոյ միայն պաշտօնապէս իմացած է, գրաւելու չպիտի նկատէ երբեւս հանուած լքեալ գոյքը:

Նոր կանոնագրէն կը հետեւի թէ՝

1. Նոյնիսկ անկանոն անցագրով մեկնողներուն եւ կամ Թուրքիայէն բացականերու կալուածները ասկէ յետոյ չպիտի գրաւուին, եթէ մինչեւ հիմա չեն գրաւուած:

2. Անկանոն անցագրով մեկնողները անշուշտ ապագային պիտի կրեն օրէնքին իրենց համար սահմանած պատիժը, բայց խնդրոյ առարկայ չպիտի ըլլան իրենց գոյքերը: Յետոյ, եթէ կառավարութիւնը ուրիշի ծախած է լքեալ գոյք մը, որու գոյութեան մասին միայն 6 Օգոստոս 1924էն յետոյ տեղեկութիւն առած է պաշտօնապէս, տէրը եւ կամ իր ներկայացուցիչը իրաւունք ունի պահանջելու գոյքին արժէքը, ծախուած օրուան գնով:

Նոր հրահանգը կը ճշդէ թէ, օրէնքի սխալ մեկնաբանութիւն է «լքեալ» նկատել այն ինչքերը, զորս՝ օրինակի համար Պոլիս բնակող մը ունի երկրին ներսերը: Եթէ այս տեսակ սխալներ տեղի ունեցած են, պիտի սրբագրուին, եւ ինչքերուն տէրը վերստացած պիտի ըլլայ իր բոլոր իրաւունքները:

Ո՛չ մէկ փոփոխութիւն այն լքեալ գոյքերու մասին, որոնց գոյութեան տեղեկացած է կառավարութիւնը, 6 Օգոստոս 1924էն առաջ:

Վճռաբեկ Ատեանն է գլխաւոր յղացողը օրէնքի այս լայն եւ ներողամիտ մեկնաբանութեան: Վերջապէս, անհետացած է նաեւ այն դրութիւնը, որուն համաձայն փախստական կը նկատուէր քաղաքացի մը, որ տարիներ առաջ կանոնաւոր անցագրով մեկնած էր արտասահման:

Ի՛ՆՉՊԷՍ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆ ԵՂԱՒ ԳԱՐԱ ՔԷՄԱԼ

Պոլսական վերջին թղթաբերը ընդարձակ մանրամասնութիւններ կուտայ Գարա Քէմալի անձնասպանութեան պարագաներուն մասին.—

Գարա Քէմալ 40 օրէ ի վեր պահուըտած էր եւ ոստիկանութիւնը չէր կրցած հետքը գտնել, հակառակ գիշեր ցորեկ կատարուած փնտռտուքներու: Փախստականը նախ պահուած է «Միլլի Թանթարէյէ» Ընկերութեան մթերանոցի պաշտօնեայ Նիազիի Ենիգիւղի տունը, ուսկից նաւակով փախչելու փորձեր ըրած է, բայց չէ յաջողած: Յետոյ իր թաքստոցը վտանգի տակ զգալով, 15 օր առաջ հետիոտն գացած է եղմական պաշտօնեայ Էնվէր պէյի տունը, Ճէրահ Փաշա, Թաթլը Սու փողոցը եւ այդ թուականէն ի վեր հոն կը գտնուէր: Ոստիկանութիւնը ստոյգ տեղեկութիւններ քաղելէ յետոյ այս նոր թաքստոցին մասին, շղթայի տակ կ՛առնէ տունը եւ շրջակայ փողոցները: Ոստիկանները նախապէս իրենց ձեռք անցուցած բանալիով կը բանան Էնվէրի տունը եւ յանկարծ ներս կը մտնեն: Էնվէրի քոյրը այս անծանօթներուն կը հարցնէ թէ ի՛նչ կ՛ուզեն: Ոստիկանները առանց ժամանակ կորսնցնելու, կը խուզարկեն բոլոր սենեակները, բայց չեն կրնար գտնել փախստականը: Այդ պահուն Գարա Քէմալ սենեակի մը մէջ բազմոցին վրայ երկնցած կը կարդար «Սուլթան Համիտի կեանքն ու թագաւորութիւնը» անուն գիրքը: Էնվէրի քրոջ ձայնը լսելով, պատուհանէն պարտէզ կը ցատկէ եւ հաւնոցին մէջ յատկապէս պատրաստուած տեղը կը պահուըտի: Ոստիկանները պարտէզ կը մտնեն եւ կը սկսին խուզարկել հաւնոցները, առանց արդիւնքի: Այդ վայրկեանին ոստիկան մը սեւ շուքի մը շարժիլը կը նշմարէ հաւնոցին մէջ եւ կը հրամայէ անձնատուր ըլլալ:

Գարա Քէմալ «Երբե՛ք» կը պատասխանէ և ձեռքը բռնած ատրճանակը գանկին պայթեցնելով անշունչ գետին կ՛իյնայ: Բացի 25 ղրուշնոց նիքէլ դրամէ մը, ուրիշ բան չէ գտնուած անձնասպանին վրայէն: Իսկ սենեակէն կը գտնեն կօշիկները, սպտտ գուլպաներն ու 40 սանթիմեր երկարութեամբ դաշոյն մը: Գարա Քէմալ անշուք կերպով թաղուած է Թօփ Գափուի գերեզմանատունը,

Ձերբակալուած են Նիազի, Էնվէր եւ քոյրը, երկու գիշերապահներ եւ ուրիշ բազմաթիւ մեղսակիցներ:

Էնկիւրիէն Պոլիս ղրկուած 10,000 ոսկիի վարձատրութիւնը պիտի բաժնուի Պոլսոյ ոստիկաններուն, նկատելով որ ձերբակալութիւնը որոշ անհատի մը լրտեսութեան հետեւանքով չէ որ կատարուած է, թէեւ կ՛ըսուի թէ դրացի կին մը մատնանշած է:

Թուրք թերթերը կը գրեն թէ Գարա Քէմալ իրեն յարմար տեղը — հաւնոցը — գտած էր պահուըտելու համար:

⁂ Ձերբակալուած է նաեւ նախկին ոստիկանական տնօրէն եւ յայտնի Ջարդարար Ազմի պէյ, որ իրեն ուղղուած հարցումներուն գրաւոր պատասխանած է: Ազմի թէեւ շատ դժուարաւ կը պատասխանէ հարցումներուն, սակայն կը կարծուի թէ խիստ կարեւոր յայտարարութիւններ պիտի ընէ եւ պիտի յուսարանէ կարգ մը մութ մնացած կէտեր:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՄՇՏՆՋԵՆԱԿԱՆ ԱՔՍՈՐ ՃԱՎԻՏԻ ԵՒՆ.

Վերջին հեռագրի մը համաձայն, ընդհ. դատախազը դատարանէն պահանջած է մշտնջենական աքսորի դատապարտել ճավիտը, Հիւսէյին ճահիտը, Տօքթ. Նազըմը, Միտհաթ Շիւքրին եւ ուրիշ ութ իթթիհատական երեսփոխաններ, որոնց մէջ նաեւ Արղնիի երեսփոխան Իհսան:

ԵԼՄՏԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐԸ ՔՈՒԷԱՐԿՈՒԱԾ

ԻՆՔՆՈՒԹԵԱՆ ԹՈՒՂԹԵՐԸ 300 ՖՐԱՆՔ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ ՎԵՐՍԱՅԼԻ ՄԷՋ

Փուանքարէի դահլիճը աւելի բախտաւոր եղաւ քան իր նախորդները: Ելմտական ծրագիրը առանց երկար վիճաբանութեան քուէարկուեցաւ Երեսփ. Ժողովին կողմէ: Այս կերպով կառավարութիւնը կը ստանայ իր պահանջած 2,458 միլիոն ֆրանքի յաւելուածական հասոյթը 1926ի եւ 9,192 միլիոն ֆրանք 1927ի համար:

Կառավարութիւնը ասկէ զատ իրաւասութիւն ստացաւ մինչեւ 1926 Դեկտեմբեր 31 հրովարտակով իր անհրաժեշտ նկատած սեղմումներն ու խնայողութիւնները ընել ելմտացոյցին մէջ, այնպէս որ պիտի կրնայ ջնջել կարգ մը պաշտօններ եւ կամ միացնել ուրիշները,

Առողջապահական ըմպելիներու վրայ տուրքի յաւելում եղաւ. նոյնպէս ընդունուեցաւ 32 առ 100 յաւելում կատարել երկաթուղիներու գինին վրայ. գործառնութեանց վրայ տուրքը բոլորին համար ալ 100ին 2 որոշուեցաւ: Փոփոխութեան ենթարկուեցան ժառանգական եւ փոխանցման տուրքերը. մինչեւ 100,000 ֆր. ներկայացնող կալուածներու փոխանցման առթիւ 100ին 7 բացառիկ տուրք մը պիտի գանձուի: Ժառանգական տուրքը ուղիղ գիծի համար առաւելագոյն 100ին 25, կողմնակի գիծերու համար 100ին40 նշանակուեցաւ: Այս տուրքի հասոյթը պիտի յատկացուի ամորթիսման սնտուկին:

Օտարականներու ինքնութեան թուղթերուն համար սակ որոշուեցաւ 300 ֆրանք. ուսանողները, գիտականները, գրագէտները, օրագրողները եւ մէկ կամ աւելի ֆրանսացի զաւակ ունեցողները 40 ֆրանք միայն պիտի վճարեն: Աւելցաւ նոյնպէս եկամուտի վրայ տուրքը: Երեսփոխաններու տարեթոշակը 27000էն 45000 ֆրանքի բարձրացաւ: Պատերազմէն առաջ երեսփոխանները 15,000 ֆրանք կը ստանային. հիմա եռապատիկ պիտի ստանան:

Փուանքարէ երկար ճառ մը խօսելով պահանջեց անմիջապէս քուէարկել ելմտական ծրագիրը, այլապէս, ըսաւ, եթէ ուշանանք, պետութիւնը օրը 16 միլիոն, ժամը 600,000 եւ վայրկեանը 11,000 ֆրանք կը կորսնցնէ: 117ի դէմ 304 քուէով եւ մէկ նիստի մէջ ընդունուեցաւ ամբողջ ծրագիրը: Դէմ քուէարկեցին Ընկերվարականներն ու Համայնավարները:

Փուանքարէ ամենէն աւելի կարեւորութիւն կ՛ընծայէ ներքին պարտքը ջնջելու գործին: Ասոր համար ալ կը փափաքի ստեղծել մասնաւոր սնտուկ մը, որուն բացառիկ հասոյթները պիտի յատկացուին Ազգ. պաշտպանութեան գանձատոմսերու տոկոսներուն եւ գլխավճարներուն հատուցման: Ծխախոտի արդիւնաբերութիւնը պիտի կատարուի նոյն սնտուկին կողմէ: Այս մասին որոշում տալու համար Վերսայլի մէջ երեսփոխանական ժողովն ու ծերակոյտը պիտի գումարուին Օգոստոս 10ին իբրեւ Ազգային Ժողով, նախագահութեամբ Հանրապետութեան նախագահ Պ. Տուսէրկի:

Ծխախոտի վաճառումէն գոյանալիք հասոյթներէն զատ, յիշեալ սնտուկը պիտի մտնեն անշարժ կալուածներու եւ առեւտրական տուներու տախուելուն առթիւ գանձուած տուրքերը եւ ժառանգական նոր տուրքը:

Բացառիկ հասոյթներու կարգին նախատեսուած են նաեւ կամաւոր տուրքերը, նուէրներն ու կտակները: Եթէ այս հասոյթները բաւարար չըլլան, ելմտացոյցէն մասնաւոր գումար մը պիտի յատկացուի Ազգ. Պաշտպանութեան գանձատոմսերու տոկոսները վճարելու համար:

Այս սնտուկը պիտի դրուի 20 անդամէ բաղկացեալ վարչական խորհուրդի մը ղեկավարութեան տակ:

⁂ Ֆրանքը ուշագրաւ բարձրացում մը ունեցաւ վերջին երկու օրուան ընթացքին: Վիճաբանութիւնները կարճ կը կապուին ոչ միայն Երեսփ. Ժողովին, այլ և Ծերակոյտին մէջ, ինչ որ կը զօրացնէ լաւատես տրամադրութիւնները:

Թէեւ պաշտօնական յայտարարութիւն չկայ, բայց կը հաւաստեն թէ դահլիճը վաւերացման պիտի ենթարկէ ամերիկեան եւ անգլիան պարտքերու պայմանագրութիւնները: Զօրաւոր առարկութիւններ կան ամերիկեան պայմանագրութեան դէմ, և ամէն պարագայի հաւանական է որ վաւերացուի շատ մը վերապահումներով:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԵՏ ԽՆԴԻՐ

1917 թ. Հոկտեմբերյան մեծ հեղափոխությունը տարավ մեզ իշխանության։ Մենք տվինք հողը գյուղացուն, գործարանները՝ բանվորներին։ Մենք ոչնչացրինք ցարական բանակը, ոստիկանությունը, ժանդարմերիան, դատարանները, որոնք ծառայում էին ժողովրդի ճնշողներին։ Մենք ստեղծեցինք նոր բանակ, նոր ոստիկանություն, նոր դատարաններ, որոնք պաշտպանում են աշխատավոր ժողովրդի շահերը։ Մենք ոչնչացրինք հին պետական ապարատը, որը ծառայում էր հարուստներին, և ստեղծեցինք նոր պետական ապարատ, որը պաշտպանում է աշխատավորների շահերը։

— Ընկեր Ստալին, ինչպե՞ս է ստեղծվել խորհրդային պետությունը։

Ստալինը պատասխանում է.

— Խորհրդային պետությունը ստեղծվել է հեղափոխության ընթացքում։ Ինչպես հայտնի է, 1917 թ. Փետրվարյան հեղափոխության ժամանակ իշխանությունը անցավ բուրժուազիայի ձեռքը։ Ժողովրդի ուժերը կենտրոնացած էին Խորհուրդների մեջ։ Բանվորները, զինվորները և գյուղացիները ստեղծեցին իրենց Խորհուրդները։ Խորհուրդները ստեղծվեցին ամենուրեք՝ գործարաններում, գյուղերում, զորամասերում

Ս. ՍԱՐԳՍՅԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

Ի՞նչ է ազգությունը։ Ի՞նչ է ազգությունը։ Ի՞նչ է ազգությունը։

Անգլիա զէնք կը ծախէ Թուրքիոյ

«Տէյլի Քրոնիքլ», Լօյտ Ճօրճի օրկանը, քանի մը օր առաջ վճռապէս կ'ամբաստանէր Պոլտուինի կառավարութիւնը թէ գաղտնի բանակցութեան մտած է Թուրքիոյ հետ, հարիւր հազար հրացան և հարիւր միլիոն փամփուշտ ծախելու համար։

Խնդիրը երեսփ. ժողովին առջև ելաւ Երեքշաբթի օր։ Քանի մը երեսփոխաններ հարցապնդեցին կառավարութիւնը։ Պ. Չէմպըրլէն պատասխանեց թէ այս տարուան ընթացքին որ և է անուղղակի բանակցութիւն չէ կատարուած կառավարութեան կամ անոր ներկայացուցիչներուն կողմէ, զէնք հայթայթելու համար Թուրքիոյ կամ անոր գործիչներուն։ Միայն մասնաւոր տուներ բանակցած են, բայց որ և է պայմանագրութիւն չէ կնքուած։ Նախարարը աւելցուց որ Մեծն Բրիտանիոյ միջազգային յանձնառութիւնները անգլիական տուներուն չեն արգիլեր զէնք ծախել Էնկիւրիի։ Այդ տուները պարտաւոր են արտաքին նախարարութեան արտօնութիւնը ստանալ և կառավարութիւնը առ այժմ որ և է պատճառ չի տեսներ արգիլելու զէնքի արտածումը դէպի Թուրքիա։ Երեսփոխան մը հարցուց.— «Գիտէ՞ք որ անգլիական մարտանաւ մը ընկղմեցաւ Տարտանէլի մէջ, անգլիական տուներու կողմէ Թուրքիոյ հայթայթուած ականներով։ Կ'ուզէ՞ք որ կրկնուին այդ բաները»։ Չէմպըրլէն.— Ես նոր պատերազմ մը չեմ նախատեսեր Թուրքիոյ հետ, ընդհակառակն, վերջերս աւելի գոհացուցիչ հիման մը վրայ դրինք մեր յարաբերութիւնները այդ երկրին հետ։

Հողոսի Թուրքերը կը գաղթեն

Հողոսի Թուրքերը սկսած են գաղթել։ Տեղւոյն իտալացի կառավարիչը և միւֆթին ամէն ջանք կը թափեն գաղթին առաջքն առնելու համար։ Այս առթիւ հրատարակուած յայտարարութեան մէջ կ'ըսեն թէ՝ Լօզանի դաշնագրին համաձայն կրնան իրենց ուզած հպատակութիւնը ընդունիլ և ստիպուած չեն գաղթելու։

ՄՈՒՏՔԻ ՏՈՒՐՔ ՕՏԱՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Սավուայի երեսփոխան Ֆալլօզ չկարենալով ելմտական ծրագրին մէջ մտցնել տալ օտարականներու մասին իր թելադրած տուրքը, որուն մասին գրեցինք, գայն փոխեց օրինագծի և երեսփոխանական ժողովին ներկայացուց ուրիշ երեսփոխանի մը, Անտրէ Հէսի հետ միասին։

Ըստ այս առաջարկին, Ֆրանսա մտնող իւրաքանչիւր օտարական պիտի գանձուի օտար դրամ մը, որ պիտի ծառայէ ֆրանքը ամրապնդելու։ Այդ տուրքին քանակը համեմատական պիտի ըլլայ օտարականին Ֆրանսա բնակելու պայմանաժամին հետ. այսպէս.

1.— Անոնք որ 48 ժամէն աւելի չպիտի մնան Ֆրանսայի մէջ, պիտի վճարեն 20 ֆրանք։

2.— 48 ժամէն աւելի և 8 օրէն պակաս մնացողները՝ 100 ֆրանք։

3.— Ութը օրէն աւելի և մէկ ամիսէն պակաս մնացողները՝ 200 ֆրանք։

4.— Մէկ ամիսէն աւելի և երեք ամիսէն պակասի համար 300 ֆրանք։

5.— 3-6 ամսուան համար 500 ֆրանք։

6.— Վեց ամիսէն աւելի մնացողները պիտի վճարեն 1000 ֆրանք։

Այս դրամը պիտի գանձուի մաքսատան պաշտօնեաներուն կողմէ եւ պիտի հաշուուի Փարիզի հրապարակին օտար դրամներու վերջին սակին հիման վրայ։

Այս տուրքէն զերծ պիտի ըլլան այն օտար բանուորները, որոնք Ֆրանսա կը մտնեն աշխատանքի պայմանագրութեամբ մը, ինչպէս նաև քաղաքացիները այն երկիրներուն, որոնց դրամը ինկած է նոյնպէս։

Այս կերպով հաւաքուած գումարը պետութեան հաշւոյն պիտի յանձնուի Պանք տը Ֆրանսի և պիտի գործածուի կամ ֆրանքին դէմ շահադիտութիւնը արգիլելու եւ կամ արտաքին պարտքերը վճարելու։

Տուրքին քանակը ճշդելու համար, նորեկ օտարականները պարտաւոր պիտի ըլլան յայտարարելու թէ որքան պիտի մնան Ֆրանսա։ Իրենց անցագիրներուն վրայ պիտի արձանագրուի բնակութեան իրաւունքի պայմանաժամը և վճարուած տուրքին քանակը։

Իթթիհատականներու դատավարութիւնը

Կրկին հարցաքննուեցաւ Ճավիտ պէյ, որ խուսափողական պատասխաններ տուաւ։ Նոր հարցումներ ուղղուեցան իրեն Պաթումի համաժողովին, իր տան մէջ գումարուած իթթիհատական հաւաքոյթին, Լօզանի խորհրդաժողովին առեն իր բռնած ընթացքին մասին։ Ճավիտ պէյ այս հարցումներուն պատասխանը գրաւոր պիտի տայ իրեն յանձնուած մասնաւոր տետրակի մը մէջ։ Ճավիտ պէյ, որ նախապէս ուրացած եւ խեղաթիւրած էր կարգ մը դէպքեր, գրաւոր պատասխանին մէջ կարեւոր խոստովանութիւններ ըրած է, եւ յայտնած է թէ իր տունը գումարուած ժողովին մէջ է որ պատրաստուած է Իթթիհատի գործունէութեան նոր ծրագիրը, 8 յօդուածէ բաղկացեալ։

** Թերթերու գրաքննիչ Մինաս Փիլաւճեան, Մարաշցի, որուն ձերբակալութիւնը հաղորդած էինք, Դաշնակիցներու մեկնելէն յետոյ Պոլսոյ անգլիական գեսպանատան տեղեկատու դիւանին մէջ շարունակած է ծառայել իբրեւ թարգման եւ տարի մը առաջ հանուած է։ Թերթերը կը գրեն թէ անկէ ի վեր շատ խեղճ կ'ապրէր, նշանածը լքած էր զինքը եւ կարասիները աճուրդով ծախած։ Փիլաւճեան, որ արդէն ջղային ձեւեր ունէր, կատարեալ ջղագար մը դարձած էր եւ երբեմն սենեակին մէջ կը պտտէր ամբողջ գիշերը երգելով։ Իր հարցաքննութիւնը չէ վերջացած տակաւին։

Երկրորդ հարցաքննութեան առեն, Փիլաւճեան յայտնեց թէ մեծ պատերազմին տարագրուած Հայերուն մէջ ինք ալ ազգականներ ունէր եւ թէ այսօր Հայերու համար ամէնէն նպաստաւոր օրն է Իթթիհատականներէն վրէժ լուծելու...։ Ու աւելցուց թէ ինքը անձնապէս իբր դատախազ կը ներկայանայ «Գարա Քէմալ»ի պարագլուխներուն դէմ։

Եկեղեցին եւ պետութիւնը դէմ դիմաց

Կիրակի օր գարձեալ խռովութիւններ տեղի ունեցան ամբողջ Մեքսիկայի մէջ, ուր քանի հազար եկեղեցիներ փակեցին իրենց դուռները եւ 10 միլիոն կաթոլիկներ առանց պատարագի մնացին։ Բողոքական ժողովարանները, որոնք նոյնպէս ծանօթ հրովարտակին խստութիւններուն ենթակայ են, բաց մնացին։ Աշխատանքի ընդհանուր դաշնակցութեան 150,000 անդամները մասնակցեցան ի նպաստ կառավարութեան կազմակերպուած մեծ ցոյցին։ Նախագահ Քալլէսը սպաննելու համար սարքուած դաւադրութիւն մը երեւան հանուեցաւ եւ ձերբակալուեցան մեքենագիր Օր. Տօլօրէս Լէմուս եւ ուրիշ վեց մեղսակիցներ, որոնց չորսը կին։ Ուրիշ յիսուն հոգիներ դատարան յանձնուեցան իբրեւ դաւաճան։ Պապի նուիրակ Մօնսէնեօր Քրէսփիի հրահանգով հակակաթոլիկ վաճառատուններուն դէմ յայտարարուած պօյքոթը մեծ մտահոգութիւն կը պատճառէ։

Մեքսիկա երեք դարէ ի վեր կաթոլիկ եկեղեցւոյ բացարձակ տիրապետութեան տակ կը գտնուի։

Գրաւուած եկեղեցական կալուածներու ընդհանուր գումարը 500 միլիոն ստերլին կը հաշուուի։

Բազմաթիւ ձերբակալութիւն Ռուսիոյ մէջ

«Իզվէսթիա» կը յայտնէ թէ հարիւրի մօտ համայնավարներ ձերբակալուած են Մոսկուայի և ուրիշ նահանգներու մէջ, իբրեւ դաւադիր կամ կուսակից Զինովիէվի։

Կաղինի բերքը

«Եէշիլ Կիրասօն» կը գրէ թէ անցած տարի կաղինի բերքն էր 400,000 կենդինար, մինչ այս տարի կ'ենթադրուի 50,000, այսինքն մէկ ութերորդը միայն։

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ԵԳԻՊՏ. ՔՐԷՏԻ ՖՕՆՍԻԷԻ 15 Յուլիսի վիճակահանութեան մէջ 50,000ական ֆրանք շահած են հետեւեալ թիւերը.— 136,207 (1886ի պարտաթուղթերէն), 487,154 (1903) եւ 20,395 (1911)։ 5000 ֆրանք շահած է 99,081 թիւը։

ԴԱՇՏԱՅԻՆ ԶԲՕՍԱՆՔ

ԶԱՓԱՀԱՍ ՈՐԲԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

8 ՕԳՈՍՏՈՍ 1926, ԿԻՐԱԿԻ ՔԼԱՄԱՐԻ ԱՆՏԱՌԻՆ ՄԷՋ, ԱԿԻՆ ՄՕՏ

Կը հրաւիրուին բոլոր որբերը, երիտասարդները եւ համակիր ընտանիքները։

Ժամը 10էն սկսեալ մեր ընկերները պիտի հաւաքեն բազմութիւնը եւ պիտի առաջնորդեն զբօսավայրը։ Ցորեկուան և իրիկուան ճաշերուն համար ամէն մասնակցող ազատ է իր հետը բերելու ուտելիքը։ Պիւֆէն ապահովուած է ամէն ճոխութեամբ, դիւրամատչելի գիներով։

Հաղորդակցութեան միջոցներ.— Առնել թիւ 89 թրամուէյը, որ կը մեկնի Օթէլ տը Վիլէն, անցնելով Պուլվառ Սէն-Ժէրմէնէն, Ռիւ լը Քուրպէն և Փօրթ տը Վէրսայլէն, եւ իջնել Քլամարի Mairieն։ Լաւագոյն է Էնվալիտէն առնել ելեկտրական թրէնը եւ իջնել Մէօտոնի կայարանը։

ԳԻՒՂԱԳՆԱՑՈՒԹԻՒՆ ԻԼ ՊԱՐՊ (ԼԻՕՆ)

Նախաձեռնութեամբ՝ Հ. Յ. Դ. ԼԻՕՆԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆ-ԱԿՈՒՄԲԻ ՎԱՐՉ.

8 ՕԳՈՍՏՈՍ ԿԻՐԱԿԻ ԱՌԱՒՕՏԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԻՐԻԿՈՒՆ

Սիրայօժար կը մասնակցի ԱՐԱՔՍ Ֆանֆառը

Մասնաւոր շոգենաւը կը մեկնի ժամը 9ին։ Ամէն ոք իր ճաշը միասին կրնայ առնել։

ՇՔԵՂ ԴԱՇՏԱՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հ. Յ. Դ. ՊԱՏԱՆԵԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ Բ. ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻՒ

22 Օգոստոսի Կիրակին, 10 Boulevard Rabateauի պարտէզին մէջ։ Մանրամասնութիւն յայտագրով։ Կը խնդրուի բոլոր կազմակերպութիւններէն նկատի ունենալ սոյն օրը։

ՑՈՒՑԱՏԵՏՐ

Հ. Յ. Դ. Փարիզի կուսակցական դասախօսութիւնը Հինգշաբթի երեկոյ 5 Օգոստոս, Café Métro. Odéon,

Հ. Յ. Դ. Փարիզի նորակազմ «Աղբիւր Սերոբ» խումբի դասախօսութիւնը Շաբաթ երեկոյ, 7 Օգոստոս Place d'Italie, ծանօթ հաւաքատեղին։

Հ. Յ. Դ. Փարիզի «Խաժակ» խումբի ժողովը՝ Ուրբաթ երեկոյ, 6 Օգոստոս, 56, Rue Chaussé d'Antin (մէթրօ Շօսէ տ'Անթէն) կամ Nord-Sude-Trinité.

Հ. Յ. Դ. Մարսիլիոյ «Քրիստափոր» խումբի ընդհ. ժողովը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, ծանօթ հաւաքատեղին։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հ. Յ. Դ. Շրջ. Կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ իր ենթակոմիտէներու բոլոր ընկերները՝ Շաբաթ երեկոյեան (Օգոստոս 7) ժամը 8.30ին, ծանօթ հաւաքատեղին։ Չեկողը ընկեր գործիչի կողմէ։

Հ. Յ. Դ. ՈՒՍ. Միութեան դասախօսութիւնը 11 Օգոստ. երեքշաբթի երեկոյ Ֆլօրիայի սրահը։

Հ. Մ. Ը. Մ.ի մարզական փորձերը տեղի կ'ունենան, ամէն Կիրակի առաւօտ C. A. Montrougeի մարզադաշտին մէջ։ Ժամադրավայր Փօրթ տ'Օրլէան։

ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ.— 7 Օգոստոս, Շաբաթ գիշեր, ժամը 9.30էն մինչեւ առաւօտ Hotel du Petit-Madridի կոկիկ սրահներուն եւ պարտէզներուն մէջ 1, Rue Jean Jaurès, Chaville-Vélizy. ՄՈՒՏՔ 5 ՖՐ.։

ԱԶԴ

Նկատելով որ ֆրանսական վարժարանները արձակուրդի մէջ են ներկայիս, հայ երկսեռ աշակերտութիւնը փողոցները դեգերելէ զերծ պահելու եւ գանոնք հայերէն, ֆրանսերէն ուրիշ կարեւոր ուսումներով զբաղեցնելու առաջադրութեամբ, կը հրաւիրենք յարգելի հայ ծնողները որ իրենց զաւակները, իրենց դասագիրքերով միայն ղրկեն, 75, Av. Berthelot, Հայոց Եկեղեցին ուր ամբողջ օրը պիտի դաստիարակուին։

Ազգ. Միութիւն Լիոնի

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուի Անդրէաս Տէր Անդրէասեան, որուն Փարիզ ըլլալը իմացուած է։ Տեղեկացնել Աղասի Տէր Անդրէասեանի, 140 Ave. Pasteur, Lila Bagnolet.

ՎԱՐՁՈՒ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ

Պարտէզներով միասին 2—3 ընտանիքներու համար։

13 AVE. VILLE D'AVRAY, CHAVILLE

Ուրնօի գործարանէն 20 վայրկեան հեռու է՝ թիւ 1 հանրակառքով. իջնել Փիւի-Սան-Վէն։

ՄԱՐՍԷԼԻ ՄԷՋ

«Յառաջ»ի գործակալն է Պ. Կարօ Երամեան, 29 Rue Beau Séjour.

Le Gérant: H. TEURNIER

Impr. MASSIS

208bis, Rue Lafayette Paris(10e

Պատսպարութիւն է...

ՀԵՌԱՏԵՍ ըլլալ եւ ապահովել ծերութիւնը։

Խղճամիտ ըլլալ, մահուան պարագայի սիրելիները խեղճ ու անօգնական չձգելու համար։

Օրական 50 - 80 սանթիմ խնայելով կրնաք կատարել այս երկու պարտականութիւնները։

Մանրամասն տեղեկութիւններ բոլորովին ձրի, նամակով պահանջեցէք ֆրանսական մեծ ընկ. գործակալ՝

M. NOURIKHAN

33, RUE LACÉPÈDE, PARIS (5)

Ուշադրութիւն.— Փարիզի շրջակայքէն եւ ֆրանսական գաւառներու հայաշատ կեդրոններէն թղթակիցներու պէտք ունիմ։ Երեկոները մէկ ժամ զբաղելով ամսական 300 ֆրանք հասոյթ։ Մանրամասն գրել։ Պատասխանի համար դրոշմաթուղթ։

ՈՍԿԵՐԻՉՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Պէտք ունինք քար գամող (Սէրթիսէօռ) վարպետ գործաւորներու եւ նաեւ այդ ճիւղը կատարելագործելու փափաք ունեցողներու՝ նպաստաւոր պայմաններով։

Դիմել՝ 30, Rue d'Hauteville. 30, Paris 10. Maison Chaborelle

ՊՐՆ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԹԷՓԻԿԵԱՆԻ։

ՃԱՇԱՐԱՆ "ԱՐԱՔՍ,,

Ճաշարանապետ՝ ՄՈՒՐԱՏ

10, ՐԻՒ ՐԱՄԲՕ

Պելվիլի մէջ միակ հայկական ճաշարանը՝ համեղ ու մնայուն կերակուրներ, մաքուր ու արագ սպասարկութիւն, ամէն տեսակ ըմպելիներ, պոլսական օղի եւայլն։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԽՈՀԱՆՈՑ

Ամէն օր «շիշ քէպապ» Դիւրամատչելի գիներ

Սրահը տրամադրելի է հանդէսներու եւ խնջոյքներու համար

ՖՐԱՆՔՕ-ՀԱՅ ՄԵԾ ԳՐԱՏՈՒՆ

15 ՌԻՒ ՏԷ ՏՕՄԻՆԻՔԷՆ, ՄԱՐՍԷՅԼ

Ե. ԵՒ Ժ. ՄԷՃՏՈՒՏՃԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

Ունինք՝ դպրոցական, վիպական, թատերական ամէն տեսակ գրքեր, ինչպէս նաեւ բառարաններ եւ երգարաններ, խիստ դիւրամատչելի գիներով։ Կուտանք վարձու գիրքեր։

ՓԱՆՍԻՈՆ ՏԸ ՖԱՄԻՅԼ "ՎԻԼԼԱ ՐԷՆ,,

ՏԱՔ ՋՈՒՐ, ԼՈԳԱՐԱՆ, ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՋԵՐՄՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԿԱՌԱԾ

7 եւ 7 bis, Rue Péligot, Enghien-les-Bains (Télph. Enghiee 535)

Կայարանին կից, խիստ օդաւէտ, կահաւորուած սենեակներ մնայուն եւ կամ պատահական յաճախորդներու համար։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԸՆՏԻՐ ԽՈՀԱՆՈՑ

ԳԻՆԵՐԸ ԱՄԷՆՈՒՆ ՄԱՏՉԵԼԻ

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro: Gare de l'Est Téléphone: Nord 84-04

Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—Կիրակի եւ տօն օրեր՝ 9.12

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ԲՈԼՈՐ ՖՐԱՆՍԱՀԱՅԵՐՈՒՆ

Դատական գործեր, պայմանագրութիւններ, թարգմանութիւններ ամէն լեզուով։ Ամուսնութեան, ամուսնալուծումի վիզաի, անցագրի, եւ անձնագրի գործողութիւններ։

Դիմել բացի Կիրակիէ, ամէն օր ժամը 9էն 12 եւ 2էն 7։

VAHAN YARJANIAN

CONTENTIEUX

62, Rue Myrha, Paris (18) Métro Barbès կամ Château Rouge

Tél. Nord 13 - 45 Reg. Com. 346,618

ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ ՃԱՇԱՐԱՆ "ԱՆԻ,,

67, Rue Monsieur-le-Prince (6)

Métro Odéon կամ St. Michel

Ընտանեկան մաքուր, համեղ եւ առատ կերակուրներ։

Թասլը տ'օթ 4 ֆրանք

Տասը տոմսակով 3.75 ֆր.

Այցելեցէք եւ գոհ պիտի մնաք

ԳՈՐԳ ՆՈՐՈԳՈՂ

ԳՈՐԾԱՒՈՐՆԵՐ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Լաւ և կանոնաւոր վճարումով գործաւորներ կամ գործաւորուհիներ կ'ուզուին գորգ նորոգելու համար. լուսաւոր աշխատանոցի մը մէջ։

Դիմել՝ ՍԱՐԳԻՍ ՅՈՎՍԷՓԵԱՆի Rue, Lepic 45, Paris18. Հեռ. Marcadet 27 - 14. Métro Blanche.

ՍԱԿԱՐԱՆ

3 Օգոստոս 1926

ԴՐԱՄՆԵՐ		Ֆր.	
Սթեռլին,	L. St.	183	25
Տոլար,	Dollar	37	74
Մարք (ոսկի)	Mark	8	93
Թրքական Թղթ.	L. Trq.	22	—
Թրք. ոսկի	» or	183	—
Մէճիտիէ	Médjidié	14	—
Լէվա 100 հատը	Léva	28	50
Տրախմի »	Drachme	44	50
Լիր »	» Lire	121	50
Պելճ. ֆրանք »	Frc. Belge	100	25
Զուից. »	Frc. Suisse	724	—
Լէյ 100 հատը	Ley	17	30
Ձերվոնեց	(10 Roubles or)	206	—

ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ

Եգ. Քր. Ֆօնսիէ	I Cr. Fonc. Eg.	3700	—
»	II »	2600	—
»	III »	2450	—
Թուրքիոյ երկթղ.	Lots turcs	170	—

Comptoir Parisien de change et de Crédit
80, Rue Lafayette

ԲԺ. Ե. ՄԻՆԱՍԵԱՆՑ

ՆԱԽԿԻՆ ԲԺՇԿԱՊԵՏ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԹԻՖԼԻՍԻ ՀԱՅԿ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ

Մասնագէտ՝ ներքին եւ վեներ. հիւանդութեանց

42, Rue des Acacias

Métro: Ternes կամ Etoile

Ժամը 4.7 կիրակի օրեր 9.12

ՏՕՔԹ. ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

48, rue Montmartre

(Բ. յարկ. աջ կողմի առաջին դուռ)

Ֆրանսացի կարող մասնագէտներու ընկերակցութեամբ կը դարմանէ

ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ԵՒ ՄՈՐԹԱՅԻՆ ՔԻԹԻ, ԱԿԱՆՋԻ ԵՒ ԿՈԿՈՐԴԻ հիւանդութիւններ

Téléph. CENTRAL 73-38

Métro: SENTIER կամ HALLES

Ընդունելութեան ժամեր՝ ամէն օր ՑԵՕ ' — 10եւ 1.30 — 8

ՅԱՌԱՋ

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

"HARATCH,,

JOURNAL ARMÉNIEN PARAISSANT TROIS FOIS PAR SEMAINE

Directeur-Propriétaire: SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction et Administration / Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն — 208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e).

Հեռաձայն՝ Nord 57-82

Մէթրօ.— Louis Blanc կամ Jaurès

ԲԱԺՆԵԳԻՆ	Եռամսեայ	Վեցամսեայ	Տարեկան
Ֆրանսա և գաղութներ	20 ֆր.	38 ֆր.	75 ֆր.
Անգլիա և » Եգիպտոս, Իրան		10 շ.	20 շ.
Ամերիկա	—	3 տ.	5 տ.
Ուրիշ երկիրներ	—	50 ֆր.	100 ֆր.

Հասցէի փոփոխութեան համար 2 ֆր. վճարել անհրաժեշտ է:

ՈՒՐԲԱԹ 6 ՕԳՈՍՏՈՍ 1926

6 AOUT 1926

On reçoit des annonces en français et en arménien.

Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 159 — Կը հրատարակուի ԿԻՐԱԿԻ, ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ և ՈՒՐԲԱԹ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՅԻՍՈՒՆ ԻԹԹԻՀԱՏԱԿԱՆՆԵՐ ԿԸ ԴԱՏՈՒԻՆ ԷՆԿԻՒՐԻԻ ՄԷՋ ԻԲՐԵՒ ՊԵՏԱԿԱՆ ԴԱՒԱՃԱՆ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԿԱՐՃ ԿԱՊԵՑԷՔ ԵՒ ՓՐԿԵՑԷՔ

Ամբողջ մէկ տարի կատարեալ բարեացակամութեամբ տեղ տուինք մարզական շարժումին, որ կենդանի ազդակ մըն է թէ անհատական եւ թէ հաւաքական տեսակէտով, մանաւանդ օտար երկինքի տակ: Եւ ուզեցինք— ու թելադրեցինք— վերէն նայիլ շատ մը ներքին վէճերու վրայ, որոնք ընդհանրապէս հետեւանք են ըսի-ըսաւներու, կամ արեւելեան կիրքերու: Ու այդպէս ալ պիտի շարունակենք:

Դժբախտաբար, գործերը այնպիսի վիճակի մը հասած են որ, երբեք բարենշան չէ: Ճիշդ ատոր համար ալ, հարկադրուած ենք ուշադրութիւն հրաւիրել, առանց հակելու այս կամ այն կողմը:

Ինչո՞ւ ծածկել — որդ մը կը բանի Հ. Մ. Ը. Մ.ի ծոցին մէջ: Մեր խօսքը Ֆրանսայի մասին է և կ'ուզէինք որ ուրիշ տեղերու չպատշաճէր: Աւելի ամփոփելով, ըսենք թէ աչքի առջեւ ունինք առանձնապէս Փարիզի պարագան:

Ամէնէն առաջ, կազմալուծման թոյն սրսկեցին քանի մը անհատներ, նոյն իսկ ոչ-մարզիկներ, երկուքի բաժնելով Հ. Մ. Ը. Մ.ը: Անջատուած խումբը, Հ. Մ. Մ. կը գործէ մեկուսի, զանազան խաղեր սարքելով մրցարաններու մէջ, այլ մանաւանդ մարզական կազմակերպութեան գլխուն: Ինքն իրեն համար «ֆիրմա» մըն ալ շինած է, եւ անոր տակ ապաստանած, կը փորձէ ոչ միայն ներսէն, այլ և դուրսէն, ֆրանսական թերթերու մէջ տէր-տիրական հանդիսանալով ամբողջ շարժման: Յետոյ, քաղաքական մարզանքներ ալ կը փորձէ, յատուկ, յաճախ հնչուն թելադրանքով:

Միւսը, բուն Հ. Մ. Ը. Մ.ը, կը տառապի ներքին հիւանդութենէ մը, որուն դարմանը չէ գտնուած մինչեւ այսօր: Երկու տարի առաջ, աւելի փայլուն վիճակ ունի եղեր, ինչպէս կը պատմեն: Անկէ ի վեր, խուլ տագնապ մը կը ջլատէ բոլոր տրամադրութիւնները: Փորձեցէք գատ-գատ հարցաքննել եկողգացող վարչութեանց անդամները, եւ պիտի տեսնէք որ բոլորին լեզուին տակ ալ բան մը կայ: Ու՛ր էր թէ սկզբունքի խնդիրներ անջրպետ բացած ըլլային երկու խմբակցութեանց միջեւ: Ընդհակառակն. ճիշդ ինչպէս Հ. Մ. Մ.ի անջատումը հետեւանք է անձնական փառասիրութիւններու եւ շարք մը տխմարութեանց, այդպէս ալ, Հ. Մ. Ը. Մ.ի մէջ անհատներ են որ գործ կ'արտադրեն կամ կը խանգարեն, վնասելով զմայլելի շարժումի մը:

Որքան գիտենք, վերջին մէկ տարուան ընթացքին կարգ մը ժողովներ եղան, փոփոխութիւններ կատարուեցան, բայց ներքնան միշտ կը ճռնչէ: Եւ եթէ թերթերը ասպարէզ բանան, ապահովաբար շատ աւելի բուռն մրցումներ պիտի կատարուին տպագրական գետնի վրայ, քան բաց դաշտին մէջ: Անջատուած խումբը, որ իբրեւ թէ հաշուական բծախնդրութեան պատճառով հեռացած էր, ինք մութ հաշիւներ ունի. եւ, իր ներկայ վիճակին մէջ ալ, ծածուկ աղբիւրներ: Հ. Մ. Ը. Մ.ի վարչութեան նախկին անդամներէն մէկը գանգատագիր մը ղրկած է ձեզի, արդի վարչութեան դէմ, մեղադրելով զայն թէ ինքնագլուխ գործեր կը կատարէ: Իսկ մեր պրպտումներէն կը հետեւի որ, այդ անդամը ամէնէն քիչ իրաւունք ունի խօսելու, քանի որ չէ կրցած կանոնաւոր հաշիւ ներկայացնել . . . : Միւս կողմէ, գնդախաղի (ֆութպօլ) Ա. խումբը, որ պարծանքն էր Հ. Մ. Ը. Մ.ի, գլուխն առեր գացեր է, անջատ կազմակերպութիւն մը ստեղծելով: Վարիչները կ'ըսեն թէ շփացեր են եւ դրամ կը պահանջեն, իբրև արհեստով մարզիկ (փրոֆէսիօնէլ): «Ըմբոստ»ները ուրիշ կերպ կը պատմեն: Ներկայ վարչութենէն դժգոհները կը հեռանան. անջատուածները՝ ա՛լ աւելի: Հետեւա՞նքը, — թունաւոր մթնոլորտ, անազնիւ մրցակցութիւններ, և կազմալուծում:

Ուրեմն, հայ մարզիկները, որոնք շատ մը առաքինութիւններ պիտի սորվէին ու պատուաստէին այս թափառական ժողովուրդին, անընդունակ են իրենց կոչումին: Երբ չեն կրնար զսպել իրենց պզտիկ փառասիրութիւնները, եւ թոյլկոտան որ ջլատուին տարիներու ճիգն ու փառքը, կը հետեւի թէ չեն ըմբռներ իրենց դերը, եւ պարզապէս իբրեւ զուարճալիք կամ դիմակ կը նկատեն մարզանքը, ուրիշ կիրքեր գոհացնելու համար:

Մենք լաւատես ենք նորէն, եւ կ'ուզենք մատնանշուած այլթաքումները վերագրել պարզ անհասկացողութեան: Ուշ չէ տակաւին, եւ մարզիկները, խաղացող թէ վարիչ, հին թէ նոր, որոնք վարժուած են խոշոր ճիգեր թափելու բաց դաշտի վրայ, պարտաւոր են պզտիկ ճիգ մըն ալ փորձել իրենք իրենց վրայ, բաց ճակատով եւ տղամարդու պէս: Եթէ որոմ ցանողներ կամ խեղծարարներ կան, թող վտարեն. եթէ անկարող ձեռքերու յանձնուած է գործը, թող փոխեն մարդիկը. ԲԱՅՑ ԹՈՂ ՓՐԿՈՒԻ ՇԱՐԺԸ: Այս է կենսականը, և ասոր համար պէտք չէ կանգ առնել որ և է նկատումի կամ գոհողութեան առջեւ: Մարզական կեանքը ամէն բանէ առաջ պարկեշտութիւն, կենդանի գործ և կարգապահութիւն կը պահանջէ: Ո՛վ որ անընդունակ է այս տարրական առաքինութեան, կրնայ ուրիշ ասպարէզ փնտռել:

Մարզական շարժումը սերտ կապ ունի ցիրուցան բազմութիւններու ֆիզիքական եւ հոգեկան կազդուրման հետ:

Ո՛վ որ կը խանգարէ զայն, կը վնասէ ոչ միայն իրեն, այլև ամբողջութեան:

Շ.

ՄԻՆՉԵՒ 5000 ԳԱՂԹԱԿԱՆ ՊԻՏԻ ՓՈԽԱԴՐՈՒԻ

Բարեգործականի գրասենեակէն կը հաղորդեն մեզի.—

Պ. Շահվէրտեան, որ Փարիզ եկած էր մանաւորապէս Հ. Բարեգործական Միութեան հետ բանակցելու համար այս տարի Հայաստան փոխադրուելիք գաղթականներու գործին մասին, Պ. Փիրումեանի ընկերակցութեամբ համաձայնութեան եկաւ Միութեան կեդրոնական վարչութեան հետ: Բարեգործականը Հայաստանի կառավարութեան ներկայացուցիչներուն յանձնեց 11910 անգլ. ոսկի (աւելի քան երկու միլիոն ֆրանսական ֆրանք), որ Բարեգործականի Ամերիկայի անդամներուն կատարած ներգաղթի հանգանակութեան արդիւնքն է ցարդ:

Պ. Շահվէրտեանի հաւաստիքներուն համաձայն, այս տարի մինչեւ 5000 գաղթական պիտի փոխադրուի Հայաստան, եթէ ոչ աւելի, գլխաւորապէս Յունաստանէն: Նախապատուութիւն պիտի տրուի որակեալ բանուորներու եւ հողագործներու: Սուրիայէն ալ մաս մը որբեր եւ գաղթականներ պիտի փոխադրուին:

ԻԹԹԻՀԱՏԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԴԱՏԸ

. Նախնական հարցաքննութիւնները վերջացած ըլլալով, Էնկիւրիի Անկախութեան Դատարանը ձեռնարկեց բուն դատավարութեան:

Էնկիւրիէն Օգոստոս 4 թուակիր հեռագիր մը կ'ըսէ թէ դատաբանը հարցաքննած է Իթթիհատի պատասխանատու քարտուղար Միտհաթ Շիւքրի պէյը եւ նախկին ոստիկանական տնօրէն Ազմի պէյը: Միտհաթ Շիւքրի յայտարարեց թէ Թուրքիա Մեծ Պատերազմին ընթացքին Գերմանիոյ կողքին կռուելու համար դաշնագիր կնքած էր Պալքանեան պատերազմէն անմիջապէս վերջ, Մահմուտ Շէվքէթ փաշայի վարչապետութեան օրով: Նոյն քաղաքականութիւնը շարունակեց Սայիտ Հալիմ փաշա, որ սերտ յարաբերութիւններ մշակեց Գերմանիոյ հետ, առանց լուր տալու իր կարգ մը պաշտօնակիցներուն: Դաշնագիրը մշակողներն էին Սիւլէյման Ասքերի, Տոքթ. Նազըմ եւ Իսմայիլ Ճամպօլատ: Գերմանիոյ հետ գինակցութեան հակառակ էր ծովային նախարար Ճէմալ փաշա, որ աւելի ֆրանսական հակումներ ունէր:

Ազմի պէյ խիստ շահեկան մանրամասնութիւններ տուաւ Բագուի արեւեան ժողովուրդներու համագումարի մասին, որուն մասնակցեցան իթթիհատական վարիչները:

Առնուք նախապէս «Իսլամ Յեղափոխական Կազմակերպութիւններու Միութիւն» մը ստեղծեցին Պերլինի մէջ: Յետոյ Թալէաթ փաշայի, Պէհաէտտին Շաքիրի եւ Ճէմալ Ազմիի սպանութեան հետեւանքով, Իթթիհատականները վտանգաւոր նկատելով Գերմանիա մնալը, ուսւ գիրիներուն հետ միասին Ռուսիա անցան:

Ազմի պէյ յայտարարեց նաեւ թէ քէմալական յաղթանակէն ի վեր քաղաքականութեամբ չզբաղեցաւ բնաւ:

** Ընդհ. դատախազ Նէճիպ Ալի պէյ իր ամբաստանագրին մէջ մանրամասնօրէն կը պարզէ թէ ի՛նչպէս Իթթիհատի նախկին վարիչները կ'ուզէին իրենց նախկին դիրքերը ձեռք բերել, եւ որովհետեւ զանազան պատճառներով կարելի չէր Իթթիհատի անունով գործել, առանձին խմբակցութիւն մը կազմած էին օրինաւոր ձեւով եւ գաղտնի գործունէութեան մէջ էին: Կը պատմէ թէ Էնվէր փաշա Անատօլու դառնալու համար փորձած էր կառավարութիւն մը հաստատել Կարսի շրջականները, աջակցութեամբ Ատրպէճանի եւ Կովկասի ժողովուրդներէն առնուած գինուորներու եւ թէ այդ գործունէութիւնը տեղի կ'ունենար ճիշդ այն պահուն երբ ազգային բանակը կը կռուէր Էսկիշէհիրի մէջ: Ամբաստանագիրը կ'ընդունի թէ Իթթիհատը կարեւոր դեր ունեցած է Սահմանադրութեան հռչակման մէջ եւ մեծ ազդակ մը եղած է Թուրքերուն մէջ ազգային զգացումը արթնցնելու տեսակէտէն, եւ սակայն վերջին ազգային յաղթանակին մէջ փառքի բաժին մը չի վիճակիր այդ կազմակերպութեան: Կրնայ ըլլալ որ, կ'ըսէ, միւլի պայքարին մէջ աշխատողներէն շատերը հին իթթիհատականներ եղած ըլլան, բայց այդ պայքարը ո՛չ Իթթիհատի, ոչ ալ ասոր կամ անոր անունով կատարուած է: Ազգային պայքարը մղուած է միայն եւ միայն Թուրք հայրենիքը փրկելու եւ ազգը բարձրացնելու համար, ազգին կողմէ եւ ազգին անունով: Ի վերջոյ մշտնջենական բերդարգելութիւն կը պահանջէ 19 ամբաստանեալներու համար, որոնց մէջ են Ռէուֆ, Ատնան, Ճավիտ, Րահմի, Ճահիտ, Ազմի, Տոքթ. Նազըմ: Մնացեալ երեսուն ամբաստանեալներուն համար ալ ժամանակաւոր բերդարգելութիւն կը պահանջէ:

Դատավարութեան առաջին նիստին մէջ, յիսունէ աւելի ամբաստանեալներ լսեցին ընդհ. դատախազին ամբաստանագիրը:

Կ'ըսուի թէ դատավարութիւնը մէկ ամիսէն աւելի պիտի տեւէ: Իզմիրի նախկին կուսակալ Րահմի պէյի համար Թուրք թերթերը կը գրեն թէ Մոսկուայի մէջ ձերբակալուած կը պահուի: Եթէ Էնկիւրի չղրկուի իսկ, Մոսկուայի Չեկային առջեւ պիտի հանուի եղեր:

Ձերբակալուածներէն մօտ 20 հոգի ազատ պիտի արձակուին: Ասոնց մէջ են մասնաւորաբար ընկերութեանց վարչական ժողովի անդամներ, տնօրէններ, գանձապետներ եւ այլ երկրորդական անձեր: Սխալ է թէ ազատ պիտի արձակուի նաեւ Սալահ Ճիմճօզ պէյ:

Ոստիկանութիւնը խստիւ կը հետապնդէ Գարա Քէմալը պահողները: Ձերբակալուած են Ճանպազիէ փողոցի ծերերու ժողովին անդամները: Կը փնտռուի Էնկիւրիի նախկին կուսակալ Ապտիւլ Գատէր, որ նոյնպէս մահուան դատապարտուած էր Իզմիրի մէջ:

** Անձնապաշտ Գարա Քէմալ, նոր տեղեկութեանց համաձայն, պատերազմի ատեն իբրեւ պարենաւորման նախարար 100 հազար ոսկի առած էր Քաղաքապետութեան սնտուկէն եւ կառավարութենէն ալ 40է աւելի վակոն: Այդ շրջանին իր հաշուոյն մեծ քանակութեամբ ապրանք բերել տուած եւ ծախած է, ահագին գումարներ շահելով:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԻՆՔՆՈՒԹԵԱՆ ԹՈՒՂԹԵՐԸ՝ 375 ՖՐԱՆՔ

Պաշտօնաթերթը հրատարակեց ելմտական նոր ծրագիրը, որուն համաձայն ինքնութեան թուղթերու սակ որոշուած է ոչ թէ 300, այլ 375 ֆրանք: 40 ֆրանք պիտի վճարեն օտար գործաւորներն ու մտաւորական աշխատաւորները, մէկ կամ աւելի ֆրանսացի զաւակ ունեցող հայրերն ու մայրերը: Պատերազմի ատեն ֆրանսական բանակին մէջ իբրեւ կամաւոր ծառայողները տուրքէ բացարձակապէս զերծ պիտի ըլլան:

ԵԼՄՏԱԿԱՆ ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐՆԵՐԸ

Ֆրանքին անսովոր բարձրացումը

Իբրև արդիւնք Փուանքարէի ելմտական ծրագիրներուն, որոնք ստիճանաբար կը քուէարկուին եւ վստահութիւն կը ներշնչեն դրամատիրական շրջանակներուն, ֆրանսական ֆրանքը կը շարունակէ բարձրանալ: Առջի օր տոլարը մինչեւ 33,50ի իջաւ. իսկ անգլիականը 163ի: Ֆրանքը բարձրացաւ նաեւ Նիւ Եորքի և Լոնտոնի մէջ, Ծերակոյտը գրեթէ միաձայնութեամբ վաւերացուցած ըլլալով նոր տուրքերու օրինագիծը, որ այժմ օրէնք է արդէն:

Ինչպէս գրեցինք, նոր ծրագիրներու համաձայն, 1.— Պիտի հաստատուի գլխավճարներու հատուցման սնտուկ մը (Caisse d'Amortissement), որ ներկայիս գոյութիւն ունեցող Ազգային Պաշտպանութեան գանձատոմսերը հրապարակէն քաշելով անոնց տեղ շրջաբերութեան պիտի հանէ երկար պայմանաժամով պարտաթուղթեր: Յետոյ, Սեպտեմբերին կամ Հոկտեմբերին, եթէ պարագաները ներեն, Գանձին կողմէ նոր փոխառութիւններ պիտի կնքուին: Ներքին պարտքը կը ներկայացնէ 49 միլիառի խոշոր գումար մը:

Ելմտական Յանձնաժողովին առջեւ Պ. Փուանքարէ այս մասին երկար մանրամասնութիւններ տալէ վերջ, բացատրեց նաեւ թէ այդ սնտուկին պիտի յատկացուին ծխախոտի, ժառանգութեան եւ այլ հասոյթները: Սնտուկը բացարձակ ինքնավարութիւն պիտի ունենայ, ու բնաւ չպիտի ազդուի աջիձախի իշխանութեան գլուխ անցնելէն:

2.— Ֆրանսայի դրամատունը իրաւասութիւն պիտի ունենայ տպելու նոր թղթադրամներ, որոնք պիտի յատկացուին օտար արժէքաւոր դրամներ գնելու, ինչպէս տոլար, ստերլին, ֆիորին, ֆրանս. ոսկեդրամ եւն. որոնք պիտի գործածուին աշխարհի բոլոր հրապարակներուն վրայ ֆրանքը պաշտպանելու: Ընդդիմադիրները կը քննադատեն այս ծրագիրը, եւ զայն կը նկատեն նոր թղթադրամ տպելու պատրուակ: Կառավարութիւնը կը պատասխանէ որ գնուած ոսկին եւ օտար դրամները պիտի ծառայեն նոր տպուած թղթադրամները երաշխաւորելու: Մինչև հիմա Ֆրանսայի դրամատունը իրաւասութիւն չունէր ոսկի կամ օտար դրամ գնելու, անոնց իրական արժէքէն վեր գինով: Հիմա, եթէ խորհրդարանը հաւանի, այս արգելքը պիտի վերնայ:

3.— Վարչապետը օտար օժանդակութիւն ձեռք բերելու համար մտադրած էր ներկայ նստաշրջանին խորհրդարանի վաւերացման ենթարկել Անգլիոյ եւ Ամերիկայի պարտքին համար ստորագրուած համաձայնութիւնները: Սակայն Լոիօ, Թարտիէօ եւ Լուի Մարէն, ինչպէս նաեւ Երեսփ. Ժողովին մեծամասնութիւնը հակառակ ըլլալով մանաւանդ ամերիկեան համաձայնագրին, որոշուեցաւ այս խնդրով զբաղիլ ամառուան արձակուրդէն վերջ:

ԾԱՆՐ ՎԻՃԱԿ ՊԱԼՔԱՆՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Մակեդոնացի յեղափոխականներու յարձակման հետեւանքով, յարաբերութիւնները նորէն լարուած են Պուլկարիոյ և Եուկօսլաւիոյ, ինչպէս և Պուլկարիոյ և Ռումանիոյ միջև: Առաջինը սպառնալից ազդարարութիւն մը ուղղած է Պուլկարիոյ, իսկ երկրորդը պաշարման վիճակ հրատարակած է Տոպրուճայի մէջ, համաձայն վերջին լուրերու:

Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ, հարցումի մը պատասխանելով, արտաքին նախարարութեան խորհրդականը ըսաւ.

— Չէ հաստատուած այն լուրը որուն համաձայն Եուկօ Սլավիոյ կառավարութիւնը հրամայած է իր զօրքին Պուլկարիա արշաւել: Սակայն և այնպէս, պատճառներ կան կարծելու որ եթէ Մակեդոնացի հրոսախումբերը սահմանէն անցնին ստուարութիւնով, Եուկօ Սլավիոյ զօրքը հրաման պիտի ստանայ զանոնք հետապնդելու պուլկարական հողի վրայ: Բրիտանական կառավարութիւնը ուշադրութեամբ կը հսկէ կացութեան վրայ: Բայց այդպիսի գործողութիւն մը չպասուիր Եուկօ սլաւ կառավարութենէն: Ընդհակառակն կը կարծենք թէ Եուկօ Սլավիա Ազգե-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՈՒՑԱԳՐԱՒ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ ՄԸ
ՖՐԱՆՍԱ ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ ՈՐԲԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Ինչ վիճակի մէջ են.— Ինչո՞ւ Սուրիա չեն կրնար մնալ.— Հայաստան կրնա՞ն երթալ.

Պ. Կօրտըն Պէրրի, Ամերիկեան Նպաստամատոյցի Եւրոպայի ներկայացուցիչը, մանրամասն տեղեկագիր մը ղրկած է Ժընեւ բնակող Ժանօթ մարդասէր Պ. Քրաֆթ Պօնարի, որ տեղեկութիւններ ուզած էր Ֆրանսայի հայ որբերու մասին, եւ որ կը պատրաստուի գիրք մը հրատարակել, «Հայերը Աքսորի մէջ» խորագրով։ Ինչպէս կ'երեւի, Պ. Քրաֆթ Պօնար մտահոգութիւն յայտնած է այդ սաներու վիճակի մասին, եւ Պ. Պէրրի կը փութայ փարատել կարգ մը թիւրիմացութիւններ, պարզելով Նպաստամատոյցին տեսակէտները.—

Իր շահեկանութեան համար, նոյնութեամբ կը հրատարակենք այս տեղեկագիրը, որու շօշափած հարցերու մասին ցանկալի էր լսել նաեւ ազգային համապատասխան մարմիններու տեսակէտը։

Ներկայիս մօտաւորապէս Ամերիկեան Նպաստամատոյցի նախկին սաներէն 1400 հոգի կան Ֆրանսայի մէջ։ Ասոնցմէ 600ը իրենց նախաձեռնութեամբ եկած են։ Ինչպէս գիտէք, տղոց առաջին խումբը, որ մօտաւորապէս 550 հոգիէ կը բաղկանար որոնց 100ը Յունաստանէն եւ մնացեալը Սուրիայէն եկած էին, մօտաւորապէս երեք տարի առաջ Ֆրանսա հասաւ։ Այս երկրին մէջ իրենց ունենալիք աշխատութեան վերաբերեալ նախնական կարգադրութիւնները ուղղակի Սուրիոյ Ամերիկեան Նպաստամատոյցի տնօրէնին եւ աշխատանքի նախարարութեան օտարներու բաժնի վարիչին միջեւ կարգադրուած էին։ Այս տղոց համար Ֆրանսական ագարակներու մէջ տեղեր գտնուեցան, եւ պէտք է ըսել որ այս փորձը շատ յաջող դուրս եկաւ, հակառակ անոր որ զանազան դժուարութիւններու դէմ յանդիման կուգային ոչ միայն տղաք այլ եւ աշխատանքի նախարարութեան նահանգային մասնաճիւղերը եւ այն Ֆրանսացի գիւղացիները որոնց քով տղաք կ'աշխատէին։ Առաջին վեց ամիսները ամենուն համար ալ դժուար եղաւ, բայց հետզհետէ տղոց եւ ագարակատէրերուն միջեւ փոխադարձ հասկացողութիւն մը յառաջ եկաւ, ինչ որ ընդհանուր առմամբ լաւ արդիւնքներ տուաւ։ Ասոնց մանրամասնութիւնները այնքան բազմաթիւ ու երկար են որ, կարելի չէ այս համառօտ տեղեկատուութեան մէջ մի առ մի յիշել։ Ներկայ կացութեան վերջին զեկուցումը իմ աշխատակցիս՝ Տիկին Քարսեղեանի կողմէ տրուեցաւ Մերձաւոր Արեւելքի Միջազգային Ընկերակցութեան գործադիր մարմնոյ ժողովին մէջ որուն դուք ալ ներկայ էիք։

Վերոյիշեալ 550 տղաքը Ամեր. Նպաստամատոյցի Ֆրանսա ղրկած միակ խումբն է, առանց հաշուելու այն 177 աղջիկները, որոնք քանի մը ամիս առաջ Յունաստանի որբանոցներէն Մարսիլիոյ Դպրոցասէր Տիկնանց Հաստատութիւնը փոխադրուեցան, ուր ամէն մէկ աղջկան համար Նպաստամատոյցը կը վճարէ այն գումարը որ պիտի ծախսուէր եթէ որբուհին Աթէնքի, Սիրայի եւ կամ Կորնթոսի որբանոցին մէջ մնացած ըլլար։

Վերոյիշեալ որբուհիներու փոխադրութիւնը մեր հայ բարեկամներու խնդրանքին համաձայն միայն տեղի ունեցած է, եւ թէ որոշ պայմանագրութիւն մը կնքուած է Ամերիկեան Նպաստամատոյցի եւ Դպրոցասէր Տիկնանց Հաստատութեան միջեւ։ Այս հաստատութիւնը վերջերս փափաքեցաւ որ 150 աղջիկ եւս ընդունի՝ բայց անոնց առաքման մասին որոշում մը չէ տրուած տակաւին։

Ասոնցմէ զատ մօտաւորապէս 300 հայ տղաքներ որոնք անցեալ տարուան շրջանին կամ անկէ առաջ Սուրիոյ մեր որբանոցներէն ելած էին, փոխանակ Հայ Բարեգործական Միութեան ծախքերով ռուսական Հայաստան երթալու, անցեալ եռամսեայ ընթացքին Ֆրանսա եկան իրենց ազատ կամքով, եւ ԿԱՄՈՎԻՆ ընտրեցին Աշխատանքի Նախարարութեան պայմանը թէ իրենց Ֆրանսա գալէն վերջ մէկ տարի Ֆրանսական ագարակներու մէջ պիտի աշխատին։

Սուրիայէ մեկնելէ առաջ բոլոր այս տղաքը ստորագրած են յանձնառութիւններ ուր հայերէն լեզուով որոշապէս բացատրուած է թէ Ֆրանսա հասնելէ վերջ ինչ կարգի պայմաններ կը սպասեն իրենց։ Մենք մասնաւորապէս շեշտեցինք այն պարագան թէ տղաք անպայման հողագործութեամբ պիտի զբաղին գոնէ տարուան մը համար եւ թէ այս գործը ծանր է։ Այս տղոցմէն շատերը 17 տարեկանէն վեր են։ Գրեթէ ամենն ալ առանց յաջողութեան պայքարած են Սուրիոյ մէջ գործ գտնելու համար։

Վերոյիշեալ խումբերէն զատ, անցեալ տարուայ ընթացքին իրենց նախաձեռնութեամբ եւ կամ հոս գտնուող ազգականներու խնդրանքին վրայ Ֆրանսա եկած են 139 աղջիկ եւ 123 մանչ։ Այս տղոցմէն շատերը մեծ-քաղաքի գործարաններու մէջ լաւ պայմաններու տակ կ'աշխատին։ Մենք անոնց հասցէները ունինք եւ երբեմն երբեմն անոնց հետ հաղորդակցութեան մէջ կը մտնենք թէեւ անոնք այլեւս մեր հսկողութեան տակ չեն գտնուիր եւ կը յուսանք թէ կեանքի մէջ կը կիրարկեն այն սկզբունքները որոնք ջանացած ենք իրենց մէջ դրոշմել այն քանի մը տարուան ընթացքին որ մեր հաստատութեանց մէջ անցուցած են։ Այս վերջին խումբին մեծագոյն մասը Ֆրանսա բնակող ազգականներու քով կը մնայ։

Մեր հաստատութեանց մէջ գտնուած եւ գտնուող տղոց Մերձաւոր Արեւելքէ զատ ուրիշ երկիրներու մէջ, եւ մանաւանդ իրենց հայրենիքին ռուսական Հայաստանի մէջ տեղաւորման մասին իմ անձնական տեսակէտս եւ Ամերիկեան Նպաստամատոյցի դիրքը բնականաբար լաւ գիտէք։ Սակայն թոյլ տուէք ինձ կրկին անգամ պարզել այս խնդրոյն շուրջ մեր ընդհանուր տեսակէտը։

Շատ մը ազգային պաշտօնական մարմիններ կը փափաքին որ այս որբերը ռուսական Հայաստանի մէջ հաստատուին, եւ եթէ տնտեսական եւ քաղաքական կացութիւնը կ'արգիլէ որ այս ներգաղթը ներկայիս տեղի ունենայ, կը նախընտրեն որ տղաքը Մերձաւոր Արեւելքի երկիրներու մէջ մնան, մինչեւ որ անոնց ռուսական Հայաստան փոխադրութիւնը հնարաւոր ըլլայ։

Կարեւոր հարցը տղոց շահերուն համեմատ գործելն է։ Ինծի կը թուի թէ մենք հետզհետէ աւելի լաւ չափերով այս քաղաքականութեան կը հետեւինք, հակառակ կարգ մը ազգային մարմիններու ներկայացուցիչներու երբեմն երբեմն մեզի տուած հակասական խորհուրդներուն, վասնզի կան այնպիսի հայեր ալ, որոնք կը մտածեն թէ լաւագոյն չէ տղաքը մեր հաստատութիւններէն ելլելէ վերջ Կովկաս փոխադրել։

Մենք իբր հաստատութիւն բացարձակապէս իբր հիմ պէտք է ընդունինք ՏՂՈՑ լաւագոյն շահը։ Մենք համակրանքով կը դիտենք այն բոլոր ջանքերուն որ տեղի կ'ունենան հայ ժողովուրդին ցեղային աւանդութիւնները պահպանելու եւ պարագաները ներածին չափ շուտ այս ցիրուցան ժողովուրդը մէկ երկրի մէջ հաւաքելու համար։ Ամեն տեղ եւ ամեն անգամ որ կարելի ըլլայ տղոց շահերուն ծառայել եւ միեւնոյն ժամանակ հայ ժողովուրդին ներգաղթի ծրագիրներուն օգնել, մենք երջանիկ պիտի ըլլանք մեր ծրագրին մէջ այս երկու կէտերը ունենալով։ Սակայն ամէն անգամ որ այս երկու հարցերուն միջեւ բախում տեղի ունենայ, մենք նախ տղոց շահերը նկատի պիտի առնենք։

Այս սկզբունքը Ֆրանսա ղրկուած տղոց համար կիրարկելով, պիտի ըսեմ թէ անոնք պատուաւոր ազգականներու եւ «փաթրոն»ներու քով տեղաւորուած են որոնք ի վիճակի են տղոց ապրուստը հոգալու եւ որոնց հասկցած ենք որ տղաքը պէտք չէ շահագործուին։ Այս տղաքը թէ մեր եւ թէ Գաղթական Որբերու Պաշտպան Ֆրանսական Քօմիթէի հսկողութեան տակ են, մինչեւ որ իւրաքանչիւր տղայ իր նոր միջավայրին ընտելանայ եւ իր յարմարութիւնները ցուցնէ։

Վերոյիշեալ երկու պարբերութեանց մէջ ոչ թէ միայն իմ անձնական կարծիքն է որ կը յայտնեմ այս ամբողջ խնդրին շուրջ այլ եւ Պոլիս գտնուող մեր արտածովային ընդհ. տնօրէն Մր. Պարքէյ Էչիսոնի կարծիքը։

(Մնացածը յաջորդով)

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ԿԵՑՆԷ ԱՐՔԱՆ

Պելճիքայի Լըպէն թագաւորը որ լիազօրութիւն ստացաւ Ֆրանքը փրկելու, իր ժողովուրդին բարի օրինակ ըլլալու համար, սկսած է խնայողութիւն ընել եւ ինքնաշարժ կառքի տեղ հեծելանիւ գործածել։ Ընդած օր Սիէրձեանի արքայական դղեակը կ'երթար ինքնաշարժ հեծելանիւով, երբ ճամբուն վրայ երկու ոստիկան զինուորներ կեցուցին զինք եւ խստիւ հարցուցին. — Ցոյց տուէք մեզի ձեր քարդը, ապացուցանելու համար թէ հեծելանիւի վրայ նոր տուրքը վճարած էք...

Թագաւորը տուրքը վճարած ըլլալով, քարդը ցոյց տուաւ առանց այլեւայլի։ Բայց երբ ոստիկան զինուորները կարդացին «Պելճիքայի Թագաւոր Լըպէն» անունը, կրնաք երեւակայել թէ ինչ պաղ ջուր իջաւ իրենց գլխուն։ Անմիջապէս զիրք առին եւ զինուորական բարեւ տուին։ Թագաւորը մեքենան քալեցուց եւ շարունակեց իր ճամբան։

Բաժնեգինը վճարա՞ծ էք

ԱՋ ՈՒ ՁԱԽԻ ՎԷՃԸ
ԵՒ
ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՊՈԼՇԵՒԻԿՆԵՐԸ

Միջազգային մամուլը մեծ կարեւորութիւն կուտայ պոլշեւիկներու միջեւ ծագած պառակտումին, որու մասին տեղեկութիւններ հաղորդած ենք օրը օրին։

«Փրավտա»յի 28 Յուլիսի թիւին մէջ գերման համայնավար Նոյման ծանրակշիռ յայտարարութիւններ կ'ընէ Զինովիեւի ծրագիրներուն մասին։ Կ'ըսէ թէ Զինովիեւ գլուխն անցած էր միջազգային լայն դաւադրութեան մը՝ ուղղուած ռուս համայնավար կուսակցութեան եւ Սովետներու ներկայ քաղաքականութեան դէմ։ Գ. Միջազգայինի նախագահը կը քաջալերէր մէկ կողմէն ծայրայեղ ձախերը, միւս կողմէն աջերու դժգոհները եւ կը պատրաստէր ընդդիմադիրներու ընդհանուր ճակատ մը։ Իրեն հետ էին նաեւ օտար դժգոհ համայնավար վարիչներ, Պորտիկա եւ Տիկ. Պալապանօֆ Իտալիայէն, Սուվարին եւ Մոնաթ Ֆրանսայէն, Տիկ. Ռութ Ֆիշըր (որ վերջերս փախաւ Մոսկուայէն), Քաց, Քորշ եւ Մասլոֆ Գերմանիայէն, Հէօկլանտ Շուէտէն, Շլիափնիքօֆ, Մետվետեֆ եւ Պաքուի բանուորական խմբակցութիւնը՝ Ռուսիայէն։

Ռուսիոյ մէջ ընդդիմադիրները միացած եւ մէկ ճակատ կազմած են եւ կը դատապարտեն Սթալինի քաղաքականութիւնը, կ'ուզեն բանուորներու համակրութիւնը շահիլ պոլշեւիկ վարիչներու «կապիտալիստական մեթոտ»ները մատնանշելով, եւ ցոյց տալով նոր քաղքենի դասակարգի առաջ կազմութիւնը։ Նոյնպէս կը գանգատին որ կուսակցութիւնը շատ զիջումներ կ'ընէ գիւղացիներուն եւ կը մոռնայ բանուորները։

Ընդդիմադիրները բոլորովին համաձայն չեն իրարու հետ իրենց հետապնդելիք քաղաքականութեան մասին։ Ոմանք (Պաքուի խմբակցութիւնը, Մետվետեֆ, Շլիափնիքօֆ եւն.) կը պահանջեն որ արտասահմանի մանր քաղքենի պետականներուն դրամ չտրուի կեդրոնական կազմակերպելու համար։ Կ'առաջարկեն որ համայնավար բանուորները ամէն տեղ մտնեն ընկերվարական կուսակցութեանց եւ արհեստակցական միութեանց մէջ վերջ տալով պառակտումի եւ կազմալուծումի քաղաքականութեան։ Միւս կողմէ, համաձայն են, Սթալինի հետ, թէ միայն օտար եւ ռուս դրամատէրերուն տրուելիք մենաշնորհներն են, որ պիտի կրնան ծաղկեցնել ճարտարարուեստը Ռուսիոյ մէջ։

Ընդհակառակը Զինովիեւ կը պահանջէ վերջնապէս լքել մէկ ճակատի քաղաքականութիւնը եւ քանդել անգլօ-ռուս արհեստակցական կոմիտէի պաշտօնները։ Իր տնտեսական ծրագիրը յստակ չէ, որովհետեւ չի համարձակիր առաջարկել պարզապէս «պատերազմի համայնավարութեան» վերադառնալ եւ լքել «Նէփ»ը։

Ընդդիմադիր խմբակցութիւններէն եւ ոչ մէկը այնքան առաջ չերթար որ առաջարկէ հաշուեյարդարի ենթարկել գիւղացիութիւնը եւ ժողովրդավար վարչաձեւը ընդունիլ։ Միայն թէ քանի մը ընդդիմադիր վարիչներ առաջարկած են իբր օրինական ընդունիլ ընկերվարական կուսակցութիւնները։ Մանաւանդ Պաքուի խմբակցութիւնը քաղաքական ազատութիւն կը պահանջէ ընկերվարականներուն համար եւ կը դատապարտէ Արհեստակցական Միութեանց Կարմիր Միջազգայինը, որ աշխարհի ընչազուրկները իրարմէ բաժնելու պատճառ կը դառնայ։

* * Զինովիեւի փաստուղը իր արձագանգը ունեցած է նաեւ Ֆրանսայի կոմկուսին մէջ։ Իրենց պաշտօնաթերթը՝ «Իւմանիթէ» կը գրէ թէ կեդրոնական կոմիտէն Յուլիս 31ին մասնաւոր նիստ մը ունենալով, քննած է ստեղծուած նոր կացութիւնը, ճշդելու համար կուսակցութեան դիրքը եւ զանազան որոշումներ քուէարկած են։ Կեդր. կոմիտէն նկատի առած է նոյնպէս ռուս կոմկուսի վերջին որոշումները եւ քուէարկած է բանաձեւ մը, որուն մէջ չարտայայտուիր ռուս կուսակցութեան մէջ ծագած վէճերու մասին, այլ միայն կը շօշափէ Մոսկուայի կեդր. կոմիտէին կողմէ առնուած կարգապահական միջոցները։ Ըստ այդ բանաձեւի, զոր քուէարկած է կեդր. կոմիտէն ամբողջութեամբ բացի հինգ հոգիէ, որոնք կարգ մը վերապահումներ ըրած են.—

«Ֆրանս. համայնավար կուսակցութեան կեդր. կոմիտէն ծանօթանալէ յետոյ Խորհրդային Միութեան կոմկուսին կեդր. կոմիտէին կողմէ տրուած որոշումներուն, կը գտնէ թէ Խ. Հ. Մ. կոմկուսին Գ. համագումարին կողմէ տրուած որոշումներէն ետք, փոքրամասնութիւնը պարտաւոր էր հպատակիլ մեծամասնութեան եւ աշխատիլ անոնց իրականացման, մանաւանդ որ այդ փոքրամասնութիւնը մտադրութիւն յայտնած էր հպատակիլ համագումարի որոշումներուն, ինչպէս օրէնք է համայնավար կուսակցութեան մէջ։

«Ֆրանս. կոմկուսի կեդր. կոմիտէն կը կարծէ թէ անհրաժեշտ է որ այս տարակարծութիւններուն բնոյթը ուսումնասիրուի համայնավար Միջազգայինին բոլոր հատուածներուն կողմէ եւ թէ ասոր համար իրենց պէտք է ուղղել անհրաժեշտ տեղեկութիւնները, որպէսզի անոնք կարենան խնդիրը լաւ ուսումնասիրելէ վերջ միայն արտայայտուիլ։

«Այս առթիւ կեդր. կոմիտէն կը հաստատէ Գ. համագումարի որոշումներուն մասին անցեալ 8 Յունուարին իր տուած որոշումները եւ կը խոստանայ ազգային եւ միջազգ. բոլոր խնդիրներու մասին լիակատար տեղեկութիւններ հաղորդել Ֆրանս. կուսակցութեան։ Ուժգնօրէն կը շեշտէ թէ պոլշեւիկ կուսակցութեան միութիւնը բացարձակ երաշխիքն է Ռուսիոյ մէջ պրոլետարական իշխանութեան պահպանումին եւ համաշխարհային յեղափոխութեան յաղթանակին համար եւ կը հաստատէ տրուած կարգապահական որոշումները, յայտնելով իր կատարեալ վստահութիւնը Խ. Հ. Մ. համայնավար կուսակցութեան»։

* * «Թան» խմբագրականի մը մէջ վերլուծելով Ռուսիայէն հասած ծանրակշիռ լուրերը, կ'ըսէ թէ համայնավար կուսակցութիւնը ծանր տագնապ մը կ'անցնէ։

— «Այս տագնապին գլխաւոր պատճառն է ստեղծումը նոր քաղքենի դասակարգի մը, որուն աճումը, շնորհիւ միջակ գիւղացիութեան, ա՛յնքան կարեւոր է, որ արդէն իսկ մեծ ազդեցութիւն կը գործէ պետութեան վրայ, շնորհիւ իրմէ կախում ունեցող տնտեսական միջոցներու։ Խորհրդային կառավարութիւնը ստիպուած է հաշուի առնել զայն ներքին քաղաքականութեան մէջ, ռուս ժողովուրդին գոյութիւնը ապահովելու համար, ճիշդ ինչպէս արտաքին քաղաքականութեան մէջ պարտաւորուած է նկատի առնել քաղքենի եւ դրամատէր կառավարութիւնները, եթէ չուզեր կղզիանալ ու քայքայուիլ։

ՎԵՐՋԻՆ ԽԼՐՏՈՒՄՆԵՐԸ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Րիզա Շահի թագադրութենէն յետոյ, Պարսկաստանի կեդրոնական կառավարութեան մէջ խոշոր փոփոխութիւններ տեղի ունեցան։ Դահլիճի անդամները հաստատուեցան անփոփոխ կերպով եւ ամէն մէկն հաւանականութեամբ Շահի հրամանով։

Դահլիճին հետ ինկաւ նաեւ զինուորական նախարարը, եռանդուն եւ հայրենասէր Արդուլլահ խան Թահմասբին, որ տարիէ մը ի վեր կը վարէր իր պաշտօնը։

Արդուլլահ խան Թահմասբին Թեհրանէն Ատրպատական ղրկուեցաւ 1922ի աշնան, իբրեւ ընդհանուր զինուորական հրամանատար Հիւսիս-արեւմտեան զօրաբանակին։

Կրցաւ իր կազմակերպած զօրաբանակով յարձակիլ Խոյի, Սալմաստի եւ Ուրմիոյ գաւառներուն վրայ, որոնց տէր դարձեր էր յայտնի քիւրտ աւազակապետ Սիմքօ. կարճատեւ կռիւներէ յետոյ Արդուլլահ խանը ոչ միայն չարաչար պարտութեան մատնեց քիւրտերը, այլ եւ անոնցմէ գրաւեց Սալմաստը, Ուրմիան եւ Խոյը, հաստատեց այն տեղերը զինուորական ուժեղ իշխանութիւն մը։

Արդուլլահ խան Թահմասբին, կարճ ժամանակի մէջ, կրցաւ Ատրպատականն ապահովել ներքին խռովութիւններէն։

Մակուի Սարտարը 30 տարիներէ ի վեր Ատրպատականի մէջ ստեղծեր էր տեսակ մը անկախ պետութիւն։ Ունէր 400 գիւղեր, անբաւ հարստութիւն եւ մօտ երկու միլիոն տոլար դրամ։

Սարտարը պատուհաս էր թէ քրիստոնեայ եւ թէ պարսիկ բնակչութեան գլխին։ Արդուլլահ խանը կրցաւ գրաւել Սարտարի հարստութիւնը, ձերբակալեց զինքը եւ Թաւրիզ բերելով բանտարկեց։ Կալանաւորը բանտի մէջ մեռաւ 1924ի ամրան։

Շահսէվան ցեղախումբերը 1923ի գարնան ապստամբեցան պետութեան դէմ։

Ատրպատականէն, իր բանակով, ապստամբներու վրայ յարձակեցաւ Արդուլլահ խան Թահմասբին, ցրուեց ապստամբութիւնը, իսկ պարագլուխներէն շատերը գերի բռնելով կախել տուաւ Արտապիլի եւ Թաւրիզի մէջ։

Ատրպատականի ներքին-քաղաքական վիճակը խաղաղեցնելէ յետոյ, Արդուլլահ խանը ձեռնարկեց խճուղիներու շինութեան եւ գրեթէ մէկ տարուայ ընթացքին Ատրպատականի բոլոր կարեւոր կեդրոններն ու գաւառները խճուղիներով կապուեցան Թաւրիզի հետ։

Անոր կարեւոր գործերէն մէկն ալ եղաւ Թաւրիզ քաղաքի նոր եւ գեղեցիկ, լայն եւ երկար փողոցներու շինութիւնը եւ պարսից պետական այգիի բացումը։

Րիզա Շահի թագաւոր հռչակուելու գործին մէջ շատ կարեւոր ծառայութիւններ կատարեց եւ պետութեան մէջ առաջնակարգ դիրք գրաւեց։ Բայց պարսիկ տանը չի հանդուրժեր համբաւ շահած պետական անձերու երկար պաշտօնավարութեան։ Պարսկաստան են պատմական դաւադրութիւնները, որոնց մէջ ինկաւ նաեւ Արդուլլահ խանը։ Պաշտօնավարութեան նպատակն էր պարսիկ բանակը յանձնել անգլիական զինուորականներու հսկողութեան, վերջիններս պէտք է բարեկարգեն զօրաբանակը։ Ըսէք կը կարծեն թէ, որ պարսկական զօրքերը թերի... անգլիական քաղաք...

68.— ԱԿՆ ԱՒՂ ՖԱՒՂ (ՓԱՐԻԶ)

ՊԱՐՈՆ ՎԱՐԴԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՒԱՔԱԾՈՒ ՆԱԽԱԳԱՀ

Ներկայ տարեշրջանին Փարիզի մէջ հաւաքուած է Հայկական Դաշտային Հաւաքածուի նախագահ պարոն Վարդան Ա. Ղազարեան, որ Ամերիկայէն ժամանած է Եւրոպա՝ Հաւաքածուի գործերը կազմակերպելու համար։

Պարոն Ղազարեան Փարիզ ժամանելէն ետք, հանդիպած է Հաւաքածուի Գործադիր Մարմնի անդամներուն եւ Ֆրանսայի մէջ գործող Հայ կազմակերպութիւններու ներկայացուցիչներուն հետ։

Ան ներկայ գտնուած է նաեւ Հաւաքածուի Գործադիր Մարմնի նիստին, որ տեղի ունեցած է Փարիզի Հայ Կեդրոնի սրահին մէջ

րու Դաշնակցութեան ուշադրութիւնը պիտի հրաւիրէ այս հարցին վրայ։

.՝. Պուլկարական կառավարութիւնը պատասխանելով Սերպիոյ մեղադրանքներուն, կը հերքէ թէ ինք որ և է ձեւով քաջալերած է «կոմիտաճի»ները։ Կը հաւաստէ թէ ամէն ճիգ կը թափէ որպէսզի մակեդոնական յեղափոխականները դադրեցնեն իրենց գործունէութիւնը։ Ինչ կը վերաբերի այն մեղադրանքին թէ Մակեդոնացիները զէնք ստացած են խորհրդային իշխանութենէն, Պուլկարիա պատրաստակամութիւն կը յայտնէ գործակցելու Եուկօսլաւիոյ կառավարութեան, ի դերեւ հանելու համար Մոսկուայի դաւերը։ Յետոյ, Պուլկարիա կը հարցնէ թէ ինչու իր դրացիները, որոնք բանակներ ունին, իրենք չեն պաշտպաներ իրենց սահմանները։ Ռումանիա այդ ուղղութեամբ որոշում տուած է արդէն եւ Պուլկարիա խորհուրդ կ՚ու տայ որ Եուկօսլավիան ալ այնպէս ընէ։

Կրօնաւորները կը շարունակեն կռիւը

Կաթոլիկ կղերականները Նախագահ Քալլէսի դիմելով, խնդրած էին որ զինադուլ մը կնքուի և ժողովրդային քուէարկութեան դիմուի, եկեղեցական կալուածներու գրաւման և կրօնական նոր խստութիւններու առթիւ։ Նախագահը մերժեց այս առաջարկը։ Հակառակ ասոր, բարձրաստիճան անձերու կողմէ ձեռնարկներ կ՚ըլլան ներկայ տագնապին վերջ տալու համար։

Կարեւոր դրամատէրերու խմբակ մը Նախագահին ներկայանալով, յայտնեց թէ Մեքսիկայի դրամատուններուն մէջ պահ դրուած 17 միլիոն փէզօյի գումար մը ետ քաշուած է կրօնական կռիւներուն հետեւանքով։ Եթէ տագնապը շարունակուի, ժողովուրդը պիտի խուժէ դրամատուններուն վրայ, պահանջելու համար պահեստի դրամները, և այդ պարագային ելմտական ծանր ճգնաժամ մը առաջ պիտի գայ ամբողջ երկրին մէջ։ Դրամատէրերը իրենց իրաւախոհութիւնը առաջարկեցին տագնապին վերջ տալու համար։

Ամերիկեան կառավարութիւնը պաշտօնապէս կը յայտարարէ թէ չէզոք պիտի մնայ այս կռիւներուն մէջ։

Համայնական համաժողովը

Նակազաքիի համաժողովը վերջացուց իր աշխատանքները. երկու Ճարոնցի, երկու Հնդիկ, երկու Չինացի և մէկ Փիլիպեանցի Նախագահ նշանակուեցան ասիական միութեան Նոր ընկերակցութեան։ Յառաջիկայ համաժողովը պիտի գումարուի Փէքինի մէջ։

Թրքական ցուցահանդէս-նաւը

«Գարա Տէնիզ» Թրքական առեւտրական ցուցահանդէս-նաւը, որ Հավր և Լոնտոն հանդիպած էր, ճամբան շարունակելով այցելեց Ամսթերտամ, Համպուրկ, Հելսինկֆոր և հասաւ Լենինկրատ։ Քրոնշդատի մէջ նաւը դիմաւորեցին հիւպատոսը, վաճառականներ և կառավարական պաշտօնեաներ։ Պաշտօնական ընդունելութեան ատեն ռուսևթուրք եղբայրութեան մասին խանդավառ ճառեր խօսուեցան, որոնց պատասխանեց Անթալի երեսփոխան Րէմզի պէյ։

Մարզպանը Սուրիա կը դառնայ

Սուրիոյ մարզպան Պ. տը Ժուվնէլ, որ քանի մը ամիսէ ի վեր Փարիզ կը գտնուէր, Օգոստոսի վերջերը պիտի վերադառնայ Սուրիա, ուր պիտի մնայ մինչեւ Հոկտեմբեր։ Այս կերպով կը հերքուի կարգ մը թերթերու տուած այն լուրը թէ Պ. տը Ժուվնէլ, Թուրքիոյ դեսպան պիտի նշանակուի։ Այս վերջին պաշտօնին համար դարձեալ կը խօսուի Ֆրանքլէն Պույեօնի մասին։

Պրիան եւ Լիթվինօֆ կը տեսակցին

Պ. Պրիան Երեքշաբթի օր ընդունեց Խորհրդային Միութեան արտաքին գործավարի օգնական Լիթվինօֆը, որուն կ՚ընկերանար Փարիզի խորհրդային դեսպանատան գործակատար Պ. Դաւթեան։

Խռովութեան մը պատմութիւնը

Թաւրիզէն կը գրեն մեզի.—

Վերջերս Սալմաստ գաւառի մէջ 400 պարսիկ կազախ զինուորներ ըմբոստացան իշխանութեան դէմ, թալանեցին Դիլիման գիւղաքաղաքի շուկան, սպանեցին իրենց հրամանատարը, կտրատեցին հեռագրաթելերը եւ ջանացին ըմբոստութիւնը տարածել ամբողջ Ատրպատականի զօրամասերուն մէջ։ Այս դէպքերը ծայր առին Յունիսի 22ին։ Յաջորդ օրը Թաւրիզէն 40 օթօներով զինուորներ ղրկուեցան Սալմաստ, ըմբոստութիւնը զսպելու համար, մինչ ուժեղ զօրամաս մըն ալ ետեւէն հասաւ եւ քանի մը օրուան մէջ ըմբոստութիւնը խստօրէն զսպուեցաւ։ Ըմբոստ զինուորները փախան Խոյ եւ Մակու, ուր ձերբակալուեցան։ Ապստամբներէն 50 հոգի գնդակահարուեցան, զինուորական դատարանի վճիռով։ Ապստամբները առարկած են, որ 6 ամիս ռոճիկ չստանալով եւ տնտեսական ծանր պայմաններու մէջ ապրելով ըմբոստացեր են։

Թուրք նաւ մը ընկղմած

Պոլիսէն առնուած հեռագիր մը կ՚ըսէ թէ ֆրանսական «Լօթիւս» շոգենաւը բախում մը ունեցած է թրքական «Պօզ Քուրթ» ածխաբարձ շոգենաւին հետ։ «Պօզ Քուրթ» ընկղմեցաւ. ութը նաւաստիներ ծովուն տակը գացին։ «Լօթիւս» ծանր վնասներ կրելով հանդերձ, յաջողեցաւ Պոլիս հասնիլ։

Եկեղեցական նոր կանոնագիրը

Էջմիածնի Գերագոյն Հոգեւոր Խորհուրդը առժամեայ նոր կանոնագիր մը պատրաստած է եւ կաթողիկոսին վաւերացնել տալէ յետոյ ղրկած է բոլոր թեմերուն, գործադրութեան համար։ Այս կանոնագիրը կ՚ըսէ թէ Հայ Եկեղեցւոյ կանոնագիր Մարմինը Ազգ. Եկեղ. ժողովն է, որ պիտի գումարուի Էջմիածին՝ նախագահութեամբ կաթողիկոսին. Կիլիկիոյ կաթողիկոսը, Երուսաղէմի եւ Պոլսոյ Պատրիարքները ժողովի նախաթոռ անդամներն են։

Ազգ. եկեղ. ժողովը կ՚ընտրէ կաթողիկոսը, երբ աթոռը թափուր ըլլայ, կը հաստատէ Ազգ. Եկեղ. Սահմանադրութիւն, կ՚ընտրէ Գերագոյն հոգեւոր խորհուրդի անդամները, եկեղ. բարենորոգման հարցերը կը քննէ, եկեղ. տնտեսական վիճակը կը կարգաւորէ եւ կը վճռէ եկեղ. բոլոր խնդիրները։ Այս ժողովին կը մասնակցին Էջմիածնի գերագոյն հոգեւոր խորհուրդի անդամները, բոլոր առաջնորդները, բոլոր եպիսկոպոսները կը մասնակցին նաեւ Էջմիածնի եւ Երուսաղէմի միաբանները եւ Պոլսոյ Խառն ժողովը մէկ մէկ ներկայացուցիչով։ Մինչեւ 25,000 ժողովուրդ ունեցող թեմը կ՚ընտրէ մէկ պատգամաւոր եւ իւրաքանչիւր 25,000ին մէկ մէկ պատգամաւոր Պատգամաւորի ընտրութիւնը կը կատարուի քուէով. այր եւ կին չափահաս ծխականներ քուէի իրաւունք ունին, ընտրութիւնները Հայաստանէն դուրս տեղական օրէնքներով կը կատարուին։ Երբ կաթողիկոս. Աթոռը թափուր մնայ, տեղակալը եկեղ. ժողովը կը հրաւիրէ Էջմիածին և կաթողիկոսի մահէն մինչեւ 6 ամիս նոր կաթողիկոսի ընտրութիւն կը կատարուի։

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ԹՈՒՆՈՒԶԻ պէյն ալ փարիզ հասաւ եւ պիտի մեծարուի պաշտօնական ընդունելութիւններով, ինչպէս Մարոքի Սուլթանը, որ մեկնեցաւ,

ԴԱՇՏԱՅԻՆ ԶԲՕՍԱՆՔ

ՋԱՓԱՀԱՍ ՈՐԲԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

8 ՕԳՈՍՏՈՍ 1926, ԿԻՐԱԿԻ ՔԼԱՄԱՐԻ ԱՆՏԱՌԻՆ ՄԷՋ՝ ԱԿԻՆ ՄՕՏ

Սիրայօժար մասնակցութեամբ՝ ԹԱՐԻՍԹ ԱԲԳԱՐԻ

Կը հրաւիրուին բոլոր որբերը, երիտասարդները եւ համակիր ընտանիքները։

Ժամը 10էն սկսեալ մեր ընկերները պիտի հաւաքեն բազմութիւնը եւ պիտի առաջնորդեն զբօսավայրը։ Ցորեկուան և իրիկուան ճաշերուն համար ամէն մասնակցող ազատ է իր հետը բերելու ուտելիքը։ Պիւֆէն ապահովուած է ամէն ճոխութեամբ, դիւրամատչելի գիներով։

Հաղորդակցութեան միջոցներ.— Առնել թիւ 89 թրամուէյը, որ կը մեկնի Օթէլ տը Վիլէն, անցնելով Պուլվառ Սէն-Ժէրմէնէն, Ռիւ լը Քուրպէն և Փօրթ տը Վէրսայլէն, եւ իջնել Քլամարի Mairieն։ Լաւագոյն է Էնվալիտէն առնել ելեկտրական թրէնը եւ իջնել Մէօտոնի կայարանը։

ԳԻՒՂԱԳՆԱՑՈՒԹԻՒՆ ԻԼ ՊԱՐՊ (ԼԻՕՆ)

Նախաձեռնութեամբ՝ Հ. Յ. Դ. ԼԻՕՆԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆ-ԱԿՈՒՄԲԻ ՎԱՐՉ

8 ՕԳՈՍՏՈՍ ԿԻՐԱԿԻ ԱՌԱԽՕՏԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԻՐԻԿՈՒՆ

Սիրայօժար կը մասնակցի ԱՐԱՔՍ ֆանֆառը

Մասնաւոր շոգենաւը կը մեկնի ժամը 9ին։ Ամէն ոք իր ճաշը միասին կրնայ առնել։

ՇՔԵՂ ԴԱՇՏԱՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հ. Յ. Դ. ՊԱՏԱՆԵԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ Բ. ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻՒ

22 Օգոստոսի Կիրակին, 10 Boulevard Rabateauի պարտէզին մէջ։ Մանրամասնութիւն յայտագրով։ Կը խնդրուի բոլոր կազմակերպութիւններէն նկատի ունենալ սոյն օրը։

ՓՈՔՐԻԿՆԵՐ, ԱՐԹՈՒՆ ԿԵՑԷՔ

Իթալի Թաղամասի հայկական նորակազմ դպրոցի երկսեռ մանուկները մեծ խնամքով մօտերս կը պատրաստուին տալ, փարիզի մէջ առաջին անգամ մանկական շքեղ ներկայացում մը, մասնակցութեամբ 30—35 փոքրիկներու փլաստիկ պարերով, գունաւոր լուսաւորութեամբ եւայլն. Ֆանտաստիք Օպերետ «ԵՐԱԶ» (հեղինակութիւն եւ բեմադրութիւն Տիկին ԼԱՍ)։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Յ. Դ. Փարիզի նորակազմ «Աղբիւր Սերոբ» խումբի դասախօսութիւնը վաղը Շբ. երեկոյ, 7 Օգոստոս Place d'Italie, ծանօթ հաւաքատեղին։

Հ. Յ. Դ. Փարիզի «Խաժակ» խումբի ժողովը՝ այս իրիկուն 6 Օգոստոս, 56, Rue Chaussée d'Antin (մէթրօ Շօսէ տ'Անթէն) կամ Nord-Sud-Trinité.

Հ. Յ. Դ. Մարսիլիոյ «Բրիստափոր» խումբի ընդհ. ժողովը այս իրիկուն ժամը 8.30ին, ծանօթ հաւաքատեղին։

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Լիօնի Ենթակոմիտէին կողմէ Խանասորի հերոսական արշաւանքի 29ամեակի առթիւ, վաղը՝ շաբաթ, 7 Օգոստոս իրիկուան ժամը 9ին 3րդ քաղաքապետարանի սրահին մէջ, 215 Rue Duguesclin։ Պիտի ըլլան հայրենաշունչ արտասանութիւններ, խմբերգներ եւ մեներգներ. նաեւ դաշնակ, ջութակ. պիտի ատենախօսէ Ընկ. Յ. Սրապեան։

ԼԻՕՆԻ Հ. Յ. Դաշնկ. գրադարան-ընթերցարանի նոր հասցէն է Café du Nouveau Lyon, 152 Rue Moncey կամ 1 Boulevard des Casernes։

Հ. Յ. Դ. ՄԱՐՍԷՅԼԻ Շրջ. Կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ իր ենթակոմիտէներու բոլոր ընկերները՝ Շաբաթ երեկոյեան (Օգոստոս 7) ժամը 8.30ին, ծանօթ հաւաքատեղին։ Զեկոյց ընկեր զարծիչի կողմէ։

Հ. Յ. Դ. ՌՒՍ. Միութեան դասախօսութիւնը 11 Օգոստ. Երեքշաբթի երեկոյ Ֆլօրիայի սրահը։

ԿԻՐԱԿԻ 8 Օգոստոս ժամը 2ուկէսին Stade Jean Petitjeanի մէջ (Métro Dumesnil, Porte de Picpus) տեղի կ'ունենան աթլէթիք մրցումներ.— Կը մասնակցի հայկ. նուագախումբը։ Մուտք 10, 5. եւ 3 ֆր.։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

ՓԱՐԻԶ, Յ. Օ.— Ստացանք 20 ֆրանք, ղրկեցինք։

ՇԱԹՕ ՌԸՆՕ, Ս. Գ.— Ստացանք 20 ֆրանք։

ԼԻՈՆ, Յ. Բ.— Ստացանք 20 ֆրանք. կը տեղեկացնենք։

ԿՐԱՖԱՆՍԹԱՏԷՆ, Ա. Մ.— Ստացանք 20 ֆր., տրուած հասցէին ղրկեցինք։

ԳՕԼՕՄՊ, Օր. Բ.— Ստացանք 20 ֆր., ղրկեցինք։

ԼԱՆ ՄԵԶԱՆ, Մ. Գ.— Ստացանք 20 ֆրանք։

ԹՈՒԼՈՆ, Ն. Բ.— Ստացանք 38 ֆրանք։

ԲՈՆԹԷՎՈՒԱ, Լ. Ա.— Ստացանք 75 ֆրանք։

ՓԱՐԻԶ, Պ. Մ.— Ստացանք 32 ֆրանք։

ՆՈՒԱԶԻ ԼԸ ՍԷԲ, Հ. Ալ.— Ստացանք 20 ֆր., փոխեցինք։

ՖԱՅՕԼԺ, Յ. Տ.— Ստացանք 20 ֆր.։

ՎԻԷՆ, Պ. Գ.— Բոլոր ծրարները միեւնոյն ժամուն նամակատուն կը յանձնուին։

ՄԱՐՍԷՅԼ, Վ. Պ.— Ստացանք 75 ֆրանք։

ՌԸՄՈՒԼԻՆ, Թովմ.— Ստացանք 20 ֆրանք։

ՏԵՍԻՆ, Կ. Օ.— Ստացանք 20 ֆրանք։ Ձեր ուզած հասցէն 71, Ave. Klébr.

ՆԻՍ, Յ. Պ.— Ստցնք. 20 ֆր.։

ԱՆՎԵՐՍ, Ա. Ս.— Ստացանք 50 ֆրանք։

ՖԼԷՕՐԻԷՕ, Կ. Զ.— Ստացանք 20 ֆրանք։

ՊՈՒԱ ԳՕԼՕՄՊ, Բ. Վ.— Ստացանք 20 ֆրանք։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուի Անդրէաս Տէր Անդրէասեան, որուն Փարիզ ըլլալը իմացուած է։ Տեղեկացնել Աղասի Տէր Անդրէասեանի, 140 Ave. Pasteur, Lila Bagnolet.

Պատսպարանութիւն է...

ՀԵՌԱՏԵՍ ըլլալ եւ ապահովել ծերութիւնը։

Խղճամիտ ըլլալ, մահուան պարագայի սիրել ինել խեղճ ու անօգնական չձգելու համար։

Օրական 50 - 80 սանթիմ խնայելով կրնաք կատարել այս երկու պարտականութիւնները։

Մանրամասն տեղեկութիւններ բոլորովին ձրի, նամակով պահանջեցէք ֆրանսական մեծ ընկ. գործակալ՝

M. NOURIKHAN

33, RUE LACÉPÈDE, PARIS (5)

Ուշադրութիւն.— Փարիզի շրջակայքէն եւ ֆրանսական գաւառներու հայաշատ կեդրոններէն թղթակիցներու պէտք ունիմ։ Երեկոները մէկ ժամ զբաղելով ամսական 300 ֆրանք հասոյթ։ Մանրամասն գրել։ Պատասխանի համար դրոշմաթուղթ։

ՈՍԿԵՐԻՉՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Պէտք ունինք քար գամող (Սէթթիսէօր) վարպետ գործաւորներու եւ նաեւ այդ ճիւղը կատարելագործելու փափաք ունեցողներու՝ նպաստաւոր պայմաններով։

Դիմել՝ 30, Rue d'Hauteville . 30, Paris 10. Maison Chaborelle Պրն. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԹԷՓԻԿԵԱՆԻ։

ՃԱՇԱՐԱՆ "ԱՐԱՔՍ„

Ճաշարանապետ՝ ՄՈՒՐԱՏ

10, ՐԻՒ ՐԱՄԲԱԼ

Պէլվիլի մէջ միակ հայկական ճաշարանը՝ համեղ ու մնդաբար կերակուրներ, մաքուր ու արագ սպասարկութիւն, ամէն տեսակ ըմպելիներ, պոլսական օղի եւայլն.։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԽՈՀԱՆՈՑ

Ամէն օր «շիշ քէպապ» դիւրամատչելի գիներ

Սրահը տրամադրելի է հանդէսներու եւ խնջոյքներու համար

ՖՐԱՆՔՕ-ՀԱՅ ՄԵԾ ԳՐԱՏՈՒՆ

15 ՌԻՒ ՏԷ ՏՕՄԻՆԻՔԷՆ, ՄԱՐՍԷՅԼ

Ե. եւ Ժ. ՄԵԾՏՈՒՐՃԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

Ունինք՝ դպրոցական, վիպական, թատերական ամէն տեսակ գրքեր, ինչպէս նաեւ բառարաններ եւ երգարաններ, խիստ դիւրամատչելի գիներով։ Կուտանք վարձու գիրքեր։

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro : Gare de l'Est — Téléphone : Nord 84-04

Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—Կիրակի եւ տօն օրեր՝ 9.12

ԱԶԴ

Նկատելով որ ֆրանսական վարժարանները արձակուրդի մէջ են ներկայիս, հայ երկսեռ աշակերտութիւնը փողոցները դեգերելէ զերծ պահելու եւ զանոնք հայերէն, ֆրանսերէն ուրիշ կարեւոր ուսումներով զբաղեցնելու առաջադրութեամբ, կը հրաւիրենք յարգելի հայ ծնողքները որ իրենց զաւակները, իրենց դասագիրքերով միասին ղրկեն, 75, Av. Berthelot, Հայոց Եկեղեցին ուր ամբողջ օրը պիտի դաստիարակուին։

Ազգ. Միութիւն Լիոնի

ՈՒՍՈՒՑԻՉ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Աղեքսանդրիոյ Պօղոսեան Ազգային Վարժարանը պէտք ունի ուսողութեան (գրահաշիւ, երկրաչափութիւն) եւ գիտութեան (բնագիտութիւն, բնալուծութիւն) մասնագէտ դասատուի մը։

Պայմաններուն տեղեկանալու համար դիմել Հոգաբարձութեան մինչեւ Սեպտ. 10, տալով կենսագրական ծանօթութիւններ.— ո՞ւր ուսած են, ո՞ւր պաշտօնավարած են, ի՞նչ վկայականներ ունին եւլն.։

Հոգաբարձութիւն

Հասցէ.— Commission de l'Ecole Arm.Bogossian. Rue Abil Dardar — Alexandrie.

ՏՕՔԹ. ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

48, rue Montmartre

(Բ. յարկ. աջ կողմի առաջին դուռ)

Ֆրանսացի կարող մասնագէտներու ընկերակցութեամբ կը դարմանէ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ եւ ՄՈՐԹԱՅԻՆ ՔԻԹԻ, ԱԿԱՆՋԻ եւ ԿՈԿՈՐԴԻ հիւանդութիւններ

Téléph. CENTRAL 73-38

Métro : SENTIER կամ HALLES

Ընդունելութեան ժամեր՝ ամէն օր 8Ա0՛-10եւ 1,30 — 8

ԲԺ. Ե. ՄԻՆԱՍԵԱՆՑ

ՆԱԽԿԻՆ ԲԺՇԿԱՊԵՏ Կ. ԽԱՉԻ ԹԻՖԼԻՍԻ ՀԱՅԿ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ

Մասնագէտ՝ ներքին եւ վեներ. հիւանդութեանց

42, Rue des Acacias

Métro: Ternes կամ Etoile

ժամը 4-7 կիրակի օրեր 9-12

ԳՈՐԳ ՆՈՐՈԳՈՂ ԳՈՐԾԱՒՈՐՆԵՐ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Լաւ և կանոնաւոր վճարումով գործաւորներ կամ գործաւորուհիներ կ՚ուզուին գորգ նորոգելու համար. լուսաւոր աշխատանոցի մը մէջ։

Դիմել՝ ՍԱՐԳԻՍ ՅՈՎՍԷՓԵԱՆի Rue, Lepic 45, Paris18. Հեռ. Marcadet 27 - 14. Métro Blanche.

ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ

ՃԱՇԱՐԱՆ "ԱՆԻ„

67, Rue Monsieur-le-Prince (6)

Métro Odéon կամ St. Michel

Ընտանեկան մաքուր, համեղ եւ առատ կերակուրներ։

Թապլը տ'օթ 4 ֆրանք

Տասը տոմսակով 3.75 ֆր.

Այցելեցէք եւ գոհ պիտի մնաք

ՍԱՐՍԷԼԻ ՄԷՋ

«Յառաջ»ի գործակալն է Պ. Կարօ Երանեան, 29 Rue Beau Séjour.

ՍԱԿԱՐԱՆ

5 Օգոստոս 1926

ԴՐԱՄՆԵՐ

		Ֆր.
Սթերլին,	L. St.	172 —
Տոլար,	Dollar	35 50
Մարք (ոսկի)	Mark	8 50
Թրքական Թղթ.	L. Trq.	21 50
Թրք. ոսկի	» or	155 —
Մէճիտիէ	Médjidié	13 —
Լէվա 100 հատր	Léva	24 —
Տրախմի »	Drachme	43 —
Լիր »	» Lire	111 —
Պելժ. ֆրանք »	Frc. Belge	99 50
Զուից. »	Frc. Suisse	680 —
Լէյ 100 հատր	Ley	16 50
Չերվոնեց	(10 Roubles or)	175 —

ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ

Եգ. Քր. Ֆոնսիէ I	Cr. Fonc. Eg.	4200 —
» II	»	2800 —
» III	»	2006 —
Օսմանլի երկթղ.	Lots turcs	155 —

Comptoir Parisien de change et de Crédit
80, Rue Lafayette

Le Gérant : H. TEURNIER

Impr. MASSIS
208bis, Rue Lafayette Paris(10e

ՅԱՌԱՋ

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

"HARATCH,,

JOURNAL ARMÉNIEN PARAISSANT TROIS FOIS PAR SEMAINE

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction et Administration / Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն — 208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e).

Հեռաձայն՝ Nord 57-82

Մեթրօ.— Louis Blanc կամ Jaurès

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ	Եռամսեայ	Վեցամսեայ	Տարեկան
Ֆրանսա և գաղութներ	20 ֆր.	38 ֆր.	75 ֆր.
Անգլիա և » Եգիպտոս, Իրան		10 շ.	20 շ.
Ամերիկա	—	3 տ.	5 տ.
Ուրիշ երկիրներ	—	50 ֆր.	100 ֆր.

Հասցէի փոփոխութեան համար 2 ֆր. վճարել անհրաժեշտ է:

ԿԻՐԱԿԻ 8 ՕԳՈՍՏՈՍ 1926

8 AOUT 1926

On reçoit des annonces en français et en arménien.

Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 160 — Կը հրատարակուի ԿԻՐԱԿԻ, ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ և ՈՒՐԲԱԹ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԼՔԵԱԼ ԳՈՅՔԵՐԸ.— ԿՌԻՒՆԵՐԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻՆ ԹՈՒՐՔԵՐՈՒՆ ԵՒ ՔԻՒՐՏԵՐՈՒՆ ՄԻՋԵՒ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԺԱՄ ԱՌԱՋ ԵՒ ԱՆԽՏԻՐ

Նորէն Ներգաղթի խօսքեր շրջան կ'ընեն:

Բարեգործականի Գրասենեակէն կը հաղորդէին, առջի օր, թէ 11,910 անգլիական ոսկի յանձնուած է Հայաստանի Ներկայացուցիչներուն, Ամերիկայի հանգանակութենէն: Զեկոյցը կ'ըսէր թէ Պ. Շահվերտեանի հաւաստիքներուն համաձայն, այս տարի մինչեւ 5000 գաղթական պիտի փոխադրուի Հայաստան, գլխաւորապէս Յունաստանէն:

Դիտեցինք որ Անդրկովկասի առեւտրական Ներկայացուցիչը տեղական թերթի մը բրած յայտարարութեանց մէջ, որոշ բան չըսեր, եւ ընդհանուր սկզբունքներ կը պարզէ. «Մենք չենք հրաժարած գաղթականներ ընդունելու ծրագրէն: Առաջիկային, հնարաւորութեանց սահմանին մէջ, ներգաղթի խնդիրը գործնական լուծում պիտի ստանայ աւելի մեծ չափերով:» Եւ Նորէն ծրագիրներ «նոր հողեր ոռոգելու, որպէս զի կարելիութիւն ունենանք նոր գաղթականներ ընդունելու»: Միւս կողմէ, Պ. Շահվերտեան կը գանգատի որ Բարեգործականի տուած դրամը «մեր ծախսելիք անհրաժեշտ գումարին բաղդատմամբ չնչին ժամանակութիւն մըն է»:

Այսպէս կամ այնպէս, կը թուի թէ նոր կարաւան մը ճամբայ պիտի հանեն, նախապատուութիւն տալով Յունաստանի գաղթակութեան, «որ ամէնէն ծանր տնտեսական պայմաններու մէջ կը գտնուի»:

Բայց աչք մը պտտցնենք ներկայ կացութեան վրայ, այս կարգադրութեան արժէքը հասկնալու համար:

Անցեալ տարի Յունաստանէն կատարուած փոխադրութիւնը բաւական թեթեւցուց մթնոլորտը, եւ որքան գիտենք, Աթէնք առ այժմ չի նեղեր մնացողները: Աւելի ծանր է կացութիւնը Սուրիոյ եւ Պուլկարիոյ մէջ: Առաջին գաղթավայրէն հազարաւորներ նաւ կը նստին դէպի Ֆրանսա, բայց մանաւանդ դէպի հարաւային Ամերիկա, որ իր կարգին ջուրի ճամբայ դարձեր է: Պ. Կ. Պէրրի, Ամերիկեան Նպաստամատոյցի Եւրոպայի ներկայացուցիչ, իր տեղեկագրին մէջ կը յայտնէ թէ ամէն ամիս մօտաւորապէս հազար Հայեր վերջնապէս կը մեկնին Սուրիայէն, մեծ մասով Հարաւային Ամերիկա, գլխաւորապէս Ուրուկուէ գաղթելով: Իսկ չափահաս որբերը այնպիսի թշուառութեան մատնուած են, որ Նպաստամատոյցը ճարահատ Ֆրանսա կը փոխադրէ զանոնք և կը տեղաւորէ ագարակներու մէջ:

Աստին, Պուլկարիոյ մէջ, լուրջ մտահոգութեան մատնուած են հայ գաղթականները, որոնք չոր հացի ճամբայ մը գտեր էին: Կառավարութիւնը օրէնք մը պատրաստած է, անգործութեան դէմ պայքարելու համար: Առեւտրական Նախարարութեան մէկ հրահանգին համաձայն, բոլոր այն օտարականները որոնք Պուլկարիոյ մէջ կ'աշխատին, պէտք է հրաման ստանան Նախարարութենէն: Բացառութիւն կը կազմեն Ռուսերը: Գործատէրերուն 15 օր պայմանաժամ տրուած է, որպէսզի արձակեն այն բանուորները որոնք չեն լրացներ օրէնքին տրամադրութիւնները: Մինչեւ հիմա եղած դիմումները որ եւ է արդիւնք չեն տուած: Ի հարկէ ասոր մէկ պատճառը այն է որ, Պուլկարիոյ Հայերը տակաւին չեն կրցած ստեղծել լիազօր իշխանութիւն մը, ամբողջ հայ գաղութին անունով խօսելու, համոզելու, բանակցելու համար: Դիմումները կ'ըլլան պատահական, մասնակի, յաճախ իրար խաչաձեւելով: Այնտեղ որջացած տարր մը կայ, որ բիւզանդական վէճեր կը յարուցանէ, կրթնած իր պուլկարահայութեան կամ ժանգոտած համբաւներու: Ամէն պարագայի մէջ, գաղթականութիւնը իրաւունք ունի յուզուելու, իր այս անտէր եւ անճար վիճակին մէջ: Այն բացառութիւնը որ եղած է Ռուսերուն, շատ աւելի կը պատշաճի հայ գաղթականներուն, որոնք ոչ միայն փոքրաթիւ են եւ ինքնաբաւ, այլ եւ զուրկ՝ պետական պաշտպանութենէ:

Ըսել կ'ուզէինք որ, աւելի ստիպողական էր այս անգամ Սուրիայէն եւ Պուլկարիայէն կատարել ներգաղթը: Երբ քանի մը հազար գաղթական հեռանան Պուլկարիայէն, թերեւս կառավարութիւնը այնքան խստօրէն չկատչի օրէնքի տառին:

Կրկնե՞նք թէ մեզի համար անըմբռնելի է այս ձեւ ներգաղթը,— այսպէս ցուցակագրելով, հազարումէկ ձեւակերպութիւններով, քիթէ բերնէ բերելով: Իբրեւ սկզբունք, հայրենիքի դուռները պէտք է բաց ըլլան ո'ր եւ է ատեն, եւ առանց խտրութեան: Երբ կը տեսնենք որ հազարաւորներ Ֆրանսա կուգան կամ Հարաւային Ամերիկա կ'երթան յուսակտուր, գոնէ իրենց հեգնութիւն է հողի, ջուրի պատմութիւններ կրկնել եւ խանութպանի հաշիւներ մէջտեղ դնել: Պարագաներ կան եթէ ներգաղթը պէտք է կատարուի ժամ առաջ, անխտիր, և առանց սակարկութեան:

Դեռ կը խօսինք:

Շ.

ԻԹԹԻՀԱՏԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ ԴԱՏԸ.— Բ. ՕՐ

" Մուսաւաթը համաձայն էր Սեւրի սահմանով Հայաստանի ,,

Իթթիհատական պետերը կը շարունակեն ուշագրաւ յայտարարութիւններ ընել Էնկիւրիի դատավարութեան ընթացքին: Կեդր. Կոմիտէի անդամներէն Պիւչիւք Թալէաթ պէյ, Անկախութեան Դատարանին առջեւ պարզեց կուսակցութեան ներքին քաղաքականութիւնը, յետոյ Թուրքիոյ Մեծ Պատերազմին մասնակցութեան մասին հետեւեալ բացատրութիւնները տուաւ.—

Էնվէր եւ Թալէաթ փաշաները Գերմանիոյ եւ Աւստրիոյ հետ զինակցութեան ծրագիր պատրաստելէ վերջ, այս կատարուած իրողութեան առջեւ Կոմիտէի Ընդհ. Ժողով գումարեցին: Կոմիտէն խնդրին տեղեկացաւ այն ատեն միայն, երբ «Կէօպէն» Սեւ Ծովու մէջ ռուսական նաւատորմին վրայ յարձակեցաւ:

Այս առթիւ քննադատութիւններ կատարուած ըլլալով, Սայիտ Հալիմ փաշա, կացութեան լուծում մը գտնելու համար, Ճավիտ պէյը՝ անգլիական, Ճէմալ փաշան ալ՝ ռուսական դեսպանատուները ղրկեց: Եաքէն, Թալէաթ փաշա, փափաքելով անջատ հաշտութիւն կնքել, Պերլին գնաց՝ Դաշնակիցներու կացութիւնը ուսումնասիրելու համար: Թալէաթ պատերազմը շարունակելու կողմնակից չէր. բարոյականը բոլորովին խախտած էր՝ Դաշնակիցներու յաջողութեան եւ սուրիական ճակատի պաշտպանութեան բաւքարման պատճառաւ: Այն ատեն յայտարարեց թէ պատերազմը շարունակել պիտի նշանակէր երկիրը անդունդ առաջնորդել:

Պիւչիւք Թալէաթ յայտարարեց թէ Թալէաթ փաշա այնքան որ Իզզէթ փաշա վարչապետ ըլլայ, հակառակ Թէվֆիք փաշայի ետին գտնուող ուժերուն. ու իր գալրոյթը յայտնեց Էնվէր փաշային, զոր կը մեղադրէր պատերազմը գէշ վարած ըլլալուն համար:

Ամբաստանեալը յետոյ պատմեց Իթթիհատի լուծումը եւ տեղեկութիւններ տուաւ Զինադադարէն յետոյ Կովկասի մէջ անոր ունեցած գործունէութեան վրայ: Յետոյ բացատրեց Ատրպէյճանի հետ իրենց յարաբերութիւնները. ըսաւ թէ Մուսավաթական կառավարութիւնը արկածախնդրութիւն կը նկատէր Անատօլուի պայքարը եւ կ'ընդունէր Սէվրի դաշնագրով Հայաստանի տրուած սահմանները: Նախարար մը իր յայտարարութեան մէջ կը պահանջէր որ Տրապիզոնն ալ առնուի այդ սահմանին մէջ:

«Այս կացութեան առջեւ, ըսաւ Պիւչիւք Թալէաթ, Մուսավաթի ձախերուն եւ միւս կուսակցութեանց վարիչներուն հետ խանմնիստ մը գումարելով անոնց պարզեցինք Անատօլուի կացութիւնը: Այդ պահուն Պարսկաստանէն պատուիրակութիւն մը կուգար՝ Ատրպէյճանը Պարսկաստանի միացնելու մասին քարոզութիւններ ընելու համար: Այդ միջոցին Անգլիա բացէ ի բաց կ'ուզէր պատուար պետութիւն մը ստեղծել Ռուսիոյ եւ Պարսկաստանի միջեւ:»

Ամբաստանեալը պատմեց թէ ինչպէս Ատրպէյճան պոլշեւիկներու ձեռքն ինկաւ եւ թէ ինչպէս մեծ ջանքեր թափուեցան, որպէսզի նորակազմ Թուրք համայնավար կուսակցութիւնը քարոզութիւններ չընէ Անատօլուի մէջ: Ընդհանուր փափաք կար «Իթթիհատ վէ Թէրագգը» անունը պահպանելու, սակայն ի վերջոյ նորստեղծուած կազմակերպութեան անունը դրուեցաւ «Իսլամ յեղափոխական կազմակերպութեանց միութիւն»: Նայիլ պէյի պաշտօն տրուեցաւ աշխատիլ Էնկիւրիի մէջ, մինչ ինք կը գործէր Տրապիզոնի մէջ: Խոստովանեցաւ որ փորձեր կատարուած էին Էնվէր փաշան Անատօլու մտցնելու:

*** Հիւսէյին Ճահիտ Զօրումէն հսկողութեան տակ Էնկիւրի բերուած եւ ներկայ եղած է ընդհ. դատախազի ամբաստանագրին ընթերցման: Ամբաստանագիրը երկարօրէն կը խօսի Ճավիտ պէյի տան մէջ գումարուած ժողովներուն մասին եւ կ'ըսէ թէ որքան ալ երկրին մէջ ամէն ոքիրաւունք ունենայ իր կարծիքը ազատօրէն յայտնելու, գաղտնի ժողովներ գումարելը եւ դաւադրական նպատակներ հետապնդելը ծանր յանցանք մը կը կազմէ: Ճավիտ պէյի դիրքը բաւական վտանգուած կը նկատուի: Իզմիրի դատավարութեան միջոցին թէեւ ուրացումներ բրած էր, սակայն Տօքթ. Նազըմի տունէն գտնուած թուղթերը հաստատեցին թէ ամէն բանէ լուր ունէր: Պոլսոյ մէջ արգելափակուած նախկին արտաքին նախարար Ահմէտ Նէսիմի, Սէլահ Ճիմճօզ եւ Սալիմ պէյեր Էնկիւրի փոխադրուեցան: Նախկին արտաքին նախարար եւ երեսփ. ժողովի նախագահ Խալիլ պէյ եւս Էնկիւրի գացած է իբրեւ վկայ:

*** Նոր տեղեկութեանց համաձայն, Գերմանիոյ հետ զինակցութիւնը կնքուած է 2 Օգոստոս 1914ին, Թարապիոյ գերման դեսպանատան մէջ, վարչապետ Սայիտ Հալիմ փաշայի եւ դեսպան Վանկէնհայմի միջեւ: Այս դաշնագրին ո'չ բնագիրը եւ ոչ ալ պատճէնը գտնուած են Բ. Դրան վաւերաթուղթերուն կամ Երեսփ. Ժողովի դիւաններուն մէջ: Կը կարծուի թէ Սայիտ Հալիմ այդ համաձայնագրին մասին տեղեկութիւն տուած էր միայն Թալէաթ, Էնվէր և Ճէմալ փաշաներուն: Կախաղան հանուած Շիւքրին ալ լուր չէ ունեցած: Հիմա այս մարդոցմէն ոչ մէկը ողջ է, որով գաղտնիքը պարզող մարդ չկայ մէջտեղ: Վերջին տարիները Ֆրանսացի Զօր Լարշէ գերման արտաքին նախարարութեան դիւանէն ձեռք ձգած ըլլալով պատճէնը, հրատարակած էր զայն իր գիրքին մէջ: Այդ համաձայնագիրը ի զօրու էր մինչեւ 1975 Դեկտ. 31:

*** Բազմաթիւ ֆրանսացի եւ անգլիացի թղթակիցներ հասած են Էնկիւրի, ներկայ ըլլալու համար դատավարութեան: «Թայմզ»ի թղթակիցը ընդունուած է անկախութեան դատարանի նախագահէն: Դեսպանատուները եւ բազմաթիւ օտարականներ դիմում բրած են, մուտքի տոմսեր ձեռք բերելու համար:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԼՔԵԱԼ ԳՈՅՔԵՐՈՒ ՆՈՐ ՀՐԱՀԱՆԳԸ

Անցած օր գրած էինք թէ Էնկիւրի նոր հրահանգ մը պատրաստած է «լքեալ» գոյքերու մասին: Պոլսոյ բոլոր Թուրքերէն թերթերը կը հաստատեն այս լուրը եւ կ'ըսեն թէ կառավարութիւնը շուտով Պոլսոյ կուսակալութեան եւ «Լքեալ» գոյքերու տեսչութեան պիտի հաղորդէ այս նոր հրահանգը: «Միլլիյէթ» կ'ըսէ թէ նոր կանոնագիրը կարեւոր յօդուածներ կը պարունակէ: «Իգտամ» կը գրէ. «Էնկիւրիի մէջ տպուած են կարգ մը բարեփոխումներ, «Լքեալ» գոյքերու վարչութեան կողմէ գրաւուած կալուածներու մասին»:

ԳԱՒԱՌԻ ԿԱԼՈՒԱԾՆԵՐԸ ՉԵՆ ԾԱԽՈՒԻՐ

Ատենէ մը ի վեր գաւառի Հայոց եկեղեցապատկան կալուածները ծախու հանուած էին: Կեսարիայէն կը գրեն թէ Էնկիւրիէն կուսակալութեան հրաման տրուած է որ Հայոց կալուածները չծախուին, այլ միայն վարձու տրուին: Այս հրամանին վրայ, դադրած է Ս. Կարապետ վանքի ծախու հանուած կալուածներու վաճառումը: Տեղւոյն առաջն. փոխանորդ Սերովբէ քահանայ Ս. Կարապետի փակուած մատուռը բանալու արտօնութիւն խնդրած է:

ԶԱՐՀՈՒՐԵԼԻ ԽԺԴԺՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՏԱՍՆԸՄԷԿ ՔԻՒՐՏԵՐ ԽԱՉԻ ՎՐԱՅ ԿԸ ԳԱՄՈՒԻՆ ԵՒ ՑԵՏՈՑ ՇՈՒՆԵՐՈՒՆ ԿԵՐ Կ'ԸԼԼԱՆ

Պաղտատէն կը գրեն մեզի Յուլիս 20 թուականով.—

Կռիւները կատաղօրէն կը շարունակուին Քիւրտերուն եւ Թուրքերուն միջեւ: Այս վերջինները զարհուրելի խժդժութիւններ գործած են: Յիշենք քանի մը փաստեր, որոնք կը պատմեն Քիւրտերը.

1.— Գերիներու աչքերը հաներ, լեզուն կտրեր եւ «խանջար»ներով մարմինը խոշտանգելէ յետոյ սպաններ են: 2.— Կացիններով կտրեր են Քիւրտերու թեւերն ու ոտքերը եւ փշրեր են գլուխները: 3.— Շիկացած երկաթներով այրեր եւ սպաններ են: 4.— Քարիւղ լեցնելով վրանին այրեր են:

Կոփի Ս. Դանիէլ վանքի մէջ տաճկաց զօրքի հրամանատարը կատարած է հետեւեալ խժդժութիւնը.

Գերի ինկած 11 Քիւրտերը բերած են վանքի բակը, մերկացուցեր են եւ ձեռքերը կապած պահեր են: Եկած է հրամանատարը, որ գերիներուն ըսած է այս խօսքերը.— «Տասը տարի առաջ այս վանքին մէջ ես խաչել տուի բազմաթիւ Հայեր, որոնք ձեզ նման թշնամիներ էին մեր պետութեան: Այժմ կարգը ձերն է. դուք եւս դաւաճանեցիք մեր պետութեան եւ հայրենիքի շահերուն: Այժմ ալ կ'ուզէք, որ Անկախ Քիւրտիստան ունենաք եւ Հայերու նման ցեց դառնաք մեր գլխին: Դուք դարեր շարունակ վայելեցիք օսմանեան կառավարութեան պաշտպանութիւնը, բայց կրօնականապէս փոխանակ իսլամը դաւանելու, աւելի կը հաւատայիք Հայոց կրօնին, ուխտի կ'երթայիք Հայոց վանքերը, իսկ այժմ կ'ափսոսաք որ Հայերը չկան այս երկրին մէջ: Արդ, ահա՛ ձեզ բերած ենք ձեր պաշտած Հայոց սրբավայրը, որու պատերուն վրայ պիտի խաչենք ձեզ: Դիմեցէք այս վանքի սուրբերուն, որ ձեզ ազատեն Թուրք ազգի արդար վրէժխնդրութենէն»:

Այս ճառէն յետոյ, զինուորները տասնըմէկ քիւրտ գերիները սանդուխներով կը բարձրացնեն Ս. Դանիէլ վանքի տաճարի պատերուն վրայ եւ գլխիվայր կը խաչեն, սուիններ խոթելով ձեռքերուն եւ ոտքերուն մէջ: Խաչուածները երեք ժամուայ ընթացքին կը մեռնին, ապա մարմինները պատէրէն վար կը բերեն եւ կը ձգեն շուներու առջեւ, որոնք բզիկ բզիկ կ'ընեն խաչեալները:

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐԸ ՄՏԱՀՈԳ

«Արաքս»ի մէջ կը կարդանք.—

Ֆիլիպէ, Ռուսճուք, Սթ. Զակօրա եւ Սլիվէն, ձեռնարկուած ըլլալով անգործութեան դէմ պայքարելու համար վերջերս Սօպրանիէի կողմէ քուէարկուած օրէնքին գործադրութեան, հայ աշխատաւոր եւ գաղթական շրջանակները յուզումի մէջ են:

Գործատէրերուն ամէն տեղ 15 օր պայմանաժամ տրուած է, արձակելու իրենց այն ծառայողները որոնք չեն լրացներ օրէնքի տրամադրութիւնները:

Աշխատանքի նախարարութեան մօտ կատարուած կրկնակի դիմումները որ եւ է վճռական արդիւնք չեն տուած: Երկու օր առաջ, Սլիվէնէն եւ Սթ. Զակորայէն եղած խնդրանքներու հետեւանքով, նոր պատուիրակութիւն մը ներկայացաւ նախարարութեան ընդհ. քարտուղարին եւ պարզեց կացութիւնը: Պ. քարտուղարը խոստացաւ հարցը կարգադրել:

Աւելորդ է ըսել, թէ ցարդ որ եւ է շօշափելի արդիւնք ձեռք չէ բերուած եւ անհրաժեշտ է ազգային համախորհուրդ եւ միակամ գործունէութիւն մը, փոխան անջատ անջատ պատուիրակութեանց դիմումներուն:

Պատակտում մեծ դաշինքին մէջ

Ինչպէս գրեցինք, վարչապետ Փուանքարէ կը փափաքէր ամառուան արձակուրդէն առաջ վաւերացնել տալ Ամերիկայի

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ա.

ԱՆՈՆՑ ԿԱԶՄՈՒԹԵԱՆ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԸ ԵՒ ԱՐԺԷՔԸ

Հայ ժողովուրդի երկու երրորդը հայրենազուրկ է դարձած։

Մօտ երկու միլիոն Հայութիւն ցրուած է ի սփիւռս աշխարհի. հեռաւոր խարպինէն Իրկուտսկէն, Միջին Ասիայէն մինչեւ Ռուսաստան եւ Պրուստան եւ դէպի արեւմուտք, մինչեւ Միջերկրականի աւազանի երկիրները, մինչեւ հեռաւոր արեւմուտքը, Հիւսիսային եւ Հարաւային Ամերիկաները։ Ան այսօր Խորհէլի ժողովուրդին պէս ամէն տեղ է, մեծ կամ փոքրիկ համախմբում-ներով։

Մօտ երեք միլիոն Հայութեան մէկ միլիոնն է որ կ'ապրի բուն Հայրենիքին մէջ, Արարատեան աշխարհը, իսկ մնացած երկու միլիոնը բաժնուած է երկու գլխաւոր հատուածներու։ — Մօտ մէկ միլիոն երեք հարիւր հազար ցրուած են արեւելք եւ հիւսիս, մօտ եօթը հարիւր հազար հոգի արեւմուտք եւ հարաւ։ Այդպիսով, խորհրդային երկիրներու եւ անոնց ազդեցութեան շրջանին մէջ կը գտնուին Հայութեան երկու երրորդէն աւելին, իսկ Եւրոպայի, Ամերիկի եւ Ամերիկայի մէջ մէկ երրորդէն պակաս։

Ծանր է Հայութեան այս վիճակը, բայց երբեք յուսահատական։ Մեծ են վտանգները, ոչնչացման եւ ուծացման սպառնալիքները, բայց չեն պակիր միջոցները այդ վտանգներու չեզոքացման։ Բոլոր խոչընդոտները, բոլոր վտանգները կը նեմանան եւ կը ցնդին Հայ ժողովրդի բնազդին եւ կամքին առջեւ, — զգալ ինքզինքը Հայ եւ ձգտիլ իր Հայրենիքը վերագտնելու, ստեղծելով մէացեալ եւ անկախ Հայաստանը։ Այս ազգային հոգեբանական վիճակին վրայ կը յենու այսօր Հայ ժողովուրդի գոյութիւնը եւ անոր կեանքին բովանդակութիւնը, իբր ազգային առանձին անձնաւորութիւն։ Եթէ անոր սրտէն հանենք այդ սրբութիւնը, կը դառնայ պարզ աշխարհաքաղաքացի ենթակայ ձուլման եւ ոչնչացման։ Հոգեկան այդ խառնարուածը աւելի սոսկալի հարուած կընայ հասցնել մեր գոյութեան, քան Սուլթան Համիտներ, թալէաթները կամ պոլշեւիկները իրենց սրով ու հրով։

Այսօր այդ վտանգը դեռ չի սպառնար Հայութեան. անոր մէկ երրորդը Արարատեան երկրի օդը կը ծծէ, եւ ինքզինքը ամուր եւ հաստատ կը զգայ իբր հաւաքականութիւն, ինչպէս Ըշակ Բ.ը Հայրենի Հողի վրայ։ Իսկ միացածները, մօտ երկու միլիոն թէեւ արտաքսուած Հայրենիքէն, կ'ապրին Հայկական պատմութեամբ, Հայկական աւանդութեամբ եւ Հայաստան երկրի յիշատակներով։ Խօսք չունինք փոքրաթիւ այլասերածներուն։

Այս երեքուն վիճակին մէջ, քանի դեռ չէ իրականացած միացեալ Հայաստանը, վերջնականօրէն ապահովելու համար մեր ազգային անհատականութիւնը, պէտք է ամրապնդել Հայրենիքի գաղափարը, պահպանել աւանդական սովորութիւնները, ժողովուրդը կապել իր պատմութեան, իր երկրի աշխարհագրութեան, իր մայրենի լեզուին հետ, եւ այդ լեզուով ուսում եւ գիտութիւն սորվեցնել։ Պէտք է անոր առօրեայ կեանքէն ժամեր խլել եւ զբաղեցնել Հայրենի շունչով։ պէտք է պայն նիւթական եւ բարոյական զոհողութեան վարժեցնել յանուն Հայաստանի վերականգնումին։

Այս տեսակէտով Հայութեան մէջ բազմաթիւ քաղաքական եւ ոչ-քաղաքական հոսանքներ չանքեր կը թափեն, բայց ատոնց մէջ ամենէն ուշագրաւն է, «Հայրենակցական Միութեանց» ծաւալումը, որ ժողովրդական բնազդի ինքնաբուխ արտայայտութիւնն է։ Աշխարհի չորս ծայրերը գտնուած Հազարաւոր Հայրենակիցներ որոնց շատերը չեն կրնար կապուիլ Հայրենիքի, եկեղեցիի կամ քաղաքական կուսակցութեանց հետ, իրենց ազգային ինքնապաշտպանութեան համար, ստեղծած են պաշտպանողական նոր միջոց մը, — իրենց Հայրենակիցներուն հետ կապուիլ, չանալով մեծ ընտանիք մը կազմել։ Հարաւային եւ Հիւսիսային Ամերիկաներէն մինչեւ Հեռաւոր Պարսկաստան, մինչեւ Ծայրագոյն Արեւելք, անպակաս են Հայրենակցական Միութիւնները՝ Ցարօն-Ցուրբեբերանի, վաստպուրականի կամ Բարձր Հայքի, Սեբաստացիներու, Պիլիկեցիներու կամ Պոնտոսի, Ակնցիներու կամ կամ Խարբերդցիներու, Մալաթիացիներու կամ Արաբկիրցիներու, Շապին Գարա-Հիսարցիներու եւլն. Հայրենակցական Միութիւնները աւելի կամ պակաս կազմակերպութեամբ նիւթական եւ բարոյական կարողութեամբ։

Որո՞նք են այն շարժառիթները եւ նպատակները, որ կը մղեն Հայրենակիցները համախմբուիլ իրարու շուրջը։ Իսկական շարժառիթները շատ չեն, ոչ ալ բարդ։ Օտարութիւնը, Հայրենիքի եւ Հայրենակցի կապն ու կարօտն է որ կը մղէ գանոնք հաւաքուիլ իրարու մօտ, իրենց վիշտն ու կսկիծը թափել փոխադարձաբար, իր մայրենի լեզուով խօսիլ։ Հայրենակիցներու այդ համախմբումով աչքի առջեւ կուգան անցեալ պատմութիւնը, Հայրենի լեռներն ու ձորերը, վանքերն ու բերդերը, ամբողջ Հայրենիքը՝ իր բովանդակութեամբ։ Օտարութեան մէջ երկու կեանք ունի տարագիրը. մէկը պանդուխտի կեանքն է, որ աչքով կը տեսնէ եւ մարմնով կը քալէ, միւսը Հայրենի կեանքը, որ հոգիով կը տեսնէ, եւ գլուխով կը քալէ։ Ա բնական երեւոյթ է բոլոր այն տարագիրներուն համար, որոնք դեռ չեն այլասերուած եւ կը պահեն իրենց ազգային անհատականութիւնը։

Որո՞նք են գործնական նպատակները Հայրենակցական Միութեանց։

Եթէ բազմաթիւ Հայրենակցական Միութեանց կանոնագրերը, ծրագրերը մէկ յայտարարի վերածենք, կը տեսնենք որ անոնց նպատակները նոյնքան բնական եւ տարրական են, որքան կազմակերպման պատճառները։ Կարելի է հիմնական նպատակները ամփոփել հետեւեալ կէտերուն մէջ.—

1) Համախմբել համագիւղացիները, համաքաղաքացիները կամ համագաւառացիները մէկ միութեան մէջ, առանց նկատի առնելու անոնց տարիքը, սեռը, վարքը, դասակարգը քաղաքական կամ կրօնական գաւանանքը։

2) Օգնել իր Հայրենակիցներու մտաւոր, բարոյական, նիւթական, առողջական բարձրացման։

3) Ջանալ ցիրուցան Հայրենակիցները հաւաքել եւ տեղաւորել կամ իր բնագաւառը կամ Հայաստանի մէջ։ Ա՛ս հասարակ ընդհանուր նշանաբանն է «դէպի երկիր»։

Ցեղի պահպանման բնազդն է որ կը թելադրէ այսնպատակները։

Ի՞նչ խոչընդոտներ կան Հայրենակցական միութեանց առջեւ եւ ինչպէ՞ս կ'ընդունուի անոնց գոյութիւնը պետութեանց, դաշնային վարչութեանց եւ քաղաքական կուսակցութեանց կողմէ։

Այդ անմեղ համբակգոյութիւնները այնքան ալ լաւ աչքով չեն դիտուիր պետական վարիչներու եւ հաստատութիւններու կողմէ։ Բազմաթիւ պետութեանց մէջ ցրուած Հայութիւնը գեղեցիկ օրս մըն է ձուլուելու եւ Հարստացնելու տեղական ժողովուրդը։ Այդ հաշիւներով, շատ մը պետութիւններ բացած են իրենց դուռները Հայ տարագրութեան առջեւ, վստահ ըլլալով որ այդ փոքրամասնութիւնը ուշ-կանուխ պիտի տարրալուծուի եւ չքանայ իրենց ժողովուրդի մեծամասնութեան ծոցին մէջ։ Այդ տեսակէտը չեն ծածկեր Ֆրանսայի «Հայասէրները», յոյն պուլկար պաշտօնական ներկայացուցիչները եւ միւսները։ Բոլորն ալ քօղարկուած կամ ուղղակի կ'արտայայտեն իրենց գժգոհութիւնը Հայ ժողովուրդի տոկունութեան եւ անոր ձուլման անընդունակութեան համար։ Հայ ժողովուրդի ազգ-անհատականութեան պահպանումը այդ պետական մարդոց համար արգելք կը համարուի իրենց պետական շահերուն եւ իբրեւ այդպիսին Հայկական խմբակցութիւնները, Հայկական դպրոցը, լեզուն, Հայ-Հայու հետ ըլլալը եւ ամուսնանալը եւ այն բոլորը որ կը յիշեցնէ Հայութիւնը եւ իր Հայրենիքը կը նկատուի հակապետական, հակայեղափոխական, յետամնացութիւն, քարացածութիւն եւայլն։ Երկիրներ կան, ուր Հայութիւնը կ'արտաքսուի պետութեան սահմաններէն իբրեւ անյոյս տարր մը իր պետութեան հիմերը ամրացնելու համար։ Բայց ինչ որ բացասական երեւոյթ կը նկատուի ուրիշ ժողովուրդներու ձուլման քաղաքականութեան տեսակէտէն, դրական երեւոյթ է Հայ ժողովուրդի անհատականութեան պահպանման տեսակէտէն։ Եթէ Հայրենակցական Միութիւնները Հայ ժողովուրդի շահերուն համապատասխան են գործելնիերու մէջ, եւ գլխաւոր ազդակը՝ Հայ ժողովրդի ամրապնդման եւ տոկունութեան։ Եւ ատոր համար պէտք է պաշտպանել եւ արգելոցել Հայրենակցական Միութիւնները, իբրեւ Հակակշիռ պետութիւններու մէջ եղած ձուլման քաղաքականութեան։

ՌՈՒԲԷՆ

ՈՒՇԱԳՐԱՒ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ ՄԸ

ՖՐԱՆՍԱ ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ ՈՐԲԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Ինչ վիճակի մէջ են.— Ինչո՞ւ Սուրիա չեն կրնար մնալ.— Հայաստան կրնա՞ն երթալ.

(ՇԱՐ. ՈՒՐՔԱԹԻ ԹԻՒԷՆ ԵՒ Վ.ԵՐ.Ջ)

Երկու տարի առաջ եթէ Ցունաստանի եւ Սուրիոյ տնտեսական կացութիւնը այնպէս մը ըլլար որ տղաք մեր Հաստատութիւններէն ելլելէ վերջ կարենային գործ գտնել, բնականաբար պիտի քաջալերէինք գանոնք որ այդ երկիրները մնային։ Երկու տարի առաջուան 600 հոգինոց խումբը գալէն ի վեր, հակառակ անոր որ այդ ձեռնարկը յաջող արդիւնք մը տուեր էր, ես անձնապէս հակառակ էի նոր խումբի մը առաքման։ Սակայն երեք ամիս առաջ կարծիքս փոխեցի երբ առիթը ունեցայ անձնական հետազօտութիւն մը ընելու եւ տեսնելու թէ մեր նախկին սանները ինչ ճիգեր կ'ընէին պէյրութ եւ շրջակայքը այլեւայլ զբաղումներով իրենք զիրենք ապրեցնելու համար։

Պատերազմէն առաջ եկած Սուրիոյ ճարտարարուեստական ներկայ տխուր կացութիւնը, գաղթականներու թիւին աճումը եւ տնտեսական տագնապը ամէնէն հարեւանցի քննողին անգամ ցոյց պիտի տան որ ներկայ պայմաններու մէջ պէտք չէ սպասել որ մեր տղաքը ինքնապահ ըլլան այդ երկրին մէջ։ Ստիպուած եղանք մեր տղոցմէն Շատերուն դրամական օգնութիւն ընել, որպէսզի կարենային իրենց գոյութիւնը պահել։ Ցեղեկացայ որ պէյրութի մէջ ներկայիս աշխատող տղոց միջին օրավարձքը քսան սանթիմը (գուիցերիական) չանցներ։ Ուրեմն որքան դժուար է այս չնչին գումարով գոյութիւն պահել։

Այն տղաքը որոնք անցեալ երկու տարուան ընթացքին Ֆրանսայի ագարակներուն մէջ կ'աշխատին, իրենց բոլոր ծախքերէն զատ կը ստանան ամսական 150-250 ֆրանք։ Մասնք 18 տարեկանը լրացնելէ վերջ, ազատ են իրենց ինքնութեան թուղթը ստանալու եւ եթէ կը փափաքին իրենց զբաղումը փոխելու։ Դոյն իսկ Ֆրանքին ներկայ անկման ընթացքին՝ վերջին եկողները (որոնք քնակաւարար Հողագործութեան մէջ իրենց աշկերտութեան շրջանին ամէնաքիչը վճարուողներն են) ամէնն ալ ունին քնակութիւն, առատ նուագ, հագուստեղէն, եւ 100 ֆրանք ամսական առաջին վեց ամիսներուն համար, եւ 150 ֆր. հետեւեալ վեց ամիսներուն։ Պէտք է ըսել որ իրենց վիճակը փայլուն ըլլալէ հեռու է, բայց անհամեմատ լաւ է քան ինչ որ ներկայիս պիտի ունենային եթէ Սուրիա կամ Ցունաստան եղած ըլլային։ Եթէ Ամերիկան Նպաստամատոյցը շարունակէր այս տղաքը 16 տարեկանէն վեր խնամել, իմ կարծիքս զանոնք իրենց պատկանած Հասարակութեան վրայ բեռ ըլլալու վարժեցուցած պիտի ըլլար։ Արեւելքցիները աւելի շուտ կը Հասունանան քան թէ մենք արեւմուտքցիները։ Այս 16 տարեկան տղաքը կարող են Հողագործական, ճարտարարուեստական եւ կամ արուեստագիտական ասպարէզներ Հետապնդել։ Ընտրմէ շատ ծանր գործ չի պահանջուիր քան այն ինչ որ կը կատարէ նոյն ինքն Ֆրանսացի ագարակատէրը եւ իր շրջանակին մէջ գտնուող կիներն ու տղաքը։ Այս բոլոր կրնամ Հաստատել որովհետեւ պատերազմի ընթացքին քանի մը շաբաթներ Ֆրանսացի գիւղացիի մը տան մէջ բնակած եմ եւ այս բոլոր պարագաները գիտնալով է որ կը խօսիմ։ Ինծի համար անՀասկնալի է որ այս երիտասարդ Հայերու Ֆրանսացի փաթրոններն անոնց Հանդէպ բարի եւ վեհանձն վերաբերում չունենան։ Ընդհակառակը չեն կրնար պարապիլ եւ աւելի կամ նուազ անորոշ գործով զբաղող տարր մը կը կազմեն։ Այս տղաքը շաբաթը երկու օրէն աւելի գործ չեն գտներ։ Եթէ Սուրիոյ ներկայ տնտեսական տագնապը տարի մը եւս շարունակուի եւ ատոր Հետեւանքով այս տղաքը չկարենան որոշ գործերու մէջ տեղաւորուիլ, այն ատեն անոնց անկարելի պիտի ըլլայ օրական աշխատող Հասարակ գործաւորէ մը բարձր վերջ ունենալ։

Ֆրանսայի մէջ կանոնաւոր եւ ծանր աշխատանքը իրեն Հետ ունենալով, յառաջկայ անկախ դիրքի մը Հեռանկարը, մեծ բաւիք մըն է Հոս գտնուող տղոց Համար, եւ պէյրութի աշխատանքի Հրապարակէն վերջին 300 տղոց փոխադրութիւնը շատ օգտակար պիտի ըլլայ մնացողներուն։

Սուրիա գտնուող տղոց Ֆրանսա գալու դիմումները Հետզհետէ կը շատնան։

Ես Համոզուած եմ որ լուրջ անձնաւորութիւններ որոնք այս ընդհանուր խնդիրը մօտէն քննելու ձանձրոյթը յանձն կառնեն, պիտի Համաձայնին թէ աւելի լաւ է որ այս երիտասարդ տղաքը իրենց Ֆրանսա ժամանումէն վերջ գոնէ մէկ կամ երկու տարի մեր Հսկողութեան տակ ըլլան քան թէ իրենց գլխուն Հեռաւոր երկիրներ ինչպէս Հարաւային Ամերիկա երթան, բոլորովին անծանօթ պայմաններու տակ եւ ուր թերեւս ընդմիշտ Հեռացած պիտի ըլլան իրենց ցեղակիցներէն եւ Համակիր բարեկամներէն, որոնք շահագրգռուած են իրենց բարօրութեամբ։

Վերջապէս պատշաճ չէ՞ արդեօք այս առիթով նկատողութեան առնել այն պարագան, որ Հպարտաւոր Հայեր որոնք միջոց եւ կարելիութիւն ունին իրենց ընտանիքներով Մերձաւոր Արեւելքէն մեկնելու, չեն որոշած Հայաստան երթալ, այլ իմացածիս նայելով անգամ երկու տարուայ ընթացքին անոնցմէ 25,000 հոգի Ֆրանսա Հաստատուած են։ Մեր տեղեկագիրները կը ցուցնեն որ ամէն ամիս մօտաւորապէս 1000 Հայեր վերջնապէս կը մեկնին Սուրիայէն։ Ասոնց մեծամասնութիւնը Հարաւային Ամերիկա՝ գլխաւորապէս Արգենտին կը գաղթէ։ Այս վերջին շաբաթներու ընթացքին Սուրիոյ քաղաքական եւ տնտեսական ընդհանուր կացութիւնը որոշ փոփոխութիւն մը չէ կրած։ Մեր պաշտօնէութիւնը աշխատանքի Հազարաւոր խնդրանքներ կը ստանայ։ Եթէ Ամերիկեան Նպաստամատոյցը պէյրութի եւ Դամասկոսի գաղթականներուններուն պաստ չբաժնէր, ներկայ անմխիթար կացութիւնը ալ աւելի սարսափելի պիտի ըլլար։

Կ'ընդունիմ, այն տղաքը որ Ֆրանսա կուգան, գրամական շահ մեծ վարձատրութիւններ չեն ստանար, բայց Ամերիկա մի եւ կամ Եւրոպայի արուեստագիտական եւ մասնագիտական վարժարաններ աւարտող ամենափայլուն շրջանաւարտներն իսկ իրենց աշկերտութեան շրջանին նոյն իսկ սուս մը չեն ստանար իբր օրավարձ։ Օրինակի Համար, իմ երկրիս մէջ ընդունուած է որ երիտասարդ փաստաբան մը որ իր փաստաբանական դասընթացքը աւարտած է, փորձառութիւն ձեռք ձգելու Համար առ նուազն երկու տարի փաստաբանի մը քով կ'աշխատի եւ Հապիւ ապրելու չափ թոշակ կը ստանայ։ Ամէն պարագայի մէջ այն տղաքը որ այս վերջերս իրենց յօժար կամքով Ֆրանսա եկան, անմիջապէս իսկ ընտանիքներու մէջ տեղաւորուեցան, մինչդեռ ժամանակ կարեւոր գումար մը ալ իբր գրպանի դրամ ստանալով։

Ամերիկեան Նպաստամատոյցի տրուած մասնաւոր նուէրի մը միջոցաւ վերջին խումբին 300 տղոց ճանապարհածախսը վճարուեցաւ։ Մենք պիտի աշխատինք բոլոր այս տղոց վրայ շատ մօտէն հսկել, մինչեւ որ անոնք Ֆրանսայի մէջ լաւ դիրքեր ունենան։

Մեր բարեկամներուն կողմէ տրուած շինիչ թելադրութիւններ միշտ ուրախութեամբ նկատի կ'առնենք։ Մենք անսխալական ըլլալու յաւակնութիւնը չունինք, բայց միշտ խղճմտօրէն տղոց շահերուն Համար կ'աշխատինք, այն տղոց որոնց իբր Հայր, մայր, եղբայր եւ քոյր ծառացած ենք վերջին տասը տարիներու ընթացքին։

ԿՕՐՏՂՆ Լ. ՊԻԵՐ

ՖՐԱՆՍ. ՄԱՄՈՒԼԸ ԱՆԴԱԴԱՐ Կ'ԱՐԾԱՐԾԷ ՕՏԱՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԽՆԴԻՐԸ

«Ժաւռնալ»ի աշխատակից Պ. Մօրիս տը Վլէֆի առաջնորդող յօդուածի մը մէջ կը զբաղի օտարականներու խնդրով։ «Ընդլեցիներն ու Ամերիկացիները կ'ըսէ, Փարիզի մէջ հինգ ֆրանքով կ'ուտեն այնպիսի ճաշ մը, որ իրենց երկրին մէջ ո՛չ 40, ո՛չ ալ 400 ֆրանքով պիտի կրնային ուտեր։ Եւ որովհետեւ Փօնմարթրի մէջ — որ ազատ Համայնք մը ըլլալու Հպարտութիւնը ունի — Անգլիացի եւ Ամերիկացի զբօսաշրջիկներով լեցուն քանի մը մեծ կառքեր սուլուած են, Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ Հարցապնդումներ կ'ըլլան՝ Հասկնալու Համար թէ «ինչ բողոքներ պիտի կատարուին ֆրանս. կառավարութեան մօտ՝ Ֆրանսայի մէջ անգլեսաքսոն զբօսաշրջիկներու ենթարկուած նախատանքին առթիւ»։

Այս Հարցապնդումը կատարողին Հայրենակիցները Հարիւր Հազարներով ցամաք կ'ելլեն մեր երկիրը։ Այս շաբաթ Յուլիսի շրջանը եւ գնուելը եւ ապատեղեցան։ Պիւ Եորքէն անդրատլանտեան շոգենաւերը լեփ լեցուն կը մեկնեն ամէն օր։ Ընկէ գատ 3-4 միլիոն օտարականներ կան Ֆրանսայի մէջ։ Ասոնցմէ ոչ օքի քիմը կ'արիւնէ։ Ընդհատ շաբաթ Էլիզէի հրապա-

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀ ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ՇԱՀԽԱԹՈՒՆՅԱՆԻ ՄԱՀՎԱՆ 70-ԱՄՅԱԿԻ ԱՌԹԻՎ

Հարգելի Հովհաննես Շահխաթունյան

Ջերմորեն շնորհավորում եմ Ձեզ ծննդյան 70-ամյակի առթիվ:

Ձեր կյանքի ու գործունեության ընթացքում Դուք ձեռք եք բերել հարգանք ու ճանաչում ոչ միայն հայրենակիցների, այլև ամբողջ աշխարհում:

Ձեր ստեղծագործական ներուժն ու կարողությունները, որոնք ամրապնդվել են տարիների ընթացքում, հնարավորություն են տվել Ձեզ հասնելու բարձր նպատակների, ինչպես նաև ձեռք բերելու հեղինակություն ու հարգանք:

Ձեր ներդրումը հայ ժողովրդի մշակույթի զարգացման գործում անգնահատելի է: Ձեր ստեղծագործությունները, որոնք հագեցած են խորը իմաստներով ու գեղարվեստական արժեքներով, հարստացրել են հայ մշակույթի գանձարանը

հետ կնքուած պարտքի համաձայնագիրը, որ ծանօթ է Մէլըն-Պէրանժէ համաձայնագիր անունով: Թոշակներու նախարար Պ. Լուի Մարէն, որ թունդ հակառակորդ մըն էր այս համաձայնագրին, բացարձակապէս ընդդիմացաւ այս ծրագրին և սպառնաց հրաժարիլ, եթէ դահլիճը որոշէ վաւերացումի համար խորհրդարան ներկայացնել զայն: Ելմտական նախարար Պ. Էռիօ ուժ տուաւ Պ. Լուի Մարէնի, որով որոշուեցաւ այս խնդրին կարգադրութիւնը յետաձգել յառաջիկայ Հոկտեմբերի նստաշրջանին:

Միջազգային խորհրդակցութիւն

Ամերիկեան թերթերը կը պնդեն թէ միջազգային մեծ խորհրդաժողով մը պիտի գումարուի, ելմտական տագնապը լուծելու համար: Մ. Նահանգներու գանձային նախարարը Փարիզ, Լոնտոն եւ Պրիւսէլ պիտի գայ: Կը հաւաստուի թէ Ամերիկա պատրաստ է 250 միլիոն տոլար փոխ տալու Ֆրանսայի:

Հրեաներու թրքացումը

Պոլսոյ Հրեաները 13 հոգինոց մարմին մը կազմած էին, թրքացումի նոր ծրագիր մը պատրաստելու համար: Անցած շաբաթ հրեայ համայնքութեան երեւելիներէն և ներկայացուցիչներէն բաղկացած 70 հոգինոց ժողովի մը մէջ, այս ծրագիրը քննուելով վաւերացուեցաւ: Առաջին անգամ ընդունուեցաւ Լօզանի դաշնագրին փոքրամասնութեանց իրաւունքներէն հրաժարման առաջարկը՝ աղօթքներով և ծափերով: Յետոյ Խախամարանի և համայնքութեան գործերը իրարմէ բաժնելու յատուկ ծրագրին վրայ վիճաբանութիւն կատարուելով, որոշուեցաւ ծրագիրը կառավարութեան ներկայացնել և անկէ վաւերացնել տալէ յետոյ գործադրութեան դնել: Խախամարանը իրեն յատուկ կարգ մը հասոյթներ պիտի ունենայ, ինչպէս բաղարջի (խամուրսուզ) հասոյթը: Առժամեայ մարմին մը ընտրուած է գործերը վարելու համար:

Այս ժողովէն վերջ, թուրք թերթերուն հաղորդուած դեկոյցի մը մէջ Հրեաները կ'ըսեն թէ իրենք «թուրք հայրենիքին հարազատ զաւակներն են և թուրք հանրապետութեան ներկայիս գործադրուող և յառաջիկային հրատարակուելիք բոլոր օրէնքներուն հպատակութիւնը իրենց փառք կը համարեն: Ճշմարիտ թուրք հայրենակից ըլլալու պայմանն է իւրացնել թուրք մշակոյթը, եւլն»:

Նամակներու յիսուն սանթիմ

Քանի մը ամսուան ընթացքին երկրորդ անգամ ըլլալով, նամակները պիտի սղեն: Ելմտական նոր ծրագրին համաձայն, վաղուընէ սկսեալ Ֆրանսայի և գաղութներուն համար նամակներու վրայ 50 սանդիմի դրոշմաթուղթ պիտի փակցուի, փոխանակ 40ի. քարդ-փօսդալներն ալ 30ի տեղ 40 սանդիմ պիտի արժեն: 1-5 բառ պարունակող պատկերազարդ քարդերը եւ այցաքարդերը պիտի արժեն 25 սանդիմ: Պիտի աւելնան նաեւ հեռաձայնի եւ հեռագրի գիները:

«Երեւան»ի կեղծ դրամները

«Հայաստան»ի գործակալութիւնը կը հաղորդէ որ սովետական «Երեւան» շոգենաւը վերջերս Հնդկաչին գացած է եւ Սայկօն հանդիպելէ վերջ, հասած է Գամրանի ծոցը, ուր ածուխ առած է ընկերութենէ մը և «Մանօ-Մարու» շոգենաւէն ու մեկնած է առանց դրամը վճարելու: Ետքէն հաստատուած է որ «Երեւան» ածուխի փոխարժէքը կեղծ դրամներով վճարած է Հօնկ-Քօնկի Հնդկաչին դրամատան:

Պալքանեան կնճիռը

Հակասական լուրեր կը հասնին Պալքաններէն: Մակեդոնացի յեղափոխականներու վերջին շարժումները ջղագրգռած են Պուլկարիոյ դրացիները, որոնցմէ մասնաւորաբար Սերպիա եւ Ռումանիա խիստ միջոցներ կը ծրագրեն: Զգայացունց լուրերու սիրահար եւրոպական թերթերը արդէն իսկ Պալքանեան նոր պատերազմ մը կը գուշակեն: Սերպիոյ արտաքին նախարար Նինչիչ կը յայտարարէ թէ Սերպիա եւ Ռումանիա համաձայնած են արդէն սահմանագլուխի յարձակումներուն վերջ տալու համար եւ թէ Յունաստանի շահը կը պահանջէ իրենց միանալ: Սերպիա մտադրած էր վերջնագիր մը տալ Պուլկարիոյ, սակայն Անգլիա, Ֆրանսա եւ Իտալիա խոհականութեան խորհուրդներ տուին:

Անձնապահութեան վերջն ալ . . .

Ոստիկանութիւնը խուզարկած եւ կնքած է Գարա Քէմալի հիմնած «Միլլի մէնսուճաթ» եւ «Միլլի խոխալաթ վէ քանթարիյէ» ընկերութիւններու կեդրոնը Մէսասէթ խանի մէջ: Որոշուած է այդ ընկերութեանց բոլոր գոյքերն ու դրամները գրաւել, հաստատուած ըլլալով որ մահափորձի եւ պետական հարուածի ծրագրին գլխաւոր աղբիւրները կը կազմէին անոնք: Կնիքի տակ առնուած են նաեւ յիշեալ ընկերութեանց Ղալաթիա Էօմէր Ապիտ խանի մասնաճիւղերը:

Բորենիները երախաներ կը տանին

Երեւանի թերթերը կը գրեն թէ վերջերս Արարատեան դաշտի քանի մը գիւղերուն մէջ բորենիներ յափշտակեր են տուներու տանիքներուն վրայ քնացած երախաներ: Հայաստանի որսորդական կոմիտէն կուի կազմակերպած է բորենիներուն դէմ:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱՑԻՆ ԳԻՆԸ.— Սղերլինի անկման հետ միասին ալիւրին գինն ալ որոշ անկում կրած ըլլալով, Օգոստոս 12էն սկսեալ հացին քիլօն պիտի ծախուի 2 ֆր. 65ի փոխանակ 2.75ի:

∴ Ամերիկացի Օր. Էտէրլէ առջի օր լողալով կտրեց Մանշը, ֆրանսական եզերքէն մինչեւ անգլիականը 14.30 ժամուան մէջ: Այս ձեւով օրիորդը արագութեան մրցանիշը կը շահի:

∴ Քոլոմպիա համալսարանէն (Նիւ-Եօրք) երեք փրոֆէսորներ ճամբայ ելած են դէպի Հայաստան, շինարարական հարցեր ուսումնասիրելու համար:

∴ Պաթումի մէջ սիպերախտով վարակուած են չորս հոգի, որոնց մէկը մեռած է:

Վարակումը յառաջ եկած է շուկայէն գնուած միսէն:

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ԿՈՄԻՏԷԻՆ ԿՈՂՄԷ
15 ՕԳՈՍՏՈՍ ԿԻՐԱԿԻ ԳԻՇԵՐ ԺԱՄԸ 8.30ին
Սալ տը ժէօկրաֆիի մէջ, 184 Bld. St. Germain

Կը խօսի ԸՆԿ. Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ

Նիւթ՝ «ԹՐՔԱԿԱՆ ԿՆՃԻՌԸ»

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է

ԴԱՇՏԱՅԻՆ ԶԲՕՍԱՆՔ

ԶԱՓԱՀԱՍ ՈՐԲԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

ԱՅՍՕՐ, ԿԻՐԱԿԻ ՔԼԱՄԱՐԻ ԱՆՏԱՌԻՆ ՄԷՋ, ԱԿԻՆ ՄՕՏ

Սիրայօժար մասնակցութեամբ՝ ԹԱՐԻՍԹ ԱԲԳԱՐԻ

Կը հրաւիրուին բոլոր որբերը, երիտասարդները եւ համակիր ընտանիքները:

Ժամը 10էն սկսեալ մեր ընկերները պիտի հաւաքեն բազմութիւնը եւ պիտի առաջնորդեն զբօսավայրը: Ցերեկուան և իրիկուան ճաշերուն համար ամէն մասնակցող ազատ է իր հետը բերելու ուտելիքը: Պիւֆէն ապահովուած է ամէն ճոխութեամբ, գիւրամատչելի գիներով:

Հաղորդակցութեան միջոցներ.— Առնել թիւ 89 թրամուէյը, որ կը մեկնի Օթէլ տը Վիլէն, անցնելով Պուլվառ Սէն-Ժէրմէնէն, Ռիւ լը Քուրպէն և Փորթ տը Վէրսայլէն, եւ իջնել Քլամարի Mairieն: յաւազոյն է Լնվալիտէն առնել ելեկտրական թրէնը եւ իջնել Մէօտոնի կայարանը:

ՇՔԵՂ ԴԱՇՏԱՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հ. Յ. Դ. ՊԱՏԱՆԵԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ Ք. ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻՒ

22 Օգոստոսի կիրակին, 10 Boulevard Rabateauի պարտէզին մէջ: Մանրամասնութիւն յայտագրով: Կը խնդրուի բոլոր կազմակերպութիւններէն նկատի ունենալ սոյն օրը:

ՓՈՔՐԻԿՆԵՐ, ԱՐԹՈՒՆ ԿԵՑԷՔ

Իթալի Թաղամասի հայկական նորակազմ դպրոցի երկսեռ մանուկները մեծ խմամքով մօտերս կը պատրաստուին տալ, փարիզի մէջ առաջին անգամ մանկական շքեղ ներկայացում մը, մասնակցութեամբ 30—35 փոքրիկներու փլաստիկ պարերով, գունաւոր լուսաւորութեամբ եւայլն. ֆանտաստիք Օպերետ «ԵՐԱԶ» (հեղինակութիւն եւ բեմադրութիւն Տիկին Լ.Ա.Ս):

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Յ. Դ. Ռոստոմ խումբի ժողովը՝ յառաջիկայ Շաբաթ. 14 Օգոստոսի իրիկունը սովորական հաւաքատեղին: Կարեւոր օրակարգ:

Հ. Յ. Դ. ՈՒՍ. Միութեան զատխօսութիւնը 11 Օգոստ. երեքշաբթի երեկոյ Ֆլօրիայի սրահը:

ԼԻՕՆԻ Հ. Յ. Դաշնկ. զրադարան-ընթերցարանի նոր հասցէն է Café du Nouveau Lyon, 152 Rue Moncey կամ 1 Boulevard des Casernes:

Հ. Յ. Դ. Տէսինի Ենթակոմիտէի ընկերական ընդհանուր ժողովը 15 Օգոստոս Կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 2.30ին, ծանօթ հաւաքատեղին: Անհրաժեշտ է բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը, իրենց անդամատետրներով:

ԶԱՓԱՀԱՍ ՈՐԲԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ կեդրոնի հասցէն փոխուած ըլլալով, կը խնդրուի որ նկատի ունենան բոլոր մասնաճիւղերն ու որբերը, ինչպէս եւ միւս կազմակերպութիւնները: Նոր Հասցէ.— Union des Orphelins Arméniens Majeurs 23, Rue de la Jonquiere, Paris (17e).

⁂ Զ. Ո. Մ. կեդր. վարչութիւնը շնորհակալութեամբ ստացած է 3, Rue d'Austerlitzի հայ երիտասարդութեան կողմէ 133 ֆրանքի գումար մը:

«ԱՐՄԷՆԻԱ»ի ֆութպոլի ընդհ. փորձերը տեղի կ'ունենան այսօր ժամը 9ուկէսէն—12, գօլոմպի ողիմպիական մարզարանին դէմի դաշտը: փարիզէն եկողները կընան St. Lazareէն 8.30ին շոգեկառքը առնել, եւ կամ Մասալէնէն եւ բօրթ շամբէրէէն անցնող հանրակառքը:

Հ. Մ. Ը. Մ.ի մարզական փորձերը տեղի կ'ունենան, ամէն կիրակի առաւօտ C. A. Montrougeի մարզադաշտին մէջ: Ժամադրավայր Փօրթ տ'Օրլէան:

ԱՅՍՕՐ 8 Օգոստոս ժամը 2ուկէսին Stade Jean Petitjeanի մէջ (Métro Dumesnil, Porte de Picpus) տեղի կ'ունենան աթլէթիք մրցումներ.— Կը մասնակցի հայկ. նուագախումբը: Մուտք 10, 5. եւ 3 ֆր.:

ԲՆԱԿԱՐԱՆ

կը փնտռուի երկու սենեակ և խոհանոց՝ տունի մը մէջ, կամ յարկաբաժին մը՝ 2-3 սենեակ եւ խոհանոցով. Փարիզի մէջ կամ մօտակայ արուարձանները: Դիմել խմբագրատուն:

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

ԼԻՈՆ, Շահ,— Հասցէն տեղեկացուցէք:

ՍԸԿՐԷ, Խ. Ս.— Ստացանք 20 ֆրանք, ղրկեցինք:

ՓԱՐԻԶ, Գ. Ա.— Բաժանորդագրեցինք, ղրկեցէք ուղղակի:

ԱԼՖՈՐՎԻԼ, Թ. Բհ. Մ.— Ստացանք 20 ֆրանք:

ՄԱՐՍԷՅԼ, Հ. Բ.— Ստացանք 20 ֆրանք:

ԱԶԴ

Նկատելով որ ֆրանսական վարժարանները արձակուրդի մէջ են ներկայիս, հայ երկսեռ աշակերտութիւնը փողոցները դեգերելէ զերծ պահելու եւ զանոնք հայերէն, ֆրանսերէն ուրիշ կարեւոր ուսումներով զբաղեցնելու առաջադրութեամբ, կը հրաւիրենք յարգելի հայ ծնողքները որ իրենց զաւակները, իրենց դասագիրքերով միասին ղրկեն, 75, Av. Berthelot, Հայոց Եկեղեցին ուր ամբողջ օրը պիտի դասախարակուին:

Ազգ. Միութիւն Լիոնի

ՈՒՍՈՒՑԻՉ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Աղեքսանդրիոյ Պօղոսեան Ազգային Վարժարանը պէտք ունի ուսողութեան (գրահաշիւ, երկրաչափութիւն) եւ գիտութեան (բնագիտութիւն, բնալուծութիւն) մասնագէտ դասատուի մը:

Պայմաններուն տեղեկանալու համար դիմել Հոգաբարձութեան մինչեւ Սեպտ. 10, տալով կենսագրական ծանօթութիւններ.— ո՞ւր ուսած են, ո՞ւր պաշտօնավարած են, ի՞նչ վկայականներ ունին եւլն.:

Հոգաբարձութիւն

Հասցէ.— Commission de l'Ecole Arm.Bogossian. Rue Abil Dardar — Alexandrie.

ԳՈՐԳ ՆՈՐՈԳՈՂ ԳՈՐԾԱՒՈՐՆԵՐ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Լաւ և կանոնաւոր վճարումով գործաւորներ կամ գործաւորուհիներ կ'ուզուին գորգ նորոգելու համար. լուսաւոր աշխատանոցի մը մէջ:

Դիմել՝ ՍԱՐԳԻՍ ՅՈՎՍԷՓԵԱՆի Rue, Lepic 45. Paris18. Հեռ. Marcadet 27-14. Mètro Blanche.

ԲԺ. Ե. ՄԻՆԱՍԵԱՆՑ

ՆԱԽԿԻՆ ԲԺՇԿԱՊԵՏ Կ. ԽԱՉԻ ԹԻՖԼԻՍԻ ՀԱՅԿ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ

Մասնագէտ՝ ներքին եւ վեներ. հիւանդութեանց

42, Rue des Acacias

Métro: Ternes կամ Etoile

ժամը 4-7 կիրակի օրեր 9-12

ՄԹԵՐԱՆՈՑ "ՍԹԱՆՊՈՒԼ" ՕՂԻԻ

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿԻ ԳԻՆ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ. ՃԱՇԱՐԱՆՆԵՐՈՒՆ. ՊԱՌԻՒՐՈՒՆ եւ ՍՐՃԱՐԱՆՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

ԽԻՍՏ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐ ՄԱՍՆԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ՆՊԱՐԵՂԷՆՆԵՐ

ԱՄԷՆԷՆ ԱԺԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ ՊԻՏԻ ԳՏՆԷՔ

ՆՈՐ ՀԱՅ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ԳԷՈՐԳ ՄԱՐԹԱԵԱՆ — ՅՈՎՍԷՓ ԱԶԻԶԵԱՆ

52 - 54, Rue Piat, PARIS 20e

Մէթրօ՝ Պէլվիլ Tél. MÉNILMONTANT: 70-26

Փարիզի ապսպրանքները յաճախորդին տունը կը յանձնուին: Ապսպրանքները կ'ընդունուին թէլէֆօնով եւ նամակով: Արուարձանները քօլի փօսթայով կը ղրկուի:

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ գաւառները եւ արտասահման ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ

Պարտականութիւն է . . .

ՀԵՌԱՏԵՍ ըլլալ եւ ապահովել ծերութիւնը:

Խղճամիտ ըլլալ, մահուան պարագայի սիրել իներ խեղճ ու անօգնական չձգելու համար:

Օրական 50 - 80 սանթիմ խնայելով կրնաք կատարել այս երկու պարտականութիւնները:

Մանրամասն տեղեկութիւններ բոլորովին ձրի, նամակով պահանջեցէք ֆրանսական մեծ ընկ. գործակալ՝

M. NOURIKHAN

33, RUE LACÉPÈDE, PARIS (5)

Ուշադրութիւն.— փարիզի շրջակայքէն եւ ֆրանսական գաւառներու հայաշատ կեդրոններէն թղթակիցներու պէտք ունիմ: Երեկոները մէկ ժամ զբաղելով ամսական 300 ֆրանք հասոյթ: Մանրամասն գրել: Պատասխանի համար դրոշմաթուղթ:

ՈՍԿԵՐԻՉՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Պէտք ունինք քար զամող (Սէռթիսէօռ) վարպետ գործաւորներու եւ նաեւ այդ ճիւղը կատարելագործելու փափաք ունեցողներու՝ նպաստաւոր պայմաններով:

Դիմել՝ 30, Rue d'Hauteville . 30, Paris 10. Maison Chaborelle

ՊՐՆ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԹԷՖԻԿԵԱՆԻ:

ՖՐԱՆՔՕ - ՀԱՅ ՄԵԾ ԳՐԱՏՈՒՆ

15 ՌԻՒ ՏԷ ՏՕՄԻՆԻՔԷՆ, ՄԱՐՍԷՅԼ

Ե. ԻԵ Ժ. ՄԷՇՏՈՒՏՃԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

Ունինք՝ դպրոցական, վիպական, թատերական ամէն տեսակ գրքեր, ինչպէս նաեւ բառարաններ եւ երգարաններ, խիստ դիւրամատչելի գիներով: Կուտանք վարձու գիրքեր:

ԳԼԽԱՐԿԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ NADINE

ՊԷՕՅԻՒՔԵԱՆ ՔՈՅՐԵՐ

Վերջին նորաձեւութեամբ խիստ ճաշակաւոր գլխարկներ դիւրամատչելի գիներով:

Կը ստանձնենք նաեւ ամէն տեսակ նորոգութիւններ եւ ձեւափոխութիւններ: 9, rue de Moscou Paris, 8(e) Tél. Louvre 12-79

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro : Gare de l'Est Téléphone : Nord 84-04

Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—Կիրակի եւ տօն օրեր՝ 9-12

ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ

ՃԱՇԱՐԱՆ "ԱՆԻ"

67, Rue Monsieur-le-Prince (6)

Métro Odéon կամ St. Michel

Ընտանեկան մաքուր, համեղ եւ առատ կերակուրներ:

Թապլը տ'օթ 4 ֆրանք

Տասը տոմսակով 3.75 Ֆր.

Այցելեցէք եւ գոհ պիտի մնաք

ՍԱԿԱՐԱՆ

7 Օգոստոս 1926

ԴՐԱՄՆԵՐ		Ֆր.	
Սթերլին,	L. St.	163	—
Տոլար,	Dollar	33	50
Մարք (ոսկի)	Mark	7	80
Թրքական թղթ.	L. Trq.	21	—
Թրք. ոսկի	» or	140	—
Մէճիտիէ	Médjidié	13	—
Լէվա 100 հատը	Léva	24	—
Տրախմի »	Drachme	41	—
Լիր »	» Lire	109	—
Պելժ. ֆրանք »	Frc. Belge	94	—
Զուից. »	Frc. Suisse	628	—
Լէյ 100 հատը	Ley	16	—
Չերվոնեց	(10 Roubles or)	170	—

ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ

Եգ. Քր. Ֆոնսիէ I	Cr. Fonc. Eg.	4300	—
» II	»	2700	—
» III	»	2600	—
Ռումելի երկթղ.	Lots turcs	145	—

Comptoir Parisien de change et de Crédit
80, Rue Lafayette

Զուտ «ՍԹԱՄՊՈՒԼ ՕՂԻՆ» և ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՆՊԱՐԵՂԻՆԵՐ
ԲՈԼՈՐ ՏԵՍԱԿՆԵՐՈՒՆ ԼԱՒԱԳՈՅՆԸ ՊԻՏԻ ԳՏՆԷՔ
ՅԱՐՄԱՐ ԳԻՆԵՐՈՎ
ՊԷԼՎԻԼԻ ԾԱՆՕԹ ՀԱՅ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌ
ԱՐԹԻՆԵԱՆ ՔՈՎ
28, rue Lesage, Paris XXe. 18bis Rue, Jouge Rouve
Métro Belleville. Tramway 5, 26 Tél. Menilm. 61-85
ԲԱՑ Է ԱՄԷՆ ՕՐ ԺԱՄԸ 9.30

ՏՕՔԹ. ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

48, rue Montmartre

(Բ. յարկ. աջ կողմի առաջին դուռ) Ֆրանսացի կարող մասնագէտներու ընկերակցութեամբ կը դարմանէ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ եւ ՄՈՐԹԱՅԻՆ ՔԻԹԻ, ԱԿԱՆՋԻ եւ ԿՈԿՈՐԴԻ հիւանդութիւններ

Téléph. CENTRAL 73-38

Métro : SENTIER կամ HALLES

Ընդունելութեան ժամեր՝ ամէն օր 8էն—10եւ 1,30 — 8

Le Gérant : H. TEURNIER

Impr. MASSIS
208bis, Rue Lafayette Paris(10e

ՅԱՌԱՋ

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

"HARATCH,,

JOURNAL ARMÉNIEN PARAISSANT TROIS FOIS PAR SEMAINE

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction et Administration / Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն — 208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e).

Հեռաձայն՝ Nord 57-82

Մէթրօ.— Louis Blanc կամ Jaurès

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ	Եռամսեայ	Վեցամսեայ	Տարեկան
Ֆրանսա և գաղութներ	20 ֆր.	38 ֆր.	75 ֆր.
Անգլիա և » Եգիպտոս, Իրան	10 շ.		20 շ.
Ամերիկա	—	3 տ.	5 տ.
Ուրիշ երկիրներ	—	50 ֆր.	100 ֆր.

Հասցէի փոփոխութեան համար 2 ֆր. վճարել անհրաժեշտ է:

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 11 ՕԳՈՍՏՈՍ 1926

11 AOUT 1926

On reçoit des annonces en français et en arménien.

Բ. ՏԱՐԻ Թիւ 161 — Կը հրատարակուի ԿԻՐԱԿԻ, ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ և ՈՒՐԲԱԹ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԻԹԹԻՀԱՏԱԿԱՆՆԵՐԸ ՈՒՇԱԳՐԱՒ ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Կ'ԸՆԵՆ ՀԻՆ ԴԷՊՔԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՊԵՐԼԻՆ–ՍԷՎՐ–ԼՕԶԱՆ

Երէկ, 10 Օգոստոս, վեցերորդ տարեդարձն էր Սէվրի դաշնագրին ստորագրութեան:

Ներկայ պարագաներուն մէջ, ի հարկէ տխուր հեգնութիւն մը կը թուի այդ օրը: Ոչ միայն չիրականացաւ Սէվրի դաշնագրով նախատեսուած սահմանը, համաձայն Ուիլսընի ծրագրին, այլ եւ եղած հողամասն ալ կիսուեցաւ, իսկ անկախ հանրապետութիւնը վերածուեցաւ մարզպանութեան, Մոսկուայի թաթին տակ: Եւ այն ժողովուրդը որ հասած կը նկատէր հատուցման ժամը, սեփական երդիքի մը տակ հանգչեցնելու համար իր ուժասպառ մարմինը, նորէն մատնուեցաւ անստուգութեան: Մաս մը ամփոփուած է մանրանկար հայրենիքի մը մէջ, աւելի ստուար մաս մը դրացի երկիրներու մէջ եւ Խորհրդային Միութեան ամբողջ տարածութեան վրայ. իսկ ուրիշ խոշոր բազմութիւն մը՝ աշխարհի ամէն կողմը, Ֆրանսայէն մինչեւ հարաւային Ամերիկա: Անոնք որ հայկական պետութեան գոյութիւնը հռչակեցին եւ ուրիշ յանձնառութիւններ ստանձնեցին հանդիսաւորապէս, մինչեւ այսօր ալ կը շարունակեն իրենց անպատիւ նահանջը եւ հայրենիքէ զրկուած բազմութիւնները կը նկատեն պարզ աշխատանքի միս, երկրէ երկիր քշելու համար: Իսկ անոնք որ այս նահանջէն օգտուեցան եւ լրացուցին ողբերգութիւնը, կը հրճուին, ինքնագոհ եւ ամբարտաւան:

Ճիշդ այս օրերս, Էնկիւրիի մէջ բացուած դատավարութեան առթիւ, ամբաստանեալ Իթթիհատի վարիչները պատմութիւններ կը պատմեն 1918 - 1921ի դէպքերու մասին: Շատ մը կարեւոր կէտերու կարգին, այնտեղ կրկին եւ կրկին կը շեշտուի ջարդարարներու եւ յեղափոխականներու՝ սիրալիր եղբայրակցութիւնն ու գործակցութիւնը, այնպիսի պահու մը որ ճակատագրական նշանակութիւն ունէր հայ ժողովուրդի ապագային համար: Քիւչիւք Թալէաթները, Ազմիները, Բուսուխիները խոստովանութիւններ կ'ընեն, ապացուցանելու համար թէ իրենք հայրենիքի դաւաճան չեն, այլ իսկական հայրենասէրներ, քանի որ կրցան լեզու գտնել նոյն իսկ պոլշեւիկներուն, կարմիր յեղափոխականներուն հետ: Կը խօսին Պերլինէն Մոսկուա, Անատոլուէն Նախիջեւան եւ Ատրպէճան կատարուած գաղտնի երթեւեկներու մասին. կը պարծենան Բագուի «արեւելեան ժողովուրդներու» համագումարով, ուր հօճաներու, մոլլաներու եւ տխրահռչակ ջարդարարներու հետ (20 հոգի) կողք-կողքի բազմեցան Ռուսիոյ եւ Հայաստանի արդի վարիչներէն շատերը, «ընդ հովանեաւ» խուժանավար Զինովիէվի: «Ես յանձնարարեցի Քեազիմ Գարա Պէքիր փաշայի որ պոլշեւիկներուն հետ շփման մէջ մտնէ: Այդպէս ալ եղաւ: Պոլշեւեւիկ կուսակցութիւնը կ'ըսէր թէ կ'ուզէ օգնել Անատոլուի: Ատրպէճանի մուսավաթ կուսակցութիւնը այնքան անհաշտ դիրք բռնած էր որ, նոյն իսկ տրամադիր էր ճանչնալու Սէվրի դաշնագրով Հայերուն տրուած իրաւունքները: Նոյն իսկ նախարար մը յայտարարած էր թէ Տրապիզոնն ու Կիլէն ալ այդ սահմաններուն մէջ պիտի մնցուին» (Քիւչիւք Թալէաթ):

Ատրպէճանը կը կարմրի. արեւելեան համագումարին հետ միաժամանակ կը կազմուի Իսլամ Յեղափոխական Միութիւնը, միշտ աջակցութեամբ պոլշեւիկներու, նպատակ ունենալով «ընդհանուր յեղափոխութեամբ շարժման մէջ դնել իսլամական երկիրները»:

Այդ ծրագիրը ամբողջովին չգործադրուեցաւ. բայց ինչ որ կապ ունէր Հայաստանի հետ, պսակուեցաւ կատարեալ յաջողութեամբ: Այդ օրերէն կը սկսի այն քստմնելի ողբերգութիւնը, որ յանգեցաւ Լօզանի դաշնագրին: Ինչ որ պակաս մնացած էր հին օրերէն, 61րդ յօդուածը գաւեշտի վերածելու համար, իր լրումին հասաւ կարմիր-կանանչ պոլիտիկոսներու գինակցութեամբ, քուրջի կտորի մը վերածելով Սէվրի դաշնագիրը: Թուրքերը իրենց նպատակին հասան ոչ միայն հայկական անկախ պետութեան կազմութիւնը վիժեցնելով, այլ եւ գետին պատրաստելով վաղուան համար, եւ այս բոլորը՝ պոլշեւիկեան ոսկիով եւ զօրքով: Անդրկովկասեան սա կարկտան դաշնակցութիւնը (ֆետէրացիա), Հայաստանի խարդախ, խեղճուկրակ եւ անբնական սահմանագծումը, Մոսկուայի անմիտ կամ նենգամիտ քաղաքականութիւնը այսօր երկու սուրի մէջ ձգած են հայ ժողովուրդը, եւ նոյն իսկ հարեւանները: Միեւնոյն ատեն մարդկութեան, իսկական յեղափոխութեան եւ խաղաղութեան շահերը կախուած են օդին մէջ, ենթակայ՝ շատ մը անակնկալներու, որոնց ամբողջ տարողութիւնը չեն ըմբռներ, տակաւին, ոչ Երեւանը, ոչ ալ Մոսկուան, որ անոր հոգեւոր հայրն է:

Սէվրի դաշնագիրը վերջնական, անփոփոխելի հանգանակ մը չէ մեզի համար, այլ աւանդ մը, առաջնորդ մը, որուն հիման վրայ պէտք է դարմանուի հայ ժողովուրդին դէմ գործուած հրէշային ոճիրը:

Կարմիր թէ ճերմակ, թող առաջին քարը նետէ այն որ անմեղ է:

Շ.

ԻԹԹԻՀԱՏԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ ԴԱՏԸ

Նոր յայտնութիւններ ջարդարարներու եւ պոլշեւիկներու գործակցութեան մասին

Պոլսոյ վերջին թղթարերով հասած Թուրք թերթերը ամբողջովին լեցուն են ամբաստանեալ Իթթիհատականներու հարցաքննութիւններով: Հայերէն թերթերն իսկ ամէն օր մինչեւ երեք էջ դատավարութիւն կը հրատարակեն: Կիրակի օր հրատարակած էինք Քիւչիւք Թալէաթի հարցաքննութիւնները: Կը քաղենք լրացուցիչ մասերը.—

Խօսելով Զինադադարէն վերջ Տրապիզոնի մէջ իր կատարած գործունէութեան մասին, նախագահը դիտել տուաւ թէ Քիւչիւք Թալէաթ Պաքուի համագումարէն վերջ Էնվէրի հետ «Իսլամ. Յեղափ. Ընկերակցութեանց Միութեան Թուրքիոյ ճիւղը» կը կազմէ, յետոյ Տրապիզոն գալով Մուսթաֆա Քէմալի կը դիմէ, Զինովիէվի բառերը կը հաղորդէ անոր, նոր կազմակերպութեան ծրագիրը կը կազմէ եւ Կազմ փաշային ցոյց տրուելու համար Էնկիւրի կը ղրկէ Նայիլ պէյի միջոցաւ, միւս կողմէ Իրաւունքներու Պաշտպան Ընկերութեան մէջ կը մտնէ: «Ձեր բոլոր շարժումները ուղղուած էին Միլլի պայքարին դէմ: Կ'ըսէք թէ ծրագիր պատրաստեր էք իբր թէ վերահաս պոլշեւիկեան խուժումին դէմ պայքարելու համար, միւս կողմէ սիրալիր նամակներ կը գրես Իսմայիլ պէյի, որուն պաշտօնն էր Պոլշեւիկեան կազմակերպութիւն ստեղծել Թուրքիոյ մէջ: Ձեզի մեղսակից էին նաեւ Նայիլ, Սալմ, Հաֆըզ Մէհմէտ եւ Հաճի Սամի:

Այս վերջինը Թուրքիոյ մէջ գերի է եղեր. Մոսկուա գացեր է եւ Պաթումի ճամբով Տրապիզոն եկած, իր հետ բերելով Էնվէր փաշայի հրահանգները:

Քիւչիւք Թալէաթ խոստովանութիւններ ըրաւ եւ Տրապիզոնի իր կազմակերպութեան մէջ երդումով առնուած 4 անձերու անունները տուաւ:

Ամբաստանեալը հետեւեալ կերպով պատմեց Զինադադարէն վերջ կատարուած դէպքերը.—

Երբ համաժողովը վերջացաւ, Գարա Քէմալ առաջարկեց որ կարգ մը անձեր արտասահման մեկնին եւ յաջողեցաւ համոզել Էնվէր ու Ճէմալ փաշաները: Ճահիտ եւ Խալիլ պէյերը չհամակերպեցան: Թալէաթ փաշա չէր ուզեր երթալ. Էնվէր կը մտածէր Անատոլու անցնիլ եւ հոն պահուըտիլ: Իթթիհատի ամբողջ դրամը 120,000 ոսկի էր. այս գումարին մէկ մասը գուրբը պիտի ծախսուէր, միւս մասն ալ կարօտ ընկերներուն պիտի տրուէր: Թալէաթ եւ Գարա Քէմալ խստիւ ընդդիմացան այս առաջարկին, որուն վրայ դրամը Թէճէտտիւտ կուսակցութեան փոխանցուեցաւ: Էնվէր, Թալէաթ եւ Ճէմալ դրամ չառին. միւսները, ես ալ մէջը ըլլալով առինք: Նախապէս ես ալ որոշած էի մեկնիլ, խիղճիս ձայնը եկաւ, եւ կէս ճամբէն ետ դարձայ: Ետքէն ձերբակալուեցայ եւ բանտէն փախայ Խալիլ փաշայի հետ. Թամշանճըլար գացինք. Գարա Վասըֆ մեզի ըսաւ թէ Ատրպէճանի մէջ պիտի աշխատինք: Էնկիւրիի ճամբով Սըվազ գացինք. Կազի փաշայի կարգադրութեամբ Էրզրում Քեազիմ Գարապէքիր փաշայի բանակատեղին մէջ մնացինք քանի մը օր, յետոյ Նախիջեւան, անկէ ալ Ատրպէճան անցանք: Մեր պաշտօնն էր դրամ հաւաքել: Մուսավաթական կառավարութեան պետը Եուսուֆ պէյ եւ նոյնիսկ Ատրպէյճանի երիտասարդութիւնը արժէք չէին տար Անատոլուի պայքարին: Պոլսոյ մէջ սպաննուած Ծիվանշիր եւս նոյն կարծիքն ունէր: Կուսակցութիւնները պայքարի մէջ էին իրարու հետ. աշխատեցանք զանոնք հաշտեցնել: Նուրի փաշա մեզմէ առաջ եկած էր եւ Տաղստանի մէջ կը կռուէր Տէնիքինի բանակին դէմ: Կանչեցի Նուրի եւ Խալիլ փաշաները եւ կացութիւնը բացատրեցի անոնց: Անատոլու մեզմէ օգնութիւն կը սպասէր, մինչ Մուսավաթական կառավարութիւնը անհաշտ դիրք մը բռնած էր: Կուսակցութեան վարիչները կանչելով, բացատրեցի անոնց Անատոլուի կացութիւնը եւ ըսի թէ Անգլիա կ'ուզէ թումբ մը հաստատել Պարսկաստանի եւ Թուրքիոյ միջեւ: Յանձնարարեցի Քեազիմ Գարապէքիր փաշայի որ պոլշեւիկներու հետ շփման մէջ մտնէ: Այդպէս ալ ըրաւ եւ յարաբերութեան մտաւ պոլշեւիկ կուսակցութեան հետ, որ ըսած է թէ կ'ուզէ օգնել Անատոլուի: Այս ձեւով բարեկամութիւն հաստատուեցաւ: Յետոյ Խալիլ փաշայի հետ Ղարաբաղ գացինք. ան Մոսկուա մեկնեցաւ, իսկ ես՝ Պաքու: Խալիլ փաշա յաջողեցաւ կարգ մը շահեր ապահովել Մոսկուայի մէջ, քիչ մը ոսկի առաւ: Պոլշեւիկները ամբողջովին տէրն էին կացութեան: Թուրքիստանի մէջ կարգ մը Թուրքեր եւ Թաթարներ պոլշեւիկ կուսակցութիւն կազմեցին եւ կ'ուզէին Թուրքիա գալ: Անոնց մէջ էր Մուսթաֆա Սուպհի: Այդ կուսակցութիւնը Անատոլու պիտի մտնէր եւ հոն փոքր կարմիր բանակին կորիզը պիտի կազմէր: Ատրպէճանի Էնկիւրիի դեսպան Իպրահիմ Աբիլօֆ մեզի համակարծիք էր եւ յայտնեց թէ բոլոր կուսակցութիւններուն հետ միանալով պէտք է կառավարութիւնը տապալել եւ Անատոլուի օգնել: Ասոր համար անհրաժեշտ էր պոլշեւիկներու աջակցութիւնը: Այն ատեն պոլշեւիկները մինչեւ Տաղստան եկած էին: Ատրպէճան պատրաստութիւն չունէր, խակոյն շփման մէջ մտանք Ատրպէճանի պոլշեւիկ կուսակցութեան հետ, որու ղեկավար Միրզա Տավուտի վարչապետութիւն խոստացանք. այսպէսով բարեկամական յարաբերութիւն հաստատեցինք: Այդ միջոցին բուռն կռիւներ կը մղուէին հայ հրոսակներու եւ Ատրպէճանցիներու միջեւ:

(Տեղի անձկութեան պատճառաւ այստեղ կ'ընդհատենք ամբաստանեալներէն Քիւչիւք Թալէաթի յայտնութիւնները:)

Ինչ կ'ըսէ Միտհատ Շիւքրի

Միտհատ Շիւքրի պէյ հարցաքննուելով, տեղեկութիւններ տուաւ Իթթիհատի պատերազմի մասնակցութեան, Թալէաթ փաշայի գահլիճին հրաժարման եւ այլ յարակից խնդիրներու մասին: Զինադադարէն առաջ Իթթիհատի համաժողով տեղի ունեցաւ, զոր բացաւ Թալէաթ փաշա եւ Ճամպօլաթ պէյ վարեց ու 2-3 օր շարունակուեցաւ: Որոշուեցաւ որ գահլիճին անդամները գործօն պաշտօն չստանձնեն. անպաշտօն կերպով ըսուեցաւ անոնց թէ՝ նկատելով որ Հայերն ու Յոյները գիրենք պիտի նախատեն, աւելի յարմար կ'ըլլայ որ երթան: Քէմալ պէյ ըսաւ որ ես կը պահուըտիմ, բայց դուք մի՛ մնաք երկրին մէջ: Գացած ատեն երկիւղ ցոյց չէին տար: Թելադրուեցաւ որ ես, Նազըմ եւ Բուսուխի պէյ եւս մեկնինք, բայց ես յետոյ չմեկնեցայ: Տոքթ. Նազըմի, Պէհաէտտին Շաքիրի եւ Բուսուխիի 2000ական ոսկի տրուեցաւ, Թալէաթ փաշայի չտրուեցաւ: Անկէ զատ 120,000 ոսկիի ներքին փոխառութեան թուղթ, 25,000 ոսկի հնչուն դրամ եւ հին զոհարեղէններ կային. շատ մը անդամներու ներկայութեան, որոնց մէջ Հայեր ալ կային, յանձնուեցաւ այս գումարը եւ ստացագիր ալ չառնուեցաւ: Իսկ միւս թուղթերը, ինչպէս նաեւ հաշուական թուղթերը Պէհաէտտին Շաքիր պէյ պայուսակով տունը տարաւ:

Ինչ կ'ըսէ Ազմի պէյ

Նախկին ոստիկանական տնօրէն Ազմի պէյ ըսաւ թէ ժամանակին գահաժառանգ Վահիտէտտինը 10—15 օր բանտարկել տուած ըլլալուն համար, կը վախնար Պոլիս մնալէ, անոր համար զինադադարէն 10 օր առաջ փախաւ. շոգենաւին մէջ ձերբակալուեցաւ, սակայն խորհրդական Ըսմէթ փաշայի հրամանով ազատ արձակուեցաւ, եւ փախաւ, շոգեմակոյկին մէջ միանալով իր ընկերներուն: Էնվէր փաշա Սէրայ Պուռնուէն բաժնուեցաւ իրենցմէ: Իրենք Պերլին գացին. այն ատեն ընկերվարական էր գերմ. կառավարութիւնը և կ'ուզէր զիրենք ձերբակալելով Պոլիս դարձնել. որով բաժնուեցան իրարմէ: Պօռնացի Նէճիպ Իրֆան անունով անցագիր հանելով Լահէ անցաւ եւ Պերլին դառնալով որոշեց Անատոլու գալ: Իտալիոյ մէջ կոմս Սֆորցայի ներկայանալով վիզա ստացաւ եւ խոստացաւ որ Անատոլուի վարիչները շփման մէջ դնէ Իտալիոյ քաղաքագէտներուն հետ: Ազմի Անտալիա ցամաք ելաւ. ուզեց Րէֆէթ եւ Մ. Քէմալ փաշաները տեսնել, սակայն չյաջողեցաւ եւ Իտալիա վերադարձաւ:

Դատարանը ձեռք անցուցած է Ազմի պէյի 17 Նոյեմբեր 1922 թուակիր մէկ նամակը, ուղղուած Քիւչիւք Թալէաթի: Ատոր մէջ կ'ըսէ. «Հեռու չէ Մ. Քէմալի հետ հաշիւ տեսնելու ժամը: Ես կառավարութեան ամենամեծ թշնամին եմ եւ ոխերիմ հակառակորդը իշխանութեան մը, որ կը յանդգնի զիս երկիր չմտցնել»: Յետոյ կ'առաջարկէ Պերլինի մէջ համաժողով մը գումարել եւ ապագայ գործունէութեան ծրագիր պատրաստել:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԸ ՎԵՐՍԱՅԼԻ ՄԷՋ

Երէկ առտու հանդիսաւորապէս բացուեցաւ Ազգային ժողովը Վերսայլի մէջ: 14րդ ժողովն է այս, 1875ի Սահմանադրութենէն ի վեր. իսկ նոյն թուականէն ի վեր երրորդ անգամն է որ փոփոխութիւն կը կատարուի Ֆրանսայի Սահմանադրութեան մէջ:

Կէս օրէն յետոյ սկսան վիճաբանութիւնները: Ընկերվարական խմբակցութիւնը ընդդիմացաւ Գլխավճարի Սնտուկին հաստատման, որ օրակարգի միակ խնդիրն էր: Կառավարութեան տեսակէտը պաշտպանեց վարչապետը:

Հաւանաբար այսօր իսկ վերջանայ ժողովը:

∴ Սղութեան դէմ պայքարելու համար, կառավարութիւնը երկու յանձնախումբեր կազմեց: Առաջինը պիտի զբաղի վարչական խնայողութիւններով, երկրորդը պիտի ուսումնասիրէ ծրագրուած սեղմումները եւ ապրուստը աժանցնելու միջոցները: Առեւտրական նախարարին պաշտօն յանձնուեցաւ ստիպողաբար ժողովի հրաւիրել առեւտրական եւ ճարտարագործական մեծ հաստատութեանց, ինչպէս եւ պարենաւորման սէնտիքաներու ներկայացուցիչները, որպէսզի խորհրդակցին եւ գիները արագօրէն իջեցնեն, քանի որ ֆրանքը բարձրացաւ:

Առ այժմ որոշուած է արգիլել հանքածուխի արտածումը:

∴ Վերջնապէս աշնան յետաձգուեցաւ միջդաշնակցային պարտքերու վաւերացման խնդիրը: Կնքուած պայմանագրութիւնները անմիջապէս վաւերացնելու խնդիրը կար սեղանին վրայ, բայց դահլիճին երեք անդամները վճռապէս ընդդիմացած ըլլալով, յետաձգուեցաւ:

Ինչո՞ւ կուգայ Հասան պէյ

«Ֆինէնշըլ Թայմզ» կ'ըսէ թէ Թուրքիոյ նախկին ելմտական նախարար Հասան պէյ ճամբայ ելած է դէպի Փարիզ, Թուրքիոյ պարտքերուն մասին բանակցութիւնները վերսկսելու

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԶԵՐԺԻՆՍԿԻՆ ԵՒ "ԿԱՐՄԻՐ ՏԷՐՐՈՐԸ,,

Համառուսական չէկայի վախճին մահուան առիթով խորհրդային թերթերը կուտան իր գնահատութիւնը՝ գրուատելով Զերժինսկին որպէս բարձր բարոյականի եւ հազուագիւտօրէն քնքոյշ սրտի տէր մարդ։ Խորհրդային կառավարութեան այդ կարեւոր բազկին ներկայացուցիչին նկարագիրը պարզելու համար անհրաժեշտ պիտի չըլլայ իր ընկերներու եւ համախոհներու կողմէն տրուած վկայականները։ Աւելի նպատակայարմար կ'ըլլայ վկայութեան կանչել իր գործունէութիւնը, որ տեղի կ'ունենար իր կեանքի վերջին տարիներուն՝ Համառուսական չէկայի միջոցով։

Երբ ռուսական «Ճերմակ բանակը» 1919ին գրաւեց ամբողջ Հարաւային Ռուսիան, իր հրամանատար զօրավար Դենիկինի կարգադրութեամբ Ցատուկ Յանձնաժողով մը կազմուեցաւ՝ հետազօտելու համար չէկաներու արարքները։

Չհնայելով այս տողերը կարդացողներու ջիղերուն, մէնք քանի մը դէպքեր, որոնք երեւան հանուած են «Յանձնաժողովին» կողմէ եւ թերեւս տակաւին ամէնէն դաժաններէն չեն (*)։

Կ'անենք թիւ 40 գործը, որ կը վերաբերի «1918 Յունուար 20էն մինչեւ 17 Ապրիլ Յագանրոգ քաղաքին մէջ պոլշեւիկեան կողմէ կատարուած չարագործութիւններուն»։

Յունուար 18ի գիշերը Յագանրոգի մէջ ռազմական գործողութիւններու սկսան այն պոլշեւիկները, որոնք կը պատկանէին Սիվէրսի կարմիր բանակին եւ առաջուընէ մտած էին քաղաք։ Յունուար 20ին սպաներու վարժարանին սանները, որոնք կը դիմադրէին պոլշեւիկներուն, զինադադար կնքելով՝ անձնատուր եղան, պայմանով որ իրենց թոյլ տրուի հեռանալ քաղաքէն։ Պոլշեւիկները սակայն գրժեցին իրենց խօսքը, եւ այդ օրուընէ անձնատուր եղածներուն դէմ ծայր տուին անասելի գազանութիւններ։

Պոլշեւիկները կը բռնէին փողոցներու մէջ սպաները, զինուորական սանները եւ անոնց համակիրները ու տեղն ու տեղը կը դնդակահարէին կամ կ'ուղարկէին որ եւ է գործարան, ուր այդ դժբախտներուն նոյն վիճակը կը սպասէր։

Ամբողջ յօրեկներ ու գիշերներ քաղաքին մէջ տեղի կ'ունենային գանգուածային խուզարկութիւններ՝ գտնելու համար «Հակայեղափոխականները»։

Պոլշեւիկները չէին խնայեր մինչեւ իսկ վիրաւորներուն եւ հիւանդներուն։ Ներս խուժելով հիւանդանոցները, անոնք փողոց կը քաշէին հոն պառկած զինուորականները ու կը սպաննէին։ Բայց թշնամին մահը անոնց չէր բաւեր. մեռնողներն ու դիակները կ'ենթարկուէին ծաղրանքի ու նախատինքի...

Սոսկալի մահով սպաննուեցաւ զինուորական վարժարանի պետին օգնականը, որ ծանրապէս վիրաւորուած էր։ Պոլշեւիկեան «Գրեթուեան» քոյրերը, բռնելով անոր թեւերէն ու ոտքերէն եւ ճօճելով օդին մէջ զարկին գլուխը քարէ պատին ու մեռցուցին։

Սպաննուածները օրերով ինկած կը մնային գնդակահարման տեղը, ու անոնց մերձաւորներուն թոյլ չէր տրուեր վերցնելու իրենց սիրելիներուն դիակները, որոնք քաղցած շուներու եւ խոզերու կողմէն կը քաշկռտուէին դաշտերու մէջ...

(*) Այս նիւթերը քաղած ենք ծանօթ ռուս պատմաբան Ս. Մելգունովի «կարմիր ՏԷՐՐՈՐը Ռուսիոյ մէջ» գիրքէն։

«Ցատուկ Յանձնաժողով»ին քննութեամբ ճշդուած է, որ պոլշեւիկեան տէրրորի զոհերը իրենց մահէն առաջ կ'ենթարկուէին զարհուրելի տանջանքներու։ Ահա՛ պէս, շատ մը դիակներու վրայ հրազէնի վէրքերէ զատ կային նաեւ սուերու եւ սրածայր գործիքներու վէրքեր, որոնք արուած էին այն ատեն, երբ զոհերը տակաւին ողջ էին։ Պատանեկու եղանակները եւս յաճախ կը վկայէին, որ կարմիր տէրրորի գործադրիչները կորնցուցած են մարդկային ամէն զգացում. անոնց թշուառ զոհերէն շատերու գլուխները ջախջախուած ու այն աստիճան այլանդակուած են, որ անկարելի է դիմագիծները որոշել։ Կան դիակներ կարատուած ծայրանդամներով եւ ականջ ներով...

Ո՞յն պատկերը կը տեսնենք նաեւ Խրիմի զանազան քաղաքներուն մէջ— Սեւաստոպոլ, Եալթա, Սիմֆէրոպոլ, Թէոդոսիա, Ալուշտա։ «Բարթուղիմէոսեան գիշեր»ի մը մասին Եւպատորիայի մէջ կը պատմէ Թիւ 56 գործը։ Կարմիր զօրքերը երեւցան հոն յունուար 14ին։ Սկսան սպաներու, ունեւորներու եւ «Հակայեղափոխական»ներու ձերբակալութիւնները։ Այդ փոքրիկ քաղաքին մէջ 3-4 օրուայ ընթացքին ձերբակալուածներու թիւը 800 է աւելի էր։

Սահապատիժը տեղի կ'ունենար այսպէս. գատապարտուածները կը հանէին նաւի մը տախտակամածին վրայ ու անվայել կատակներէ ետք, կը գնդակահարէին ու դիակները կը նետէին ծովը։ Մեծ թիւով ջուրը կը նետէին նաեւ ողջ մարդիկ, ասոնց թեւերը կը կապէին կռնակներուն, ոտքերն ալ քանի մը տեղէ կը կաշկանդէին չուանով, իսկ երբեմն չուան մըն ալ վիզերուն անցնելով՝ գլուխները կը քաշէին դէպի ետ ու կ'ամրացնէին կաշկանդուած ձեռքերուն։

Վկայ մը հետեւեալը կը պատմէ. «Խումբ մը սպաներ (46 հոգի), կաշկանդուած ձեռքերով, կարգով կանգնեցուցին նաւին եզերքը, ապա նաւազ մը ոտքով սկսաւ մէկ մէկ ծովը հրել ուր ա՛մէնքն ալ խեղդուեցան։ Այդ գազանային գատաստանը կ'երեւար ափէն, ուր կանգնած էին զոհերու ազգականները, կիները, երախաները... Ամէնքն ալ կուլային, կ'աղաղակէին, կ'աղերսէին, բայց նաւաստիները կը խնդային միայն։ Ամէնէն գարհուրելի մահը վիճակուեցաւ փոխ-գլխապետ Նովացքիին, որ նաւաստիներու համոզումով Եւպատորիայի ըմբոստներու հոգին էր։ Ան ծանրապէս վիրաւորուած էր ու անդգայ դահիճները ուշքի բերին զինքը, կապկպեցին ու նետեցին շոգենաւի հնոցը»...

«Ցրուվոր» փոխադրանաւի վրայ կը մեռցնէին ալ աւելի գազանաբար։ Քննիչ Յանձնաժողովի կարգադրութեամբ, զոհերը մէկ-մէկ կը հանէին ներքնայարկէն ու, տանելով տախտակամածին վրայ որոշուած տեղ մը, կը մերկացնէին, կը կաշկանդէին ձեռքերն ու ոտքերը, ապա պառկեցնելով կը կոտրէին անոնց երկու ականջները, քիթերը, շրթունքները, սեռանդամները, իսկ երբեմն նաեւ ձեռքերը ու այս վիճակի մէջ ջուրը կը նետէին։ Երեք օրուայ ընթացքին (Յունուար 15, 16, 17) «Ցրուվոր»ի եւ «Ռումանիա» յածանաւի վրայ սպաննուած եւ ջրահեղձ եղած են առնուազն 300 հոգի։ Յուլիկով անուն նաւաստի մը միթինկի մը մէջ կը պարծենար, թէ ինքը իր ձեռքով նաւէն ջուրը նետած է 60 մարդ։

Լ— նի

(Մնացեալը յաջորդիվ.)

ԼՆԿԻՒՐԻԻ ՊԱՏՄՄԱԿԱՆ ԴԱՏԸ

Ընդհ. դատախազին ամբաստանագիրը Իրքինատի հին ու նոր վարիչներուն դէմ

Իր շահեկանութեան համար, ստորեւ կ'արտատպենք Լինկիւրիի վարիչներուն դէմ կազմուած ամբաստանագիրը։ Դատը կը շարունակուի խիստ հարցաքննութիւններով, որոնց ամփոփումը կուտանք օր օրին.—

«Կապի փաշայի անձին դէմ ծրագրուած մահափորձին մեղսակից էին ո՛չ միայն Ջիա Խուրշիտ եւ ընկերները, այլ կարգ մը իթթիհատական պետեր որոնց կուսակցութիւնը ժամանակին երկիրը մահուան եւ քայքայումի մատնեց։ Նկատի առնելով սակայն որ այդ պետերը, դատապրութեան հետ կապ ունենալով հանդերձ, քաղաքական աւելի ընդարձակ գործունէութիւններ ունեցած են, եւ թէ այս խնդիրը ինքնին առանձին նիւթ մըն է, պահանջեցի գատել այս գատը եւ Լինկիւրիի մէջ տեսնել։ Բարձր դատարանդ ալ այս իմաստով որոշում տուաւ։

Կատարուած քննութիւններէն եւ ուսումնասիրուած թուղթերէն յայտնի կ'ըլլայ որ, Գարա Քէմալ հիմնադիրը եւ նախագահն էր գաղտնի ընկերութեան մը։ Հիմնուած ձեռք անցուած փաստաթուղթերուն, ինչպէս նաեւ ամբաստանեալներու յայտարարութեանց վրայ, պիտի բացատրեմ թէ ինչպէս կազմուեցաւ գաղտնի ընկերութիւնը եւ թէ Գարա Քէմալ ի՞նչ դեր կատարեց։

Ընդհ. դատախազ Ալի Ճէնանի Պէյ

Ընդհանուր է, որ սահմանադրութեան տրամադրութեանց բոլորովին հակառակ ձեւով եւ քմահաճ կերպով թուրք ազգը նետեցին համաշխարհային պատերազմի բոցերուն մէջ, վերջապէս հասցան որ կռիւի բախտը իր ամբողջ ահաւորութեամբ մեր դէմ դարձած է, հակառակ ազգին գոյց տուած արտակարգ հերոսութեանց։ Թալէաթ փաշայի պնդումին ու թախանձանքին վրայ է որ հրաժարեցաւ դահլիճը։ Այս հրաժարումը, ինչպէս այնքան լաւ կը խոստովանի ճավիտ պէյ իր հարցաքննութեան մէջ, բացառիկ եւ առանձին կարեւորութիւն մը ունէր։

Դահլիճին հետ լուծուեցաւ նաեւ Ընդհ. կեդրոնը եւ վերջապէս ինք Իթթիհատը, համաժողովին տուած որոշման վրայ։

Դահլիճին հրաժարումէն յետոյ, Ընդհ. կեդրոնին մէջ ժողով մը կը գումարուի։ Կարգ մը անդամներ, եւ մասնաւորապէս Գարա Քէմալ որ այդ միջոցին Պոլսոյ պատ. քարտուղարն էր, կը պնդեն որ Թալէաթ, Ինվեր եւ Ճէմալ փաշաներու նման պետեր անմիջապէս հեռանան երկրէն։ Այսպէս ալ կ'ըլլայ։ Ինվեր փաշա Թորիիլնաու մը կ'առնէ Գերմանացիներէն, եւ անով կը փախչի իր ընկերներուն հետ։

Գարա Քէմալի նպատակն էր ուրիշ անունով մը աշխատիլ, եւ առիթը ներկայանալուն պէս նորէն իշխանութեան գլուխ բերել պատերազմի պատասխանատուները։ Եւ այս մտահոգութիւնը ուղեցաւ մինչեւ այն վայրկեանը, երբ գնդակով իր ուղեղը պայթեցուց։

Իթթիհատական պետերը որոնք ռուսական Թորիիլնաուով եւ Սեւ Ծովի ահեղ ալիքներու մէջէն դէպի անծանօթ հորիզոններ կ'երթային, այդ միջոցին ամէնէն աւելի համերաշխութեան պէտք ունէին։ Սակայն դժբախտաբար չկրցան համաձայնիլ, եւ Ինվէր Խրիմի թերակղզին ցամաք ելաւ, իսկ միւսները՝ Սեւաստոպոլ։ Ինվէր փաշա կովկաս գնաց, միւսներն ալ Պերլին։

Ինվէր փաշա, որ արդէն չէր ուզեր հեռանալ երկրէն եւ կոմիտեականից էր մինչեւ վերջը կռիւը շարունակելու, կ'ուզէր բանակ մը կազմել Ատրպէճանի եւ կովկասի ժողովուրդէն, ինչպէս նաեւ արձակուած զինուորներէն, եւ կարսի շրջանին մէջ առժամեայ կառավարութիւն մը հաստատել։ Այս նպատակով աջ-ձախ ինկաւ, բայց դէպքերը եւ մանաւանդ բախտը դէմ գացին իրեն, եւ յուսահատ Մոսկուա մեկնեցաւ։

Գատական թուղթերէն յայտնի կ'ըլլայ որ, Մոսկուայի եւ Պերլինի մէջ շատ մը արկածախնդրութիւններ ունենալէ յետոյ, Ինվէր փաշա կը մասնակցի Գ. Միջազգայինին, ուր կային նաեւ Ռեւելքի իսլամ ազգերուն ներկայացուցիչները։ Ցետոյ կ'ուզէ ընատօլու մտնել իր ծրագրած ձեռնարկները յաջողցնելու համար։

Ան միջոցին, երբ Թուրք ազգը կապի փաշային գլխաւորութեամբ կ'ըմբոստանար սուլթանին եւ կառավարութեան դէմ, որոնք կը հանդուրժէին աշխարհակալներու լուծին, Ինվէր փաշա եւ ընկերները կուսակցութիւն մը կը կազմեն, «Պարտի իսլամ յեղափոխական ընկերութիւններ» անունով։ Ցետոյ կ'ուզեն այս կուսակցութիւնը Իթթիհատի վերածել։ Պաթումի մէջ չորս հոգիով կատարուած այս խորհրդակցութեան մէջ մեծ համաժողովի մը գոյնը կուտան եւ մանաւանդ մարդիկ կը դրկեն Ընատօլու եւ Ինկիւրի, տրուած որոշումները ժողովուրդին մէջ տարածելու համար։ Ասիկա կը պատահէր այն յուզումնալից օրերուն, երբ փանկալոսի յարձակումին վրայ, մեր բանակը կը լքէր Էսկիշէհիր-Ափիոն գիծը եւ ամէնէն կենսական պայքարի մը կը պատրաստուէր։

Ինվէր փաշայի կատարած փորձը, որուն նպատակն էր պարզապէս իշխանութեան գլուխ գալ եւ իր տեղերը յագեցնել, աւելի տգեղ եւ դժնդակ էջ մը կը բանայ իր պատմութեան մէջ, քան Սարը Ղամիշի պարտութիւնը։

Երկրին ցոյց տուած դիմադրութեան վրայ, Ինվէր փաշա ստիպուեցաւ նահանջել եւ աւելի մեծ ձեռնարկներ փորձել, ինչպէս մանրամասնօրէն բացատրուած է դատական թուղթերուն մէջ։ Ի վերջոյ, Ինվէր փաշա իր կրակոտ եւ շահախնդիր ոգին Թաղեց Թուրքիստանի խոպան դաշտերուն մէջ։

Այս ձեւով վերջ գտաւ այն գործունէութիւնը, որով կ'աշխատէին դուրսէն ազդել երկրին վրայ։

Գարա Քէմալ, որ Մոսկուայի ծովեզերքը ողջերթ մաղթեց իր ընկերներուն, ուղեց նախապէս գծուած ծրագրով աշխատիլ, բայց անկարելի եղաւ։ Ցետոյ, պոլսոյ ազէտալի գրաւման վրայ, շատ մը ուրիշ անձերու հետ Մալթա աքսորուեցաւ Անգլիացիներուն կողմէ։ Գարա Քէմալ 16 ընկերներու հետ յաջողեցաւ փախչիլ Մալթայէն եւ ատեն մը Գերմանիոյ մէջ դադրելէ յետոյ, Պոլիս եկաւ։

Այդ միջոցին Գերիա փաշայի առաջարկով օրէնքով գրաւուած էին այն ընկերութիւնները, որ մէկ միլիոն 400,000 ոսկիով հիմնուած էին Իթթիհատի կողմէ, եւ դրամագլուխին կարեւոր մասն ալ Իթթիհատի մարդոց բաժնուած։ Գարա Քէմալ, օգտուելով այն հանգամանքէն որ օրէնքին պայմանաժամը լրացած է եւ միլլի պայքարը կը յաջողի, նորէն ձեռք առաւ այդ ընկերութիւնները եւ մեծ գարկ տուաւ անոնց։ Այս պարագան իսկ կը ցուցնէ Թէ ինք կ'ուզէր հաւաքել հին ընկերները եւ հաւնիլ իրենց քաղաքական նպատակին։ Ընկերութիւններուն դրամագլուխը այդ միջոցին 120,000 ոսկիի իջած էր։

Գարա Քէմալի միւս ընկերներն ալ, միլլի պայքարին յաջողութեան շնորհիւ, ազատուեցան Մալթայէն եւ Թուրքիա վերադարձան։ Անոնք սկսան կողմնակի միջոցներու դիմել։ Ասոր համար կեղծեցին իրենց գոյները եւ խոստացան աշխատիլ երկրի ազատագրի դրօշակին տակ։ Այդ. Ժողովին մէջ աշխատեցան իրարու մէջ ձուլել երկու խմբակները. յետոյ դիմեցին կապի փաշային, գործակցութիւն խոստանալով անոր։ Սակայն Ատրահանի երեսփոխանին ափեղցփեղ եւ անիմաստ առաջարկները ցաւ կը պատճառեն կապի փաշային։ Ասոր վրայ Իթթիհատական պետերը կ'որոշեն ուրիշ ատեն մը ներողութիւն խնդրել կապի փաշայէն։

Հանրապետութեան նախագահին Իզմիթ գտնուած միջոցին, Գարա Քէմալ հոն կ'երթայ եւ կ'ուզէ խորհրդակցիլ ընտրական գործերու շուրջ։ Կապի փաշան կ'ըսէ Թէ չի կրնար խորհրդակցիլ, եթէ Գարա Քէմալ իմ բանակի մը կողմէ կը ներկայանայ. իսկ եթէ իբրեւ հայրենիքի մէկ զաւակը կուգայ, այն ատեն կրնայ իրեն հետ կարծիքի փոխանակութիւն ունենալ։ Եւ այս ձեւով է որ լսած է Գարա Քէմալը։

Պոլիս վերադարձին, Գարա Քէմալ ճավիտ պէյի տան մէջ կը հաւաքէ Ճէլալ Պայարի, Հիւսէյին գատէ Ալի, Ցգթ. Նազըմ, Ահմէտ Նէսիմի, Ալէկսի, Իսհէմ Նայիլ պէյերը եւ ուրիշ անձեր։ Ձորս հինգ անգամ ժողով կը գումարուի եւ կը տրուին այն որոշումները, որոնց պատճէնը ձեռք անցուեցաւ Ցգթ. Նազըմի Իզմիրի տունէն։ Ճավիտ պէյ ալ խոստովանեցաւ Թէ այս ծրագիրը այդ ժողովներուն մէջ գծուած է։

Թէեւ ամբաստանեալները կ'ըսեն Թէ իրենց նպատակն էր միայն ընտրական գործերով զբաղիլ, բայց պարզ տրամաբանութիւն մը անգամ կը բաւէ ցուցնելու որ առարձայն եւ 55րդին վրայ յինդով պատժել հետեւեալները, եթէ երբեք դատավարութեամբ հաստատուի անոնց վերագրուած յանցանքը.— (կախազան կամ մշտնջենական թիապարտութիւն)։

Ցգթ. Նազըմ, Ճավիտ, Քեօր Ալի Իհսան, Ախտահանի երեսփոխան Հիլմի, Քիւչիւք Թալէաթ, օտիկան նախկին անօրէն Ագմի, Գարա Վասըֆ, Հիւսէյին Ռահմի Մերսինի նախորդ երեսփոխանները Ակլահէտտին եւ Նայիլ, Ատրճնի երկայ երեսփոխան Իհսան, Միտհաթ Շէյքրի, Բէուֆ, Ռաուֆ,

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԱԿԱՆ ՇԱՐՔ

375 ՓՈՒՆԴ

(Travailleur salarié): Ս-ս վեր-
ծին մասնագիտական միությունների
կողմից ընտրված ներկայացուցիչների
ժողովը, որ գումարվեց Փարիզում
1923 թվի Դեկտեմբերի 15-ին, ընդ-
հանուր քննության առավ ֆրանսիա-
կան ազգային տնտեսության ներկա
դրության հարցը և ընդունեց հետև-
յալ բանաձևը.

Ներկայացուցիչների ժողովը հաս-
տատում է, որ ֆրանսիական ազգա-
յին տնտեսության ներկա դրությունը
ծանր է, և որ ամենից ծանր է աշ-
խատավոր դասակարգի դրությունը:

Ֆրանսիական ազգային տնտեսու-
թյան ներկա ծանր դրությունը պա-
տերազմի հետևանք է, և ոչ թե ռազ-
մական ծախսերի, որոնք ֆրանսիա-
կան ազգային տնտեսության ընդհա-
նուր կշռի մեջ ներկայումս ավելի
փոքր տեղ են բռնում, քան պատե-
րազմից առաջ:

Ներկայացուցիչների ժողովը հաս-
տատում է, որ ֆրանսիական ազգա-
յին տնտեսության ներկա դրության
պատճառը հանդիսանում է ֆրանսի-
ական ազգային տնտեսության ան-
կարգությունը, որ ծագել է պատե-
րազմի ժամանակ և պատերազմից
հետո

համար Ֆրանսական կառավարութեան հետ: Ուրիշ հեռագրի մը համաձայն, Հասան պէյ Լոնտոն կ'երթայ, Իրաքի քարիւղներուն Թրքական բաժինը ծախելու եւ Անգլիոյ հրապարակին վրայ փոխառութիւն մը կնքելու համար:

Ի՛նչ կ'անցնի կը դառնայ Ռուսիոյ մէջ

Քանի մը օրէ ի վեր եւրոպական թերթերը արձագանգը կ'ըլլան ծանրակշիռ լուրերու Ռուսիոյ Ներքին կացութեան մասին: Այսպէս, կ'ըսուի թէ յեղափոխութիւն ծագած է Քրօնշթատի եւ Լէնինկրատի մէջ, թէ Սեւ ծովու պոլշեւիկեան նաւատորմը ըմբոստացած է եւ կը ռմբակոծէ Խրիմի եզերքին քաղաքները, Ուքրանիոյ մէջ «ճերմակ բանակ»ին յաղթական յառաջխաղացումին առջեւ կարմիր բանակը կը նահանջէ. Ուկրէն կառավարութիւնը ընդհանուր զօրաշարժ յայտարարած է, թէ Չեկայի նախագահը արտասովոր լիազօրութիւն ստացած է եւն.: Փարիզի ռուս դեսպանատունը եւ Մոսկուայի հեռագրական գործակալութիւնը բացարձակապէս կը հերքեն այս լուրերը:

ՀԱԿԱՔԱՅԱՆ ԾԱՆՈՒՑԱԳԻՐ ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ

Սօֆիայէն կը հեռագրեն թէ Եուկօսլավիա, Յունաստան, եւ Ռումանիա հաւաքական ծանուցագիր մը յանձնած են Պուլկարիոյ կառավարութեան: Այդ ծանուցագրով կը պահանջուի 1.— Լուծել մակեդոնական կոմիտէն, 2.— Յանձնել այն յանցաւորները որոնք սերպիական հպատակ կը նկատուին, 3.— Պատժել պուլկար յանցաւորները, 4.— Հատուցում ընել զոհերու ընտանիքներուն:

Պուլկարիոյ մէջ կը հերքեն թէ ծանուցագիրը վերջնագրի հանգամանք ունի: Եթէ պուլկարական կառավարութիւնը պատասխանէ թէ չի կրնար ջնջել մակեդոնական կոմիտէն, խոստովանած պիտի ըլլայ թէ այդ կոմիտէն ամենակարող է, Պուլկարիոյ մէջ: Այդ պարագային, Պելկրատի մէջ կը խորհին տարբեր միջոցներ ձեռք առնել:

Քլեմանսոյի յուզիչ նամակը

«Ֆրանսայի Վագր»ը, որ երկար ատենէ ի վեր իր պատեանին մէջ քաշուած էր եւ չէր զբաղեր քաղաքականութեամբ, առջի օր սրտառուչ բաց-նամակ մը ուղղեց Ամերիկայի Նախագահ Քուլիճին, Ֆրանսայի պարտքին մասին: «Եթէ ազգերը խանութներ ըլլային, սեղանաւորական հարցերը պիտի կարգադրէին աշխարհի ճակատագիրը: Դուք մեզմէ կը պահանջէք ոչ թէ առեւտրական, այլ պատերազմի պարտքի մը վճարումը, եւ գիտէք որ մեր գանձը պարապ է: Այդպիսի պարագաներու մէջ, պարտատէրը պայմանաժամով մուրհակներ կը ստորագրէ: Ա՞յդ է ձեր ուզածը: Արդ, գաղտնիք չէ որ այդ պայմանաժամերը խաբուսիկ են եւ պիտի յանգին փոխառութեան, գրաւի ենթարկելով մեր հողային ստացուածքները, ինչպէս Թուրքիոյ մէջ: Ես կուզամ ձեզի յայտարարելու թէ այդ բանը երբեք չպիտի ընդունինք: Ֆրանսան ծախու չէ, մինչեւ անգամ իր բարեկամներուն: Մենք անկախ ստացած ենք զայն եւ անկախ ալ պիտի ձգենք»:

Տակաւին շատ սրտառուչ խօսքեր ունի նախկին վարչապետը: Խնդիրը այն է որ, նախագահ Քուլիճ երկու չոր բառով իր շրջապատին հաղորդած է իր պատասխանը, յայտնելով թէ պարտքերու խնդիրը փակուած է...

Դասագիրքերն ալ կ'արգիլուին...

Թուրքիոյ կրթական գործավարութիւնը մերժած է կարգ մը հայերէն դասագիրքեր, որոնք իրեն ներկայացուած էին վաւերացնելու համար: Ասոնց մէջ են Յովհ. Գազանճեանի Քերականութիւնները, Զապէլ Ասատուրի Գործնական քերականութիւնը, Յակոբեանի, Ծալեանի, Խաչկոնցի եւ Մարգարեանի պատմութեան գիրքերը, «Թանգարան»ի 1923ի Ա. տարին եւ 1921ի Բարձրագոյն տարիները: Մաշտոցի եւ Մանուկեան քհ.ի կրօնի գիրքերը: Այս տարի ամէն դպրոց առանձին պիտի ներկայացնէ իր դասագիրքերը, իւրաքանչիւրէն երեք օրինակ ըլլալու պայմանաւ: Վաւերացուած օրինակ մը պիտի վերադարձուի վարժարանի տնօրէնութեան:

⁂ Պոլիս, Սամաթիոյ Անարատ Յղութեան քոյրերու վարժարանը փակուած է՝ կառավարութեան հրամաններուն անսաստած ըլլալուն համար: Կրթական տնօրէնութիւնը հետապնդումներ կը կատարէ այն դպրոցներուն դէմ, որոնք կը դժկամակին վճարել Թուրք ուսուցիչներու արձակուրդի թոշակները:

Թուրքիա եւ Ազգերու Դաշնակցութիւնը

«Թայմզ»ի Էնկիւրիի թղթակիցը կ'ըսէ թէ պոլշեւիկները մեծ ջանքեր կը թափեն, համոզելու համար Թուրքիան որ Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ ընդունուելու դիմում չկատարէ, մինչ արեւմտեան պետութիւնները ատոր հակառակը կը թելադրեն: Մասնաւորաբար Գերմանիա կը փափաքի որ Թուրքիա մտնէ Ժընեւի արխապագոսին մէջ, յոյս ունենալով որ իր նախկին զինակիցը օգտակար կրնայ ըլլալ իրեն շատ մը խնդիրներու մէջ:

Գերմանիա կը պնդէ

Փարիզի գերմանական դեսպանը նոր ծանուցագիր մը յանձնեց կառավարութեան, որով կը պահանջէ զեղչել Հռենոսեան գաւառներու գրաւման բանակը, եւ «անտեսանելի» դարձնել գրաւումը, քանի որ Գերմանիա Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ պիտի մտնէ եւ Լօքարնոյի դաշինքը ի զօրու է:

Այժմ 85,000 ֆրանսացի, անգլիացի եւ պելժ զինուոր կայ Հռենոսի վրայ: Գերմանիա կը պահանջէ որ 50,000ի զեղչուի այս թիւը: Ցեռոյ, կ'ուզէ որ անոնք կեդրոնացուին քանի մը խոշոր զօրանոցներու մէջ, եւ ոչ թէ ցրուին գերմանական բոլոր քաղաքներուն մէջ:

⁂ Պաշտօնական հաղորդագրութեան մը համաձայն, Գերմանիա մինչեւ 31 Յուլիս 1926 թուականը Ֆրանսայի վճարած է 487,231,378 մարք ոսկեդրամ, այսինքն 3 միլիառ 900 միլիոն ֆրանք:

Նոր տուրքեր օտարականներու համար

Երեսփ. Ժողովի ելմտական յանձնաժողովը քննեց երեսփոխաններ Ֆալքօզի եւ Հանրի Ֆուժէրի ծրագիրները, ֆրանսաբնակ օտարականներու վրայ նոր տուրքեր դնելու մասին: Ընդհ. տեղեկաբեր Պ. Շափտըլէնի առաջարկով, որոշուեցաւ ինքնութեան թուղթերու պայմանաժամը երկու ամիսէն 15 օրուան իջեցնել: Ասկէ զատ ինքնութեան թուղթերը փոխանակ երկու տարին անգամ մը փոխելու, ամէն տարի պիտի փոխուին: Տեղեկաբերը մտադիր է այս խնդիրը Երեսփ. Ժողովի օրակարգին վրայ դնել, ամառուան արձակուրդէն առաջ:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

Հելլէն կառավարութիւնը վերջնապէս որոշած է ծախել Վիլհելմ կայսեր Քորֆուի «Աքիլլէօն» դղեակը: Փոխարժէքը պիտի յատկացուի Գերմանիոյ մէջ նիւթական կորուստ կրող հելլէնահպատակներուն:

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ԿՈՄԻՏԷԻՆ ԿՈՂՄԷ

15 ՕԳՈՍՏՈՍ ԿԻՐԱԿԻ ԳԻՇԵՐ ԺԱՄԸ 8.30ին

Սալ տը Ժէօկրաֆիի մէջ, 184 Bld. St. Germain

Կը խօսի ԸՆԿ. Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ

Նիւթ՝ «Թ Ր Ք Ա Կ Ա Ն Կ Ն Ճ Ի Ռ Ը»

ՄՈՒՏՔԸ ՄԷԿ ՖՐԱՆՔ

ՇՔԵՂ ԴԱՇՏԱՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հ. Յ. Դ. ՊԱՏԱՆԵԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ Ը. ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻՒ

22 Օգոստոսի Կիրակին, 10 Boulevard Rabateauի պարտէզին մէջ: Մանրամասնութիւն յայտագրով: Կը խնդրուի բոլոր կազմակերպութիւններէն նկատի ունենալ սոյն օրը:

ԼԻՈՆԻ ԳՈՄԷՏԻ - ՏՐԱՄԱԹԻՔ ԹԱՏԵՐԱԽՈՒՄԲԸ

14 ՕԳՈՍՏՈՍ ՇԱԲԱԹ ԳԻՇԵՐ ԺԱՄԸ ՃԻՇԴ 9ԻՆ

Էմիլ-Զօլայի սրահին մէջ 127, Rue Boileau 129

կը ներկայացնէ Շէյքսփիրի ՕԹԷԼԼՕ ողբերգութիւնը 5 արար

Մեծ պատրաստութեամբ եւ միայն մէկ անգամի համար

ՄԵԾ ՆԱՒԱԳՆԱՑՈՒԹԻՒՆ

ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի «Ռոստոմ» Ենթակոմիտէի եւ հովանաւորութեամբ Մարսէյլի Շրջանային Կոմիտէի, միրայօժար մասնակցութեամբ «Բնար» Ֆանֆառի. յառաջիկայ Կիրակի Օգոստոս 15ին: Մասնաւոր վարձուած երկու մեծ շոգենաւեր կը մեկնին Շաթօ-Տիֆի նաւամատոյցէն ժամը ճիշդ 7.30ին:

Հ. Մ. Ը. Մ. ՄԱՐՍԷՅԼ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԵԾ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

Նախագահութեամբ Մարսիլիոյ Քաղաքապետին եւ հովանաւորութեամբ Le Radical թերթին:

ԿԻՐԱԿԻ ՕԳՈՍՏՈՍ 22ԻՆ ԺԱՄԸ 14ԻՆ

Parc des Sportsի մէջ (Հ. Մ. Ը. Մ.ի մարզարանը):

Կը մասնակցին Ֆրանսացի, Հայ, Սպանիացի, Իտալացի, Պելճիգացի եւ Զուիցերիացի մարզիկներ:

Փարիզէն եւ Նիսէն հայ մարզիկներ կը մասնակցին:

⁂ Օգոստոս 15ին կիրակի առաւօտ ժամը 9ին Մարսիլիոյ Հ. Մ. Ը. Մ.ի լողալու մրցումները Petit Pavillonի մէջ:

ԱՍՏՐԱ ՔՈՍՏԻԿԵԱՆ
ԵՒ
ԳԵՂԱՄ ԳԱՆՃԵԱՆ
ԱՄՈՒՍՆԱՑԱԾ

8 Օգոս. 926 — փարիզ

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Յ. Դ. Ռոստոմ խումբի ժողովը՝ յառաջիկայ Շաբաթ. 14 Օգոստոսի իրիկունը սովորական հաւաքատեղին: Կարեւոր օրակարգ:

Հ. Յ. Դ. Զաւարեան խումբի ժողովը 13 Օգոստոս Ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին, ծանօթ հաւաքատեղին, կարեւոր զեկուցում ընկ. Ք.ի կողմէ:

Հ. Յ. Դ. Կուս. Դասընթացքը վաղը՝ Հինգշաբթի, Café du Métroի վերնայարկը, Métre Odéonի դիմաց:

Հ. Յ. Դ. Տէմինի Ենթակոմիտէի ընկերական ընդհանուր ժողովը 15 Օգոստոս Կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 2.30ին, ծանօթ հաւաքատեղին: Անհրաժեշտ է բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը, իրենց անդամատետրներով:

Լիոնի Հ. Յ. Դ. Ենթակոմիտէի ընկերական ժողովը՝ կիրակի 15 Օգոստոս կէսօրէ առաջ ժամը 8,30ին «Քաֆէ Նուվօ Սանթր»ի սրահը, Թիւ 7, փլաս տիւ ֆօն: Օրակարգ խիստ կարեւոր:

Հ. Յ. Դ. Ֆօնտը Շէրիի Ենթակոմիտէի ընկերական ընդհ. ժողովը Շաբաթ երեկոյ 14 Օգոստոս, ժամը 7.30ին ծխամաճառի կից սրահին մէջ:

ԱԼՖՕՐՎԻԼԻ Երիտասարդաց Միութեան հրապարակային բանախօսութիւնը 14 Օգոստոս Շաբաթ գիշեր ժամը 9ին, 40bis Rue Etienne Dolet: Կը խօսին Պ. Պ. Լեւոն Զորմիսեան եւ Շ. Նարդունի: Մուտքը ազատ է:

ԿԸ ԽՆԴՐՈՒԻ Պ. Հ. Եէմէնիճեանէ՝ խմբագրատուն հանդիպիլ:

Նոյնը «Արագած»ի վարիչէն:

ՋԱՓԱՀԱՍ ՈՐԲԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ կեդրոնի հասցէն փոխուած ըլլալով, կը խնդրուի որ նկատի ունենան բոլոր մասնաճիւղերն ու որբերը, ինչպէս եւ միւս կազմակերպութիւնները: Նոր Հասցէ.— Union des Orphelins Arméniens Majeurs, 23, Rue de la Jonquière, Paris (17e).

Հ. Մ. Ը. Մ.ի մարզական փորձերը տեղի կ'ունենան, ամէն Կիրակի առաւօտ C. A. Montrougeի մարզադաշտին մէջ: Ժամադրավայր Փորթ տ'Օրլէան:

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

ՏԷՍԻՆ, Գ. Չ.— Ստացանք 40 ֆրանք:

ՊԵԼՄՈՆ, Յ. Մ.— Ստացանք 26 ֆրանք:

ԼԸ ՓՈՒԶԷՆ, Պ. Ա.— Ստացանք 20 ֆրանք:

ՓԱՐԻԶ, Ա. Եղբ.— Ստացանք 75 ֆրանք:

ԼԸ ՓԻՒԻ, Ա. Թ.— Ստացանք 20 ֆրանք:

ԱԼԷՍ, Ա. Պ.— Ստացանք 20 ֆրանք:

ԼԻՈՆ, Ն. Պ.— Ստացանք 40 ֆրանք:

ԼԱՍԻԷՅՆ, Յ. Պ.— Ստացանք 40 ֆրանք:

ՄՈՆԹԵՍՔԻԷՕ, Մ. Պ.— Ստացանք 20 ֆրանք:

ՆԻՒ ԵՈՐՔ, ԳՈՐԾ.— Ստացանք 10 տոլար:

ՄԱՐՍԷՅԼ, Ս. Թ.— Ստացանք 60 ֆրանք:

ՓԱՐԻԶ, Մ. Գ.— Ստացանք 25 ֆրանք 50 ս.:

ՎԱԼԱՆՍ, Գործ.— Ստացանք 180 ֆր.: Աւելցուցինք:

ՄԱՐՍԷՅԼ, Մ. Տ. Մ.— Ստացանք 42 ֆրանք:

ՄԱՐՍԷՅԼ, Պ. Թ.— Ստացանք 200 ֆրանք:

ՍԷՆԹ-ԷԹԻԷՆ, Ռ. Դ.— Ստացանք 20 ֆրանք:

ՄԱՐՍԷՅԼ, Մ. Լ.— Ստացանք 20 ֆրանք:

ՍԷՆ ԼՈՐԱՆ, Հ. Ն.— Ստացանք վեցամսեան:

ՄԱՐՍԷՅԼ, Գ. Ս.— Ստացանք 50 ֆրանք. դրկեցինք Օգոստոս 1էն:

ԳՐԻՆԵՕԼ, Խ. Լ.— Ստացանք 25 ֆրանք 50 ս.: Գիրքը դրկեցինք:

Պ. ՔՈԼՈՄՊ, Յ. Թ.— Ստացանք 20 ֆրանք:

ՓԱՐԻԶ, Հ. Տ.— Ստացանք 20 ֆրանք:

ԼԱ ՍԷՅՆ, Ե. Ե.— Ստացանք 45 ֆրանք:

Պարտականութիւն է...

ՀԵՌԱՑԵԱԼ ըլլալ եւ ազահօրէն ծերութիւնը:

Խղճամիտ ըլլալ, մահուան պարագայի սիրել իներ խնամ անօգնական չձգելու համար:

Օրական 50 - 80 սանթիմ խնայելով կրնաք կատարել այս երկու պարտականութիւնները:

Մանրամասն տեղեկութիւններ բոլորովին ձրի, նամակով պահանջեցէք ֆրանսական մեծ ընկ. գործակալ՝

M. NOURIKHAN

33, RUE LACÉPÈDE, PARIS (5)

Ուշադրութիւն.— Փարիզի շրջակայքէն եւ ֆրանսական գաւառներու հայաշատ կեդրոններէն թղթակիցներու պէտք ունիմ: Երեկոները մէկ ժամ զբաղելով ամսական 300 ֆրանք հասոյթ: Մանրամասն գրել: Պատասխանի համար դրոշմաթուղթ:

ՈՍԿԵՐԻՉՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Պէտք ունինք քար գամող (Սէոթիսէօռ) վարպետ գործաւորներու եւ նաեւ այդ ճիւղը կատարելագործելու փափաք ունեցողներու՝ նպաստաւոր պայմաններով:

Դիմել՝ 30, Rue d'Hauteville . 30, Paris 10. Maison Chaborelle

ՊՐՆ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԹԷՓԻԿԵԱՆԻ:

ՖՐԱՆՔՕ - ՀԱՅ ՄԵԾ ԳՐԱՏՈՒՆ

15 ՌԻՒ ՏԸ ՏՈՄԻՆԻՔԷՆ, ՄԱՐՍԷՅԼ

Ե. ԻՒ Ժ. ՄԷՇՏՈՒՏՃԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

Ունինք՝ դպրոցական, վիպական, թատերական ամէն տեսակ գրքեր, ինչպէս նաեւ բառարաններ եւ երգարաններ, խիստ դիւրամատչելի գիներով: կուտանք վարձու գիրքեր:

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro : Gare de l'Est — Téléphone : Nord 84-04

Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—կիրակի եւ տօն օրեր՝ 9-12

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ԲՈԼՈՐ ՖՐԱՆՍԱՀԱՅԵՐՈՒՆ

Դատական գործեր, պայմանագրութիւններ, թարգմանութիւններ ամէն լեզուով: Ամուսնութեան, ամուսնալուծումի վիզայի, անցագրի, եւ անձնագրի գործողութիւններ:

Դիմել բացի Կիրակիէ ամէն օր ժամը 9էն 12 եւ 2էն 7:

VAHAN YARJANIAN

CONTENTIEUX

62, Rue Myrha, Paris (18) — Métro Barbès կամ Château Rouge

Tél. Nord 13 - 45 — Reg. Com. 346,618

ԲՆԱԿԱՐԱՆ

կը փնտռուի երկու սենեակ եւ խոհանոց՝ տունի մը մէջ, կամ յարկաբաժին մը՝ 2-3 սենեակ եւ խոհանոցով, Փարիզի մէջ կամ մօտակայ արուարձանները: Դիմել խմբագրատուն:

ԿԱՐՈՒՀԻ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Աշխատանոցի մէջ՝ ելեքտրականութեամբ բանող մեքենաներու վրայ. տեւականօրէն եւ նպաստաւոր պայմաններով, պատրաստ կար կարելու համար, գործաւորուհիներ կ'ուզուին: Դիմել՝ 341, Rue des Pyrénées. Երդ յարկը: (Թրամուէյ 26, մէթրօ Gambetta. Օթօպիւս՝ O. եւ Q.):

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Գորգի նորոգութեան համար կը փնտռուի հայ գործաւորուհի մը վարժ կամ անվարժ, ապահովուած ըլլալով տեւական գործ եւ նպաստաւոր օրավարձք: Դիմել՝ A. Kechichian, 74 Rue de Noisy le Sec, Bagnolet. Metro direction Porte des Lilas, իջնել St. Fargeaux.

ՏՕՔԹ. ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

48, rue Montmartre

(Բ. յարկ. աջ կողմը առաջին դուռ.)

Ֆրանսացի կարող մասնագէտներու ընկերակցութեամբ կը դարմանէ

ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ

ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ եւ ՄՈՐԹԱՅԻՆ

ՔԻԹԻ, ԱԿԱՆՋԻ եւ ԿՈԿՈՐԴԻ

հիւանդութիւններ

Téléph. CENTRAL 73-38

Métro : SENTIER կամ HALLES

Ընդունելութեան ժամեր՝ ամէն օր 8էն—10եւ 1,30 — 8

ՈՒՍՈՒՑԻՉ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Աղեքսանդրիոյ Պօղոսեան Ազգային Վարժարանը պէտք ունի ուսողութեան (գրահաշիւ, երկրաչափութիւն) եւ գիտութեան (բնագիտութիւն, բնալուծութիւն) մասնագէտ դասատուի մը:

Պայմաններուն տեղեկանալու համար դիմել Հոգաբարձութեան մինչեւ Սեպտ. 10, տալով կենսագրական ծանօթութիւններ— ո՞ւր ուսած են, ո՞ւր պաշտօնավարած են, ի՞նչ վկայականներ ունին եւլն.:

Հոգաբարձութիւն

Հասցէ.— Commission de l'Ecole Arm.Bogossian. Rue Abil Dardar — Alexandrie.

ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ

ՃԱՇԱՐԱՆ "ԱՆԻ,,

67, Rue Monsieur-le-Prince (6)

Métro Odéon կամ St. Michel

Ընտանեկան մաքուր, համեղ եւ առատ կերակուրներ:

Թապըլ տ'օթ 4 ֆրանք

Տասը տոմսակով 3.75 ֆր.

Այցելեցէք եւ գոհ պիտի մնաք

ՍԱԿԱՐԱՆ

10 Օգոստոս 1926

ԴՐԱՄՆԵՐ

		Ֆր.
Սթերլին,	L. St.	171 —
Տոլար,	Dollar	35 20
Մարք (ոսկի)	Mark	8 50
Թրքական Թղթ.	L. Trq.	29 —
Թրք. ոսկի	» or	155 —
Մէճիտիէ	Médjidié	13 —
Լէվա 100 հատը	Léva	23 75
Տրախմի »	Drachme	41 50
Լիր »	» Lire	119 —
Պելժ. ֆրանք »	Frc. Belge	95 —
Զուից. »	Frc. Suisse	687 —
Լէյ 100 հատը	Ley	15 90
Ձերվոնեց	(10 Roubles or)	176 —

ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ

Եգ. Քր. Ֆօնսիէ I Cr. Fonc. Eg.		4800 —
» II »		3000 —
» III »		2800 —
Թուրքիոյ երկթղ. Lots turcs		160 —

Comptoir Parisien de change et de Crédit
80, Rue Lafayette

Le Gérant : H. TEURNIER

Impr. MASSIS
208bis, Rue Lafayette Paris(10e)

ՅԱՌԱՋ

Թմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

"HARATCH,,

JOURNAL ARMÉNIEN PARAISSANT TROIS FOIS PAR SEMAINE

Directeur-Propriétaire: SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction et Administration / Խմբագրութիւն եւ վարչութիւն — 208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e).

Հեռաձայն՝ Nord 57-82

Մէթրօ.— Louis Blanc կամ Jaurès

ԲԱԺԱՆԵՈՒԹԻՒՆ	Եռամսեայ	Վեցամսեայ	Տարեկան
Ֆրանսա և գաղութներ	20 ֆր.	38 ֆր.	75 ֆր.
Անգլիա և » Եգիպտոս, Իրան	10 շ.	20 շ.	
Ամերիկա	—	3 ս.	5 ս.
Ուրիշ երկիրներ	—	50 ֆր.	100 ֆր.

Հասցէի փոփոխութեան համար 2 ֆր. վճարել անհրաժեշտ է:

ՈՒՐԲԱԹ
13
ՕԳՈՍՏՈՍ
1926

13 AOUT 1926

On reçoit des annonces en français et en arménien.

Բ. ՏԱՐԻ Թիւ 162 — Կը հրատարակուի ԿԻՐԱԿԻ, ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ և ՈՒՐԲԱԹ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԴԻՄ

ԻԹԹԻՀԱԴԻ ԴԱՏԸ ԿԱՐՃ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆՆ Է ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳԼԽՈՒՆ ՍԱՐՔՈՒԱԾ ԽԱՂԵՐՈՒ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԵՐԱՆԻ՛ ՀՈԳԻՈՎ ԱՂՔԱՏՆԵՐՈՒՆ…

Ամերիկայի ռամկավարներուն պաշտօնաթերթերը երեք խմբագրական շարեր է, ապացուցանելու համար թէ պարզապէս ցորի վրայ երեւալ կ'ուզեն Դաշնակցականները, «Համաթուրանական վտանգ»ը մատնանշելով:

Այդ երեք աքնաղան յօդուածներուն մէջ, մենք ի դուր փնտռեցինք որ եւ է կէտ, որ համապատասխանէր իրականութեան, կամ կարենար համոզել փողոցէն անցնող մարդը: Անպատճառ Դաշնակցութեան դէմ խօսելու, գայն վարկաբեկելու մարմաջը այնպիսի մոլուցիւն մըն է, որ աչքի առջեւ եղած փաստերն ալ ժխտելու կը մղէ: Ա՛յս մարդիկը յօժարակամ կոյր կը ձեւանան, եւ ապուշի տեղ կը դնեն իրենց ընթերցողները, կը բաւէ որ միշտ կարենան ըսել թէ Դաշնակցութիւնը, «որ քայքայման ճամբուն մէջ կը գտնուի», «անելիք չունի», բայց կը ստեղծէ:

Կծկուած իրենց թուղթէ պատեանին մէջ, կարուած՝ կենդանի դործէ եւ իրականութենէ, անտեղեակ՝ արդի Հայաստանի աշխարհագրութեան եւ պատմութեան, անոնք կեանքի եւ մահուան խնդիրներ կը լուծեն ամիրայական շրջաններէն մնացած պատուելիներու պէս: Ու կը սրտմտին, երբ ուրիշները թիւերով, օրուան կեանքէն փրցուած փաստերով, քաղաքական անցուդարձերու մանրակրկիտ, գիտական ուսումնասիրութեամբ կ'ապացուցանեն թէ իսկապէս ամեհի վտանգ մը կախուած է Հայաստանի գլխուն, եթէ չփոխուի այն դժոխային քաղաքականութիւնը որուն հիմը դրին հայ եւ ռուս պոլշեւիկները, «եղբայր» Քէմալի հետ ձեռք ձեռքի: Ա՛յո, Հայաստանը կը մնայ մուրճին եւ սալին մէջտեղը, քանի կը տեւէ ներկայ սահմանագծումը, խախուտ եւ անբնական: Մէկ տարիէ ի վեր, «Ծրօշակ»ի մէջ էջերով ուսումնասիրութիւններ, թուանշաններ եւ բաղդատութիւններ կը հրատարակուին, եւ ո՛ր եւ է պարկեշտ հակառակորդ տարբեր տեսակէտ մը պաշտպանած ատեն, պարտաւոր էր նախ անոնց պատասխանել, նոյն գիտական եւ պետական հասկացողութեամբ, ժխտել արուած փաստերը, եւ յետոյ ասպարէզ իջնել, ժանգահար նիզակներ ճօճելու համար Աւետիսեան ափերէն:

Բայց ինչո՞ւ հեռուները կ'երթանք:

Բոլոր անոնք որ ուշադրութեամբ կը հետեւին էնկիւրիի դատավարութեան, կը կարդան յայտնի ամբաստանեալներու— պետական գործիչներու— խոստովանութիւնները, գոց աչքով պիտի տեսնեն ծալքերը հրէշային և վիթխարի ծրագրի մը: Անաօլուն մանրամասնութիւն մըն է այդ ծրագրին մէջ: Ու թէեւ Մ. Քէմալ դատախազ է այսօր, բայց իրականին մէջ Իթթիհատի ժառանգութիւնն է որ կը շարունակէ, շատ աւելի ամուր պետնի վրայ, ոչ միայն ապահով՝ հիւսիսէն, այլեւ ամրապնդած անոր գինակցութեամբ: Ա՛յսօր ալ նոյն հետեւողականութեամբ կը շարունակուի երթեւեկը Անատոլուէն Նախիջեւան եւ Բաքու: Ա՛յսօր ալ թուրք երեւելի եւ աներեւոյթ գործակներ կը վիտան Հայաստանի, «ինքնավար» Նախիջեւանի, Ղարաբաղի եւ ուրիշ սահմանակից երկիրներու մէջ: Եթէ մեր հակառակորդները պուտ մը պարկեշտութիւն եւ քաջութիւն ունենային, պիտի յիշէին որ անցեալ Դեկտեմբերին շատ մը թուրքեր ձերբակալուեցան այդ շրջաններուն մէջ, իբրեւ կասկածելի: Անոնք մոռցան այս կէտը, եւ Հայաստանի մէջ կատարուած հարիւրաւոր և բոլորովին անտեղի ձերբակալութիւնները շնականօրէն տարին կապեցին… Մուսավվաթի հետ գործակցութեան: Թօփճիպաշէֆները եւ Սուլթանօֆները, որոնք շատ աւելի բան գիտեն հայ իրականութեան մասին, պէտք է շնորհակալ ըլլան մեր ռամկավար ժամկոչներուն, այդ աւետիսին համար…

Դեռ ուրիշ պարագայ մը:

«Պայքար» կը ճգնի ապացուցանել թէ ինչպէս երէկ, այսօր նաև Թուրքերուն մէջ ոչ ազգային ոգի կայ, ոչ ալ Թուրքիոյ ապագային վրայ հաւատք: Ահա կուսակցական բերան մը որ բան չէ սորված տասնըհինգ տարուան մէջ, եւ 1908էն ի վեր Թուրքիոյ մէջ զարգացող թունդ ազգայնական շարժումը եւ այդ գինուին վրայ կատարուած նուաճումները կո շփոթէ ռամկավարներու սոփեստութեան եւ սաղմոսերգութեան հետ: Ուրեմն, բան մը չե՞ն ապացուցաներ Թուրքիոյ ոչ-Թուրք ժողովուրդներու ոչնչացումը, Սուլթան-Խալիֆայութեան տապալումը, ամէն գնով Թրքացումը, եւ այն բոլոր վերիվայրումները որ կը շարունակուին տակաւին, «Թիւրքօղլու Թիւրք» Թուրքիան հիմնաւորելու եւ տարածելու համար:

Երանի՛ հոգիով աղքատներուն:

Մեր ոխերիմ թշնամին, Թուրքիա հսկայական քայլեր առած է ազգային գիտակցութիւնը արթնցնելու եւ միատարր, ինքնոյն Թուրքիա մը ստեղծելու համար, եւ կէս առ կէս յաղթած, իսկ մեր ռամկավար տիրացուները տակաւին կը մնան հոն ուր էին կուսակցութիւն կազմած ատեն… Շ.

Ի՛ՆՉՊԻՍ ԿԸ ՄԵԿՆԵՆ ՕՐԻՆԲԸ

Պոլսոյ Թերթերը հետեւեալ լուսաբանութիւնները կը հաղորդեն «Լքեալ» գոյքերու նոր հրահանգին մասին.—

15 Ապրիլ 1923 Թուակիր օրէնքին համաձայն, փախստական կը նկատուէին նաեւ անոնք, որ գաւառներէն Պոլիս եւ շրջակաները եկած էին: Այսպէս էր որ, Պոլիս գտնուած գաւառացի մը չէր կրնար տիրանալ իր ծննդավայրին մէջ ունեցած ինչքերուն:

Նոր որոշումագիրը ահա այս կէտն է որ կը փոխէ, գաւառներէն Պոլիս եւ շրջակաները եկողները փախստական չնկատելով:

Որով Պոլիս գտնուող գաւառացիները այլ եւս փախստական չպիտի նկատուին, եւ պիտի կարենան տիրանալ իրենց գոյքերուն, եթէ նոյն իսկ գրաւուած ըլլան: Սակայն պարտն է որ գրաւումը 6 Օգոստոս 1924 Թուականէն յետոյ տեղի ունեցած ըլլայ, այլապէս կարելի չէ եւս առնել կալուածը, համաձայն նոր որոշումագրին 3րդ յօդուածին:

Որոշումագիրը թէեւ առանձնապէս չի վերաբերէ անոնք, որ տարիներ առաջ օսմանեան կանոնաւոր անցագրով մեկնած են, բայց 3րդ յօդուածը անոնց ալ կը վերաբերի: Ասոնք կալուածները պիտի վերադարձուին, եթէ 6 Օգոստոս 1924էն առաջ չեն գրաւուած: Արդէն ընդհանուր կերպով պէտք է ըսել թէ, 6 Օգոս. 1924էն յետոյ կատարուած բոլոր գրաւումները չեղեալ պիտի նկատուին:

*** *Ագլամ կը գրէ.— Լքեալ գոյքերու նոր որոշումագիրը մատնոցութիւն պատճառած է շահագրգռուողներուն: Որոշումագիրը դեռ չէ հաղորդուած լքեալ գոյքերու տնօրէնութեան, բայց հաւանական է որ հրահանգի մը հետ միասին հաղորդուի:*

Եթէ որոշումագիրը իր ներկայ ձեւով գործադրուի, պէտք պիտի ըլլայ փախստականներուն վերադարձնել շատ մը տուներ եւ պարթեզմանոցներ: Թէեւ Լօզանի դաշնագրին վաւերացման Թուականէն առաջ կատարուած գրաւումները ի գորու են, բայց յետոյ կատարուածներն ալ կարեւոր թիւ մը կը կազմեն: Իսկ որոշումագրին համաձայն, այս վերջին գրաւումները չեղեալ պիտի նկատուին:

ՎԵՐՍԱՑԻԻ ԱԶԳ. ԺՈՂՈՎԸ

ԸՆԴՈՒՆԵՑ ՓՈՒԱՆՔԱՐԷԻ ԾՐԱԳԻՐԸ

Ինչպէս գրեցինք, Վերսալի մէջ գումարուեցաւ Ֆրանսայի Ազգ. Ժողովը, Սահմանադրութեան մէջ անցքերու համար գլխավճարներու հատուցման մասին մանրամասն օրինագիծը: Զինուորական եւ ոստիկանական խիստ հսկողութիւն կատարուեցաւ Վէրսալ տանող երկաթուղագծերուն վրայ եւ պալատին շուրջ: Տեղ տեղ կը տեսնուէին «Հացը երեք ֆրանքի, երեսփոխաններու թոշակը 45,000 ֆրանք» վերտառութիւններ:

Ժողովը բացաւ Ծերակուտի նախագահ Պ. տը Մէլի: Ընկերվարական երեսփոխան Ռընօտէլ առաջարկեց որ կանոնագիրը ուսումնասիրելու համար ժողովին փոքր դաղար մը տրուի: Այս առաջարկը մերժուեցաւ: Յետոյ հայմայնավարները առաջարկ մը ներկայացուցին, որով կը հրաւիրէին Միլլուանը նախագահ նշանակել Ազգ. Ժողովին, իբրեւ հատուցում, քանի որ 1924ին Հանրապետութեան նախագահութենէն հրաժարեցուցուեցաւ դեռ 7 տարուան պայմանաժամը չլրացած: Մինչ Փուանքարէ որ նոյն Թուականին վարչապետութենէ հեռացուած էր, հիմա իր նախկին դիրքը գրաւած է արդէն: Այս հնդնական առաջարկն ալ անընդունելի նկատուեցաւ: Մերժուեցաւ նաեւ համայնավարներու ուրիշ մէկ առաջարկ որով կը պահանջէին վերաքննել ամբողջ Սահմանադրութիւնը և բանւորա - գիւղացիական դիկտատորութիւն հաստատել: Ժողովի այս սկզբնական շրջանին համայնավար, ընկերվարական եւ կարգ մը արմատական ընկերվարական երեսփոխաններ շարունակ կը սուլէին եւ կը բացագանչէին, ինչ որ կը վրդովէր ծերակուտականները:

Երբ մթնոլորտը խաղաղեցաւ եւ որոշուեցաւ զբաղիլ միայն կառավարութեան առաջարկով, Պ. Փուանքարէ կարդաց գլխավճարի հատուցման մնտուկին օրինագիծը, որուն համաձայն ծխախոտի մենաշնորհին, ժառանգութեանց եւ փոխանցումի յաւելուածական տուրքին եւ ֆրանքը փրկելու համար եղած նուիրատուութեանց հասոյթները պիտի յատկացուին ներքին պարտքը գոցելու եւ սովորական ելմտացոյցի հասոյթներէն դուրս պիտի մնան: Եթէ այս բոլոր հասոյթները բաւարար չըլլան, Հորհրդարանը կրնայ ելմտացոյցէն ալ բաժին հանել յիշեալ մնտուկին:

Երեսուն հոգինոց մասնաւոր յանձնաժողով մը ընտրուեցաւ այս մնտուկը վարելու համար, տասը ծերակուտական եւ քսան երեսփոխան, որոնց մէջ նաեւ ընկերվարական Պլում, Ռընօտէլ, Քօնվէր - Մօռէլ եւ համամասնավար կարշէրի: Կէսօրուան դադարէն վերջ Լէոն Պլում խստիւ քննադատեց կառավարութիւնը որ Սահմանադրութեան մէջ կ'անցընէ այսպիսի օրէնք մը. ըսաւ թէ կարճ պայմանաժամով գանձատոմսերը պէտք է ամրապնդել, այլապէս նոր օրէնքը չպիտի արդիւէ որ կառավարութիւնը ամէն ամիս վճարումներ ընէ գանձատոմսերուն համար. ընդհակառակը պիտի ստիպուի ամէն տարի ելմտացոյցէն 11 միլիառ ֆրանք յատկացնել: Վարչապետը պատասխանեց թէ գանձատոմս ունեցողներն էին որ Ֆրանսայի յաղթանակին օժանդակեցին եւ կառավարութիւնը անոնց հանդէպ բացի առեւտրականէ պատուոյ պարտք ունի:

Յետոյ բեմ բարձրացաւ համայնավար երեսփոխան Տօրիօ, որ ըսաւ թէ կառավարութիւնը դաւաճանեց ընչազուրկ դասակարգին: Փուանքարէ եւ ուրիշներ սրահէն դուրս ելան: Տօրիօ յիշեց թէ ինչպէս 1870ին նոյն այդ սրահին մէջ այն տանի կառավարութիւնը թիւրը ճգմեց բանւոր դասակարգը: Նախագահը ազդարարեց Տօրիօին, որ բեմէն վար իջնէ: Տօրիօ տեղէն չշարժեցաւ: Համայնավար երեսփոխանները սկսան «Քարմանիոլ»ը եւ «Ինթէրնասիոնալ»ը երգել: Միւսները պատասխանեցին «Մարսէյէզ»ով: Նախագահը դլխարկը դնելով դուրս ելաւ: Վերադարձին Տօրիօ դեռ բեմին վրայ էր: Երեք անդամ հրաւիրուեցաւ վար իջնել, Տօրիօ մերժեց: Այդ պահուն իրարանցում սկսաւ եւ երեսփոխանները իրար փաթթուեցան: Ծերակոտի գինուորակ. հրամանատարը սուինաւոր գինուորներով դուրս հանեց Տօրիօն: Երբ հանդարտութիւն տիրեց, նախագահը հինդ վայրկեանի մէջ քուէարկել տուաւ ծրագիրը, որ ընդունուեցաւ 144ի դէմ 671 քուէով:

Ազգ. Ժողովը վերջացաւ նոյն գիշերը:

*** *Հորհրդարանը առջի օր փակուեցաւ արձակուրդի առթիւ: Վերաբացումը Հոկտ. 4ին:*

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԻԹԹԻՀԱՏԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ ԴԱՏԸ

Լրագրական լուրերու համաձայն, յաջորդաբար հարցաքննուած են Րուսուխի, Տօքթ. Նազըմ եւ Շաւիտ պէյերը: Առաջինը պատմած է Պերլինի մէջ կատարուած գործունէութիւնը: Տօքթ. Նազըմ, որ այս դատին կեդրոնական դէմքերէն մէկն է եւ յայտնի դաւադիր, յայտարարած է թէ գինադադարի առաջին տարին Պերլինի մէջ բանակցեցան իրլանտացի յեղափոխականներու հետ, Հնդկաստանի մէջ ապստամբութիւն յարուցանելու և Անգլիան նեղը դնելու համար: Բայց բանակցութիւնները ձախողեցան, որովհետեւ Իրլանտացիները մերժեցին դրամ տալ: Գերմանիա ուժ կուտար այս ծրագրին:

Առջի օր հարցաքննուեցաւ Շաւիտ պէյ, որ նոյնպէս վտանգուած է իբրեւ գլխաւոր ամբաստանեալ, Իթթիհատի ելմտական նախարարը յայտարարեց թէ ստիպուած էր պահուիլ, գինադադարի ընթացքին Դաշնակիցներու կողմէ կատարուած ձերբակալութեանց առթիւ, յետոյ Ֆրանսական նաւով մը Մարսէյլ եւ Զուիցերիա փախաւ: Անկէ ի վեր քաղաքականութենէ հեռու կը ծնար, բայց կապ ունեցած է Թալէաթ եւ Շէրիֆ փաշաներու հետ: Յոստովանեցաւ թէ նոր Իթթիհատի ծրագիրը իր բնակարանին մէջ մշակուեցաւ:

Մանրամասնութիւնները յաջորդով:

ՔԻՒՐՏԵՐԸ ԿԸ ՁԱՐՈՒՆԱԿԵՆ ԿՈՒԻԻԼ

Պաղտատէն կը գրեն մեզի.—

Մուսուլի համաձայնութենէն յետոյ, հազարաւոր Քիւրտեր կեդրոնացած են պարսկա - տաճկական սահմաններուն վրայ, Ճուլամերիկէն մինչեւ Ռեւանդուզ:

Քիւրտերը Մայիսի սկիզբները բուռն յարձակումներ գործեցին Բաղտալէի, Վանի, Ալաշկերտի, Մուշի, Մանազկերտի, Խնուսի, Ալջաւազի եւ Արճէշի տաճիկ զօրքին վրայ, ամենուրեք խուճապի մատնելով բնակչութիւնը: Թալան, հրդեհ, աւերածութիւն, կոտորած այնքան ուժեղ եղած են, որ Թուրքերը ստիպուեր են էրզրումէն կանոնաւոր զօրք բերել Քիւրտերու դէմ: Արիւնահեղ եւ օրհասական կռիւներ տեղի ունեցած են Քիւրտերու եւ Թուրք զօրքերու միջեւ: Ամենուրեք, Թուրքերը աշխատեր են կտրել Քիւրտերու փախուստի ճամբան և գերի բռնել զանոնք:

Էրզրումէն հասած բանակը խիստ հալածանքի կ'ենթարկէ Քիւրտերը, որոնք ամէն ուղղութեամբ կը փախչին եւ կը կեդրոնանան Մուսուլի սահմանին վրայ, այն յոյսով, որ Մուսուլը Անգլիոյ անցնելէ յետոյ կ'իրականանայ Անկախ Քիւրտիստանի գաղափարը: Քիւրտ ցեղերն ու աշիրէթները այսպիսի օրհասական վիճակի չէին ենթարկուած դարերէ ի վեր: Սմկօն նորէն խառնակութիւններ կ'ընէ պարսկական սահմաններու վրայ: Թալանած է իր ազգական Ամար աղայի չորս գիւղերը (քրտական) Սալմաստի սահմաններու վրայ:

Վատնգաւոր կացութիւն Սուրիոյ մէջ

Գրած էինք թէ Դամասկոսի շուրջ մղուած կռիւներու ընթացքին չարդուած է նաեւ հայ ընտանիք մը: Նոր տեղեկութիւններու համաձայն, Յուլիս 21ին Դամասկոսէն Պէյրութ գացող կառախումբ մը, որուն մէջ կային երկու հայ ընտանիքներ, հաղիւ Էլհամէ հասած, մօտ յիսուն ապստամբներու յարձակման կ'ենթարկուի: Կառախումբը պաշտպանող 20 Ֆրանսացի գինուորներէն հինգը կը սպաննուին, սպայ մը եւ 10 գինուոր կը վիրաւորուին, միւսներն ալ գերի կ'առնուին: Մարաշցի ոսկերիչ մը եւ Լիա անուն աղջիկը կ'ազատին: Միւս հայ ընտանիքը՝ Վահան Խուպէսէրեան, մայրը եւ քոյրը, բուռն յարձակում կը կրեն ապստամբներուն կողմէ, որոնք կ'ուզէին առեւանգել 18 տարեկան գեղանի օրիորդը: Քոյրը պաշտպանած ատեն, Վահան կը սպաննուի, իսկ մայրը դաշունահար վիճակի

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՍՀ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՍՀ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹՅԱՆ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ»

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՍՀ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹՅԱՆ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

Հրատարակվում է ամեն օր, բացի տոնական օրերից

Խմբագրության և տպարանի հասցեն՝ Երևան, Կառավարական տուն

Հեռախոսներ՝ 2-11-22, 2-11-33

Տարեկան բաժանորդագինը 24 ռուբլի, կես տարվա՝ 12 ռուբլի, երեք ամսվա՝ 6 ռուբլի

Առանձին համարի գինը 10 կոպեկ

Ստացական գրքույկներ չկան

Ձեռագրերը չեն վերադարձվում

Հրատարակության տարեդարձի առթիվ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՇՆՈՐՀԱՎՈՐԱԿԱՆ ԳՐԱՎՈՒՄ

Հոկտեմբերի 1-ին Հայկական Սովետական Հանրապետության Կառավարության շնորհավորական գրավումը ստացել են Ռուսաստանի Սոցիալիստական Ֆեդերատիվ Սովետական Հանրապետության Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի նախագահ ընկ. Կալինինը և Ռուսաստանի Սոցիալիստական Ֆեդերատիվ Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի նախագահ ընկ. Ռիկովը։

Ռուսաստանի Սոցիալիստական Ֆեդերատիվ Սովետական Հանրապետության Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի նախագահ ընկ. Կալինինը հեռագրով պատասխանել է հետևյալ ուղերձով.

Հայկական Սովետական Հանրապետության Կառավարությանը

Ռուսաստանի Սոցիալիստական Ֆեդերատիվ Սովետական Հանրապետության Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեն ջերմորեն ողջունում է Հայկական Սովետական Հանրապետության Կառավարության շնորհավորական գրավումը և հավատացնում է, որ Ռուսաստանի Սոցիալիստական Ֆեդերատիվ Սովետական Հանրապետության աշխատավոր ժողովուրդը, որ ամենից առաջ շահագրգռված է Հայաստանի աշխատավոր ժողովրդի ազատագրության գործում, կանի ամեն ինչ, որպեսզի Հայկական Սովետական Հանրապետությունը ամրանա և ծաղկի։

Ռուսաստանի Սոցիալիստական Ֆեդերատիվ Սովետական Հանրապետության Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի նախագահ՝ Կալինին

Ռուսաստանի Սոցիալիստական Ֆեդերատիվ Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի նախագահ ընկ. Ռիկովը հեռագրով պատասխանել է հետևյալ ուղերձով.

Հայկական Սովետական Հանրապետության Կառավարությանը

Ռուսաստանի Սոցիալիստական Ֆեդերատիվ Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհուրդը ջերմորեն ողջունում է Հայկական Սովետական Հանրապետության Կառավարության շնորհավորական գրավումը և հավատացնում է, որ Ռուսաստանի Սոցիալիստական Ֆեդերատիվ Սովետական Հանրապետության աշխատավոր ժողովուրդը, որ ամենից առաջ շահագրգռված է Հայաստանի աշխատավոր ժողովրդի ազատագրության գործում, կանի ամեն ինչ, որպեսզի Հայկական Սովետական Հանրապետությունը ամրանա և ծաղկի։

Ռուսաստանի Սոցիալիստական Ֆեդերատիվ Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի նախագահ՝ Ռիկով

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՇՆՈՐՀԱՎՈՐԱԿԱՆ ԳՐԱՎՈՒՄԸ ՈՒԿՐԱԻՆԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԴԻՐ ԿՈՄԻՏԵԻ ՆԱԽԱԳԱՀ ԸՆԿ. ՎՈՒՉԵՏԻՉԻ ԵՎ ՈՒԿՐԱԻՆԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԿՈՄԻՍԱՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԻ ՆԱԽԱԳԱՀ ԸՆԿ. ՊԵՏՐՈՎՍԿՈՒ

Հոկտեմբերի 1-ին Հայկական Սովետական Հանրապետության Կառավարության շնորհավորական գրավումը ստացել են Ուկրաինական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի նախագահ ընկ. Վուչետիչի և Ուկրաինական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի նախագահ ընկ. Պետրովսկու։

Ուկրաինական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի նախագահ ընկ. Վուչետիչը հեռագրով պատասխանել է հետևյալ ուղերձով.

Հայկական Սովետական Հանրապետության Կառավարությանը

Ուկրաինական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեն ջերմորեն ողջունում է Հայկական Սովետական Հանրապետության Կառավարության շնորհավորական գրավումը և հավատացնում է, որ Ուկրաինական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության աշխատավոր ժողովուրդը, որ ամենից առաջ շահագրգռված է Հայաստանի աշխատավոր ժողովրդի ազատագրության գործում, կանի ամեն ինչ, որպեսզի Հայկական Սովետական Հանրապետությունը ամրանա և ծաղկի։

Ուկրաինական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի նախագահ՝ Վուչետիչ

Ուկրաինական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի նախագահ ընկ. Պետրովսկին հեռագրով պատասխանել է հետևյալ ուղերձով.

Հայկական Սովետական Հանրապետության Կառավարությանը

Ուկրաինական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհուրդը ջերմորեն ողջունում է Հայկական Սովետական Հանրապետության Կառավարության շնորհավորական գրավումը և հավատացնում է, որ Ուկրաինական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության աշխատավոր ժողովուրդը, որ ամենից առաջ շահագրգռված է Հայաստանի աշխատավոր ժողովրդի ազատագրության գործում, կանի ամեն ինչ, որպեսզի Հայկական Սովետական Հանրապետությունը ամրանա և ծաղկի։

Ուկրաինական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի նախագահ՝ Պետրովսկի

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՇՆՈՐՀԱՎՈՐԱԿԱՆ ԳՐԱՎՈՒՄԸ ԱԶԵՐԲԱՋԱՆԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԴԻՐ ԿՈՄԻՏԵԻ ՆԱԽԱԳԱՀ ԸՆԿ. ԱԼԻԵՎԻ ԵՎ ԱԶԵՐԲԱՋԱՆԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԿՈՄԻՍԱՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԻ ՆԱԽԱԳԱՀ ԸՆԿ. ՆԱՐԻՄԱՆՈՎԻ

Հոկտեմբերի 1-ին Հայկական Սովետական Հանրապետության Կառավարության շնորհավորական գրավումը ստացել են Ազերբաջանական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի նախագահ ընկ. Ալիևը և Ազերբաջանական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի նախագահ ընկ. Նարիմանովը։

Ազերբաջանական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի նախագահ ընկ. Ալիևը հեռագրով պատասխանել է հետևյալ ուղերձով.

Հայկական Սովետական Հանրապետության Կառավարությանը

Ազերբաջանական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեն ջերմորեն ողջունում է Հայկական Սովետական Հանրապետության Կառավարության շնորհավորական գրավումը և հավատացնում է, որ Ազերբաջանական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության աշխատավոր ժողովուրդը, որ ամենից առաջ շահագրգռված է Հայաստանի աշխատավոր ժողովրդի ազատագրության գործում, կանի ամեն ինչ, որպեսզի Հայկական Սովետական Հանրապետությունը ամրանա և ծաղկի։

Ազերբաջանական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի նախագահ՝ Ալիև

Ազերբաջանական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի նախագահ ընկ. Նարիմանովը հեռագրով պատասխանել է հետևյալ ուղերձով.

Հայկական Սովետական Հանրապետության Կառավարությանը

Ազերբաջանական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհուրդը ջերմորեն ողջունում է Հայկական Սովետական Հանրապետության Կառավարության շնորհավորական գրավումը և հավատացնում է, որ Ազերբաջանական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության աշխատավոր ժողովուրդը, որ ամենից առաջ շահագրգռված է Հայաստանի աշխատավոր ժողովրդի ազատագրության գործում, կանի ամեն ինչ, որպեսզի Հայկական Սովետական Հանրապետությունը ամրանա և ծաղկի։

Ազերբաջանական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի նախագահ՝ Նարիմանով

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՇՆՈՐՀԱՎՈՐԱԿԱՆ ԳՐԱՎՈՒՄԸ ՎՐԱՍՏԱՆԻ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԴԻՐ ԿՈՄԻՏԵԻ ՆԱԽԱԳԱՀ ԸՆԿ. ՍԱԼԱԽԻԱՆԻ ԵՎ ՎՐԱՍՏԱՆԻ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԿՈՄԻՍԱՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԻ ՆԱԽԱԳԱՀ ԸՆԿ. ՀԱՍԱՆՈՎԻ

Հոկտեմբերի 1-ին Հայկական Սովետական Հանրապետության Կառավարության շնորհավորական գրավումը ստացել են Վրաստանի Սոցիալիստական Սովետական Հանրապետության Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի նախագահ ընկ. Սալախիան և Վրաստանի Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի նախագահ ընկ. Հասանովը։

Վրաստանի Սոցիալիստական Սովետական Հանրապետության Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի նախագահ ընկ. Սալախիան հեռագրով պատասխանել է հետևյալ ուղերձով.

Հայկական Սովետական Հանրապետության Կառավարությանը

Վրաստանի Սոցիալիստական Սովետական Հանրապետության Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեն ջերմորեն ողջունում է Հայկական Սովետական Հանրապետության Կառավարության շնորհավորական գրավումը և հավատացնում է, որ Վրաստանի Սոցիալիստական Սովետական Հանրապետության աշխատավոր ժողովուրդը, որ ամենից առաջ շահագրգռված է Հայաստանի աշխատավոր ժողովրդի ազատագրության գործում, կանի ամեն ինչ, որպեսզի Հայկական Սովետական Հանրապետությունը ամրանա և ծաղկի։

Վրաստանի Սոցիալիստական Սովետական Հանրապետության Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի նախագահ՝ Սալախիա

Վրաստանի Սոցիալիստական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի նախագահ ընկ. Հասանովը հեռագրով պատասխանել է հետևյալ ուղերձով.

Հայկական Սովետական Հանրապետության Կառավարությանը

Վրաստանի Սոցիալիստական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհուրդը ջերմորեն ողջունում է Հայկական Սովետական Հանրապետության Կառավարության շնորհավորական գրավումը և հավատացնում է, որ Վրաստանի Սոցիալիստական Սովետական Հանրապետության աշխատավոր ժողովուրդը, որ ամենից առաջ շահագրգռված է Հայաստանի աշխատավոր ժողովրդի ազատագրության գործում, կանի ամեն ինչ, որպեսզի Հայկական Սովետական Հանրապետությունը ամրանա և ծաղկի։

Վրաստանի Սոցիալիստական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի նախագահ՝ Հասանով

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՇՆՈՐՀԱՎՈՐԱԿԱՆ ԳՐԱՎՈՒՄԸ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՎԱՏԱՐԻՄ ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐԻՆ

Հոկտեմբերի 1-ին Հայկական Սովետական Հանրապետության Կառավարության շնորհավորական գրավումը ստացել են Հայկական Սովետական Հանրապետության հավատարիմ քաղաքացիները։

Հայկական Սովետական Հանրապետության հավատարիմ քաղաքացիները հեռագրով պատասխանել են հետևյալ ուղերձով.

Հայկական Սովետական Հանրապետության Կառավարությանը

Հայկական Սովետական Հանրապետության հավատարիմ քաղաքացիները ջերմորեն ողջունում են Հայկական Սովետական Հանրապետության Կառավարության շնորհավորական գրավումը և հավատացնում են, որ Հայկական Սովետական Հանրապետության հավատարիմ քաղաքացիները, որ ամենից առաջ շահագրգռված են Հայաստանի աշխատավոր ժողովրդի ազատագրության գործում, կանեն ամեն ինչ, որպեսզի Հայկական Սովետական Հանրապետությունը ամրանա և ծաղկի։

Հայկական Սովետական Հանրապետության հավատարիմ քաղաքացիներ՝ Ալիխանյան, Ալիխանով, Ալիխանյան, Ալիխանով, Ալիխանյան, Ալիխանով,

մէջ նուազած կը մնայ, Տիւրզիները կ'առեւանգեն զօրքը: Վահանի վրայէն 900 հնչուն ոսկի կը գտնուի:

Վահան Խուպէսէրեան որդին էր Աստանայի ֆրանս. հիւպատոսարանի թարգման Լութֆիկ Խուպէսէրեանի: Զինադադարէն վերջ իբր թարգման ընկերացած էր Կիլիկիոյ կաթողիկոսին: Իր եղբայրը Յակոբ այս տարի աւարտեց Փարիզի բժշկական համալսարանը:

․․․ «Տէյլի Թէլէկրաֆ» իր 10 Օգոստ.ի թիւին մէջ այս յարձակումին մասին մանրամասնութիւններ կուտայ եւ կ'ըսէ թէ հիմա Քիւրտերն ալ միացած են ապստամբներուն: Յուլիս 22ին հայ եւ չէրքէզ կամաւորներու օգնութեամբ Ֆրանսացիները այրեցին քանի մը քիւրտ տուներ: «Հրեաներուն, իսլամներուն, եւ քրիստոնեաներուն ունեցած ատելութիւնը Հայերուն դէմ' անհուելի է: վստահ եմ թէ դարձեալ հայկական ջարդի մը լուրերը պիտի առնենք» կ'եզրակացնէ անգլ. թերթին թղթակիցը:

Պուլկարիա եւ իր դրացիները

Սօֆիայէն կը հեռագրեն թէ Պուլկարիա կը մերժէ ո'ր եւ է պատասխանատուութիւն ստանձնել մակեդոնական արշաւանքներու մասին: Վերջին հասարակական ծանուցագրին առթիւ, Պուլկարիոյ արտաքին Նախարարը յայտարարեց թէ իրենք իրենց կարելին կ'ընեն արշաւանքները խափանելու համար: «Եթէ Պուլկարիա պատասխանատու է քանի մը անհատներու Պուլկարիայէն պատահաբար Եուկօ Սլավիա անցնելուն համար, տրամաբանութիւնը կը պահանջէ որ Եուկօ-Սլավիա հինգ անգամ աւելի պատասխանատու ըլլայ, քանի որ հինգ անգամ աւելի զօրք ունի սահմանին վրայ: Եթէ մենք ուզենք զօրացնել մեր սահմանապահ զօրքը, չենք կրնար, որովհետեւ հաշտութեան դաշնագիրը առաւելագոյն 3000 նշանակած է մեր պահակներուն թիւը, երկու հազար քիլոմեդր սահմանի մը վրայ, ուրիշ խօսքով' իւրաքանչիւր երկու քիլոմեդրին երեք զինուոր:»

Նախարարը աւելցուց թէ աւելի քան կէս միլիոն մակեդոնացի փախստականներ կը գտնուին Պուլկարիա, և թէ մինչեւ 15 տարի առաջ Պուլկարները, Սերպերը եւ Յոյները միշտ կ'օգտագործէին Մակեդոնացիները, Թուրքիոյ վրայ արշաւելու համար: Այն ատեն, ամբողջ քաղաքակիրթ աշխարհը կը ծափահարէր այդ արշաւանքները: Հիմա պայմանները փոխուած են, բայց դժուար է 15 տարուան մէջ անհետացնել կէս դարու հերոսական աւանդութիւնները:

Մոսկուա կը պաշտպանէ Գարախանը

Փեքինի խորհրդային դեսպան Գարախան արձակուրդով Ռուսիա դարձած է: Այս առիթէն օգտուելով չինական կառավարութիւնը անցած շաբաթ պահանջեց Մոսկուայէն որ Գարախանի տեղ ուրիշ դեսպան մը նշանակէ: Արտաքին գործավար Չիչերին իր պատասխանին մէջ կ'ըսէ որ եթէ չինական կառավարութիւնը չընդունի Գարախանը իբրեւ դեսպան, այն ատեն Խորհրդային Միութիւնը պիտի խզէ իր յարաբերութիւնները, չպիտի ճանչնայ չինական կառավարութիւնը եւ պիտի սպասէ մինչեւ որ կազմուի ուրիշ կեդր. կառավարութիւն մը, որ յարաբերութեան մէջ մտնէ Գարախանի հետ:

Իտալեւթուրք համաձայնագիր մը

Հռոմէն կը հեռագրեն թէ վարչապետ Մուսոլինի եւ Հռոմի Թուրք դեսպանը ստորագրեցին համաձայնագիր մը, որով դատական իշխանութիւնները քաղաքային եւ պատժական գետնի վրայ դատական պաշտպանութիւն եւ փոխադարձ օժանդակութիւն կը խոստանան: Իտալական եւ Թուրք պատուիրակութիւնները կը շարունակեն իրենց աշխատանքները' հիւպատոսական դաշնագիր մը կնքելու համար:

Լիոնի քաղաքապետութիւնը

Լիոնի նահանգային ժողովին մէջ մեծամասնութիւնը կը կազմեն ընկերվարականները: 1924ին երբ ձախերու դաշնակցութիւնը կազմուեցաւ, ընկերվարականները զիջեցան իրենց արմատական դաշնակիցներուն եւ թոյլ տուին որ Էռիօ քաղաքապետ մնայ: Հիմա Էռիօի Փուանքարէի դահլիճին մէջ մտնելը վրդոված է Լիոնի ընկերվարականները, որոնք իրենց վերջին ժողովին մէջ որոշեցին պաշտօնանկ ընել Էռիօն եւ տեղը ընկերվարական քաղաքապետ մը ընտրել:

Մահափորձ Իրաքի վարչապետին դէմ

Հիլմի անուն մաքսատան պաշտօնեայ մը Պաղտատի մէջ վարչապետ Ապտիւլ Մուհսին էս Սաատուն փաշայի վրայ յարձակեցաւ եւ ածելիով վիրաւորեց զայն դէմքին զանազան մասերէն: Վարչապետին մեքենավարը ատրճանակով սպաննեց եւ պիտի սպաննէր ահաբեկիչը, բայց փաշան արգիլեց: Հիլմի ձերբակալուեցաւ: Վարչապետին վիճակը ծանր չէ:

Քանի մը օր առաջ ալ Սուլթանին դէմ մահափորձ մը երեւան հանուեցաւ, եւ դաւադիրները' անմիջապէս մահապատիժի ենթարկուեցան:

Պոլիս ազատ նաւահանգիստ

Պոլսէն կը հեռագրեն թէ Էնկիւրիի կառավարութիւնը որոշած է ազատ թրանզիթի նաւահանգիստի մը վերածել Պոլիսը:

Աւերելեան ձեռնարկին արկածը

Սերպիոյ մէջ կրկին տեղատարափ անձրեւ կը տեղայ քանի մը օրէ ի վեր, հաղորդակցութեան ճամբաները փակելով: Վիէննա- Զագրէպ ճեպընթացը գիծէն դուրս ելաւ: Մեծ թիւով վիրաւորներ կան: Ողողուածներուն համար 1000 տուն շինելու դիմում եղաւ Կարմիր Խաչին:

Քամենեֆի տեղ Միկոյեան(?)

«Տէյլի Թէլէկրաֆ» կը գրէ թէ Քամենէֆ, որ դեռ վերջերս առեւտրական գործավար նշանակուած էր, պաշտօնանկ եղած եւ իրեն յաջորդած է Սթալինի կուսակիցներէն հայազգի Միկոեան:

Այս փոփոխութիւնը անսպասելի չէր, քանի որ Ջերժինսկի իր սեռնելէն առաջ խօսած վերջին ճառին մէջ բուռն կերպով յարձակած էր Քամենեֆի վրայ, զոր կ'ամբաստանէր թէ իր պաշտօնատան գործերուն բնաւ տեղեակ չէ եւ զանոնք հասկնալու ընդունակութիւն ալ չունի: Քամէնէֆ պատասխանեց թէ ինք տակաւին քանի մը ամիսէ ի վեր առեւտրական գործավար է, մինչ Ջերժինսկի չորս տարի մնաց այդ պաշտօնին վրայ: Ջերժինսկի բսաւ. «Եթէ 44 տարի ալ մնաս, բանի մը օգտակար չպիտի ըլլաս, քանի որ փոխանակ գործելու, քաղաքականութեամբ կ'անցընես ժամանակդ»:

․․․ Ռուսիայէն այս օրերս առնուած բոլոր լուրերուն պէս այս լուրն ալ վերապահութեամբ կը հաղորդենք:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱՑԸ 2,50ի պիտի ծախուի Օգոստոս 19էն սկսեալ:

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐՈՒ գերագոյն խորհուրդը որոշեց 30 առ 100 աւելցնել ճամբորդներու տոմսակները, իսկ 28 առ 100 եւ 24 առ 100 ապրանքի փոխադրութեան գիները:

ՖՐԱՆՔԸ նորէն իյնալ սկսաւ, խորհրդարանին փակումէն անմիջապէս յետոյ, միջդաշնակցային պարտքերու վաւերացումը յետաձգուած ըլլալով:

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ԿՈՄԻՏԷԻՆ ԿՈՂՄԷ

15 ՕԳՈՍՏՈՍ ԿԻՐԱԿԻ ԳԻՇԵՐ ԺԱՄԸ 8.30ին

Սալ տըԺէօկրաֆիի մէջ, 184 Bld. St. Germain

Կը խօսի ԸՆԿ. Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ

Նիւթ' «ԹՐՔԱԿԱՆ ԿՆՃԻՌԸ»

ՄՈՒՏՔԸ ՄԷԿ ՖՐԱՆՔ

ՇՔԵՂ ԴԱՇՏԱՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հ. Յ. Դ. ՊԱՏԱՆԵԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ Բ. ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻՒ

22 Օգոստոսի Կիրակին, 10 Boulevard Rabateauի պարտէզին մէջ: Մանրամասնութիւն յայտագրով: Կը խնդրուի բոլոր կազմակերպութիւններէն նկատի ունենալ սոյն օրը:

ԼԻՈՆԻ ԳՈՄԷՏԻ - ՏՐԱՄԱԹԻՔ ԹԱՏԵՐԱԽՈՒՄԲԸ

14 ՕԳՈՍՏՈՍ ՇԱԲԱԹ ԳԻՇԵՐ ԺԱՄԸ ՃԻՇԴ 9ԻՆ

Էմիլ-Զոլայի սրահին մէջ 127, Rue Boileau 129

կը ներկայացնէ Շէյքսփիրի ՕԹԷԼԼՕ ողբերգութիւնը 5 արար

Մեծ պատրաստութեամբ եւ միայն մէկ անգամի համար

ՄԵԾ ՆԱԻԱԳՆԱՑՈՒԹԻՒՆ

ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի «Ռոստոմ» Ենթակոմիտէի եւ հովանաւորութեամբ Մարսէյլի Շրջանային Կոմիտէի, միրայօժար մասնակցութեամբ «Բնար» ֆանֆառի. յառաջիկայ կիրակի Օգոստոս 15ին: Մասնաւոր վարձուած երկու մեծ շոգենաւեր կը մեկնին Շաթօ-Տիֆի նաւամատոյցէն ժամը ճիշդ 7.30ին:

Հ. Մ. Ը. Մ. ՄԱՐՍԷՅԼ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԵԾ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

Նախագահութեամբ Մարսիլիոյ Քաղաքապետին եւ հովանաւորութեամբ Le Radical թերթին:

ԿԻՐԱԿԻ ՕԳՈՍՏՈՍ 22ԻՆ ԺԱՄԸ 14ԻՆ

Parc des Sportsի մէջ (Հ. Մ. Ը. Մ.ի մարզարանը):

Կը մասնակցին Ֆրանսացի, Հայ, Սպանիացի, Իտալացի, Պելճիքացի եւ Զուիցերիացի մարզիկներ:

Փարիզէն եւ Նիսէն հայ մարզիկներ կը մասնակցին:

․․․ Օգոստոս 15ին կիրակի առաւօտ ժամը 9ին Մարսիլիոյ Հ. Մ. Ը. Մ.ի լողալու մրցումները Petit Pavillonի մէջ:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Յ. Դ. Ռոստոմ խումբի ժողովը' վաղը' Շաբաթ. 14 Օգոստոս, իրիկունը սովորական հաւաքատեղին: Կարեւոր օրակարգ:

Հ. Յ. Դ. Զաւարեան խումբի ժողովը այսօր Ուրբաթ եւ, րեկոյ ժամը 9ին, ծանօթ հաւաքատեղին, կարեւոր զեկուցում ընկ. Ք.ի կողմէ:

Հ. Յ. Դ. Տէօխի Ենթակոմիտէի ընկերական ընդհանուր ժողովը 15 Օգոստոս Կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 2.30ին, ծանօթ հաւաքատեղին: Անհրաժեշտ է բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը, իրենց անդամատետրերով:

Լիոնի Հ. Յ. Դ. Ենթակոմիտէի ընկերական ժողովը' կիրակի 15 Օգոստոս կէսօրէ առաջ ժամը 8.30ին «Քաֆէ Նուվօ Սամոթր»ի սրահը, Թիւ 7, փլաս տիւ փօն: Օրակարգ խիստ կարեւոր:

Հ. Յ. Դ. Փօն տը Շէրիի Ենթակոմիտէի ընկերական ընդհ. ժողովը Շաբաթ երեկոյ 14 Օգոստոս, ժամը 7.30ին ծխախոտի կից սրահին մէջ:

ԱԼՖՕՐՎԻԼԻ Երիտասարդաց Միութեան հրապարակայինբանախօսութիւնը վաղը Շաբաթ գիշեր ժամը 9ին, 40bis Rue Etienne Dolet: Կը խօսին Պ. Պ. Լեւոն Զարդարեան եւ Շ. Նարդունի Մուտքը ազատ է:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Զ. Որբերու դասախօսութիւնը' վաղը Շաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին, Րիւ տը լա Բէփիբլիք թիւ 63 սրճարանի երկրորդ յարկը: կը խնդրուի բոլոր որբերէն եւ ոչ-որբ համակիրներէն ներկայ ըլլալ:

Հ. Մ. Ը. Մ.ի մարզական փորձերը տեղի կ'ունենան, ամէն Կիրակի առաւօտ C. A. Montrougeի մարզադաշտին մէջ: Ժամադրավայր Փորթ տ'Օրլէան:

ՀԱՅ ՄԵՔԵՆԱԳՈՐԾՆԵՐՈՒ Միութեան ընդհ. ժողովը' կիրակի 15 Օգոստոս իրիկուն, ժամը 8.30ին, Գաֆէ տիւ Մէթրօի վերնայարկը, 95 Պուլվար Սէն Ժէրմէն, Մէթրօ Օտէօն: Մեքենական դասախօսութեանց մասնակցիլ կամ միութեան անդամակցիլ փափաքողներ դիմեն Union des Mécaniciens Arméniens, 10bis, Rue de l'Atlas, Paris 19:

ՍԻՎՐԻ-ՀԻՍԱՐԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Մարսէյլի Սիվրի-Հիսարի Հայրենակցական Միութեան Մայր Դիւանի եւ Վարչ. Մարմնոյ Դ. շրջանի ընտրութեանց առթիւ անդամական ընդհ. ժողովը տեղի պիտի ունենայ, 15 Օգոս. 1926, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին' 4. Րիւ Գօլպէր, պար տը լա փօսթի սրահին մէջ:

Այս առթիւ կոչ կ'ուղղենք ֆրանսաբնակ մեր բոլոր Հայրենակիցներուն, որ հաճին իրենց հասցէները ուղարկել միութեանս:

Վստահ ենք որ պիտի չգտնուի Սիվրի-Հիսարցի հայրենակից մը, որ ուզէր զլանալ իր նիւթական եւ բարոյական օժանդակութիւնը, իր իսկ օգտին համար կազմուած այն միութեան:

Միութեան հասցէն.— Union des Compatriotes Armen. Sivri-Hissar, 1 Rue du Saule, 1. Marseille.

Մայր Դիւան

ՉԱՓԱՀԱՍ ՈՐԲԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ կեդրոնի հասցէն փոխուած ըլլալով, կը խնդրուի որ նկատի ունենան բոլոր մասնաճիւղերն ու որբերը, ինչպէս եւ միւս կազմակերպութիւնները: Նոր Հասցէ.— Union des Orphelins Arméniens Majeurs, 23, Rue de la Jonquière, Paris (17e).

Պատահականութիւն է . . .

ՀԵՌԱՏԵՍ ըլլալ եւ ապահովել ծերութիւնը:

Խղճամիտ ըլլալ, մահուան պարագային սիրելիներ խեղճ ու անօգնական չձգելու համար:

Օրական 50 - 80 սանթիմ խնայելով կրնաք կատարել այս երկու պարտականութիւնները:

Մանրամասն տեղեկութիւններ բոլորովին ձրի, նամակով պահանջեցէք ֆրանսական մեծ ընկ. գործակալ'

M. NOURIKHAN

33, RUE LACÉPÈDE, PARIS (5)

Ուշադրութիւն.— փարիզի շրջակայքէն եւ ֆրանսական գաւառներու հայաշատ կեդրոններէն թղթակիցներու պէտք ունիմ: Երեկոները մէկ ժամ զբաղելով ամսական 300 ֆրանք հասոյթ: Մանրամասն գրել: Պատասխանի համար դրոշմաթուղթ:

ՈՍԿԵՐԻՉՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Պէտք ունինք քար գամող (Սէռթիսէօռ) վարպետ գործաւորներու եւ նաեւ այդ ճիւղը կատարելագործելու փափաք ունեցողներու' նպաստաւոր պայմաններով:

Դիմել' 30, Rue d'Hauteville . 30, Paris 10. Maison Chaborelle

ՊՐՆ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԹԷՓԻԿԵԱՆԻ:

ԱՅՑԵԼՈՒ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻՉ

Օրուան մէջ կամ գիշեր առեն ընտանեկան, հարսանեկան, ընկերական հաւաքոյթներու, հանդէսներու եւ այլ խմբանկարներու համար, իրենց բնակարանին, գործատեղին, գրասենեակին մէջ կամ բացօթեայ լուսանկարուելու եւ այս կարգի ամէն աշխատանքներու համար անձամբ կամ երկտողով մը դիմել Լուսանկարիչ ԳՐԻԳՈՐ ՃՕԼՕԼԵԱՆի, 39, Rue Brancion, Paris 15:

ԽՆԱՄՈՒԱԾ ԱՇԽԱՏԱՆՔ ՈՒ ՄԱՏՉԵԼԻ ԳԱՅՄԱՆՆԵՐ

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro : Gare de l'Est Téléphone : Nord 84-04

Ընդունելութեան ժամեր' Ամէն օր 2.30-7.30—կիրակի եւ տօն օրեր' 9-12

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուի ընիկ Պրուսացի Ղեւոնդ Սահաթճեան, հօրը անունը Յարութիւն, մօրը անունը Մաննիկ, որ Զինադադարին Պոլսէն Փարիզ մեկնած է: Տեղեկացնել «Յառաջ»ի միջոցով իր մօրաքրոջ որդւոյն Եղիա Թապքեանի:

— Եօզղատի Թերզիլի գիւղէն Մեսրոպ Պաղամեան կը փնտռէ իր հօրեղբօր որդին Յարութիւն Պաղամեանը որ 1923ին Ֆրանսա եկած է եւ տարի մը առաջ Լիոնի շրջականերէն լուր առնուած է իրմէ: Տեղեկացնել «Յառաջ»ի միջոցով Մեսրոպ Պաղամեանի:

— Ընիկ Խարբերդի, Հապուսեցի, Կիրակոս Քօչէքեանը կը փնտռէ իր հօրեղբօրորդին Աստուր Քօչէքեանը, հօր անունը Գրիգոր, մօր անունը Եւա: Իսկէնտէրուն ըլլալ կը կարծուի: 50 ֆրանքի նուէր պիտի տրուի տեղեկացնողին: Guiragos Kochakian, 4. Rue St. Urse Valence (Drome): Կը խնդրուի Սուրիական թերթերէն արտատպել:

— Հինգ տարի առաջ խումբ մը որբերու հետ Պէյրութէն Ֆրանսա եկած Պ. Արամ Թէնկէրլէկեան կը փնտռուի իր մօրը կողմէն: Իր մասին տեղեկութիւն ունեցողներէ կը խնդրուի հաղորդել Կաթող. պատուիրակութեան 15, Rue Jean Goujon, Paris:

ՓՈՐՁԱՌՈՒ ՀԱՇՈՒԱԿԱԼ և ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԹՂԹԱԿԻՑ ՄԸ տրամադրելի ժամեր ունի կէս օրէ վերջ: Առաջնակարգ réferences: Դիմել խմբագրութեանս Ա. Ա. սկզբնատառերով:

ԲՆԱԿԱՐԱՆ

Կը փնտռուի երկու սենեակ և խոհանոց' տունի մը մէջ, կամ յարկաբաժին մը' 2-3 սենեակ եւ խոհանոցով, Փարիզի մէջ կամ մօտակայ արուարձանները: Դիմել խմբագրատուն:

ՏՕՔԹ. ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

48, rue Montmartre

(Բ. յարկ. աջ կողմը առաջին դուռ)

Ֆրանսացի կարող մասնագէտներու ընկերակցութեամբ կը դարմանէ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ եւ ՄՈՐԹԱՅԻՆ ՔԻԹԻ, ԱԿԱՆՋԻ եւ ԿՈԿՈՐԴԻ հիւանդութիւններ

Téléph. CENTRAL 73-38

Métro: SENTIER կամ HALLES

Ընդունելութեան ժամեր' ամէն օր 8.30—10ե. 1,30 — 8

ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ

ՃԱՇԱՐԱՆ "ԱՆԻ"

67, Rue Monsieur-le-Prince (6)

Métro Odéon կամ St. Michel

Ընտանեկան մաքուր, համեղ եւ առատ կերակուրներ:

Թապլը տ'օթ 4 ֆրանք

Տասը տոմսակով 3.75 ֆր.

Այցելեցէք եւ գոհ պիտի մնաք

ԳՈՐԳ ՆՈՐՈԳՈՂ ԳՈՐԾԱՒՈՐՆԵՐ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Լաւ և կանոնաւոր վճարումով գործաւորներ կամ գործաւորուհիներ կ'ուզուին գորգ նորոգելու համար. լուսաւոր աշխատանոցի մը մէջ:

Դիմել' ՍԱՐԳԻՍ ՅՈՎՍԷՓԵԱՆի Rue, Lepic 45, Paris18. Հեռ. Marcadet 27-14. Mètro Blanche.

ՈՒՍՈՒՑԻՉ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Աղեքսանդրիոյ Պօղոսեան Ազգային Վարժարանը պէտք ունի ուսուցչութեան (գրահաշիւ, երկրաչափութիւն) եւ գիտութեան (բնագիտութիւն, բնալուծութիւն) մասնագէտ դասատուի մը:

Պայմաններուն տեղեկանալու համար դիմել Հոգաբարձութեան մինչեւ Սեպտ. 10, տալով կենսագրական ծանօթութիւններ.— ո՞ւր ուսած են, ո՞ւր պաշտօնավարած են, ի՞նչ վկայականներ ունին եւլն.:

Հոգաբարձութիւն

Հասցէ.— Commission de l'Ecole Arm.Bogossian. Rue Abil Dardar — Alexandrie.

ՍԱԿԱՐԱՆ

12 Օգոստոս 1926

ԴՐԱՄՆԵՐ		Ֆր.
Սթերլին,	L. St.	176 —
Տոլար,	Dollar	36 40
Մարք (ոսկի)	Mark	8 80
Թրքական Թղթ.	L. Trq.	20 —
Թրք. ոսկի	» or	165 —
Մէճիտիէ	Médjidié	14 50
Լէվա 100 հատը	Léva	27 —
Տրախմի »	Drachme	42 —
Լիր »	» Lire	122 —
Պելժ. ֆրանք »	Frc. Belge	99 —
Զուից. »	Frc. Suisse	703 —
Լէյ 100 հատը	Ley	16 —
Չերվոնեց	(10 Roubles or)	180 —

ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ

Եգ. Քր. Ֆոնսիէ I Cr. Fonc. Eg.	4800	—
» II »	3100	—
» III »	2900	—
Օսմ. երկթ. Lots turcs	145	—

Comptoir Parisien de change et de Crédit 80, Rue Lafayette

Le Gérant : H. TEURNIER

Impr. MASSIS 208bis, Rue Lafayette Paris(10e)

ՅԱՌԱՋ

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

"HARATCH,,

JOURNAL ARMÉNIEN PARAISSANT TROIS FOIS PAR SEMAINE

Directeur-Propriétaire: SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction et Administration) 208 bis, Rue Lafayette
Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն) PARIS (10e).

Հեռաձայն՝ Nord 57 - 82

Մեթրօ.— Louis Blanc կամ Jaurès

ԲԱԺՆԵԳԻՆ	Եռամսեայ	Վեցամսեայ	Տարեկան
Ֆրանսա և գաղութներ	20 ֆր.	38 ֆր.	75 ֆր.
Անգլիա և » Եգիպտոս, Իրան	10 շ.		20 շ.
Ամերիկա	—	3 տ.	5 տ.
Ուրիշ երկիրներ	—	50 ֆր.	100 ֆր.

Հասցէի փոփոխութեան համար 2 ֆր. վճարել անհրաժեշտ է:

ԿԻՐԱԿԻ
15
ՕԳՈՍՏՈՍ
1926

15 AOUT 1926

On reçoit des annonces en français et en arménien.

Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 163 — Կը հրատարակուի ԿԻՐԱԿԻ, ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ և ՈՒՐԲԱԹ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ ՉԷ ԾԱԳԱԾ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ, ԲԱՅՑ ԼՈՒՐՋ ԽԼՐՏՈՒՄՆԵՐ Կ'ԵՐԵՒԱՆ

ԻՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԽԼՐՏՈՒՄՆԵՐԸ

Տասը օրէ ի վեր, դղրդագին զրոյցներ կը պտտէին խորհրդային Միութեան մասին: Լուրերը անվստահելի էին անով որ, քիչ-շատ ծանօթ գործակալութիւններ արձագանգ չտուին. և խռովութեանց պատմութիւնները հնացին մենաշնորհը միենոյն աղբիւրներուն, (Պուքրէշ, Վարշաւա, Հելսինկի): Իսկ խորհրդային գործակալութիւնը փութաց վճռական հերքումներ հրատարակել:

Անհերք է, այսպէս կոչուած «յեղափոխութիւն», փողոցներու մէջ կռիւ, քաղաքներու գրաւում եւլն, չկայ. բայց խուլ դժգոհութիւններ, ստորերկրեայ խլրտումներ կան ու կ'աճին: Եւ այս՝ ամէնէն բնորոշ իրողութիւնն է, ներկայ պարագաներուն մէջ:

Քիչ անգին պիտի կարդաք պզտիկ հատուած մը՝ «Իզվէստիա»էն, այնպէս ինչպէս հաղորդուած է հեռագրով: Մոսկուայի պաշտօնաթերթը կը ձաղկէ Ուկրայնայի անջատողական շարժումը: Խարքով, Ուկրայնայի մայրաքաղաքը, չուզեր ռուսերէն խօսիլ եւ կը ճամբէ բոլոր այն պաշտօնեաները որ երկրին լեզուն չեն գիտեր: (Ատոնց մէկ մասը ուղղակի Մոսկուայէն ղրկուած էին): Եւ իբրեւ եզրակացութիւն, «Իզվեստիա» կը տեղեկացնէ թէ մօտերս Չեկային մէկ լիազորը պիտի երթայ Խարքով, գործերը կարգի դնելու համար...:

Նոր չէ մատնանշուած շարժումը: Մէկ ու կէս տարի առաջ ալ Ուկրայնան ուշադրութիւն գրաւեց, իր ազգային վերածնութեան ճիգերով: Այդ երկիրն ալ, ինչպէս միւս շինծու «հանրապետութիւնները», չէ համակերպած ռուսական լուծին, եւ կ'ուզէ ապրիլ ազատ ու անկախ: Աւելի քան քսանըվեց միլիոն ժողովուրդ դժուա՛ր թէ հանդուրժէ այն կարգ ու սարքին, որ պարտադրուած է պոլշեւիկներուն կողմէ, և որ կը ձգտի խափանել ազգային թռիչքը, գոյնզգոյն բանաձեւերով եւ բիրտ կեդրոնացումով: Եւ Ուկրայնան դժգոհ է ոչ միայն իր քաղաքական գերութենէն, այլ եւ սահմաններէն: Անկախ Ուկրայնայի կուսակիցներուն քարտէսը կը հասնի մինչեւ Սեւ Ծով, տարածուելով լայնքին եւ երկայնքին:

Այս բոլորին մէջ ամէնէն զարմանալին՝ Մոսկուայի վրդովումն է: Պոլշեւիկեան սահմանադրութեամբ, խորհրդային Միութեան անդամները, որոնք միացած են «յօժար կամքով», ազատ են անջատուելու, ե'րբ որ ուզեն: Ի՞նչ սրտառուչ տողեր երգուած են այս մասին, ամէն ազգէ կարմիրներու բերնով: Եւ սակայն, ահաւասիկ Չեկան լիազոր կը ղրկէ Խարքով, խելքի բերելու համար ըմբոստները: Ո՞ր մահացու մեղքին համար.— Ուկրայնացիները ռուսերէնի տեղ՝ ազգային լեզուն կը գործածեն, կ'արձակեն այդ լեզուն չգիտցողները եւլն.: Եթէ նոյն իսկ անջատման ծրագիր կայ, ինչո՞ւ բորբոքիլ. ընդհակառակն պէտք է շնորհաւորել, քանի որ Լէնին ինքը հռչակած է ազգերու ինքնորոշման սկզբունքը...:

Այս պատմութիւնը շատ կը նմանի Ախալքալաքի անցեալ տարուան դէպքին: Հայ գիւղացիները, զզուած վրացական իշխանութեան կեղեքումներէն, պատգամաւորութիւն մը կը ղրկեն Երեւան, գանգատելու եւ Ախալքալաքի միացումը խնդրելու համար: Երեւան երկար-բարակ հարցաքննութենէ յետոյ, չվստահելով պատգամաւորութեան, երկու քննիչ կը ղրկէ: Վրացիները կ'իմանան եւ կը ձերբակալեն ու կը բանտարկեն ոչ միայն հարիւր գիւղացիներ, այլ և Հայաստանի երկու քննիչները...: Խնդիրը կը հաղորդուի Մոսկուա, ուրկէ կը յանձնարարեն արձակել կալանաւորները. բայց Վրացիները իրենց գիտցածէն չշեղելով, մէկ մասը կ'աքսորեն: Ականատեսի մը պատմութեան մէկ յատկանշական կտորն է այս, բայց որքա՜ն պայծառ գաղափար կուտայ խորհրդային դրօշի տակ տիրող քաղաքական ազատութեան, ազգերու եղբայրակցութեան եւ բարգաւաճման վրայ:

Ազգային դժգոհութիւններէն զատ, յարաճուն ուժգնութեամբ կը շեշտուին ընկերային - տնտեսական տրտունջները:

Վերջերս առիթ ունեցանք պարզելու կուսակցութեան ներքին պառակտումները, աջի եւ ձախի հակամարտութիւնը, որ չէ փակուած տակաւին: Այդ պառակտումներն ալ հետեւանք են տիրող կացութեան: Պոլշեւիկները չկրցան գոհացնել ոչ գիւղացին, ոչ ալ բանուորը: Աշխատանքի գործավարութեան տեղեկագրին համաձայն, 1,200,000 բանուորներ անգործ են: (Միայն արհեստակցական միութեանց անդամներէն): Լուրերու համաձայն, վերջերս 20,000 բանուորներ ցոյց ըրած են, փողոցներու մէջ, հաց եւ աշխատանք պահանջելով: Հայաստանէն հասած թղթակցութիւններն ալ տխուր իրողութիւններ կը պատմեն:

Հաղորդակցութեանց դժուարութեան պատճառով, կարելի է շատ բաներ ուրանալ այսօր, բայց ժամանակի ընթացքին, ինքնաբերաբար կը խոստովանին: Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

"Ի՞ՆՉ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՅ, Ո՞Վ ՊԻՏԻ ՎՃԱՐԷ...,,

«Լքեալ» գոյքերու մանուածապատ հրահանգին առթիւ, զոր հրատարակեցինք արդէն, Թուրք թերթերը սկսած են պղտորել միտքերը: Հետաքրքրութեան համար կը քաղենք հետեւեալ հատուածը՝ «Վագըթ»էն, ծանօթ հրապարակագիր Մէհմէտ Ասըմ պէյի ստորագրութեամբ.—

«Այն կալուածները, որոնց լքեալ գոյք ըլլալու մասին կառավարութիւնը 6 Օգոստոս 924էն յետոյ իրազեկ եղած է, ամբողջովին չեն գտնուիր կառավարութեան ձեռքը: Ասոնց կարեւոր մասը կամ գաղթականներուն յանձնուած է եւ կամ կառավարութեան կողմէ աճուրդով ծախուած:

Այս կացութեան մէջ գտնուող կալուածներուն հին տէրերը հիմա եթէ մէջտեղ ելլեն, ի՞նչ պիտի ըլլայ:

Արդեօք գնահատուելիք փոխարժէքը ո՞վ պիտի վճարէ: Կառավարութի՞ւնը թէ կառավարութենէն յատկացման կամ բաշխումի ձեւով առնող գաղթականները: Ամէնէն բանաւոր հաւանականութիւնը այն է՝ որ կառավարութիւնը ինք տայ այս դրամները: Այս պարագային, կառավարութիւնը պիտանէին ո՞ր մասէն եւ ո՞ր յօդուածէն պիտի տայ:

Կառավարութեան կողմէ աճուրդով վաճառուածներուն հին սեփականատէրները եթէ վաճառման պայմաններուն չի հաւանին, ինչո՞ւ պատկանեալ դատարանին դիմելու ազատ կը թողուին: Կացութիւնը իսկապէս տարօրինակ է: Կառավարութիւնը անգամ մը լքեալ գոյք ըլլալով կարգ մը փախստականներու ինչքերը գրաւած է: Ասոնք պաշտօնապէս վաճառման հանուած են: Աճուրդ եղած է: Որոշ պայմաններու փոխարժէքը վճարելու համար յանձնումը կատարուեր է: Գնել փափաքողները այդ պայմանաժամը լրացնելով՝ այսինքն փոխարժէքը տալով ապրանքները առեր են: Յետոյ Ֆէրաղին ծախքերն ալ տուեր են, թափու սէնէտի հաներ են: Նոյն իսկ աւելի առաջ երթալով, աճուրդով իրենց առած միւլքը վերաշինելու համար նոր ծախքեր ըրեր են, եւ այս բոլոր գործողութիւնները եւ ծախքերը որոշ օրէնքներու համաձայն եղեր են...:»

Անձն դարձի նոր տանուլներ կը սպասան...

«Տէյլի Թէլէկրաֆ»ի Պոլսոյ Թղթակիցը կը հեռագրէ.—

Էնկիւրիի Անկախութեան Դատարանին իւրաքանչիւր հարցաքննութիւնը հետզհետէ կը կնճռոտէ դաւադիրներուն կացութիւնը: Դատավարութեան այս եղանակը փոխանակ հակաքէմալական կազմակերպութեան գլխաւոր վարիչները միայն նկատի ունենալու, երեւան կը հանէ այնպիսի անձեր, որոնք ներկայիս կառավարութեան մէջ կարեւոր դիրքեր կը գրաւեն: Այսպէս, Էնկիւրիի ներկայ դահլիճին երկրագործական գործավար Սապրի պէյ ներկայ եղած է Իթթիհատական պարագլուխներու ժողովին. կը յիշուի նաեւ անունը Փարիզի դեսպան Ֆէթհի պէյի: Թերթ մը կը գրէ թէ Աղա Օղլու Ահմէտ եւս կապ ունի դաւադրական գործերուն հետ: Ասկէ զատ, դատարանը համոզուած է որ նախկին ելմտական նախարար Ճավիտ պէյն էր որ Իթթիհատականներուն դրամ հայթայթած է, նոյնիսկ անոնց՝ որոնք Իզմիրի մէջ կախուեցան:

Քեազըմ Գարա Պէքիր փաշա նորէն Էնկիւրի կանչուեցաւ, դէմ դիմաց հանուելու համար Արտահանի երեսփոխան Թահսին պէյի հետ, որ կը պնդէ թէ «Մուսթաֆա Քէմալի հաշիւը մաքրելու» նամակը Քեազըմ Գարա Պէքիր փաշա տուած է իրեն:

Երկրագործական գործավար Սապրի պէյ մօտ օրէն պիտի հրաժարի «առողջական» պատճառներով: Դատուեցաւ նաեւ Հիւսէյին Ճահիտ պէյ:

⁂ Ինչպէս քանիցս գրեցինք, Ճավիտ պէյի տան մէջ գումարուած Իթթիհատական պարագլուխներու կողմէ ինը յօդուածէ բաղկացած գործունէութեան ծրագիր մը պատրաստուած էր: Էնկիւրիի դատարանը խիստ մեծ կարեւորութիւն կուտար այս ծրագրին, որուն գլխաւոր կէտերը հետեւեալներն են.—

Իթթիհատը արմատական քաղաքական կուսակցութիւն մըն է, որ ամէն ազատութեան կուսակից է: Անհատներու քաղաքական իրաւունքներուն դէմ եղած օրէնքները պիտի սրբագրուին: Վեհապետութիւնը միայն ազգին կը պատկանի: Իշխանութեան ուժերու ո՛չ միացումին, ոչ ալ բաժանումին, այլ հաւասարակշռութեան կողմնակից է: Օրէնսդիր իշխանութիւնը ազգին կողմէ ընտրուած երկու ժողովէ կը բաղկանայ, որոնք իբրեւ Սահմանադիր ժողով նոր Սահմանադրութիւն մը պիտի պատրաստեն: կառավարութեան կեդրոնը Պոլիս է: Իթթիհատը թշնամիին դէմ բոլոր հայրենակիցներու միջեւ կատարեալ միութիւն ապահովելը հայրենասիրական պարտք կը համարէ եւ կը ջանայ գործի կառավարութիւն մը ստեղծել՝ առանց տեսութիւններու եւ ցնորքներու ետեւէ վազելու, կը զգուշանայ քաղաքական պայքարներէ, որոնք կրնան միտքերու մէջ շփոթութիւն առաջ բերել եւ կ'աշխատի երկրին բոլոր դասակարգերուն եւ անհատներուն միջեւ գործնապէս բարեկամական զգացումներու ծնունդ տալ եւ քինախնդրութիւնն ու ատելութիւնը ջնջել: Իթթիհատը պիտի աշխատի չէնցնել ազատագրուած նահանգները եւ բնակարան հայթայթել անպատսպար մնացած ժողովուրդին:

ԿՈՄԻՏԱՍ Վ.Ր.Դ.ի գործերը ռուսերէնի թարգմանուած են Լենինկրատի մէջ եւ ակադեմիայի երգչախումբը մօտ օրէն երգահանդէսներ պիտի նուիրէ, հայ երգը ծանօթացնելու համար ռուսերուն:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՊԵՏԵՐՈՒՆ ԴԱՏԸ ՎԵՐՋԱՑԱՒ

Էնկիւրիէն կը հեռագրեն 12 Օգոստոս թուականով.—

Հիւսէյին Ճահիտ պէյ դատարանի նախագահին հարցումներուն պատասխանեց անվախ: Երբեք յուզումի նշաններ ցոյց չտուաւ միւս ամբաստանեալներուն պէս: Խստիւ բողոքեց թէ «Թանին»ի մէջ իր հրատարակութեանց նպատակն էր կառավարութեան հակառակ շարժում առաջ բերել եւ վերակենդանացնել Իթթիհատը: Նոյնպէս յայտնեց թէ ինք ո եւ է մասնակցութիւն չէ ունեցած Մուսթաֆա Քէմալի անձին դէմ սարքուած մահափորձին մէջ, աւելցնելով որ այդպիսի վերագրում մը սեծ նախատինք մը կը նկատէ իրեն դէմ:

Գլխաւոր ամբաստանեալներու հարցաքննութիւնը վերջացաւ: Հիմա խումբ խումբ պիտի դատուին երկրորդական անձեր: Դատավճիռը պիտի տրուի յառաջիկայ Չորեքշաբթի կամ Հինգշաբթի:

Առեւտրական սենեակները փակուած

«Տէյլի Թէլէկրաֆ»ի Պոլսոյ Թղթակիցը կը հեռագրէ թէ հակառակ պաշտօնական հաւաստումներուն, ոստիկանութիւնը առանց կանխաւ ազդարարելու, յայտնեց ֆրանս. առեւտրական սենեակին որ Օգոստոս 12էն սկսեալ պէտք է դադրեցնէ գործողութիւնները: Կը սպասուի որ նմանօրինակ հրահանգներ հաղորդուին նաեւ միւս առեւտրական սենեակներուն:

Միայն թրքական դրամով

Ժընեւէն կը հեռագրեն «Տէյլի Մէյլ»ի.—

Ջուիցերիոյ ելմտական շրջանակներուն մէջ մեծ զայրոյթ առաջ բերաւ Թուրք վերաքննիչ ատեանի այն վճիռը, որով արժէքէ զուրկ կը հռչակուին թրքահպատակներու կողմէ օտար դրամներով կնքուած յանձնառութիւնները: Ըստ այդ վճիռին, Թուրք պարտատէրերը իրաւունք պիտի ունենան իրենց պարտքերը վճարելու միայն թրքական դրամով, օտար դրամին համապատասխան թրքական դրամին սակը որոշելու համար հիմնուելով պարտքին կնքուած ատենուան արժէքը: Եւ որովհետեւ թրքական ոսկին հիմա պատերազմէն առաջուան արժէքին մէկ ութերորդը միայն կը ներկայացնէ, օտարահպատակները մեծապէս պիտի տուժեն:

Այս առթիւ հրատարակուած զեկոյց մը կ'ըսէ թէ պաշտօնապէս բողոքներ եղած են Էնկիւրիի կառավարութեան այս անիրաւ և միջազգային օրէնսդրութեան հակառակ որոշման դէմ, յայտնելով թէ Թուրք առեւտուրը մեծապէս պիտի տուժէ, սակայն Էնկիւրի մինչև այսօր խուլ կը ձեւանայ և չի պատասխաներ այս բողոքին:

Թուրքիա կը վախնայ

«Սրնտէյ Ուըրքըր» կը գրէ թէ Թուրք քաղաքական շրջանակները խիստ մեծ կարեւորութիւն կուտան այն զրոյցին թէ համաձայնութիւն մը կնքուած է Յունաստանի և Ռումանիոյ միջև: Կ'ըսուի նաև թէ զինուորական զինակցութիւն մը պիտի կնքուի մօտ օրէն Ռումանիոյ և Իտալիոյ միջև:

«Իգտամ» կը գրէ թէ այս լուրերը հաւաստի կը թուին, երբ նկատի առնենք որ Յունաստանի և Սերպիոյ արտաքին նախարարները գաղտնաբար Հռոմ գացին անցեալ Մարտին:

Թուրք թերթերը կ'աւելցնեն թէ այդ ժամանակ յիշեալ նախարարներուն և Մուսօլինիի միջև կատարուած բանակցութիւններուն հետեւանքով Պալքանեան նոր զինակցութիւն մը կազմուած է, Մուսօլինիի հովանաւորութեան տակ:

Անջատողական շարժումը կը վախնան

«Իզվէսթիա», պոլշեւիկեան օրկանը, անջատողական զօրաւոր շարժում մը կը մատնանշէ Ուկրայնայի մէջ, ինչ որ կրնայ նոր վէճեր յարուցանել համայնավար կուսակցութեան հետ: Խարքով, Ուկրայնայի մայրաքաղաքը, երկար ատենէ ի վեր լաւ չէ Մոսկուայի հետ: Ուկրայնացիները ջնջած են ռուսերէնը եւ ուկրայներէնը հռչակելով պաշտօնական լեզու, ճամբած են նաև այն պաշտօնեաները որոնք չեն գիտեր երկրին լեզուն:

Արձակուած պաշտօնեաներուն մեծ մասը Մոսկուայէն ղրկուած մարդիկ են, որոնք հսկակշիռ պիտի գործադրէին ուկրայնական կառավարութեան վրայ: «Իսվէսթիա» կ'աւելցնէ թէ մօտերս Չեկային լիազորը Ուկրայնա պիտի երթայ, անջատողական շարժումը հաշուեյարդարի ենթարկելու համար:

Կացութիւնը Սուրիոյ մէջ

Դամասկոսէն առնուած նոր լուրերու նայելով, վերջին շաբաթներուն ապստամբները սաստկացուցած են իրենց գործունէութիւնը: Դամասկոսի մէջ նմանը չտեսնուած հրացանաձգու-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՊԱՏԿԵՐԱՍՐԱՀ

Ք.

ԲԱՐԻՔ, ԳԱՐՆԱՆԱՅԻՆ ՊԵՂ, ՅՈՒՆԻՍԻ 6-ԻՆ ՀԱՅԱԳԻՒՂՈՒՆ ՊԵՏԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

(Կուսակցութեան մասնաւոր տպարանը)

ՀԱՄԱՐ 6 ՕԳՈՍՏՈՍ

Ս. Ա. Ա. Ա

ՏՈՒՆ ԴՈՒՐՍՏԱՆՈՂ ՎԱՀՎԱՀԴ

Տիր. Եպրայեցուհի Յայտարարություն

Ներքոյ կու տանք Տիր. Եպրայեցուհիի տպագրած յայտարարութիւնը, որ ստորագրած է նաեւ Տիգրան Տոքմաճեան։ Ի դէպ կ՚ըսէ թէ Տոքմաճեան ինքն ալ ձգած է Տունը։

Ես, որ ամուսնացած եմ Տիգրան Տոքմաճեանի հետ 1918 թուականին, ի Պոլիս, եւ որ ունեցած եմ երեք զաւակներ, Ռուբէն, Ռուբինա եւ Ռուբիկ, ստիպուած եմ հրապարակաւ յայտարարել հետեւեալը։

Ամուսինս, որ ինձմէ աւելի երիտասարդ է, ինձմէ ամուսնանալէ առաջ ունեցած է ուրիշ կապակցութիւններ, որոնց մասին ես ոչինչ գիտէի։ Ամուսնանալէ ետքն ալ ան ունեցած է ուրիշ կապակցութիւններ, որոնց մասին ես ոչինչ գիտէի։ Ես միշտ ապրած եմ ամուսնական հաւատարմութեան մէջ։

Ամուսինս, որ ինձմէ աւելի երիտասարդ է, ինձմէ ամուսնանալէ առաջ

թիւններ տեղի կ՛ունենան, Ֆրանսացիները կը շարունակեն իրենց գործողութիւնները Ղութայի շրջանին մէջ: Դամասկոսի կառախումբերը քանի մը օր մերժած են ճամբորդ եւ ապրանք առնել թէ՛ Հիճազի եւ թէ Պէյրութի համար, եւ յատկացուած են միայն զինուորական փոխադրութիւններու:

Սպանեալ Վահան Խուպէսէրեանի առեւանգուած քոյրը փրկանքով բերուած է հրոսակներու կողմէ եւ յանձնուած Դամասկոսի մօտիկ պահականոց մը: Աղջիկը սաստիկ տենդի մէջ է եւ կը զառանցէ: Մայրը եւս ծանր վիճակի մէջ է: Վահանի յուղարկաւորութիւնը կատարուած է Դամասկոսի մէջ, մեծ հանդիսաւորութեամբ:

Հալէպի շրջանին մէջ կացութիւնը հանդարտ է: Հոմս քաղաքին վրայ 3333 հնչուն օսմանեան ոսկիի տուգանք մը դրուած է սպաննուած միւթէսարըֆին ընտանիքին համար:

∴ Ֆրանսացիներու կողմնակից Տիւրզիներուն եւ Սուլթան էլ Աթրաշի մարդոց միջեւ ընդհարումի մը միջոցին ապստամբները ռազմադաշտին վրայ թողուցին 100 դիակ, ձիեր, 2000 փամփուշտ, զէնք ու ռազմանիւթ: Գրաւուեցաւ նաեւ Սուլթան Աթրաշին ուղղուած նամակներու պայուսակ մը:

∴ Գահիրէէն 11 Օգոստոս թուակիր հեռագիր մը կ՛ըսէ թէ Դամասկոս քաղաքը կատարեալ պատերազմի ճակատ մը կը ներկայացնէ: Թնդանօթը կը գոռայ Յուլիս 18էն ի վեր: Բոլոր թաղերը պաշարումի տակ են: Քաղաքին մէջ մեծ դժուարութեամբ կարելի է շրջագայիլ: Ֆրանսացիները կը ռմբակոծեն քաղաքին զանազան թաղերը: Փողոցին մէջ շրջագայող մօտ 500 անձեր ձերբակալուած եւ բանտարկուած են:

Տնտեսական հոգերը

Խորհրդարանի փակումէն ի վեր, դահլիճը իր ուշադրութիւնը կեդրոնացուցած է տնտեսական հարցերու վրայ: Այն յանձնաժողովը որ պիտի քննէր ապրուստի սղութեան խնդիրը, կը շարունակէ իր ժողովները, գաղտնի պահելով արդիւնքը: Ժողովին ներկայ էին դատական, առեւտրական, հողագործական և ներքին նախարարները:

1926ի առաջին եօթը ամիսներուն տուրքերու հասոյթը եղած է 19,132,000,000 ֆրանք, անցեալ տարուան վրայ 3,639,000,000 ֆրանք աւելի:

Ֆրանսացի լրտեսներ Թուրքիոյ մէջ

Պոլիսէն առնուած հեռագիր մը կ՛ըսէ թէ Տարտանէլի կողմերը լրտեսութեամբ ամբաստանուած հինգ անձեր ձերբակալուած են: Կասկածելիները ֆրանսահպատակ են, նոյնիսկ կ՛ըսուի թէ անոնցմէ երկուքը ալժերիական բանակին մէջ տեղակալ են եւ զօրավար Կուրօի թիկնապահ եղած են: Կը հաւաստեն թէ խիստ կարեւոր վաւերաթուղթեր գտնուած են իրենց վրայ:

ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ԿՆՃԻՌԸ

Սերպիոյ, Յունաստանի և Ռումանիոյ հաւաքական ծանուցագիրին պատասխանելու համար պուլկար դահլիճը արտակարգ նիստ մը ունեցաւ: Ստիպողական հեռագիր ղրկուեցաւ Պօրիս թագաւորին որ անմիջապէս Սօֆիա դառնայ, որովհետեւ կառավարութիւնը կ՛ուզէ իր կարծիքն առնել տրուելիք պատասխանին մասին: Պուլկար կառավարութիւնը սահմաններուն վրայ գտնուող զօրագունդերուն ամբողջական մէկ ցանկը պահանջեց: Չի կարծուիր որ ասիկա պատերազմի նախապատրաստութեան համար եղած ըլլայ, այլ հասկնալու համար թէ իր զինուորական միջոցները բաւարա՞ր են «քօմիթէճի»ներուն դէմ գործելու:

Պօրիս թագաւոր Չեխօ Սլօվաքիոյ Փիսթանի ամառանոցին մէջ առջի օր քանի մը ժամ տեսակցեցաւ իր հօր Ֆէրտինանտի հետ, որմէ բաժնուած է 1918էն ի վեր: Յետոյ Թօփօլցանի երթալով տեսակցեցաւ Չեխօ-Սլօվաք հանրապետութեան նախագահ Մազարիքի հետ. հեռագրով հոն կանչուեցաւ նաեւ արտաքին նախարար Պէնէշ:

Կը կարծուի թէ թագաւորը Չեխօ-Սլօվաքիոյ միջամտութիւնը պիտի խնդրէ Սերպիոյ հետ իր վէճին համար:

Խռովութիւններ Ալպանիոյ մէջ

Լուրերու համաձայն, քանի մը օրէ ի վեր Ալպանիոյ կառավարական զինուորներուն և իտալական տարազ հագած ապստամբներուն մէջ կռիւներ տեղի կ՛ունենան: Ապստամբներուն նպատակն է կրկին իշխանութեան գլուխ բերել գերապայծառ Ֆան Նօլին:

Հռոմի և Լոնտոնի ալպանական դեսպանատուները բացարձակապէս կը հերքեն այս լուրը:

Փարիզէն Նիւ Եորք օդանաւով

Օդի Նափոլէոնը՝ Ֆօնք շաբթուս վերջերը հսկայ օդանաւով մը պիտի փորձէ Փարիզէն Նիւ Եորք երթալ, առանց ճամբան կանգ առնելու: Այս յանդուգն փորձին մէջ իրեն պիտի ընկերանան երեք ամերիկացի սպաներ:

Հանր. պարտքը եւ հայ պաշտօնեաները

Ինչպէս յայտնի է, Հանր. պարտուց վարչութիւնը ստիպուած ըլլալով իր շատ մը քրիստոնեայ պաշտօնեաներուն ճամբայ տալ, խնայողական մնացուկէն հատուցումի փոխարէն որոշ գումարներ կուտայ անոնց: Թուրք թերթերը սկսած են քննադատել յիշեալ վարչութիւնը, ըսելով որ անիրաւութիւններ գործած և կողմնակցութիւն ըրած է Հայերուն: Այսպէս կը գրեն թէ 250 դրշ. ամսական ստացող Մանուկ անուն սենեկապանի մը 7000 ոսկի տրուած է իբր նուէր. ուրիշ պաշտօնեայ մը 50,000 ոսկի ստացած է, երեք տնօրէններ նոյնպէս 50,000ական ոսկի նուէր ստացած են:

Երեւանի ատաղձագործարանը

Պ. Ե. Կարիկեան, որ գլխաւոր վարիչն է Երեւանի ատաղձագործարանին, տեսակցութեան մը ընթացքին յայտնած է թէ ներկայիս կ՛աշխատին 70 հոգի, որոնց 14ը մասնագէտ վարպետներ են: Դուրսէն ալ 250 հոգիի գործ կը տրուի: Այժմ կը խորհին 250 հոգի բանեցնել ներսը, իսկ 1000 արհեստաւորի գործ հայթայթել դուրսէն: Ասոր համար անհրաժեշտ է ընդարձակել շէնքը եւ 4-5 նոր մեքենայ բերել արտասահմանէն:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ԿԱԹԻՆ լիդրան մօտ օրէն 1 ֆր, 50ի պիտի բարձրանայ:

ՊԵԼՃԻՔԱՑԻ Ալպէր թագաւորը հրամայեց ծախել օսթէնտի իր դղեակը, եւ Ռավէնշտայի կալուածները: փոխարժէքը պիտի յատկացուի պետական գանձին՝ ֆրանքը փրկելու համար:

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ԿՈՄԻՏԷԻՆ ԿՈՂՄԷ

ԱՅՍՕՐ ԿԻՐԱԿԻ ԳԻՇԵՐ ԺԱՄԸ 8.30ին

Սալ տը ժէօկրաֆիի մէջ, 184 Bld. St. Germain

Կը խօսի ԸՆԿ. Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ

Նիւթ՝ «ԹՐՔԱԿԱՆ ԿՆՃԻՌԸ»

ՄՈՒՏՔԸ ՄԷԿ ՖՐԱՆՔ

ԸՆԿԵՐԱ-ՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ

"ԴՐՕՇԱԿ,,Ի ՎԵՐԱՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻՒ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻՆ ԿՈՂՄԷ

21 ՕԳՈՍՏՈՍ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ ՃԻՇԴ 8.30ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԿԷՍ ԳԻՇԵՐ

120 Bd. de Belleville ճաշարանի առաջին յարկը Métro Belleville

Ընտիր ճաշ, բանախօսութիւն, երգ, նուագ, թատ, արտասանութիւն, ընկերական զուարճալիքներ եւն.:

ԽՆՋՈՅՔԻ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ 12 ՖՐԱՆՔ

ՇՔԵՂ ԴԱՇՏԱՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հ. Յ. Դ. ՊԱՏԱՆԵԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ Բ. ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻՒ

22 Օգոստոսի Կիրակին, 10 Boulevard Rabateauի պարտէզին մէջ: Մանրամասնութիւն յայտագրով: Կը խնդրուի բոլոր կազմակերպութիւններէն նկատի ունենալ սոյն օրը:

Հ. Մ. Ը. Մ. ՄԱՐՍԷՅԼ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԵԾ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

Նախագահութեամբ Մարսիլիոյ Քաղաքապետին եւ հովանաւորութեամբ Le Radical թերթին:

ԿԻՐԱԿԻ ՕԳՈՍՏՈՍ 22ԻՆ ԺԱՄԸ 14ԻՆ

Parc des Sportsի մէջ (Հ. Մ. Ը. Մ.ի մարզարանը):

Կը մասնակցին Ֆրանսացի, Հայ, Սպանիացի, Իտալացի, Պելճիքացի եւ Զուիցերիացի մարզիկներ:

Փարիզէն եւ Նիսէն հայ մարզիկներ կը մասնակցին:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ կուսակցական դասընթացքի յերթական դասախօսութիւնը Հինգշաբթի երեկոյ 19 Օգոստոս ժամը 8.30ին Café du Métro, (Օտէօն): Նիւթն է «Հ. Յ. Դաշնակցութեան պատմութիւնը». կը դասախօսէ ընկ. Վրացեան: Կը հրաւիրուին չարձանագրուած անդամներն ալ:

ԱՌՆՈՒՎԻԼԻ Հայ Լսարանական Միութեան ընդհ. ժողովը յառաջիկայ կիրակի, 22 Օգոստոս, ժամը ճիշդ 10ին հայկական սրճարանը:

ՀԱՅ ՄԵՔԵՆԱԳՈՐԾՆԵՐՈՒ Միութեան ընդհ. ժողովը՝ այսօր Կիրակի 15 Օգոս. իրիկուն, ժամը 8.30ին, Գաֆէ տիւ Մէթրօի վերնայարկը, 95 Պուլվար Սէն Ժէրմէն, Մէթրօ Օտէօն:

ՁԱՓԱՀԱՍ ՈՐԲԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ շրջաբերականը՝ յաջորդիւ:

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Պուա Գօլօմպ-Արժանթէօյլ մասնաճիւղի (Արմէնիա) ֆութպօլի վերջին ընդհ. փորձերը տեղի կ՛ունենան այսօր Կիրակի, 15 Օգոստ. ժամը 10էն 13, Սթատ տը Գօլօմպի դէմի մարզավայրը: Մրցումները Օգոստ. 22ին սկսելով խումբերու վերջնական կազմը կ՛որոշուի այսօր: Մասնակցիլ փափաքող բոլոր ֆութպօլիստներէն կը խնդրուի անպայման ներկայ ըլլալ: Փարիզէն եկողները կրնան առնել Սէն Լազարէն 9.04 շոգեկառքը, առաջնորդներ կը սպասեն Գօլօմպի կայարանը:

ՄԱՐՍԻԼԻՈՅ ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Լուսանկարիչ Գ. ՃՕԼՕԼԵԱՆ

Մարսիլիա կը գտնուի Օգոս. 14էն 28: Անհաւասիկ լաւագոյն առիթ մը, սիրուն լուսանկարներ ունենալու, ընտանեկան, խմբական եւլն.:

"ԲՈՒԺԱՆՔ,, բժշկական առողջապահական ամսաթերթ.

Լոյս տեսաւ Բ. թիւը (Օգոստոս), օգտակար բովանդակութեամբ: Գին 2 ֆրանք:

Ձեռքէ կը ծախուի Սէն Միշէլի եւ Պելվիլի քէօշկերը եւ կիրակի՝ ժամուն դուռը:

ՈՒՍՈՒՑԻՉ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Աղեքսանդրիոյ Պօղոսեան Ազգային Վարժարանը պէտք ունի ուսողութեան (թուաբանութիւն, երկրաչափութիւն) եւ գիտութեան (բնագիտութիւն, բնալուծութիւն) մասնագէտ դասատուի մը:

Պայմաններուն տեղեկանալու համար դիմել Հոգաբարձութեան մինչեւ Սեպտ. 10, տալով կենսագրական ծանօթութիւններ.— ո՞ւր ուսած են, ո՞ւր պաշտօնավարած են, ի՞նչ վկայականներ ունին եւլն.:

Հոգաբարձութիւն

Հասցէ.— Commission de l'Ecole Arm. Bogossian. Rue Abil Dardar — Alexandrie.

ՎՃՌԱԳԻՐ

Եւրոպայի հայոց թեմական դատաստանական խորհուրդը իր 11 Ապրիլ 1926ի նիստին մէջ նը՛կատի առնելով այժմ Ֆրանսա բնակող Տիկին Արմենուհի կոստանեանի (ծնեալ Երամեան) կողմէ իր ամուսինին Տիար Կարապետ Կոստանեանի դէմ յարուցած ամուսնալուծման դատը, այս վերջնոյն բացակայութեան, որոշեց լուծել այս ամուսնութիւնը:

Հետեւաբար, ներկայիս բնակավայրը անծանօթ յիշեալ Տիար Կարապետ Կոստանեան կը հրաւիրուի մինչեւ 45 օր, եթէ որ եւ է առարկութիւն ունի, ընել Եւրոպայի Հայոց կաթող. պատուիրակութեան հասցէին, 15 Rue Jean Goujon, Paris. Հակառակ պարագային վճիռը պիտի ստանայ վերջնական հանգամանք:

Կնիք

ՄԵԴՐԸ 10 ՖՐԱՆՔԷՆ ՀՈՂ

Փարիզէն կէս ժամ հեռու՝ Juvisyի շրջակայքը հիանալի parc մը lotissementի ձեւով եւ փոքր մասերու բաժնուած մաս առ մաս ծախու է: Մեդրը 10, 12 եւ 15 ֆրանք:

ՎՃԱՐՄԱՆ ԽԻՍՏ ՄԵԾ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Փարիզի երեք տարբեր կայարաններէ ելեկտրական հանդստաւէտ շոգեկառքեր:

Բազմաթիւ հայ ընտանիքներ այս lotissementին մէջ արդէն հողեր առած են:

MERLIMONT—PLAGE

Berckի եւ Paris-Plageի մէջտեղ: Ընտանիքներու եւ մանաւանդ երախաներու համար իտէալ ծովեզերք, 15 քիլոմեդր երկայնութեամբ:

Փարիզէն երեք ժամ:

Քաղաքի մը անհրաժեշտ ամէն կարգի յարմարութիւններով օժտուած,— ինչպէս նամակատուն, հեռագրատուն, հեռաձայն, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն, պանդոկներ, եկեղեցի, փանսիոն տը ֆամիյլ, եւլն:

250-300 մեդրնոց հողամասեր ծախու են՝ 16-50 ֆր. քառ. մեդրը:

Վճարումներու խիստ մեծ դիւրութիւններ:

Քաղաքապետութեան արտօնագիր՝ 16 Նոյեմբեր 1925ի:

Թէ՛ Juvisyի և թէ Merlimont-Plageի հողերու մանրամասնութեանց համար դիմել անձամբ կամ հեռաձայնով՝

Պ. ՇԷՔԷՐԵԱՆ ԿՐԷԿՈՒԱՐԻ

12, Rue Grange-Batelière Paris 9.

Tél. Provence: 67-51:

ՄԹԵՐԱՆՈՑ "ՍԹԱՆՊՈՒԼ,, ՕՂԻԻ

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿԻ ԳԻՆ

ՌՈՒԵԻՏՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ, ՃԱՇԱՐԱՆՆԵՐՈՒՆ, ՊԱՌԵՐՈՒՆ եւ ՍՐՃԱՐԱՆՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

ԽԻՍՏ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐ ՄԱՍՆԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ՆՊԱՐԵՂԷՆՆԵՐ

ԱՄԷՆԷՆ ԱԺԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ ՊԻՏԻ ԳՏՆԷՔ

ՆՈՐ ՀԱՅ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆը

ԳԷՈՐԳ ՄԱՐԹԱԵԱՆ — ՅՈՎՍԷՓ ԱՋԻՋԵԱՆ

52 - 54, Rue Piat, PARIS 20e

Մէթրօ՝ Պէլվիլ Tél. MÉNILMONTANT: 70-26

Փարիզի ապսպրանքները յաճախորդին տունը կը յանձնուին: Ապսպրանքները կ՛ընդունուին թէլէֆօնով եւ նամակով: Արուարձանները քօլի փօսթալով կը ղրկուին:

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ գաւառները եւ արտասահման ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro : Gare de l'Est Téléphone : Nord 84-04

Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—կիրակի եւ տօն օրեր՝ 9-12

ԳԼԽԱՐԿԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ NADINE

ՊԷՕՅԻՒՔԵԱՆ ՔՈՅՐԵՐ

վերջին նորաձեւութեամբ խիստ ճաշակաւոր գլխարկներ դիւրամատչելի գիներով:

կը ստանձնենք նաեւ ամէն տեսակ նորոգութիւններ եւ ձեւափոխութիւններ: 9, rue de Moscou Paris, 8(e) Tél. Louvre 12-79

ՓՈՐՁԱՌՈՒ ՀԱՇՈՒԱԿԱԼ և ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԹՂԹԱԿԻՑ ՄԸ տրամադրելի ժամեր ունի կէս օրէ վերջ: Առաջնակարգ réferences: Դիմել խմբագրութեանս Ա. Ա. սկզբնատառերով:

ՏՕՔԹ. ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

48, rue Montmartre

(Բ. յարկ. աջ կողմի առաջին դուռ)

Ֆրանսացի կարող մասնագէտներու ընկերակցութեամբ կը դարմանէ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ԵՒ ՄՈՐԹԱՅԻՆ ՔԻԹԻ, ԱԿԱՆՋԻ ԵՒ ԿՈԿՈՐԴԻ հիւանդութիւններ

Téléph. CENTRAL 73-38

Métro : SENTIER կամ HALLES

Ընդունելութեան ժամեր՝ ամէն օր 8ՙ30—10եւ 1,30—8

ԿԱՐՈՒՇԻ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Աշխատանոցի մէջ՝ ելեքտրականութեամբ բանող մեքենաներու վրայ. տեւականօրէն եւ նպաստաւոր պայմաններով, պատրաստ կար կարելու համար, գործաւորուհիներ կ՛ուզուին: Դիմել՝ 341, Rue des Pyrénées. Երդ յարկը: (Թրամուէյ 26, մէթրօ Gambetta. Օթօպիւս՝ O. և Q.):

Պ. ՔԵՐՈՎԲԷ ԷԼՄԱՍԵԱՆԷ կը խնդրուի խմբագրատուն հանդիպիլ:

ԳՏՆՈՒԱԾ Է

«Յառաջ»ի միջոցաւ փնտռուած Սարգիս Գէորգեան կը գտնուի Վալանս, 14 Avenue de la Gare.

ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ ՃԱՇԱՐԱՆ "ԱՆԻ,,

67, Rue Monsieur-le-Prince (6)

Métro Odéon կամ St. Michel

Ընտանեկան մաքուր, համեղ եւ առատ կերակուրներ:

Թապլը տ'օթ 4 ֆրանք

Տասը տոմսակով 3.75 ֆր.

Այցելեցէք եւ գոհ պիտի մնաք

ՄԱԾՈՒՆ "ԵՐԵՒԱՆ,,

ՍԱՄՈՒԷԼ ԵՂԻԿԵԱՆ եւ Կ. ՍԱՐԳԻՍ

Հիմնած ենք «Երեւան» անունով մածունի ընկերութիւն մը, նպատակ ունենալով անարատ կաթէ պատրաստուած մածուն հայթայթել հասարակութեան: Մեր սկզբունքն է շատ ծախել եւ քիչ շահիլ օգտակար ըլլալու համար հանրութեան: Մեր հասցէն է՝ Yogourt «ERIVAN,» 188, Ave. Edouard-Vaillant, Billancourt (Seine).

Զուտ «ՍԹԱՄՊՈՒԼ ՕՂԻ»ն և ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՆՊԱՐԵՂԷՆՆԵՐՈՒ ԲՈԼՈՐ ՏԵՍԱԿՆԵՐՈՒՆ ԼԱՒԱԳՈՅՆԸ ՊԻՏԻ ԳՏՆԷՔ

ՅԱՐՄԱՐ ԳԻՆԵՐՈՎ

ՊԷԼՎԻԼԻ ԾԱՆՕԹ ՀԱՅ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌ

ԱՐԹԻՆԵԱՆ ՔՈՎ

28, rue Lesage, Paris XXe. 18bis Rue, Jouge Rouve

Métro Belleville. Tramway 5, 26 Tél. Menilm. 61-85

ԲԱՑ Է ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՌՏՈՒԸՆ ԺԱՄԸ 9.30

ՍԱԿԱՐԱՆ

14 Օգոստոս 1926

ԴՐԱՄՆԵՐ		Ֆր.	
Սթերլին,	L. St.	177	—
Տոլար,	Dollar	37	—
Մարք (ոսկի)	Mark	8	80
Թրքական Թղթ.	L. Trq.	20	—
Թրք. ոսկի	» or	165	—
Մէճիտիէ	Médjidié	14	50
Լէվա 100 հատը	Léva	27	—
Տրախմի »	Drachme	42	—
Լիր » »	Lire	122	—
Պելժ. ֆրանք »	Frc. Belge	99	—
Զուից. »	Frc. Suisse	703	—
Լէյ 100 հատը	Ley	16	—
Չերվոնեց	(10 Roubles or)	180	—

ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ

Եգ. Քր. Ֆօնսիէ I	Cr. Fonc. Eg.	4800	—
» II	»	3100	—
» III	»	2900	—
Թուրքի երկթղ.	Lots turcs	145	—

Comptoir Parisien de change et de Crédit
80, Rue Lafayette

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Գորգի նորոգութեան համար կը փնտռուի հայ գործաւորուհի մը վարժ կամ անվարժ, ապահովուած ըլլալով տեւական գործ եւ նպաստաւոր օրավարձք: Դիմել՝ A. Kechichian, 74 Rue de Noisy le Sec, Bagnolet. Metro direction Porte des Lilas, իջնել St. Fargeaux.

ԳՈՐԳ ՆՈՐՈԳՈՂ ԳՈՐԾԱՒՈՐՆԵՐ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Լաւ և կանոնաւոր վճարումով գործաւորներ կամ գործաւորուհիներ կ՛ուզուին գորգ նորոգելու համար. լուսաւոր աշխատանոցի մը մէջ:

Դիմել՝ ՍԱՐԳԻՍ ՅՈՎՍԷՓԵԱՆԻ Rue, Lepic 45, Paris18. Հեռ. Marcadet 27-14. Métro Blanche.

Le Gérant : H. TEURNIER

Impr. MASSIS
208bis, Rue Lafayette Paris(10e

ՅԱՌԱՋ

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

"HARATCH,,
JOURNAL ARMÉNIEN PARAISSANT TROIS FOIS PAR SEMAINE
Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN
Rédaction et Administration / Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն — 208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e).
Հեռաձայն՝ Nord 57 - 82
Մեթրօ.— Louis Blanc կամ Jaurès

ԲԱԺՆԵԳԻՆ	Եռամսեայ	Վեցամսեայ	Տարեկան
Ֆրանսա և գաղութներ	20 ֆր.	38 ֆր.	75 ֆր.
Անգլիա և » Եգիպտոս, Իրան	10 շ.		20 շ.
Ամերիկա	—	3 տ.	5 տ.
Ուրիշ երկիրներ	—	50 ֆր.	100 ֆր.

Հասցէի փոփոխութեան համար 2 ֆր. վճարել անհրաժեշտ է։

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 18 ՕԳՈՍՏՈՍ 1926
18 AOUT 1926
On reçoit des annonces en français et en arménien.

Բ. ՏԱՐԻ Թիւ 164 — Կը հրատարակուի ԿԻՐԱԿԻ, ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ և ՈՒՐԲԱԹ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՄԻ ԹԱՓԱՌԻՔ ԵՐԿԻՐԷ ԵՐԿԻՐ. ՄԱՆԱՒԱՆԴ ԶԳՈՒՇԱՑԷՔ ՀԵՌԱՒՈՐ ԳԱՂԹԱՎԱՅՐԵՐԷՆ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱՆՎԵՐՋ ԹԱՓԱՌՈՒՄՆԵՐ

Վերջին խմբագրականի մը մէջ, դիտել կու տայինք թէ պարագաներ կան ուր ներգաղթը պէտք է կատարուի ժամ առաջ, անխտիր եւ առանց սակարկութեան։ Եւ իբրեւ փաստ, կը յիշէինք Պուլկարիոյ եւ Սուրիոյ մէջ տիրող տագնապները, որոնց հետեւանքով նոր արտագաղթ մը ծայր տուած է, առանց որոշ ծրագրի, եւ ամէն ուղղութեամբ։

Կարելի չէ առանց յուզումի կարդալ Պէյրութէն հասած լուրերը, որոնց համաձայն անհաշիւ բազմութիւններ շոգենաւը կը նետին, ծովերէ ծով նետուելու համար։ Անցեալ շաբթու կարաւան մը հասաւ Մարսէյլ, մէկ մասը Ֆրանսայի, միւս մասը Քուպա-Մեքսիկայի կամ հարաւային Ամերիկայի համար։ Միւս կողմէ, այսօր երկտող լուր մը կը հրատարակենք, որուն համաձայն մաս մը գաղթականներ, որոնք մինչեւ Քուպա-Մեքսիկա գացած էին, վերադարձեր են Սուրիա, չարաչար զղջալով։ Մարսէյլէն ալ ետ գացողներ կան, իսկ ուրիշներ արտօնագրի կը սպասեն։

Այս պատմութիւններուն քով, այլեւս մանկական հէքեաթի մը տպաւորութիւնը կ'ընէ Թափառական Հրեային ողբասանը։ Արդի ժողովուրդներու պատմութեան մէջ, դժուար է գտնել օրինակ մը որ հեռաւոր նմանութիւն մը ունենայ մեր ողբերգութեան հետ։ Այլ եւս բնազդական դարձած են այս թափառումները երկիրէ երկիր, այս երթեւեկը մէկ աշխարհէն միւսը։ Անգամ մը տեղէն խախտելէ յետոյ, սովորութիւն կը դառնայ նոր «ելք» մը։ Ի հարկէ տնտեսական պատճառները շատ մեծ դեր ունին այս թափառումներուն մէջ։ Բայց կան նաեւ բարոյական ազդակներ։ Բարեկամի մը, հայրենակցի մը յաջողութիւնը այս կամ այն երկրին մէջ, խայծ մը կը դառնայ ուրիշներու համար, եւ ամբողջ ընտանիքներ ճամբայ կ'ելլեն առանց աջ - ձախ նայելու։ Այս տեսակէտով, մեծագոյն յանցաւորները կը դառնան անոնք որ ուրիշները կը հրապուրեն մասնակի պատմութիւններով. մինչդեռ աւելի գործնական էր իրենց յաջողութենէն բաժին հանել եւ իրենց ինկած տեղին վրայ պահել բազմութիւնները, մինչեւ լաւագոյն օրեր։

Բայց, առնենք դարման չեն կացութեան։ Այս ողբերգութիւնը թեթեւցնելու համար, մեծագոյն դերը կրնայ կատարել Երեւան, եթէ միայն ուզէ ըմբռնել իր կոչումը։ Վեց-եօթը տարի է անցեր, եւ տակաւին այդ իշխանութիւնը կը յամառի կառչիլ ամէնէնդան բանաձեւերու, կը սարսափի որ եւ է ազգային քաղաքական պահանջ դնել Խ. Ը. Հ. Մ. սեղանին վրայ, իբրեւ «հաւասարազօր» անդամ։ Ուրիշներ իրենց բեռները կապած են և իրենց հացին կարագն իսկ ապահոված. հայ պոլշեւիկները չեն համարձակիր բերան բանալ, փողոցը, ծովափը մնացած իրենց հայրենակիցներուն տեղ ճարելու, հայրենիքէն յօշոտուած մասնիկ մը ետ առնելու համար։ Եւ կը փրփրին, երբ իրենց ապիկարութիւնը մատնանշենք, յանուն այս ժողովուրդի կենսական շահերուն։ Հետաքրքիր էր իմանալ, որ եւ է հայ պոլշեւիկ «կոմիսար» պիտի հանդուրժէ՞ր, եթէ առտուն կանուխ մէկը գար,— ռուս, վրացի կամ թուրք,— զինքը դուրս հանէր բնակարանէն, եւ ինք տեղաւորուէր բոլոր սենեակներուն մէջ, իսկ իրեն իբրեւ բնակավայր յատկացնէր պարտէզին հաւնոցը, կամ հրամայէր չորցնել շրջակայ ճախճախուտքը եւ հոն տուն շինել . . .

Հազար անգամ կրկնուած է եւ նորէն պէտք է յիշեցնել, — Հայաստանը ագարակ մը կամ հիւրանոց մը չէ, որպէս զի պէտք եղածին չափ յաճախորդ յանձնարարուի, ոչ ալ ներգաղթը՝ առեւտրական ապսպրանք։ Դժբախտաբար մինչեւ հիմա իբր այդ նայած են գործին վրայ, և ճիշդ ատոր համար ալ, թէ գացողները կը չարչարուին վարչական ապիկարութեան հետեւանքով, եւ թէ արտասահմանի բազմութիւնները ցիրուցան կը սպառին ու կ'այլասերին, անիծելով իրենց ճակատագիրը։

Ուրիշ կէտ մը։

Երեւան ներգաղթի գործը նորէն յանձնելով Պոլսոյ առեւտրական ներկայացուցիչին, կ'ապացուցանէ թէ ոչ բան մը կը սորվի, ոչ ալ կը մոռնայ։ Պ. Շահվէրտեան ամէնէն անընդունակ մարդն է ներգաղթը կազմակերպելու համար։ Երեւութապէս հեզ եւ շիտակ, իրականին մէջ մեծագոյն խառնակիչը կը հանդիսանայ, խրախուսելով անոպայ եւ կասկածելի տարրերը։ Ցուահայ գաղութի ներքին խռովութեանց մէջ, մաքուր չեն իր ձեռքերը։ Այսպէս կոչուած Հօկերը, որոնց յանձնեց գաղթականներու ցուցակագրութիւնը, խարդախութեան բոյներ են որոնք մինչեւ այսօր ալ կը շարունակեն իրենց խաղերը, հակառակ բազմակողմանի մերկացումներու։ Իրենց օրկանէն կ'իմանանք թէ այստեղ ալ Հօկերուն յանձնած են այդ գործը։ Բարի վայելում։

Կը հետեւի թէ պիտի շարունակուին հաւատաքննութիւններն ու սակարկութիւնները. իսկ թէ ո՛րքան մարդ պիտի փոխադրուի կամ ե՛րբ,— այդ կէտը ոչ իսկ Երեւանի մէջ գիտեն, ապահովաբար։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԱՆԳԼ. ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ

Պոլսոյ օտար առեւտրական սենեակներու փակման առթիւ Թայմզ գրած է խմբագրական մը, ուր կ'ըսէ.—

— Եթէ առեւտրական սենեակները կը պատկանին նոյն դասակարգին, ինչպէս Թուրքիոյ մէջ օտար առեւտրական արհեստապետութիւնները, անոնց ջնջումը հակառակ է օտարներու բնակութեան եւ իրաւունքներու մասին Լօզանի մէջ կնքուած համաձայնագրի 5րդ յօդուածին եւ նոյնինքն հաշտութեան դաշնագրին։ Այդ պարագային այս անարդար եւ կոպիտ արարքին դէմ պետութեանց բնական բողոքը, որուն Գերմանիա եւս տրամադիր կ'երեւայ միանալու, բացորոշապէս հիմնուած պիտի ըլլայ միջազգային դաշնագրով մը ճանչցուած իրաւունքի մը վրայ։ Պէտք է յուսալ որ այս առթիւ ձեռք առնուելիք միջոցները հաւաքական պիտի ըլլան եւ թէ շահագրգռուած պետութիւնները «Միութիւնը ուժ է» առածը իրականացնելով պիտի գործեն կառավարութեան մը դէմ, որ դիւրաւ չպիտի ազդուի առանձին բողոքներէ։ Մինչ այս, Անգլիա, յանուն իր առեւտրական եւ ելմտական շահերուն, պէտք է ազդարարէ Էնկիւրիի կառավարութեան թէ արտաքին առեւտուրին հանդէպ իր վերաբերումը կոչուած չէ բնաւ օգնելու իրեն եւ լաւագոյն պայմաններ ստանալու բաժնետէրերէն. ոչ ալ նոր փոխառութիւններ կնքելու Եւրոպայի դրամական հրապարակին վրայ։

*** Պոլսոյ առեւտրական տնօրէնը կը յայտարարէ թէ օտար առեւտրական սենեակները փակուած են անոր համար, որ անոնք ստիպուին փոխել իրենց անունները եւ երկրին նոր օրէնքներուն համաձայն նոր անուններ առնեն։

ԵՕԹԸ ՊՍԱԿ ԵՒ ԵՕԹԸ ԿՆՈՒՆՔ

15 օգոստոս 1926 Աստուածածնի կիրակին յիշատակելի պիտի մնայ փարիզի Հայոց եկեղեցիին տարեգրութեանց մէջ։ Այդ օրը տեղի ունեցաւ եօթը պսակ (բոլոր հարսերն ու փեսաները հայ) եւ եօթը կնունք, մեծ մասը մանչ։

Այս մրցանիշը սակայն ունի իր տխուր կողմն ալ։ Նոյն օրը կատարուեցաւ երեք յուղարկաւորութիւն, երկուքը երիտասարդ, մէկը մանկամարդ կին, երեքն ալ ծիւծախտի զոհ։

Կազի՞ փաշա թէ «կազեօզ փաշա»

Պոլսոյ Թուրք թերթերը կը գրեն.—

Տօքթ. Նազըմ, Իթթիհատի կեդրոնի ամէնէն ազդեցիկ անդամը, մեծ ջանք կը թափէր իր յուզումը ծածկելու համար։ Ան հաստատ եւ կորովի ձայնով մը սկսաւ պատասխանել նախագահի հարցումներուն։ Իրենց փախուստի օրէն սկսեալ մինչեւ երկիր վերադարձը եւ անկէ յետոյ կատարուած գործունէութեան մասին խօսած ատեն, Տօքթ. Նազըմի յայտարարութիւնները տրամաբանութեան զրահով զինուած էին։ Սակայն անմիջապէս որ հարցումները շատցան, Նազըմ պէյ սկսաւ գէշ դիրքի մատնուիլ։ Իբրեւ վերջին յոյս, ան շարունակ կը պնդէր թէ չէ անդամակցած Յառաջդիմասէր կուսակցութեան։

Ձեռք ձգուած փաստաթուղթերն ու նամակները կը հաստատէին, սակայն թէ, ան հինէն ի վեր ամէն միջոցի դիմած էր՝ այդ կուսակցութիւնը զօրացնելու համար։ Հակառակ այդ բոլոր փաստերուն, ան կը շարունակէր իրողութիւնները խեղաթիւրել եւ կ'ըսէր ·

— Էֆէնտիմ, ազատ չեմ...։ Ասոր անոր հետ կարծիքի փոխանակութիւններ կատարեցի, բայց երբեք չանդամակցեցայ Յառաջդիմասէր կուսակցութեան։

Նազըմ ուզեց խեղաթիւրել նաեւ ինը յօդուածէ բաղկացեալ այն ծրագիրը, որու նպատակն էր Իթթիհատը վերականգնել։

Դատավարութեան հետեւանքով հասկցուեցաւ թէ, Տօքթ. Նազըմի ի նպաստ մէկ կէտ միայն կայ. այսինքն, ան արգելք եղած է, որ Էնվէր փաշա Կովկասի ճամբով Անատոլու մտնէ։ Եւ սակայն, այդ միեւնոյն Նազըմը երկիր վերադառնալէ յետոյ, կը սկսի լեզուն ալրել, եւ այնքան յառաջ կ'երթայ, որ կը համարձակի երկրին հանճարը ծաղրել եւ այդ նպատակով կազեօզ կոչել Կազին։ Ընդհանուր դատախազը երբ այս ճշմարտութիւնը երեւան հանեց, Նազըմ գեթ դեղին կտրած, տկար ուրացում մը փորձեց։

Իր ճարցաքննութեան ատեն, տոքթ. Նազըմ յայտարարեց թէ Էնվէր օր մը ըսաւ Ջիչէրինի.— «Եթէ ձեր հեծելազօրքը Անատոլու ղրկէք, մեծ օգնութիւն մը ըրած կ'ըլլաք»։ Տեսնելով որ այս առաջարկը անդադար կը կրկնուի, Ջիչէրին օր մը խնդալով ըսաւ. «Դուք ի՛նչ կը մտածէք Էնկիւրիի մասին, իսկ Էնկիւրի ի՛նչ կը խորհի ձեր մասին»։ Ըսի թէ ինչ ալ ըլլայ, մենք պարտաւոր ենք օգնել Անատոլուի, քանի ան կը կռուի աշխարհակալներու դէմ։

Օր մը Էնվէր կանչեց զիս եւ ըսաւ թէ Քէօթահիա-Թավշանլը գիծը ինկած է եւ Էսկիշէհիր գրաւուած։ «Անիմաստ է Հնդկաստան երթալ։ Երկրի սահմաններուն վրայ գտնուինք, Պաթում երթանք։»

Երկու շաբաթ յետոյ Պաթում գացինք։ Հոն Ճէմալ փաշայէն հեռագիր մը առինք։ Կ'ըսէր թէ Սեպտեմբերին սահմանագլուխը պիտի գտնուի, եւ կ'ուզէ մեզի հետ տեսակցիլ։ Ասոր վրայ որոշեցի սպայի մը եւ երկու «չավուշ»ի հետ սահմանագլուխը երթալ, Էնվէր փաշա կ'ուզէր պարզ զինուորի տարազով Անատոլու մտնել ։ Պաթումի մէջ յարաբերութեան մտաւ Լազերու եւ նաւաւարներու հետ։ Պաթումէն Մոսկուա գացի։ Ընդհ. դատախազը ստախօսութեամբ կ'ամբաստանէ զիս։ Սակայն ես Կազի փաշայի յայտարարութիւններէն հասկցայ թէ փափաքելի չի նկատուիր մէկէ աւելի կուսակցութիւններու գոյութիւնը։ Բայց եւ այնպէս ուրախացայ, երբ Յառաջդիմասէր կուսակցութիւնը կազմուեցաւ։ Խորհեցայ թէ այսպէսով հաւասարակշռութիւն կը հաստատուի.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ

Պաշտօնապէս կը հաստատուի թէ առեւտրական գործավար Քամէնէֆ պաշտօնանկ եղած եւ իրեն յաջորդած է հայազգի Պ. Միկոյեան։ Զինովիէվէն վերջը, այս երկրորդ կեդրոնական դէմքն է որ կը զրկուի պաշտօնական եւ կուսակցական դիրքերէ։ Լէնինի մահէն յետոյ հաստատուած եռապետութենէն կը մնայ միայն Սթալին, ուրիշ անունով՝ վրացի Ջուղաշվիլէ։ Նոր գործավարը ծնած է Թիֆլիս, 1895ին։ Գործօն մասնակցութիւն ունեցած է Բագուի կռիւներուն մէջ, եւ անկէ ի վեր կուսակցական կարեւոր պաշտօններ կը վարէր։ Կ'ըսուի թէ իր անուանումը կը պարտի Սթալինի, իբրեւ կուսակից անոր քաղաքականութեան։

*** Քանի մը օրէ ի վեր նորէն յուզումնալից լուրեր շրջան կ'ընեն Ռուսիոյ ներքին կացութեան մասին։ Ինչ որ կը պատմուի Ուկրայնայի անջատողական շարժման մասին, ստոյգ է և Մոսկուայի թերթերը կը հաստատեն։ Բայց անկէ դուրս զանազան աղբիւրներէ տեղացող լուրերը դժուար է հաստատել։ Ամերիկեան թղթակից մը կը հեռագրէ թէ հարիւրաւոր փախստականներ կ'անցնին սահմանը։ Ուրիշ լուրի մը համաձայն, հազարաւոր կոմունիստներ ձերբակալուած են։ Պերլին հասած է Չեկայի պաշտօնեայ մը, Պատեան, որ զարմանազան պատմութիւններ կը պատմէ։

*** Կը հաւատեն թէ մինչեւ Հոկտեմբեր կարեւոր փոփոխութիւններ պիտի կատարուին առեւտրական քաղաքականութեան մէջ։ Մասնաւորապէս պիտի բարեփոխուի կ'ըսեն, արտաքին առեւտուրի մենաշնորհը եւ պիտի թեթեւնան ճամբորդներու դէմ հաստատուած սեղմումները։ Մինչեւ հիմա մանրակրկիտ քննութեան կ'ենթարկուէին այցելուները եւ շատ քիչերը մնալու արտօնութիւն կը ստանային։

Բնակարանի տագնապը շատ սուր է Մոսկուայի մէջ։ Պաշտօնական տեղեկագրի մը համաձայն, 4700 խորհրդային գրասենեակ կայ Մոսկուայի մէջ, 220,000 պաշտօնեաներով։ Խնայողութեան ջանքերուն հետեւանքով, աւելի քան 60,000 պաշտօնեաներ արձակուեցան եւ շատ մը գրասենեակներ Լէնինկրատ փոխադրուեցան։

Անվերջ թափառում եւ անօգուտ զղջում

Պէյրութէն կը գրեն.—

Անցեալ օր «Լօթիւս» շոգենաւով Քուպայէն եւ հարաւային Ամերիկայէն քաղաքս հասան զանազան ազգութեանց պատկանող անձեր, որոնց մէջ կան նաեւ Հայեր։ Խեղճերը կը գանգատին գործի չգոյութենէն, ապրուստի տարապայման սղութենէն եւ երկրին վատառողջ կլիմայէն։

Նոյն շոգենաւով Մարսիլիայէն Պէյրութ հասան նաեւ քանի մը հայ ընտանիքներ։ Ասոնք ալ կը պատմեն թէ խեղճութիւնը ծայր աստիճանի հասած է եւ գործաւորական կեանքը անտանելի։ Կան նաև Սուրիայէն մեկնած շատ մը հայ ընտանիքներ, որոնք ծայրայեղ թշուառութեան մատնուած են, եւ կը զղջան. սակայն նիւթական հնարաւորութիւն չունին Սուրիա վերադառնալու՝ եւ ոչ ալ վերադարձի արտօնագիր ունին։

Էնկիւրիի դատավարութիւնը

Գլխաւոր ամբաստանեալներուն հարցաքննութիւնը վերջացած ըլլալով, Յուլիս 12ին կանչուեցաւ Իթթիհատի նախկին պատասխանատու քարտուղարներէն Վէհպի պէյ, որուն հարցումներ եղան դրամական գործերու մասին։ Իբրեւ պաշտօնեայ պարենաւաւորման նախարարութեան, որուն պետն էր Գարա Քէմալ, Վէհպի պէյ պատմեց թէ 700,000 ոսկի շահեցան հացի գործէն, եւ 400,000 ոսկիով դրամատուն մը բացին, արհեստաւորներուն օգնելու, իսկ մնացածն ալ «վագֆ» ըրին պատերազմի զոհերուն համար։ Վէհպի պէյ ալ մասնակցած է Ճավիտ պէյի տան մէջ գումարուած ժողովին, բայց ուրացաւ իրեն դէմ եղած մեղադրանքները։ Հարցաքննուեցաւ նաեւ Հիւսնի պէյ, որ միշտ «Զեմ գիտեր» կը պատասխանէր, եւ նախկին պատասխանատու քարտուղար Նայիլ պէյ։

Ձերբակալուած են երկու Ալժերիացիներ, որոնց քով գտնուած նամակներէն կ'ենթադրուի թէ պաշտօն ունէին մահափորձ կատարել Մ. Քէմալի դէմ։

Պարսկաստան ալ անհանգիստ

Թէհրանէն «Թայմզ»ի կը հեռագրեն թէ գահընկէց շահին մօրեղբայրը պարսկական Քիւրտիստան մտած է եւ կուսակիցներ կը ժողվէ. կառավարութեան դէմ քալելու համար։ Կ'ըսուի թէ իշխանը յաջողած է Պարսկաստան մտնել Թուրքիոյ կամ Միջագետքի կողմէն։ Շահ Րիզա Փէհլէվի, որ դէպի հիւսիս-արեւելք, Խորասանի շրջանը գացած էր Թուրքիստանէն արշաւող ըմբոստները ցրուելու, անճապարանքով Թէհրան դարձաւ։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

Ուշադրություն դարձնենք նաև հանրապետության գերբնակեցված, սակայն հողային գերազանցությունը ունեցող շրջանների վրա։ Ցանկալի է, որ այդ շրջանների գյուղատնտեսական ավելցուկ աշխատուժը ուղղորդվի դեպի նոր հողատարածքների յուրացում։ Ներգաղթի կազմակերպման գործում կարևոր դեր պետք է խաղան նաև գյուղական խորհուրդները։

Ներգաղթյալների տեղավորման գործում մեծ նշանակություն ունի նրանց ապահովումը բնակարանով։ Ներգաղթյալների մեծ մասը ունի միջին և բարձր կրթական մակարդակ, ուստի նրանց համար անհրաժեշտ է կառուցել ոչ միայն գյուղական տիպի, այլև քաղաքային տիպի բնակարաններ։ Ներգաղթյալների տեղավորման գործում կարևոր դեր պետք է խաղան նաև գյուղական խորհուրդները։

Ներգաղթյալների տեղավորման գործում մեծ նշանակություն ունի նրանց ապահովումը բնակարանով։ Ներգաղթյալների մեծ մասը ունի միջին և բարձր կրթական մակարդակ, ուստի նրանց համար անհրաժեշտ է կառուցել ոչ միայն գյուղական տիպի, այլև քաղաքային տիպի բնակարաններ։

ՅՏՑՍՏԱ ՎԱՅԳՂՏՎՍՏՈՒ

Դեկտեմբերի 12 Օրագրություն

Ինչպես արդեն հայտնի է մեր ընթերցողներին, Ստալինի անվան հանրային գրադարանի տնօրինությունը Ստալինի անվան պետական համալսարանի հետ միասին կազմակերպել էր Ստալինի անվան հանրային գրադարանի շենքում Ստալինի անվան պետական համալսարանի գրքերի ցուցահանդես։ Ցուցահանդեսը բացվել է դեկտեմբերի 1-ին և տևել է 10 օր։ Ցուցահանդեսի ընթացքում կազմակերպվել էին ընթերցողների հետ հանդիպումներ, գրքերի ցուցադրություններ, դասախոսություններ։ Ցուցահանդեսին այցելել է 2000-ից ավելի մարդ։

* * *

Ստալինի անվան պետական համալսարանի գրադարանի կողմից ցուցահանդեսի համար ներկայացված գրքերի մեծ մասը ներկայացնում է ռուս դասական գրականության ոսկե ֆոնդը։ Ցուցահանդեսում ներկայացված էին Պուշկինի, Լերմոնտովի, Գոգոլի, Տուրգենևի, Գրիբոյեդովի, Ռադիշչևի, Կրիլովի, Ֆոնվիզինի, Սալտիկով-Շչեդրինի, Գոնչարովի, Օստրովսկու, Գարշինի, Կորոլենկոյի, Գորկու, Ալեքսեյ Տոլստոյի, Ֆուրմանովի, Ֆադեևի, Ալեքսանդր Տոլստոյի, Ֆեդինի, Լեոնովի, Ֆորշի, Ֆեդորովի, Ֆեդորենկոյի, Ֆեդորենկոյի, Ֆեդորենկոյ

Նոր ախտորներ Յունաստանի մէջ

Աթէնքէն կը հեռագրեն թէ կառավարութեան հրամանով ձերբակալուեցաւ եւ Եգէականի մէկ կղզին աքսորուեցաւ ազատական կուսակցութեան պետ եւ Նախկին վարչապետ Քաֆանտարիսը: Պիրէոնի քաղաքապետը եւ քանի մը սպաներ ալ ձերբակալուեցան: Հեռագիրը կ'աւելցնէ թէ փորձեր եղած են բանակը ապստամբեցնելու, բայց անօգուտ:

Անգլիոյ հանքագործներուն տագնապը

Նախկին վարչապետ Պ. Մաքտօնալտ սրտաշարժ կոչ մը հրատարակեց, հանքագործներուն ի նպաստ հանգանակութիւն կատարելու համար մասնաւորապէս Ամերիկայի մէջ: «Կառավարութեան մեղսակցութիւնը, մեծապէս կը կրճատէ հանրային օգնութիւնը: Կարգ մը շրջաններու մէջ խնամատարութիւնը կը մերժէ օգնել հանքագործներու ընտանիքներուն: Ուրիշ տեղեր եղած օգնութիւնը տմարդի աստիճանի մը հասած է: Անօթութիւնը նահանջել կուտայ մեզի. ստիպողաբար դրամի պէտք ունինք, որպէսզի արդարութեան համար մղուած այս մեծ պայքարը ողբերգութիւն մը չդառնայ հանքագործներու կիներուն ու զաւակներուն համար: Ասոր հակառակ ինչ որ կ'ըլլայ, կ'օգնէ հանքատէրերուն՝ հպատակեցնելու հանքագործները, յամրաբար անօթութեան մատնելով անոնց ընտանիքները»:

Շիքակոյի աշխատաւորական դաշնակցութիւնը որոշեց հանգանակութիւն կատարել, Անգլիոյ բանուորներուն համար:

Պալքանեան վէճը կը կարգադրուի

Պուլկարիա պատրաստեց Սերպիոյ, Ռումանիոյ եւ Յունաստանի հաւաքական ծանուցագրին իր պատասխանը: Պուլկարիա եւ Սերպիա կը հրաժարին խնդիրը Ազգերու Դաշնակցութեան յանձնելէ, քանի որ շատ ծանրակշիռ չէ եւ կարելի պիտի ըլլայ իրարու մէջ կարգադրել:

ՍՊԱՆԻԱ ԹԱՆԺԷՐԸ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԷ

Սպանիոյ դիկտատոր Փրիմա տէ Ռիվէրա Մատրիտեան թերթի մը բրած յայտարարութիւններով, պահանջած է Թանժէրը միացնել Մարոքի սպանիական շրջանին: Թանժէր Մարոքի հիւսիսակողմը մեծ քաղաք մըն է, որ միջազգային մասնաւոր վարչաձեւի մը տակ կը գտնուի: Այս վարչաձեւը ընդունուած ատեն, դժգոհ մնացած էին Իտալիա եւ Սպանիա: Այս վերջինը միշտ կը յուսար թէ 1904ին Մարոքի բաժանման ատեն Թանժէրը իրեն պիտի իյնայ: Սակայն Անգլիա հակառակեցաւ, վախնալով որ Ճիպրալթարի դիրքը կը վտանգուի:

Սպանիա մինչեւ հիմա համակերպած էր կատարուած իրողութեան: Այժմ Ռիֆի պատերազմը վերջացած եւ Իտալիոյ հետ դինակցութիւն կնքած ըլլալով, Փրիմօ տէ Ռիվէրա չի քաշուիր Սպանիոյ պահանջը բարձրաձայն յայտարարել: Այս պահանջին իբրեւ պատճառ ցոյց կուտայ այն թէ՝ իրեն համար դժուար է հսկողութիւն կատարել խռովայոյզ շրջանի մը մէջ, եթէ իր ետին Թանժէրի նման կարեւոր յենարան մը չունենայ: Բոլոր մեծ պետութիւններն ալ կարեւոր շահեր ունին Թանժէրի մէջ, այնպէս որ այս խնդիրը կրնայ միջազգային բարդութիւններու տեղի տալ:

.˙. Մուսոլինի անգլ. կառավարութեան յիշատակագիր մը ուղղեց, պահանջելով որ Թանժէրի վարչութեան Իտալիա եւս մասնակցի՝ Ֆրանսայի, Սպանիոյ եւ Անգլիոյ հետ հաւասար իրաւունքներով:

Կռիւները Սուրիոյ մէջ

Պէյրութէն առնուած վերջին հեռագիրներու համաձայն, ֆրանսացի զինուորները մեծ յաղթանակ մը տարած են Դամասկոսի շրջակայքը եւ Ղութայի մարգին մէջ: Քաղաքին եւ արուարձաններու մէջ գտնուող մօտ հինգ հազար ապստամբներ իրենց գիւղերը վերադարձած են: Մնացած են քանի մը ղեկավարներ միայն, տկար ուժերով: Հիւսիսային Լիբանան բոլորովին մաքրուած է: Հարաւային Լիբանանի մէջ ապստամբութիւնը գրեթէ զսպուած է: Դամասկոսի երեւելիներէն Խալիլ Քուրդի և Ճէպէլը Տրիւզի կրօնապետ Ահմէտ էլաքիմ հպատակութիւն յայտնեցին:

.˙. Անգլիական աղբիւրէ տրուած լուրի մը համաձայն, Նոր ըմբոստութիւն մը կը պատրաստուի Ճէպէլը Տրիւզի մէջ:

.˙. Սուրիոյ թերթերը կը գրեն թէ Հոմսի կառավարիչը առաջարկած է Հայերուն հերկել պետական հողերը, պայմանաւ որ թրքական սահմանագլուխէն 200 քիլոմեդր հեռաւորութեան վրայ ըլլան:

Փոթորիկ Սպանիոյ մէջ

Քաթալոնիոյ մէջ ահռելի փոթորիկ մը պայթեցաւ: Պարչելոնայի ցած մասերը 20 վայրկեանի մէջ ողողուեցան: Փոթորիկը 45 վայրկեան տեւեց: Կառավարական շէնքերը ջուրի տակ մնացին: Սրճարաններու սեղաններն ու աթոռները ջուրէն քշուեցան: Երթեւեկը դադրեցաւ, երկաթուղիները կանգ առին: Չորս մանուկներ խեղդուեցան:

Երկրաշարժ Անգլիոյ մէջ

Կիրակի առաւօտ ժամը 4.58ին Անգլիոյ երեք քառորդ մասին մէջ երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեցան: Շատ մը քաղաքներու մէջ տուներու պատերն ու ձեղունները ճեղքուեցան: Ամենէն աւելի վնասուեցան Հէրըֆըրտի տուները, ու ժողովուրդը քունէն ընդոստ արթննալով, փողոցները թափեցաւ: Լոնտոնի մէջ Րիճէնդ'ս Փարքի կողմերը միայն զգալի եղան ցնցումները: Մարդկային կորուստ չկայ:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ԿԱՌ ՏԸ ԼԻՕՆԻ մէջ երկու կառախումբեր իրար բախեցան: Երեք հոգի մեռան եւ 35 հոգի վիրաւորուեցան, որոնց վեցը ծանրապէս:

ՄԺԵՂՆԵՐՈՒ համաճարակ ծագած է Եկոր. Եւրոպայի մէջ: Միայն գերմանեւլեհ սահմանին գիւղերուն մէջ 15 երախաներ մեռած են խայթումէ: Ուրիշ լեհական գիւղեր ալ վարակուած են:

ՏԱՔԷՆ բազմաթիւ մարդիկ մեռան հարաւային Պարսկաստանի մէջ: Հարուստ Պարսիկներ 8 տոլար կը վճարեն եւ մարդ կը վարձեն, որպէս զի խոշոր հովահարներ շարժեն եւ զովացնեն զիրենք, իսկ աղքատները դէպի աւազանները եւ գետերը խուժելով, ջուրին մէջ կը մնան մինչեւ իրիկուն:

ԸՆԿԵՐԱ-ՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ

"ԴՐՕՇԱԿ,,Ի ՎԵՐԱՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻՒ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻՆ ԿՈՂՄԷ

21 ՕԳՈՍՏՈՍ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ ՃԻՇԴ 8.30ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԿԷՍ ԳԻՇԵՐ

120 Bd. de Belleville ճաշարանի առաջին յարկը Métro Belleville

Ընտիր ճաշ, բանախօսութիւն, երգ, նուագ, թատ, արտասանութիւն, ընկերական զուարճալիքներ եւն.:

ԽՆՋՈՅՔԻ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ 12 ՖՐԱՆՔ

ՇՔԵՂ ԴԱՇՏԱՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հ. Յ. Դ. ՊԱՏԱՆԵԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ Բ. ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻՒ

22 Օգոստոսի Կիրակին, 10 Boulevard Rabateau*ի* պարտէզին մէջ: Մանրամասնութիւն յայտագրով: Կը խնդրուի բոլոր կազմակերպութիւններէն նկատի ունենալ սոյն օրը:

Հ. Մ. Ը. Մ. ՄԱՐՍԷՅԼ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԵԾ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

Նախագահութեամբ Մարսիլիոյ Քաղաքապետին եւ հովանաւորութեամբ Le Radical թերթին:

ԿԻՐԱԿԻ ՕԳՈՍՏՈՍ 22ԻՆ ԺԱՄԸ 14ԻՆ

Parc des Sports*ի* մէջ (Հ. Մ. Ը. Մ.ի մարզարանը):

Կը մասնակցին Ֆրանսացի, Հայ, Սպանիացի, Իտալացի, Պելճիքացի եւ Զուիցերիացի մարզիկներ:

Փարիզէն եւ Նիսէն հայ մարզիկներ կը մասնակցին:

ՆԵՎՐԻԿ Մ. ՊԻԼՊԻԼԵԱՆ

ԵՒ

ԱՐՇԱԻՐ Գ. ԳԱԲՐԻԷԼԵԱՆ

ԱՄՈՒՍՆԱՑԱԾ

926 Օգոստ. 15 Փարիզ

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ կուսակցական դասընթացքի հերթական դասախօսութիւնը Հինգշաբթի երեկոյ 19 Օգոստոս ժամը 8.30ին Café du Métro, (օտէօն): Նիւթն է «Հ. Յ. Դաշնակցութեան պատմութիւնը». կը դասախօսէ ընկ. Վրացեան: Կը հրաւիրուին չարձանագրուած անդամներն ալ:

Հ. Յ. Դ. Փարիզի Ուսանող. Միութեան հերթական ժողովը՝ 20 Օգոստոս Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին ծանօթ հաւաքատեղին:

Հ. Յ. Դ. ՄԱՐՍԻԼԻՈՅ պատանի միութեան ընդհ. ժողովը՝ 21 Օգոստոս Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին: Ստիպողաբար կը հրաւիրուին բոլոր ընկերները:

ԱՌՆՈՒՎԻԼԻ Հայ Լսարանական Միութեան ընդհ. ժողովը՝ յառաջիկայ կիրակի, 22 Օգոստոս, ժամը ճիշդ 10ին հայկական սրճարանը:

ԹՈՔԱԽՏԻ ԶՈՀ ՄԸ ԵՒՍ

Ցաւով կը տեղեկանանք թէ ընկեր Սուրէն Նաւասարդեան դժբախտութիւնն ունեցած է կորսնցնելու իր քոյրը՝ Տիկին Զմրուխտ Փանոսեանը, որ քանի մը ամիսէ ի վեր անկողին ինկած էր, վարակուած հիւծախտէ: Տիկին Զմրուխտ հազիւ 27 տարեկան էր եւ կը թողու մանչ մը ու աղջիկ մը: Յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ երէկ առաւօտ եւ մարմինը ամփոփուեցաւ Շավիլի ֆրանսական գերեզմանատունը:

ՄԱՐՍԻԼԻՈՅ ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Լուսանկարիչ Գ. ՃՕԼՕԼԵԱՆ

Մարսիլիա կը գտնուի Օգոս. 14էն 28: Ահաւասիկ լաւագոյն առիթ մը, սիրուն լուսանկարներ ունենալու, ընտանեկան, խմբական եւլն.:

ՍԷՆ ՇԱՄՕՆԻ երիտասարդներու կողմէ կազմակերպուած հեծելանիւի մրցումը՝ Օգոստ. 22ին կիրակի առտու ժամը 8ին, 35 քիլոմեթրի վրայ: Շրջակայ քաղաքներէն (Լիօն, Սէնթ-Էթիէն, Վիէն) եւ կամ ուրիշ տեղերէն այն հայ պատանիները որոնք կը փափաքին մասնակցիլ, պէտք է կանխաւ իմաց տան հետեւեալ հասցէին. H. Der-Haroutunian au cantonnement de la Varizelle St Chamond (Loire). եւ կամ կրնան մրցումէն քառորդ ժամ մը առաջ արձանագրուիլ:

Պ. ՔԵՐՈՎԲԷ ԷԼՄԱՃԵԱՆԷ կը խնդրուի խմբագրատուն հանդիպիլ:

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

ՆԻՒ ԵՈՐՔ, ԳՈՐԾ.— Ստացանք նոր բաժնեգինը: Տարը տոլարն ալ ստացած ենք:

ԼԸ ՓՈՒԶԷՆ, Պ. Ա.— Ստացած ենք բաժնեգինը: Կը ղրկուի Օգոստոս 6էն:

ԼԻՕՆ, Ա. Կ.— Ստացանք 20 ֆրանք:

ՏԷՍԻՆ, Տ. Մ.— Ստացանք 20 ֆրանք:

ՎԻԼ ՎՕՔԱՆՍ, Վ. Օ.— Ստացանք 20 ֆրանք:

ՊՈՒՔՐԷՇ, ԳՈՐԾ.— Ստացանք 400 ֆրանք:

ՔՐԻՄԻԷՕ, Վ. Մ.— Ստացանք 38 ֆրանք:

ԼՈՆՏՈՆ, Գ. ՎՐԴ.— Ստացանք տարեվճարը:

ԱՎԷՅՐՈՆ, Վ. Տ.— Ստացանք 30 ֆրանք: Մեր հասցէով կրնաք ղրկել:

ՏԷՍԻՆ, Ս. Ս.— Ստացանք 40 ֆրանք:

ՄԱՐՍԷՅԼ, Ա. Թ.— Ստացանք 20 ֆրանք: Ղրկեցինք:

ՄԱՐՍԷՅԼ, Հ. Ք.— Ստացած ենք 20 ֆրանք: Բաժանորդագրեցինք Օգոստոս 13էն:

ՄԱՐՍԷՅԼ, Յ. Թ.— Ստացանք 20 ֆրանք:

ՎԱԼԱՆՍ, ԳՈՐԾ.— Ստացած ենք 190 ֆրանք:

ԼԻՕՆ, Գ. Ֆ.— Ստացանք 20 ֆր.: Բաժանորդագրեցինք:

ԼԱ ՍԷՅՆ, Լ. Ս.— Ստացանք 22 ֆրանք: Փոխեցինք: Գիրքը ղրկուեցաւ. 20 ֆրանք պէտք է ղրկել:

ՍՕՖԻԱ, Յ. ՔՍ.— Նամակը ստացած եւ յանձնած ենք տիրոջը:

ԼԻՕՆ, ԳՈՐԾ.— Ստացանք 1000 ֆր.: Ղրկեցէք մեր ծախքով:

ԳԱՆՏԻԱ, Յ. Մ.— Ստացանք 100 ֆր.: Պակասները ղրկեցինք:

ՄԱՐՍԷՅԼ, Ս. Գ.— Զարժեր գրաղիլ: 20 ֆրանքը ձեր տրամադրութեան տակ է:

ԳՈՐԾԱՒՈՐ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Շինութեան մէջ աշխատելու համար իբր մշակ՝ հող, փայտ եւլն. կրելու համար, գոհացուցիչ օրականով: Դիմել թերթիս գրաշարներէն Հ. Սրապեանի:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Վանի Քէօշ-Անի գիւղացի Վարդան Աբրահամեան կը փնտռէ հօրեղբօրորդին նոյն գիւղացի Լեւոն Մարտիրոսեանը, որ տարի մը առաջ Տիթրօյիթ (Ամերիկա) քաղաքը կը գտնուէր: Տեղեկացնել՝ Sétrag Alixanian, 2, Rue des Fossés-Saint-Jacques, Paris 5: Կը խնդրուի «Հայրենիք»էն արտատպել:

ՈՒՍՈՒՑԻՉ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Աղեքսանդրիոյ Պօղոսեան Ազգային Վարժարանը պէտք ունի ուսողութեան (գրահաշիւ, երկրաչափութիւն) եւ գիտութեան (բնագիտութիւն, բնալուծութիւն) մասնագէտ դասատուի մը:

Պայմաններուն տեղեկանալու համար դիմել Հոգաբարձութեան մինչեւ Սեպտ. 10, տալով կենսագրական ծանօթութիւններ.— ո՞ւր ուսած են, ո՞ւր պաշտօնավարած են, ի՞նչ վկայականներ ունին եւլն.:

Հոգաբարձութիւն

Հասցէ.— Commission de l'Ecole Arm. Bogossian. Rue Abil Dardar — Alexandrie.

Le Gérant: H. TEURNIER

Impr. MASSIS

208bis, Rue Lafayette Paris (10e)

ՈՍԿԵՐԻՉՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Պէտք ունինք քար զամող (Սէրթիսէօր) վարպետ գործաւորներու եւ նաեւ այդ ճիւղը կատարելագործելու փափաք ունեցողներու՝ նպաստաւոր պայմաններով:

Դիմել՝ 30, Rue d'Hauteville. 30, Paris 10. Maison Chaborelle

ՊՐՆ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԹԷՓԻԿԵԱՆԻ:

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro: Gare de l'Est Téléphone: Nord 84-04

Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—Կիրակի եւ տօն օրեր՝ 9-12

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ԲՈԼՈՐ ՓՐԱՆՍԱՀԱՅԵՐՈՒՆ

Դատական գործեր, պայմանագրութիւններ, թարգմանութիւններ ամէն լեզուով: Ամուսնութեան, ամուսնալուծումի վիզաի, անցագրի, եւ անձնագրի գործողութիւններ:

Դիմել բացի Կիրակիէ ամէն օր ժամը 9էն 12 եւ 2էն 7.

VAHAN YARJANIAN

CONTENTIEUX

62, Rue Myrha, Paris (18) Métro Barbès կամ Château Rouge

Tél. Nord 13-45 Reg. Com. 346,618

ՓՈՐՁԱՌՈՒ ՀԱՇՈՒԱԿԱԼ և ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԹՂԹԱԿԻՑ ՄԸ տրամադրելի ժամեր ունի կէս օրէ վերջ: Առաջնակարգ réferences: Դիմել խմբագրութեանս Ա. Ա. սկզբնատառերով:

ՄԱԾՈՒՆ "ԵՐԵՒԱՆ,,

ՍԱՄՈՒԷԼ ԵՂԻԿԵԱՆ եւ Կ. ՍԱՐԳԻՍ

Հիմնած ենք «Երեւան» անունով մածունի ընկերութիւն մը, նպատակ ունենալով անարատ կաթէ պատրաստուած մածուն հայթայթել հասարակութեան: Մեր սկզբունքն է շատ ծախել եւ քիչ շահիլ օգտակար ըլլալու համար հանրութեան: Մեր հասցէն է՝ Yogourt «ERIVAN,» 188, Ave. Edouard-Vaillant, Billancourt (Seine).

ՄԵԴՐԸ 10 ՖՐԱՆՔԷՆ ՀՈՂ

Փարիզէն կէս ժամ հեռու՝ Juvisy*ի* շրջակայքը հիանալի parc մը lotissement*ի* ձեւով եւ փոքր մասերու բաժնուած մաս առ մաս ծախու է: Մեդրը 10, 12 եւ 15 ֆրանք:

ՎՃԱՐՄԱՆ ԽԻՍՏ ՄԵԾ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Փարիզի երեք տարբեր կայարաններէ ելեկտրական հանգստաւէտ շոգեկառքեր:

Բազմաթիւ հայ ընտանիքներ այս lotissement*ին* մէջ արդէն հողեր առած են:

MERLIMONT—PLAGE

Berck*ի* եւ Paris-Plage*ի* մէջտեղ: Ընտանիքներու եւ մանուանդ երախաներու համար իտէալ ծովեզերք, 15 քիլոմեդր երկայնութեամբ:

Փարիզէն երեք ժամ:

Քաղաքի մը անհրաժեշտ ամէն կարգի յարմարութիւններով օժտուած,— ինչպէս նամակատուն, հեռագրատուն, հեռաձայն, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն, պանդոկներ, եկեղեցի, փանսիոն տը ֆամիյլ, եւլն:

250-300 մեդրնոց հողամասեր ծախու են՝ 16-50 ֆր. քառ. մեդրը:

Վճարումներու խիստ մեծ դիւրութիւններ:

Քաղաքապետութեան արտօնագիր՝ 16 Նոյեմբեր 1925ի:

Թէ՝ Juvisy*ի* և թէ Merlimont-Plage*ի* հողերու մանրամասնութեանց համար դիմել անձամբ կամ հեռաձայնով՝

Պ. ՇԷՔԷՐԵԱՆ ԿՐԷԿՈՒԱՐԻ

12, Rue Grange-Batelière Paris 9. Tél. Provence: 67-51:

ՏՕՔԹ. ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

48, rue Montmartre

(Բ. յարկ. աջ կողմի առաջին դուռ)

Ֆրանսացի կարող մասնագէտներու ընկերակցութեամբ կը դարմանէ

ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ եւ ՄՈՐԹԱՅԻՆ ՔԻԹԻ, ԱԿԱՆՋԻ եւ ԿՈԿՈՐԴԻ հիւանդութիւններ

Téléph. CENTRAL 73-38

Métro: SENTIER կամ HALLES

Ընդունելութեան ժամեր՝ ամէն օր 8էն 10եւ 1,30-8

ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ

ՃԱՇԱՐԱՆ "ԱՆԻ,,

67, Rue Monsieur-le-Prince (6)

Métro Odéon կամ St. Michel

Ընտանեկան մաքուր, համեղ եւ առատ կերակուրներ:

Թասլը տ'օթ 4 ֆրանք

Տասը տոմսակով 3.75 ֆր.

Այցելեցէք եւ գոհ պիտի մնաք

Բժ. Ե. ՄԻՆԱՍԵԱՆՑ

ՆԱԽԿԻՆ ԲԺՇԿԱՊԵՏ Կ. ԽԱՉԻ ԹԻՖԼԻՍԻ ՀԱՅԿ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ

Մասնագէտ՝ ներքին եւ վեներ. հիւանդութեանց

42, Rue des Acacias

Métro: Ternes կամ Etoile

Ժամը 4-7 կիրակի օրեր 9-12

ՃԱՇԱՐԱՆ COSTAS

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԿԵՐԱԿՈՒՐՆԵՐՈՒ ՄԱՍՆԱԳԷՏ

Խնամեալ սպասարկութիւն

Ընդարձակ սրահներ

Մասնաւոր սենեակներ

54, Rue du Pont-Neuf, BRUXELLES,

Tel. 118.44

ՏՕՔԹՈՐ

Յ. ՏԷՐ-ԴԱՒԹԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԱՉՔԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ

120, Boulevard de Grenelle

Métro La-Motte Picquet.

Tél. Invalides 31-48

Կ'ընդունի ամէն օր 4-7

կիրակի օրերը 10.30-12

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Անգլիերէն եւ ֆրանսերէն գիտցող և առեւտրական թղթակցութեան ծանօթ Տիկին մը կամ Օրիորդ մը, տարիքը ոչ պակաս քան 30-35, առանց պարագաներու, եւ ճամբորդելու պատրաստ:

Շատ նպաստաւոր պայմաններ:

Դիմել Margossian, 34 Ave. de Neuilly, Neuilly.

ՍԱԿԱՐԱՆ

17 Օգոստոս 1926

ԴՐԱՄՆԵՐ

		Ֆր.
Սթերլին,	L. St.	179 —
Տոլար,	Dollar	36 85
Մարք (ոսկի)	Mark	8 80
Թրքական Թղթ.	L. Trq.	19 —
Թրք. ոսկի	» or	158 —
Մէճիտիէ	Médjidié	15 —
Լէվա 100 հատը	Léva	27 —
Տրախմի »	Drachme	42 —
Լիր »	» Lire	111 —
Պելժ. ֆրանք »	Frc. Belge	121 25
Զուից. »	Frc. Suisse	712 —
Լէյ 100 հատը	Ley	16 —
Չերվոնեց	(10 Roubles or)	178 —

ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ

Եգ. Քր. Ֆոնսիէ I	Cr. Fonc. Eg.	1500 —
» II	»	3200 —
» III	»	3000 —
Օսմ. երկթ.	Lots turcs	155 —

Comptoir Parisien de change et de Crédit 80, Rue Lafayette

ՅԱՌԱՋ

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

"HARATCH,,

JOURNAL ARMÉNIEN PARAISSANT TROIS FOIS PAR SEMAINE

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction et Administration / Խմբագրութիւն եւ վարչութիւն՝ 208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e).

Հեռաձայն՝ Nord 57-82

Մէթրօ.— Louis Blanc կամ Jaurès

ԲԱԺԱՆԵԴԻՆ		Եռամսեայ	Վեցամսեայ	Տարեկան
Ֆրանսա և գաղութներ	20 ֆր.	38 ֆր.	75 ֆր.	
Անգլիա և	» Եգիպտոս, Իրան	10 շ.	20 շ.	
Ամերիկա	—	3 ա.	5 ա.	
Ուրիշ երկիրներ	—	50 ֆր.	100 ֆր.	

Հասցէի փոփոխութեան համար 2 ֆր. վճարել անհրաժեշտ է:

ՈՒՐԲԱԹ
20
ՕԳՈՍՏՈՍ
1926

20 AOUT 1926

On reçoit des annonces en français et en arménien.

Բ. ՏԱՐԻ Թիւ 165 — Կը հրատարակուի ԿԻՐԱԿԻ, ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ և ՈՒՐԲԱԹ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԴԻՄ

ԻՆՉՈ՛Ւ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ԵՆ ԳԱՂՈՒԹՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՁԵՌՔ ՁԵՌՔԻ ԵՒ ՀԱԿԱՏԱԲԱՑ

Նախընթաց խմբագրականի մը մէջ, «կարճ կապեցէք և փրկեցէք» (Յառաջ Թիւ 159), պարզեցինք Հ. Մ. Ը. Մ.ի ծոցին մէջ ծագած տագնապը, որ կը սպառնայ վտանգել այնքան գեղեցիկ և կենսական կազմակերպութիւն մը:

Այս առթիւ կարգ մը դիտողութիւններ եղան, որոնց տեղ տալինք մեր թերթին մէջ, խնդիրը աւելի լուսաբանելու համար: Չկայ կէտեր չկան այդ բացատրութիւններուն մէջ: Միայն թէ, կը ճշդուի որ գնդախաղի Ա. խումբին անդամները, «ըմբոստները» դրամ չեն պահանջած, այլ ծախք՝ արկածի և հեռաւոր անգործութեան պարագային, ինչ որ արդար է: Ուրիշ նամակագիր մը եւ Հ. Մ. Ը. Մ.ի Փարիզի մասնաճիւղի վարչութիւնը յառաջիկայ ընդհանուր ժողովին հասցէն կուտան դժգոհներուն, հաշուական այլն. տրտունջներ լուծելու համար: Այս ալ բանաւոր է. միայն թէ՝ աճապարէին:

Արդէն շատ ուշ մնացած են այս ստիպողական գործին մէջ, եւ կարգ մը գանգատներ, արդար կամ անարդար, դիմ կը բռնեն ու տարածուին անոր համար որ, հրապարակային, ճակատաբաց մեղադրանք եւ քննութիւն չէ կատարուած: Ուրիշ խօսքով, Հ. Մ. Ը. Մ.ի անդամները, վարիչ թէ խաղացող, ամբաստանեալ թէ ամբաստանող, առիթ չեն ունեցած իրար գալու և չարն ու բարին դատելու: Եղած են միայն մասնակի, պատահական ժողովներ, ինչ որ անբաւական է եւ նոր չարիքներու աղբիւր: Կանոնաւոր ընդհ. ժողով մը ոչ միայն պիտի մաքրէր մթնոլորտը, չեզոքացնելով որոմ ցանողները, ապիկարները կամ գեղծարարները— եթէ իրապէս կան— այլեւ, գարկ պիտի տար գործին, ստեղծելով կեդրոնական վարչութիւն մը ամբողջ Եւրոպայի, գոնէ Ֆրանսայի համար:

Գերագանցապէս երիտասարդական եւ անկուսակցական շարժում է մարզական գործունէութիւնը, անհրաժեշտ՝ ամէնէն համեստ վայրին համար. եւ իբր այդ, լայն միջոցներ ունի ամրանալու եւ տարածուելու: Անոր պէտք է հետեւին, անո՛վ պէտք է խանդավառուին բոլոր պատանիներն ու երիտասարդները, նախ իրենք իրենց, յետոյ ամբողջ տարագիր բազմութիւններու բարիքին համար: Այս տեսակէտով, ծանր պատասխանատուութիւն մը կ՚իյնայ վարիչներուն վրայ, հին թէ նոր: Անոնք որ առաջին հիմը դրին Հ. Մ. Ը. Մ.ի, Թուրքիոյ մէջ, շատ աւելի դժնդակ պայմաններու մէջ կը գտնուէին: Հունտը ցանուած է, ամբողջ մարզական սերունդ մը ունինք այսօր, և ժառանգորդները փոխանակ հարուստ հօր մը ունեցած - չունեցածը մսխելու, կամ միայն անով պարծենալու, պարտաւոր են պահել եւ ծաղկեցնել զայն, բան մըն ալ իրենց կողմէ աւելցնել, կամ լրացնել ինչ որ պակաս ձգուած էր: Քանի մը ամիս առաջ, բովանդակ աշխարհ հիացումով արձանագրեց նորակազմ երկրի մը, Չեխօ-Սլովաքիոյ մարզիկներուն (Սոքոլ) տօնը: Քառասունըհինգ հազար մարզիկներ, որոնց 14,000ը կին, թրնդացուցին Փրակայի փողոցները, ներկայացնելով կենսունակ և պատկառելի ուժ մը, որ իրական արժէք է ո՛ր եւ է ժողովուրդի համար: Հայկական դնդերը ոչնչով պակաս է չեհականէն. իսկ հայ ժողովուրդը շատ աւելի պէտք ունի արի, ամրակազմ և ինքնավստահ սերունդի մը, մանաւանդ ներկայ վիճակին մէջ:

Կը թուի թէ մեր մարզիկները աւելի շատ հին Սպարտացիներուն հետեւած են, նախապատուութիւն տալով բիւրտ ուժին, միայն ֆիզիքական գերազանցութեան, փոխանակ ուշադրութիւն դարձնելու Աթենական դպրոցին, որ գիտէր բարեխառնել մարմնականն ու հոգեկանը: Եւ ապահովաբար ա՛յդ է մէկ պատճառը, որ յաճախադէպ կը դառնան վէճերն ու անհաշտ

ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Գ.

ԱՆՈՆՑ ԱՐԺԷՔԸ ԵՒ ԴԵՐԸ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՄԷՋ

Քիչ մը տարբեր է հայութեան մնացած մէկ երրորդին վիճակը։

Այս հայութիւնը, որ ցրուած է Հնդկաստանէն մինչեւ Եւրոպա եւ Ամերիկա եւ ընդհանրապէս կը գտնուի ազատ երկիրներու մէջ, ռուսականէն տարբեր պայմաններ ունի։ Ասոնց մէջ կան եւ կրնան գործել քաղաքական կուսակցութիւնները, կրօնասէր համրուածները կրնան կառուցանել իրենց եկեղեցիները, կապուելով Էջմիածնի հետ։ Կրնան իրենց դպրոցը ունենալ, աւանդել հայերէն եւ պատմութիւն, ունենալ թերթ, գրականութիւն եւ առանց բանադրանքի ենթարկուելու կարդալ ինչ որ կ'ուզեն։ Կրնան ազգային իտէյ մը ընտրել եւ անոր հետեւիլ խօսքով եւ գործով։

Մէկ խօսքով, բոլոր ասպարէզները բաց են արտասահմանի հայութեան առջեւ եւ եթէ ան կամք եւ կազմակերպութիւն ունենայ, կրնայ դեռ երկար ժամանակ ապրիլ իբրեւ Հայ եւ յենարան ծառայել Հայաստանին։ Տեսականօրէն ամէն ինչ կարելի է ընել արտասահմանեան գաղութներու մէջ։ Կարելի է զանոնք դաստիարակել Հայաստանի ընդհանուր գաղափարով, փոխանակ սահմանափակ եւ նեղ հայրենակցական զգացումները զարգացնելու։ Այդ տեսական տուեալները, շատերու մէջ, Դաշնակցական կամ ոչ-Դաշնակցական մտաւորականներու մէջ առիթ մը յառաջ բերած է սառնութիւն կամ հակակրութիւն Հայրենակցական Միութիւններու հանդէպ։ Եւ սակայն, կը տեսնենք որ գաղութներու մէջ ամէն տեղ ստեղծուած են եւ կը ստեղծուին Հայրենակցական Միութիւններ, շատերը իրար հասկնալու, իրարմով մխիթարուելու համար, ուրիշներ ալ կը ներկայացնեն կազմակերպուած բարոյական եւ նիւթական ուժ։ Կան Հայրենակցական Միութիւններ, որ իրենց հարստութիւններով կը գերազանցեն շատ ընկերութիւններ եւ քաղաքական կուսակցութիւններ։ Ձեռնել այս իրականութիւնը, որ ինքնաբուխ կը զարգանայ, կը նշանակէ ըլլալ կարճատես։ Մեզմէ անկախաբար կատարուած իրողութիւնը պէտք է հաշուի առնել, քանի որ ան՝ արտայայտութիւնն է հայ ժողովրդի առողջ բնազդին։ Պատճառներ կան, եւ խոր պատճառներ նման Հայրենակցական Միութեանց կազմակերպման։ Այդ պատճառներու վերացումով միայն կարելի է առաջքը առնել նոյն միութեանց եւ ոչ թէ անտարբերութեամբ կամ հակառակութեամբ։

Շատեր կը կարծեն թէ կարելի է Հայաստանի իշխանութեան եւ Հայաստանի գաղափարով հայ պահել այս ցիրուցան բազմութիւնները եւ կապել մայր հայրենիքին հետ։

Իսկապէս, մեծ ազդակ է այդ եւ անհրաժեշտ է խորացնել եւ ամրացնել զայն։ Հայկական իշխանութիւն, անկախ Հայաստան, — ատոնք գաղափարներ են որ կրնան ոգեւորել բոլոր ցաք ու ցրիւ եղած հայութիւնը։ Եթէ իսկապէս ունենայինք անկախ Հայաստան եւ իշխանութիւն մը՝ տոգորուած հայութեան պահպանման խնդրով, Հայրենակցական Միութեանց գոյութիւնը 100ին 70ով աւելորդ պիտի դառնար։

Բայց դժբախտաբար, այսօր չկայ անկախ Հայաստան եւ ոչ ալ հայկական ամփոփ կառավարութիւն մը, որ կարենար քաղաքականապէս, տնտեսապէս եւ բարոյապէս կապուիլ իր հարազատ զաւակներուն։ Եղած կարճատես կառավարութիւնը աւելի կը նախընտրէ դառնալ միջազգային բանուոր դասակարգի ներկայացուցիչը քան հայ ժողովուրդի տէրն ու պաշտպանը. անոր համար խորթ է արտասահմանեան հայութեան 100ին 90ը, որ կամ ի ծնէ Թրքահայ է, կամ Թրքահայաստանցի։ Անոր համար հայ ազգ, հայ ժողովուրդ խօսքերը հակայեղափոխական բացատրութիւններ են. իսկ հայ ժողովուրդի միամիտ խաւերը՝ հում նիւթ, որոնց արիւնով եւ քրտինքով կարելի է խառնակել աշխարհը, համաշխարհային յեղափոխութիւն հանելու համար։ Հայ գաղութներու առողջ զանգուածները, որ աւելի շատ բնազդով, քան պոլիտիկոսութեամբ կը մօտենան խնդիրներուն, կը տեսնեն որ իրենք անտէր են, շահագործման նիւթ՝ Գ. Ինթէրնասիոնալին համար։ Այդ անպաշտպան վիճակը, պոլշեւիկ կառավարութեան հայկ. քաղաքականութեան բացակայութիւնը, անվստահելի եւ խորթ կը դարձնէ հայ պոլշեւիկ կառավարութիւնը բազմութիւններու աչքին, որոնք բնազդօրէն անտարբեր կամ թշնամի կը դառնան նոյն իշխանութեան։

Ողբերգական է այս իրողութիւնը, եւ վնասակար՝ հայութեան շահերուն համար։ Բայց մեղքը կ'իյնայ ոչ թէ ժողովուրդին, այլ Խորհրդային Հայաստանի հայ համարուած իշխանութեան վրայ, երբ Իգդիր, եւ այլուր հայութիւնը ծովը կը թափուի հրով եւ սրով, կամ Սիլիկեան կը պարզուի եւ հայկական իշխանութիւնը կը շնորհաւորէ Քէմալ փաշան, առանց ողբալու Հայերու կորուստը։ Երբ հայկական գոյքեր, կալուածներ աւարի կը տրուին Պոլսէն մինչեւ Վան եւ Մուշ, երբ վանքեր եւ եկեղեցիներ ախոռի կամ թատրոնի կը վերածուին, եւ Երեւանի կառավարութիւնը ոչ միայն չի բողոքեր. այլ եւ հայ գաղթականները աճուրդի կը հանէ, կապը անշուշտ կը թուլնայ եւ հայ պոլշեւիկ իշխանութիւնը աւելի կը դառնայ։ «Հայաստան» բառը շատ քիչ բան կ'ըսէ այսօր տարագիր բազմութեան, քանի որ Սեւանայ լճի կողքին չկայ Վանայ ծովը կամ Էջմիածնի հետ չէ փրկուած Մուշի Ս. Կարապետը։

Գաղութի հայութիւնը չունենալով քաղաքական ամուր կռուան, զինքը ղեկավարող ուժ մը, չունի նաեւ կազմակերպուած ազգային մարմին մը՝ նոյնիսկ արտասահմանի մէջ, իրեն ուղղութիւն, բարոյական եւ նիւթական սնունդ տալու համար։ Ջանքեր թափուեցան կազմակերպելու համազգային մարմին մը գաղութներու համար, սակայն ձախողեցաւ, Պոլշեւիկներու եւ Ռամկավարներու դատարկ մտավախութեան հետեւանքով։ Այդ հոսանքները կը վախնան ժողովրդական կամքէն, կը վախնան որ իրենց ատած Դաշնակցութիւնը կրնայ կշիռ ստանալ այդ կազմակերպութեան մէջ։ Եւ ժողովուրդի շահերը կը զոհեն կուսակցական նկատումներու։

Այդ բացը չեն կրնար լեցնել եւ կրօնական մարմինները իրենց հոգեւոր իշխանութիւններով։ Նախ որ անընդունակ են, երկրորդ արտասահմանի Հայերը միայն լուսաւորչական չեն. կան բազմաթիւ հայ կաթոլիկներ եւ բողոքականներ։ Մեր կրօնական դասերը դեռ չեն հասած այն աստիճանին, որ կարենան այս տագնապալի օրերուն բարձր կանգնիլ վարդապետութիւններէ եւ յարանուանական խտրութիւններէ։ Ամէն զատ, ժողովուրդի խոշոր մէկ մասին համար եկեղեցին եւ իշխանութիւնները դադրած են շաղկապի դերը կատարելէ։

Ինչ կը վերաբերի քաղաքական կուսակցութեանց, անոնք անշուշտ ունին իրենց դրական դերը, զանգուածները հայ պահելու տեսակէտէն, բայց իրենց գործունէութեան շրջագծով չեն կրնար թափանցել ժողովրդական զանգուածներու ամէն մէկ խաւի սրտին ու մտքին։ Միւս կողմէ անոնց անվերջ եւ յաճախ անիմաստ պայքարները կը պաղեցնեն շատերը։

Մեր յիշած թերութիւնները ժողովրդական զանգուածներու մէջ կ'արթնցնեն բնական ինքնապաշտպանութեան բնազդը, կը մղեն զանոնք ստեղծելու միութիւն մը ուր բոլոր տեսակի մարդիկ, կին թէ երիկ, ծեր թէ երիտասարդ, պոլշեւիկ թէ Դաշնակցական, Ռամկավար թէ անտարբեր, կաթոլիկ թէ օրթոտոքս, անկրօն թէ բողոքական, բոլոր տեսակի եւ գոյնի Հայերը կարենան իրարու մօտ գալ, իրար հասկնալ եւ հարազատ զգալ տարրական խնդիրներու մասին։ Փոխադարձ պաշտպանութիւն՝ իրենց անցեալ կեանքի վերակենդանացման եւ ապագայ վիճակի կազմաւորման համար։

Ամփոփելով, կը տեսնենք որ ինչպէս արտասահմանի, նոյնպէս եւ խորհրդային երկիրներու մեր գաղութներուն քաղաքական եւ ներքին ազգային անկազմակերպ վիճակին հետեւանք են Հայրենակցական Միութիւնները, ծնունդը՝ ժողովրդական առողջ բնազդի։ Այդ միութիւնները կը լեցնեն մատնանշուած բացերը, եւ կ'ուղղեն այն թերութիւնները որ ունին մեր հոգեւոր, մարմնաւոր, քաղաքական եւ այլ կուսակցութիւններն ու ղեկավարները։ Եւ ատոր համար Հայրենակցական Միութիւններու գոյութիւնը գաղութներու մէջ պէտք է համարել զանկալի եւ օգտաւէտ երեւոյթ։ Անոնց մասնակցիլ, ուժ տալը եւ կազմակերպելը պարտք մըն է ամէն մէկ ճշմարիտ Հայու համար։

Այդ ազդակը կայ ու կը մնայ մեր կամքէն անկախ, մինչեւ այն ատեն, երբ կը ստեղծուի Միացեալ Հայաստանը, երբ կ'ունենանք հարազատ իշխանութիւն, պաշտպանը եւ ղեկավարը ամբողջ հայութեան, եւ երբ աշխարհի չորս ծայրերը ցրուած հայութիւնը, ուր ալ գտնուի, ինքզինքը կը զգայ Հայաստանի քաղաքացի։

ՌՈՒԲԷՆ

ԱՐՏԱԾՈՒՄՆԵՐԸ ԴԷՊԻ ՌՈՒՍԻԱ

Թրքական ապրանքներու դէպի Ռուսիա արտածումը կանգ առած է Ռուսերուն յարուցած դժուարութիւններուն պատճառաւ։ Շահագրգռուող վաճառականներ կը հաւաստեն թէ արտածումի դադարման պատճառը այն է, որ Ռուսերը կ'առաջարկեն Թրքական ապրանքներուն փոխարժէքին միայն մէկ երրորդը դրամով վճարել. իսկ երկու երրորդը ռուսական ապրանքներու հետ փոխանակել։ Իբր փոխանակելի ապրանք կը ցուցնեն խավեար, չիմէնթօ, աքծան, դանակ եւ ուրիշ երկաթէ առարկաներ։ Ասոնք Պոլսոյ հրապարակին վրայ սպառելի ապրանք չըլլալով, Թուրք վաճառականները ստիպուած արտածումները դադրեցուցեր են։

ՊԵՐԼԻՆԻ

ՀԱՅ ԳԱՂՈՒԹԻ ԿԵԱՆՔԷՆ

(Մասնաւոր Թղթակցութիւն)

Պերլին, 14 Օգոստոս

Սկիզբէն ի վեր Գերմանիա չէ ունեցած հայկական քիչ-շատ մեծ գաղութներ։ 1922-1923 ին եւս, երբ քաղաքական պատճառներով Կ. Պոլսէն եւ Փոքր Ասիայէն տասնեակ հազարաւոր Հայեր հարկադրուեցան գաղթել, բաղդատաբար քիչեր եղան, որ Գերմանիա եկան, թէեւ այս երկրի դրամին վարկաբեկումը եւ առեւտուրին պայմանները նպաստաւոր էին, այն տարիներուն։ Այսպէս թէ այնպէս, մէկ քանի հարիւր հոգի եկան եւ ուզեցին հաստատուիլ Պերլին, Համպուրկ եւ ուրիշ քաղաքներ։

Սակայն 1923ի վերջերը, երբ գերմանական մարքը կայուն վիճակ ստացաւ եւ ատոր հետ միասին տնտեսական ահռելի տագնապը ծայր տուաւ եւ ապրուստի սղութիւնը չտեսնուած չափերու հասաւ, անմիջապէս ցրուեցան բոլոր օտարականները, անոնց հետ նաեւ՝ Հայերու մեծամասնութիւնը։ Այսպէսով քիչ բացառութեամբ Գերմանիոյ մէջ շարունակեցին մնալ այն Հայերը միայն որոնք պատերազմէն առաջ արդէն հաստատուած էին այստեղ։

Ներկայիս Պերլինի մէջ Հայերու ընդհանուր թիւը 250-300ը չանցնիր (1923ին մօտ հազար էր)։ Մեծ մասով առեւտուրով կը պարապին։ Առաջ քանի մը Հայեր ունէին ծխախոտի սիփական — թէեւ փոքր — գործարաններ, որոնք յետոյ գոցուեցան, բացի մէկէն, տնտեսական պատճառներով։ Հայ գործաւորներ չկան հոս։ Գործաւորներու պահանջ չէ ունեցած Գերմանիա եւ մանաւանդ չունի այսօր, քանի որ արդէն իսկ գործազուրկներու հսկայ բանակներ կը թափառին։ Պերլինէն դուրս քանի մը տասնեակ Հայեր կան՝ Համպուրկի, Լայփցիկի, Տրէզտընի, Միւնիխի եւ ուրիշ մեծ քաղաքներու մէջ։

Ինչպէս ըսինք, գրեթէ բոլոր Հայերը առեւտուրով կը պարապին, մէկ մասը՝ արտադրութեամբ։ Ուսանողներու թիւը փոքր է։ Գրեթէ բոլորը խորհրդային թոշակաւորներ են։ Գաղութի անդամները մեծ մասով արեւմտահայեր են, Կովկասէն եւ Հայաստանէն եկածները շատ քիչ են։ Կան հարաւային Ռուսիայէն եկած Հայեր եւս, որոնք սակայն իրենք զիրենք բոլորովին հեռու կը պահեն գաղութի միւս Հայերէն։

Տարիներ առաջ հիմնուած է «Պերլինի Հայոց գաղութային միութիւնը», որ այս տարի ցոյց կուտայ որոշ գործունէութիւն, հանդիսանալով գրեթէ միակ կապը գաղութին ցրուած անդամներուն միջեւ։ Պատեհ առիթներով տեղի կ'ունենան ժողովներ եւ հաւաքոյթներ։ Քաղաքին մեծութիւնը եւ նիւթական պատճառները հնարաւորութիւն չեն տար աւելի ընդարձակելու գործունէութիւնը որ անհրաժեշտ է սակայն։ Ափսոսալի է մանաւանդ հայ երախաներու համար հայերէնի դասընթացքներ հիմնել, այլապէս անոնք պիտի օտարանան։

Քանի մը շաբաթ առաջ այստեղ հիմնուեցաւ «Հայ երիտասարդական միութիւն»ը, որ կ'ունենայ իր պարբերական հաւաքոյթները, շաբաթը մէկ անգամ։ Երբեմն կը կազմակերպէ դասախօսութիւններ հայկական կեանքէն եւ գրականութենէն։ Միութեան հրաւէրով Ս. Թարգմանչաց տօնին օրը Պ. Ա. Աբեղեան կարդաց դասախօսութիւն մը հայ ցեղի եւ լեզուի ծագման մասին։ Մտադրութիւն ունին պարբերաբար կազմակերպելու նման դասախօսութիւններ։

Երիտասարդ. Միութիւնը կը կազմակերպէ նաեւ ֆութպոլի եւ մարմնակրթական այլ խաղեր, ինչպէս նաեւ՝ հաւաքական շրջագայութիւններ։ Պիտի թելադրէինք Երիտ. Միութեան, կապ ստեղծել Հ. Մ. Ը. Մ.ի հետ, աւելի ամուր հիմերու վրայ դնելու համար գործունէութիւնը։ Այսպիսի օտար միջավայրերու մէջ կարեւոր դեր մը կ'իյնայ Երիտ. միութիւններուն, իրենց անմիջական նպատակներէն դուրս նաեւ ազգային ինքնապահպանման կարեւոր ազդակ մը հանդիսանալու։

Ասկէ առաջ Եւրոպայի Հայոց Թեմական պատգամ. ժողովին առթիւ, մէկ-երկու անգամ ընդհանուր ժողով հրաւիրուեցաւ գաղութը, ուր եւ քննութեան առնուեցաւ կանոնադրութեան նախագիծը։ Եղան շարք մը դիտողութիւններ։

Մէկ երկու օր առաջ ալ գաղթահայ միութեան վարչութիւնը, օգտուելով Վ. Հանի քհնյ. Խոյեանի ներկայութենէն, առաջին անգամ ըլլալով կազմակերպած էր հոգեւոր պաշտամունք մը։

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԱՏՐՊԱՏԱԿԱՆԻ ՄԱՍԻՆ

Մէկ-երկու շաբաթ առաջ ծանօթ հայագէտ եւ իրանագէտ փրոֆ. Մարքվարթ Պերլինի Պարսիկ ուսանողներու հրաւէրով համալսարանին մէջ կարդաց հրապարակային դասախօսութիւն մը, նուիրուած Ատրպատականին։ Ան գիտական-պատմական փաստերով ցոյց տուաւ, որ Ատրպատականը զուտ պարսկական երկիր մըն է եւ Տաճկաստանը իրաւունք չունի քաղաքական յաւակնութիւններ տածելու անոր հանդէպ։ Փրոֆ. Մարքվարթ խօսեցաւ նաեւ Կովկասեան Ատրպատականի կամ Ազրբէջանի եւ անոր քաղաքական վարիչներու ձգտումներուն, ինչպէս եւ համաթուրանական միտումներուն մասին, զորս ձաղկեց խստօրէն։ Ուժգնօրէն պախարակեց նաեւ այն քաղաքականութիւնը որ կը ձգտի Պարսկաստանի եւ մանաւանդ Հայաստանի ու հայ ժողովուրդի հաշուին յենարան հանդիսանալ թրքական հեռաւոր դրդումներուն։ Մասնաւորաբար Կովկասեան Ատրբէջանի մասին ըսաւ, թէ այդպիսի ինքնուրոյն երկիր մը ու ժողովուրդ ո՛չ եղած է անցեալին մէջ, ոչ ալ ոեւէ գոյութեան իրաւունք ունի. ան պարզապէս համաթրքական ծրագրին մէկ օղակը կը կազմէ։

ՄԱԼԱԹԻԱՅԷՆ 20 հոգի ձերբակալուեցան Ընկիւրի, անկախութեան ատեանին յանձնուելու համար։ Ասոնք ամբաստանուած են թէ հրոսախումբեր կազմելով սպանութիւններ գործած են Պէհէսնիի կողմերը։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԲՈԼՈՐ ԹԵՐԹԵՐԸ ԱՒԵԼՑՈՒՑԻՆ ԻՐԵՆՑ ԳԻՆԸ
Քու լրագիրդ կը ստանաս
նոյն գնով.
ԳՈՆԷ ԱՊԱՌԻԿ ՀԱՇԻՒ
ՄԻ ՁԳԵՐ

ՈՍՏԻԿԱՆԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆԸ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ

Ֆրանսայի մէջ ոստիկանութիւնը կը գտնուի Ներքին Նախարարին հրամանին տակ եւ բաժնուած է երկու ճիւղերու.— Ընդհանուր Ապահովութիւնը եւ Ոստիկանական Տեսչութիւնը, այսինքն Համազգեստով ոստիկանները, Տեղեկատու դիւանը եւ Գաղտնի ոստիկանութիւնը։

Համազգեստով ոստիկաններու թիւն է 12,691։ Ասոնք փողոցին մէջ կարգապահութեան եւ ապահովութեան կը հսկեն։ Ցոյցերու ատեն, հանրապետական պահակազօրքը (կառտ ռէփիւպլիքէն) կ'օժանդակէ իրենց։ Համազգեստով ոստիկաններուն մաս կը կազմեն կեդրոնի ոստիկանները, որոնց խստութիւնը նշանաւոր է։

Տեղեկատու դիւանին պաշտօնեաները կարգապահութեան չեն հսկեր։ Հանրային կեանքին հետ կապ ունեցող ամէն անհատ — քաղաքագէտ, օրագրող, հեղինակ, պատուանշան ստացող եւն. իրեն յատուկ էջ մը ունի այս դիւանին մէջ։ Իր մասին առնուած տեղեկութիւնները քաղուած են դռնապաններէն, նպարավաճառէն եւայլն։ Ֆրանսացի օրագրող մը խորհուրդ կուտայ լաւ վարուիլ դռնապաններուն հետ, որովհետեւ անոնց տուած տեղեկութիւնները շատ կարեւորութիւն ունին ոստիկանութեան համար։

Գաղտնի ոստիկանութիւնը

Գաղտնի ոստիկանութիւնը ամէնէն կարեւորն է։ Այս ճիւղին կը պատկանին գաղտնի ոստիկանները, իրենց զանազան բաժանումներով, մարդաչափական, լուսանկարչական սպասարկութեամբ, ընկալուածարանով եւ կէս միլիոնի հասնող դիւանաթղթով։ Գաղտնի ոստիկանութիւնը զանազան ճիւղերու բաժնուած է։ Մէկ ճիւղին պաշտօնն է պրպտումներ կատարել ոճիրներու, առեւանգութիւններու եւ կարեւոր գողութիւններու մասին։ Ուրիշ ճիւղ մը ճամբաներու վրայ կատարուած գողութիւններու վրայ կը հսկէ. երրորդ մը՝ խաղատուներու եւ հանրային բարոյականի վրայ։ Ամէնէն թեթեւ յանցանքի մը համար դատապարտուածներն անգամ իրենց թղթածրարը ունին։ Ուրիշ ցանկի մը վրայ արձանագրուած է անունները բոլոր անոնց, որոնք պանդոկի մէջ կը բնակին. անցագրի եւ արտօնագրի համար կայ ուրիշ ճիւղ մը։ Գաղտնի ոստիկանութեան տեսուչը իր հրամանին տակ ունի երեք քօմիսէր, 18 գլխաւոր քննիչ, 10 շրջանային քօմիսէր, 20 թաղամասի քօմիսէր, 76 ոստիկանական քօմիսէր՝ Փարիզի, 20 արուարձանի մէջ եւ 733 գաղտնի ոստիկան։

Երբ ոճիր մը գործուի եւ մարդասպանը փախչի, գաղտնի ոստիկանութեան մասնաւոր պաշտօնն է որ կը գործէ։ Իրեն կ'օժանդակեն նաեւ «մատնանշող»ները կամ մատնիչները (indicateur) — աւելի պաշտօն մը, առանց որու սակայն ոստիկանութեան գործը շատ պիտի դժուարանար։

«Մատնանշող»ները

Միայն Փարիզի մէջ ոստիկանութիւնը իրեն իբրեւ օժանդակ կը գործածէ քանի մը հարիւր անբաղձալիներ, որոնք քանիցս դատապարտուած են եւ յոռի անցեալ ունին։ Ասոնք ամէնէն մութ շրջանակներու մէջ կը մտնեն եւ բոլոր դաւադրական գործերու կը տեղեկանան։ Իրենց համար ոչ ոք գաղտնիք կը պահէ. բոլոր մութ տարրերու վստահութիւնը կը վայելեն, եւ բնաւ կասկած չեն ներ-

Հասցեական ուղարկություն

Ուղարկում ենք ձեզ 330 տառատեսակ ռետինե վիմափոր տպագրող մեքենա, որի միջոցով հնարավոր է ամեն տեսակ տպագրություն կատարել ինչպես սև, այնպես էլ գունավոր թանաքով։ Մեքենան տալիս է հստակ և գեղեցիկ տպագրություն։ Ուղարկում ենք նաև ներկանյութ։

Գինը 8 ռուբլի։

Պատվերները ուղարկել հետևյալ հասցեով՝

Ք. Մոսկվա, Պոչտամտ, տուփ № 3.

ՍՊԱՍՈՒՄ ԵՆՔ

Ընտանեկան պատճառներով ծախում ենք մեր ընկերությունը։

Ընկերության կանոնադրությունը ուղարկում ենք անվճար։

Ք. Մոսկվա, Ռոժդեստվենսկի բուլվար, № 17 Օդասուն։— Ընտրատարածքի հիմնադիր ժողովի նախագահ՝ Ա. Ա. Ռոմանով։

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

Ռուսական Ֆեդերատիվ Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Տնտեսության Բարձրագույն Խորհրդի Ռազմական Արդյունաբերության Գլխավոր Կոմիտեի տնօրինության տակ գտնվող Տուլայի հրացանագործական գործարանը վաճառում է հետևյալ ապրանքները՝

1. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 50 հատ։
2. Հրացան որսորդական, եռակի փողով, 3 հատ։
3. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
4. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
5. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
6. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
7. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
8. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
9. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
10. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
11. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
12. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
13. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
14. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
15. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
16. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
17. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
18. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
19. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
20. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
21. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
22. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
23. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
24. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
25. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
26. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
27. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
28. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
29. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
30. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
31. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
32. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
33. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։

Ուղարկում ենք նաև ներկանյութ։

Գինը 8 ռուբլի։

Պատվերները ուղարկել հետևյալ հասցեով՝

Ք. Մոսկվա, Պոչտամտ, տուփ № 3.

Ռ. Ֆ.

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

Հասցեական 3 տառատեսակ ռետինե վիմափոր մեքենա, որի միջոցով հնարավոր է տպագրել ինչպես սև, այնպես էլ գունավոր թանաքով։ Մեքենան տալիս է հստակ և գեղեցիկ տպագրություն։ Ուղարկում ենք նաև ներկանյութ։

Գինը 30,000 ռուբլի։

Պատվերները ուղարկել հետևյալ հասցեով՝

Ք. Մոսկվա, Պոչտամտ, տուփ № 3.

Ռ. Ֆ.

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

Ռուսական Ֆեդերատիվ Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Տնտեսության Բարձրագույն Խորհրդի Ռազմական Արդյունաբերության Գլխավոր Կոմիտեի տնօրինության տակ գտնվող Տուլայի հրացանագործական գործարանը վաճառում է հետևյալ ապրանքները՝

1. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 50 հատ։
2. Հրացան որսորդական, եռակի փողով, 3 հատ։
3. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
4. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
5. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
6. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
7. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
8. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
9. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
10. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
11. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
12. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
13. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
14. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
15. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
16. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
17. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
18. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
19. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
20. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
21. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
22. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
23. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
24. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
25. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
26. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
27. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
28. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
29. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
30. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
31. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
32. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։
33. Հրացան որսորդական, կրկնակի փողով, 1 հատ։

Ուղարկում ենք նաև ներկանյութ։

Գինը 8

տարի: Պայմաններուն մէջ նկատի առնուած են Ազգերու Դաշնակցութեան ուխտին տրամադրութիւնները եւ Պալքաններու ներկայ վիճակը, այնպէս ինչպէս որոշուած է ցարդ կնքուած դաշնագիրներով:

Բացի դաշնագրէն, կնքուեցան նաեւ չորս պայմանագրութիւններ, որոնք վերջնապէս կը կարգադրեն Սելանիկի ազատ գօտիին մէջ երկաթուղիի մասին երկու պետութեանց միջեւ եղած վէճերը: Առաջիկային ծագելիք որ եւ է անհամաձայնութիւն պիտի վճռուի ֆրանսացի իրաւարարի մը կողմէ, զոր պիտի որոշէ Ազգերու Դաշնակցութիւնը:

Ֆրանսացի լրտեսներու խնդիրը

Պալըքէսիրի մէջ ձերբակալուած ֆրանսացի լրտեսներն են Անժէտ եւ Հավրի, որոնք Թուրքերէն չեն գիտեր: Իրենց վրայէն գտնուած է Մ. Քէմալ և Րէֆէթ փաշաներուն ուղղուած երկու նամակներ, յուշատետր մը և փաստաթուղթեր: Նամակներուն մէջ կ'ըսուի թէ լրտեսները խլամ են, Թրքական դատին ծառայած են և կ'ուզեն պաշտօն ունենալ Թրք. բանակին մէջ: Իրենց ուղղուած նամակներուն մէջ Իթթիհատի մասին խօսք կ'ըլլայ և յոյս կը յայտնուի որ ընտրութեանց մէջ յաջողին անոնք: Շատ մը պատուաւոր անձերու անունները գտնուած են նամակներուն և յուշատետրին մէջէն: Հավրիի յուշատետրին մէջ գրուած է. «Մուսթաֆա Քէմալը սպաննած վայրկեանիս, պիտի սկսիմ Սուլթանական քայլերգը նուագել»: Կը հաստատուի թէ լրտեսները նպատակ ունեցած են Թրքական ծառայութեան մէջ մտնել, ատոր շնորհիւ գիրք և վստահութիւն գրաւել և գիւրաւ կատարել իրենց ծրագրած մահափորձերը: Լրտեսները արդէն պատրաստած են իրենց կտակները և կցկտուր Թուրքերէնով մը ըսած են. «Աւելի բան մի հարցնէք, կը նախընտրենք կախուիլ»:

Հին թղթադրամները կ'այրուին

Ենկիւրիի ելմտական գործավարութիւնը հրահանգած է շուտով ամբողջացնել նոր թղթադրամներու կաղապարները և տպագրութեան ձեռնարկել: Հին թղթադրամները Պոլսոյ մէջ պիտի այրուին:

Փանկալոս կը գործէ

Նախկին վարչապետ Քաֆանտարիսի աքսորէն վերջ Յունաստանի դիկտատոր զօր. Փանկալոս այս անգամ ալ ձերբակալել տուաւ նախկ. վարչապետ Փափանասթասիուն, որ երկրէն դուրս պիտի հանուի, սակայն ընտրութեանց պահուն պիտի արտօնուի Յունաստան դառնալ: Այս որոշումին պատճառն այն է որ Փափանասթասիուի կարգ մը կողմնակիցները խռովարարական քարոզութիւններ կ'ընէին բանակին մէջ:

Գերմանիա զինել կ'ուզէ իր նախկին հողերը

1919ին Վէրսայլի դաշնագրով Պելճիքայի տրուեցան Էօփէն եւ Մալմէտի քաղաքները, որոնք Գերմանիոյ կը պատկանէին և սահմանին վրայ կը գտնուէին: Գերմանիա երկու տարիէ ի վեր փորձեր կ'ընէ այդ հողամասերուն տիրանալու համար: Անցած տարի Ռայխսպանքի տնօրէն Պ. Շախթ Պելճիքայի արտաքին նախարարին ներկայանալով առաջարկեց մէկ միլիառ մարք ոսկեդրամի հատուցում ընել, 1918ին պելժ կառավարութեան կողմէ գնուած վեց միլիառ մարք թղթադրամին համար, պայմանաւ որ Էօփէն եւ Մալմէտի Գերմանիոյ վերադարձուէին: Այս առաջարկը մերժուեցաւ:Հիմա Պելճիքայի ելմտական տագնապէն օգտուելով, Գերմանիա կրկին առաջարկեց, ու կրկին մերժուեցաւ: Պելժ կառավարութիւնը այս առթիւ պաշտօնական հերքում մը կը հրատարակէ:

"Սեւ Աստղի Եղբայրները,,

«Ռատիօ» գործակալութիւնը կը հաղորդէ որ պոլշեւիկեան իշխանութիւնները երեւան հանած են «Սեւ Աստղի Եղբայրները» անուն ընկերութիւն մը, որուն նպատակն է տապալել խորհրդային վարչաձեւը, սպաննելով վարիչները: Ասոնք իրենց զոհերը կը խեղդէին եղեր սեւ չուանով մը:

Քարիւղի հորեր Արխիպեղագոսի մէջ

Յունաստանի ծովային Նախարարը կը յայտնէ թէ Յոնիական կարգ մը կղզիներուն մէջ քարիւղի խիստ հարուստ նոր հորեր գտնուած են: Ասոնք բաւական պիտի ըլլան հելլէն նաւատորմին ամբողջ քարիւղը հայթայթելու: Կը յուսացուի որ արտադրութիւնը կարելի պիտի ըլլայ աւելցնել: Քարիւղի որակը շատ լաւ է:

Պերլին-Պաղտատ օդէն

Գերման Եունքըր օդանաւային ընկերութիւնը Պերլինէն Պաղտատ օդանաւային ուղղակի երթեւեկ մը պիտի հաստատէ: Ներկայիս Թէհրանէն Կասպից ծով (Էնզէլի) եւ Ռուսիա գիծ մը կը բանի արդէն, եւ Պարսկաստանի թղթատարը կը կապէ Եւրոպայի օդային գիծին:

Ապրուստը աժանցնելու համար

Նախարարական Խորհուրդը քանի մը օրէ ի վեր կը զբաղի ապրուստը աժանցնելու խնդիրով: Առեւտրական Նախարար Պ. Պոքանովսքի յայտնեց թէ մտադիր է սպառողներու ներկայացուցիչներէն յանձնաժողով մը կազմել, անոր խորհուրդները առնելու համար: Երկրագործական Նախարարը պարզեց ցորենը աժանցնելու համար ձեռք առած միջոցները, որոնց շնորհիւ երէկուընէ ի վեր հացը 2 ֆրանք 50ի կը ծախուի փոխանակ 2 ֆրանք 65ի: Ցորենի հունձքը շատ լաւ է այս տարի:

Նախարարական Խորհուրդը ծրագրած է ուրիշ միջոցներ ալ, որոնք գաղտնի կը պահուին: Մասնաւորապէս խնայողութիւններ պիտի ըլլան պետական պաշտօնէութեան մէջ: Կառավարութեան այս ծրագիրները լաւ ազդեցութիւն ըրին եւ ֆրանքը երկու օրէ ի վեր սկսաւ կրկին բարձրանալ:

Թանժէրի խնդիրը

Թանժէրի մէջ մեծ իրարանցում պատճառեց Սպանիոյ դիկտատորին յայտարարութիւնը թէ այդ հողամասը իրենց կը պատկանի: Միւս կողմէ բնիկները գրգռուած են, տեղացի կիներու մասին հաստատուած օրէնքին առթիւ: Անգլիական մարտանաւեր զրկուեցան Մարոքի ջուրերը: Օտար գաղութը եւ ֆրանսական մտահոգ է:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ՃԱՄԲՈՐԴ ՕԴԱՆԱՒ մը վար ինկաւ Անգլիոյ մէջ: Երկու հոգի մեռան եւ 9 հոգի վիրաւորուեցան ծանրապէս:

ԸՆԿԵՐԱ-ՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ

''ԴՐՕՇԱԿ,,Ի ՎԵՐԱՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻՒ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻՆ ԿՈՂՄԷ

21 ՕԳՈՍՏՈՍ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ ՃԻՇԴ 8.30էն ՄԻՆՉԵՒ ԿԷՍ ԳԻՇԵՐ

120 Bd. de Belleville ճաշարանի առաջին յարկը Métro Belleville

Ընտիր ճաշ, բանախօսութիւն, երգ, նուագ, թատ, արտասանութիւն, ընկերական զուարճալիքներ եւն.:

ԽՆՋՈՅՔԻ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ 12 ՖՐԱՆՔ

ՇՔԵՂ ԴԱՇՏԱՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հ. Յ. Դ. ՊԱՏԱՆԵԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ Բ. ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻՒ

22 Օգոստոսի Կիրակին, 10 Boulevard Rabateauի պարտէզին մէջ: Մանրամասնութիւն յայտագրով:

ԴԱՇՏԱՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԿԻՐԱԿԻ, ՕԳՈՍՏՈՍ 22 ԱՌԱՒՕՏԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԻՐԻԿՈՒՆ

Հ. Յ. Դ. ՎԱԼԱՆՍԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻՆ ԿՈՂՄԷ, ՍԷՆ-Քէռայ (Արտէշ)ի մէջ

Տեղի կ'ունենան Կովկասեան եւ հայկ. պարեր, մեներգներ, խմբերգներ, մասնակցութեամբ «Արեւելեան նուագախումբ»ին:

Կը հրաւիրուին Վալանսի, Լավուլթի, Քրուազի, Լը Փուզէնի եւ Ռօմանի հայրենակիցները:

ՏԱՆՕԹ.— Վալանսէն օթոն կը մեկնի ժամը 8ին: Երթուդարձ 5 ֆրանք:

Գիւղագնացութիւն եւ դաշտահանդէս

ՓՈՆ ՏԸ ՇԷՐԻ, ԿՐԱՄՈՆԻ ԼԻՃԻՆ ՇՐՋԱԿԱՅՔԸ

նախաձեռնութեամբ՝ Հ. Յ. Դ. ՑԷՍԻՆԻ ԵՆԹԱԿՈՄԻՏԷԻ

եւ մասնակցութեամբ՝ Հ.Յ.Դ. ՓՈՆ ՏԸ ՇԷՐԻԻ ԵՆԹԱԿՈՄԻՏԷԻՆ

Օգոստոս 22ին, Կիրակի առաւօտէն մինչեւ իրիկուն, կը մասնակցին Լիոնի «ԱՐԱՔՍ» ֆանֆարը, Հ. Մ. Ը. Մ.ի Սկաուտները: Գեղեցիկ անակնկալներ, վիճակահանութիւններ, երգ եւ արտասանութիւն:

Դիւրամատչելի գինով խմիչք: Ուզողը ճաշը կրնայ միասին առնել: Ամէն ժամուն հանրակառքի երթուդարձ, ինչպէս նաեւ երկաթուղի՝ որոշ ժամերուն: ՄՈՒՏՔ 2 ՖՐԱՆՔ

Հ. Մ. Ը. Մ. ՄԱՐՍԷՅԼ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԵԾ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

Նախագահութեամբ Մարսիլիոյ Քաղաքապետին եւ հովանաւորութեամբ Le Radical թերթին:

ԿԻՐԱԿԻ ՕԳՈՍՏՈՍ 22ԻՆ ԺԱՄԸ 14ԻՆ

Parc des Sportsի մէջ (Հ. Մ. Ը. Մ.ի մարզարանը):

Կը մասնակցին Ֆրանսացի, Հայ, Սպանիացի, Իտալացի, Պելճիքացի եւ Զուիցերիացի մարզիկներ:

Փարիզէն եւ Նիսէն հայ մարզիկներ կը մասնակցին:

Տէր եւ Տիկին Արամ Հանչէր եւ զաւակը (ատամնաբոյժ), Տէր եւ Տիկին Հայկ Հանչէր (Պոլիս), Տէր եւ Տիկ. Վռամշապուհ Հանչէր եւ զաւակը (Պոլիս), Տէր եւ Տիկին Հ. Գույումճեան, Տէր եւ Տիկին Բուշքէ եւ զաւակունք (Գերմանիա), Օր. Սաթենիկ Հանչէր (Պոլիս), Տիար Միհրան Թիւմէնօֆ եւ զաւակները, Տեարք Վաղինակ եւ Վահէ Ալթունճեան, Տէր եւ Տիկին Գաբրիէլ Հանչէրեան, ինչպէս նաեւ Ծառուկեան, Բիլիճեան, Հանչէրեան (Համպուրկ) եւ Նաւասարդեան ընտանիքները խոր ցաւով կը ծանուցանեն մահը՝

ՏՕՔԹ. ՀՐԱՆՏ ՀԱՆՉԷՐԻ

(Նախկին վիրաբոյժ Պոլսոյ հիւանդանոցներու եւ նախկին փրօֆ. Պոլսոյ բժշկ. ֆաքիւլթէին) իրենց եղբօր, եղբօր որդւոյն, մօրեղբօր եւ ազգականին, որ տեղի ունեցաւ անցեալ Կիրակի, 15 Օգոստոսի առաւօտուն Փարիզ, յետ երկար եւ տաժանելի հիւանդութեան:

Յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ Հինգշաբթի օր եւ մարմինը ամփոփուեցաւ Սէն Մօռի գերեզմանատունը,

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Յ. Դ. Փարիզի Ուսանող. Միութեան հերթական ժողովը՝ այսօր Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին ծանօթ հաւաքատեղին:

Հ. Յ. Դ. Փոնթ-Էվէքի «Լեռնասար» խումբի ժողովը՝ Կիրակի Օգոստոս 22 ժամը 10ին Հայ ժողովրդային լսարանը: Կարեւոր օրակարգ:

Հ. Յ. Դ. ՓՈՆԹ-ԷՎԷՔԻ Ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը՝ Օգոստոս 29, կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին Հայ ժողովրդային Լսարանի մէջ: Կը հրաւիրուին բոլոր ընկերները:

Հ. Յ. Դ. ՄԱՐՍԷՅԼԻ «Իշխան» ենթակոմիտէի ընկերական ժողովը՝ յառաջիկայ չորեքշաբթի, Օգոստոս 25 երեկոյեան ժամը ճիշդ 9ին սովորական հաւաքատեղին: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ «Նաւասարդ» Լս.

Միութեան առաջին առողջապահական դասախօսութիւնը Կիրակի, 22 Օգոստոս, 63, Rue de la Républiqueի սրճարանի վերնայարկը: Կը հրաւիրուին բոլոր երիտասարդները անխտիր:

ԱՌՆՈՒՎԻԼԻ Հայ Լսարանական Միութեան ընդհ. ժողովը՝ յառաջիկայ կիրակի, 22 Օգոստոս, ժամը ճիշդ 10ին հայկական սրճարանը:

Սէն Շամօնի երիտասարդներուն կողմէ կազմակերպուած հեծելանիւի մրցումը՝ Օգոստ. 22ին կիրակի առտու ժամը 8ին, 35 քիլոմեթրի վրայ: Շրջակայ քաղաքներէն (Լիոն, Սէնթ-Էթիէն, Վիէն) եւ կամ ուրիշ տեղերէն այն հայ պատանիները որոնք կը փափաքին մասնակցիլ, պէտք է կանխաւ իմաց տան հետեւեալ հասցէին. H. Der-Haroutunian au cantonnement de la Varizelle St Chamond (Loire). եւ կամ կրնան մրցումէն քառորդ ժամ մը առաջ արձանագրուիլ:

ՄԱՐՍԻԼԻՈՅ ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Լուսանկարիչ Դ. ՃՕԼՕԼԵԱՆ

Մարսիլիա կը գտնուի Օգոս. 14էն 28: Անհաւասիկ լաւագոյն առիթ մը, սիրուն լուսանկարներ ունենալու, ընտանեկան, խմբական եւլն.:

Հասցէ՝ 15 Rue Longue des Capucines, Marseille.

ԼԻՈՆԱՀԱՅ ԾՆՈՂՔՆԵՐՈՒՆ

Երկրորդական ուսում ստացած մասնագէտ եւ տարիներու փորձառութիւն ունեցող խղճամիտ եւ կարող ուսուցիչ մը որ Լիոն նոր հաստատուած է, պատրաստ է հայ տղոց համար առանձնելու ֆրանսերէն եւ հայերէն, ինչպէս նաեւ մաթեմաթիքի (ուսողութիւն եւ երկրաչափութիւն) եւ գիտութիւններու (բնագիտութիւն եւ բնալուծութիւն) դասեր, տեղական ֆրանսական լիսէներուն մուտքի քննութեանց պատրաստելու համար գիրենք: Մանրամասնութեանց եւ պայմաններու համար դիմել, Լիոն, 75, Ave. Berthelot. Թ. Ա. սկզբնատառերով:

ԱԶՔԵՐՆԻԴ ԼՈ՛ՅՍ

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

ԱՄԷՆՈՒՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԸ

ՀԱՅԵՐԷՆԷ — ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԵՒ ՀՆՉՈՒՄՆԵՐՈՎ

Բառարան, խօսակցութիւն, քերականութիւն, նամականի եւ օրինագիրք: Ապսպրեցէք մէյ մէկ օրինակ, շատ գոհ պիտի մնաք: Մէկ ֆրանքնոց դրոշմ եւ 15 ֆրանք նամակին մէջ դրէք եւ ղրկեցէք հետեւեալ հասցէին, պիտի ստանաք անմիջապէս.

Վ. Ս. ԹԷՄՈՒՐՃԵԱՆ 76, Rue Bernard du Bois, Marseille.

ՀԱՅ ՈՐԲԵՐՈՒՆ 2 ՖՐԱՆՔ ԳԻՐՔ ԳԼՈՒԽ

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro : Gare de l'Est — Téléphone : Nord 84-04

Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—Կիրակի եւ տօն օրեր՝ 9-12

ԳՈՐԾԱՒՈՐ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Շինութեան մէջ աշխատելու համար իբր մշակ՝ հող, փայտ եւլն. կրելու համար, գոհացուցիչ օրականով: Դիմել Թերթիս գրասենեակէն Հ. Սրապեանի:

ՄԵԴՐԸ 10 ՖՐԱՆՔԷՆ ՀՈՂ

Փարիզէն կէս ժամ հեռու՝ Juvisyի շրջակայքը հիանալի parc մը lotissementի ձեւով եւ փոքր մասերու բաժնուած մաս առ մաս ծախու է: Մեդրը 10, 12 եւ 15 ֆրանք:

Վ Ճ Ա Ր Մ Ա Ն

ԽԻՍՏ ՄԵԾ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Փարիզի երեք տարբեր կայարաններէ ելեկտրական հանգստաւէտ շոգեկառքեր:

Բազմաթիւ հայ ընտանիքներ այս lotissementին մէջ արդէն հողեր առած են:

MERLIMONT—PLAGE

Berckի եւ Paris-Plageի մէջտեղ՝ ընտանիքներու եւ մանաւանդ երախաներու համար իտէալ ծովեզերք, 15 քիլոմեդր երկայնութեամբ:

Փարիզէն երեք ժամ:

Քաղաքի մը անհրաժեշտ ամէն կարգի յարմարութիւններով օժտուած,— ինչպէս նամակատուն, հեռագրատուն, հեռաձայն, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն, պանդոկներ, եկեղեցի, փանսիոն տը ֆամիյլ, եւլն:

250-300 մեդրնոց հողամասեր ծախու են՝ 16-50 Ֆր. քառ.մեդրը:

Վճարումներու խիստ մեծ դիւրութիւններ:

Քաղաքապետութեան արտօնագիր՝ 16 Նոյեմբեր 1925ի:

Թէ՛ Juvisyի և թէ Merlimont-Plageի հողերու մանրամասնութեանց համար դիմել անձամբ կամ հեռաձայնով

Պ. ՇԷՔԷՐԵԱՆ ԿՐԷԿՈՒԱՐԻ

12, Rue Grange-Batelière Paris 9.

Tél. Provence: 67-51:

ՈՒՍՈՒՑԻՉ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Աղեքսանդրիոյ Պօղոսեան Ազգային Վարժարանը պէտք ունի ուսողութեան (գրահաշիւ, երկրաչափութիւն) եւ գիտութեան (բնագիտութիւն, բնալուծութիւն) մասնագէտ դասատուի մը:

Պայմաններուն տեղեկանալու համար դիմել Հոգաբարձութեան մինչեւ Սեպտ. 10, տալով կենսագրական ծանօթութիւններ.— ո՞ւր ուսած են, ո՞ւր պաշտօնավարած են, ի՞նչ վկայականներ ունին եւլն.:

Հոգաբարձութիւն

Հասցէ.— Commission de l'Ecole Arm.Bogossian. Rue Abil Dardar — Alexandrie.

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Վանի Բէօչ-Անի գիւղացի Վարդան Արքահամեան կը փնտռէ հօրեղբօրորդին նոյն գիւղացի Լեւոն Մարտիրոսեանը, որ տարի մը առաջ Տիթրօյիթ (Ամերիկա) քաղաքը կը գտնուէր: Տեղեկացնել՝ Sétrag Alixanian, 2, Rue des Fossés-Saint-Jacques. Paris 5: Կը խնդրուի «Հայրենիք»էն արտատպել:

ՎԱՐՁՈՒ ՍԵՆԵԱԿ

վարձու է սենեակ մը առանց կարասիի, օդային կազ, եւ ելեկտրականութիւն, Rez de chausséeի վրայ:

Դիմել 49 Rue Fondary, Paris (15e) chez l'Horloger.

ԳԻՆ 110 ՖՐԱՆՔ

ԽԻՍՏ ԿԱՐԵՒՈՐ

Կը փնտռուի գրաշար Օննիկ Շէրիտճեան: Տեղեկացնել Գեղամ Զաքրեանի 38, Rue St. Séverin, Paris (5e).

ՓՈՐՁԱՌՈՒ ՀԱՇՈՒԱԿԱԼ և ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԹՂԹԱԿԻՑ ՄԸ տրամադրելի ժամեր ունի կէս օրէ վերջ: Առաջնակարգ réferences: Դիմել խմբագրութեանս Ա. Ա. սկզբնատառերով:

ՍԱԿԱՐԱՆ

19 Օգոստոս 1926

ԴՐԱՄՆԵՐ		Ֆր.	
Սթեռլին,	L. St.	170	50
Տոլար,	Dollar	35	10
Մարք (ոսկի)	Mark	8	80
Թրքական Թղթ.	L. Trq.	19	—
Թրք. ոսկի	» or	158	—
Մէճիտիէ	Médjidié	15	—
Լէվա 100 հատր	Léva	27	—
Տրախմի »	Drachme	42	—
Լիր »	» Lire	111	—
Պելժ. ֆրանք »	Frc. Belge	121	25
Զուից. »	Frc. Suisse	712	—
Լէյ 100 հատր	Ley	16	—
Ձերվոնեց	(10 Roubles or)	178	—

ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ

Եգ. Քր. Ֆօնսիէ I	Cr. Fonc. Eg.	4500	—
» II	»	3200	—
» III	»	3000	—
Թուրքի երկթ.	Lots turcs	155	—

Comptoir Parisien de change et de Crédit 80, Rue Lafayette

ՏՕՔԹ. ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

48, rue Montmartre

(Բ. յարկ. աջ կողմի առաջին դուռ)

Ֆրանսացի կարող մասնագէտներու ընկերակցութեամբ կը դարմանէ

ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ

ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ եւ ՄՈՐԹԱՅԻՆ

ՔԻԹԻ, ԱԿԱՆՋԻ եւ ԿՈԿՈՐԴԻ

հիւանդութիւններ

Téléph. CENTRAL 73-38

Métro : SENTIER կամ HALLES

Ընդունելութեան ժամեր՝ ամէն օր 8.30—10եւ 1,30 — 8

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Անգլիերէն եւ ֆրանսերէն գիտցող և առեւտրական թղթակցութեան ծանօթ Տիկին մը կամ Օրիորդ մը, տարիքը ոչ պակաս 30-35, առանց պարագաներու, եւ ճամբորդելու պատրաստ:

Շատ նպաստաւոր պայմաններ:

Դիմել Margossian, 34 Ave. de Neuilly, Neuilly.

ԲԺ. Ե. ՄԻՆԱՍԵԱՆՑ

ՆԱԽԿԻՆ ԲԺՇԿԱՊԵՏ Կ. ԽԱՉԻ ԹԻՖԼԻՍԻ ՀԱՅԿ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ

Մասնագէտ՝ ներքին եւ վեներ. հիւանդութեանց

42, Rue des Acacias

Métro: Ternes կամ Etoile

ժամը 4-7 կիրակի օրեր 9-12

ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ

ՃԱՇԱՐԱՆ "ԱՆԻ,,

67, Rue Monsieur-le-Prince (6

Métro Odéon կամ St. Michel

Ընտանեկան մաքուր, հանգիստ եւ առատ կերակուրներ:

Թապլը տ'օթ 4 ֆրանք

Տասը տոմսակով 3.75 Ֆր.

Այցելեցէք եւ գոհ պիտի մնաք

Le Gérant : H. TEURNIER

Impr. MASSIS

208bis, Rue Lafayette Paris(10e

ՅԱՌԱՋ

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

"HARATCH,,

JOURNAL ARMÉNIEN PARAISSANT TROIS FOIS PAR SEMAINE

Directeur-Propriétaire: SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction et Administration / Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն — 208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e).

Հեռաձայն՝ Nord 57-82

Մեթրօ.— Louis Blanc կամ Jaurès

ԲԱԺՆԵԳԻՆ	Եռամսեայ	Վեցամսեայ	Տարեկան
Ֆրանսա և գաղութներ	20 ֆր.	38 ֆր.	75 ֆր.
Անգլիա և » Եգիպտոս, Իրան	—	10 շ.	20 շ.
Ամերիկա	—	3 տ.	5 տ.
Ուրիշ երկիրներ	—	50 ֆր.	100 ֆր.

Հասցէի փոփոխութեան համար 2 ֆր. վճարել անհրաժեշտ է:

ԿԻՐԱԿԻ 22 ՕԳՈՍՏՈՍ 1926

22 AOUT 1926

On reçoit des annonces en français et en arménien.

Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 166 — Կը հրատարակուի ԿԻՐԱԿԻ, ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ և ՈՒՐԲԱԹ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՕԹԵԿ ՀԱՑ, ՄԻԱՅՆ ԵՐԿՈՒ ՊՆԱԿ ԵՒ ՈՒՐԻՇ ՍԵՂՄՈՒՄՆԵՐ ԱՊՐՈՒՍՏԸ ԱԺԱՆՑՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

Ի ՊԷՏՍ ՋԱՐԳԱՑԵԼՈՑ...

Էնկիւրիի դատավարութիւնը պատմական է ոչ միայն Թուրքիոյ ժամանակակից անցուդարձերը իմանալու, այլև մեր վերջին տարիներու ողբերգութիւնը վերլուծելու համար:

Հայ և ռուս պոլշեւիկները անկասկած դժգոհ են այս դատավարութենէն, որ հարազատօրէն երեւան կը հանէ իրենց զարշելի եւ արիւնոուշտ խաղերը, հայ ժողովուրդի պատմութեան ամէնէն ճակատագրական մէկ շրջանին: Ջինովիէֆներէն մինչև Աշոտ Յովհաննիսեանները տակաւին շատ բան չեն խոստովանած: Բայց ռուս եւ հայ ժողովուրդները շատոնց կազմած են իրենց դատաստանը, այդ սև օրերու և սեւհոգի հերոսներու մասին: Էնկիւրին, իրենց բարեկամն ու զինակիցը, ահաւասիկ լոյս կը ցանէ շատ մը մութ իրողութիւններու վրայ, այնպիսի ժամանակագրական ճշտութեամբ մը որ կը համապատասխանէ դէպքերու ընթացքին:

Մասնաւորապէս ուշագրաւ են այն փաստերը որ կը պարզեն պոլշեւիկներու — յեղափոխականներո՛ւ — եւ Թուրք ջարդարարներու գործակցութեան «Գիրք Ծննդոցը»: Կ'արժէ կրկնել կարգ մը կէտեր. «Բագուի մէջ արեւելեան համագումար մը կազմուեցաւ: Պոլշեւիկները իսլամ երկիրներէ պատուիրակներ կանչած էին: Քեազիմ Գարապէքիր փաշայի կողմէ 20 հոգինոց պատուիրակութիւն մը ղրկուած էր: Էնվեր փաշա Ջինովիէվի եւ Ռատէքի հետ Մոսկուա գնաց» (Պիւչիւք Թալէաթ): Մոսկուայի կառավարութեան դիմելով օգնութիւն եւ զէնք ուզեցինք (Տօքթ. Նազըմ):

Եւ սա ճախարակի նման երթեւեկը Մոսկուա, Պաթում, Բագու, Նախիջեւան եւ Ղարաբաղ. ժողովներ, խորհրդակցութիւններ, զինուորական պատրաստութիւններ: Պերլինի մէջ արձակուած գնդակ մը պատճառ կ'ըլլայ որ ցիրուցան չուէ Թիֆիհատական շքախումբը: Անոր ամէնէն կարեւոր դէմքերը անարգել ապաստան կը գտնեն Խորհրդային Միութեան մէջ, և Էնվեր փաշա նոյն իսկ եղբայրաբա՛ր կը պահուի հայազգի Գարախանի կողմէ, սարսափելով վրէժխնդիր ձեռքէն:

Բայց դեռ աւելի պերճախօս իրողութիւն մը: Ամբաստանեալներէն Նայիմ Ճէվատ պէյ, գաղտնի գործակալ, որուն խոստովանութիւնները կը հրատարակենք այսօր, կը պատմէ թէ 1920ի ամառը հեռագիր մը ստացաւ Գարապէքիր Քեազիմ փաշայէն, որ կը հրամայէր. «Նայիմ Ճէվատ պէյ ի՛նչ կ'ուզէ թող ընէ. պոլշեւիկեան բանակը Նախիջեւան թող բերէ»:

Այս այն շրջանին է երբ հանրապետական Հայաստան զօրագունդ մը ղրկած էր այդ կողմերը, Թուրք ըմբոստներուն դէմ և Նախիջեւանէն պատգամաւորութիւն մը դիմած էր Երեւան, հպատակութիւն յայտնելու համար: Քաղաքը անձնատուր պիտի ըլլար, բայց յանկարծ երեւցաւ ռուս-պոլշեւիկ զօրքը, եւ հայ հրամանատարը ստիպուեցաւ կասեցնել յառաջխաղացումը, որպէսզի Ռուսերուն հետ ալ կռիւ չծագի: Ուրեմն գործակալը յաջողութեամբ կատարած էր իր առաքելութիւնը: Եւ Նայիմ պէյ կը հեռագրէ Թրքական բանակի հրամանատարութեան. «Զէնք և ռազմամթերք առնելով յառաջացէք»:

Դեռ աւելին: Գարապէքիր Քեազիմ նամակներ կը գրէ պոլշեւիկ Ատրպէճանի վարիչին, Նարիման Նարիմանօֆի եւ պոլշեւիկ բանակի հրամանատարութեան, գործակցութիւնը ամրապնդելու նպատակով, և կը խնդրէ Ատրպէճանէն ճամբայ բանալ, զէնք եւ ռազմամթերք փոխադրելու համար: Բայց թողունք որ Նայիմ Ճէվատ ինք խօսի.

— «Ապահովեցի որ Օգոստոսին Թրքական եւ պոլշեւիկեան բանակները իրարու միանան: Յետոյ, իմ ստացած հրահանգներուս համաձայն, Խալիլ փաշայի հետ աշխատեցայ որ երկաթուղիով ալ ապահովուի բանակներուն միացումը եւ Հայաստանը չկարենայ ընդդիմանալ: Այս նպատակով Մոսկուա գացի»:

Այս ծրագիրն ալ յաջողութեամբ գործադրուեցաւ: Նոյն Օգոստոսին պոլշեւիկները արդէն վերջնագիր կուտային Հայաստանի, պահանջելով ճամբայ բանալ, Սեւրի դաշնագիրը ջնջել, Համաձայնութեան հետ կապերը խզել եւն.: Իսկ Սեպտեմբերին կը սկսէր Թրքական արշաւանքը, ոչ միայն կռնակը հանգիստ զգալով, այլ եւ դրամ, զէնք, ռազմանիւթ եւ զինուորական օգնութիւն ապահովելով եւ օրհնելով հայ, ռուս եւ թաթար պոլշեւիկներու արեւը...

Այսպէս ուրեմն, Խորհրդային Քանանը, որ դրախտ մը պիտի դառնար աշխարհի հալածականներուն, բանւորներուն և գիւղացիներուն համար, դարձաւ թաքստոց մը բոժոժաւոր օձերու, և ազատ ասպարէզ բացաւ անոնց, որպէսզի ժամ առաջ խորտակեն աշխարհի ամէնէն «պրոլետար» պետութիւնը, Հայաստանն ու իր ժողովուրդը:

Եւ այս՝ նոյն ինքն ջարդարարներուն վկայութեամբ:

Անշուշտ Էնկիւրի հրատարակութեան չի տար շատ մը յայտնութիւններ, իբրեւ պետական գաղտնիք:

Բայց այս հում նիւթերն ալ բաւական են, կամաւոր կոյրերուն աչքերը բանալու համար:

Շ.

ԷՆԿԻՒՐԻԻ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԴԱՏԸ

ՆՈՐ ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԹՈՒՐՔ-ՊՈԼՇԵՒԻԿ ԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Էնկիւրիի մէջ Օգոստոս 16ին հարցաքննուեցաւ Նայիմ Ճէվատ պէյ, որ նախ զինուոր, յետոյ քաղաքական գործիչ եղած է: Կ'ամփոփենք իր խոստովանութիւնները.—

1920 Յունիսին Գարապէքիր փաշայի դիմելով անոր հաւանութիւնը ստացայ: Երբ Ղարաբաղ հասայ, նամակ մը ստացայ: Այդ նամակը ուղղուած էր Ճավիտ պէյի, որ այդ ատեն Պայազիտ կը գտնուէր: Նամակը կը յանձնարարէր շփման մէջ մտնել նահանջող պոլշեւիկեան ուժերուն հետ: Այդ շրջանին Նուրի փաշա Պոլշեւիկներուն վրայ յարձակում գործած, բայց չէր յաջողած: Կացութիւնը Պայազիտ հաղորդեցի: Անոր վրայ Գարապէքիր փաշայէն հեռագիր մը ստացայ, որ կը հրամայէր.

«Նայիմ Ճէվատ պէյ ինչ կ'ուզէ թող ընէ, պոլշեւիկեան բանակը Նախիջեւան թող բերէ:»

Այս հրամանին վրայ, Թրքական ուժերը այդ շրջանը համախմբուեցան: Ես ալ, արեւելեան ճակատի հրամանատարութեան հեռագրեցի.

«Զէնք եւ ռազմամթերք առնելով յառաջացէք»: Յետոյ, շփման մէջ մտայ պոլշեւիկեան հրամանատարին հետ:

Գարա Պէքիր փաշա Խալիլ փաշայի, Նարիման Նարիմանօֆի եւ պոլշեւիկեան բանակի հրամանատարութեան ուղղեալ երեք նամակներ գրած էր: Այդ նամակներով Պոլշեւիկներու հետ գործակցութեան անհրաժեշտութիւնը կը շատագովէր, Խալիլ փաշայի կողմէ կատարուած ծառայութիւններուն համար անոր շնորհակալութիւն կը յայտնէր: Ասկէ զատ թնդանօթի, զէնքի եւ ռազմանիւթի փոխադրութեան ատեն օգտագործելու նպատակով Ատրպէճանի մէջէն ճամբայ բանալու անհրաժեշտութիւնը պարզող երեք նամակներ ստացայ Գարա Պէքիր փաշայէն: Այս երեք նամակներն ալ իրենց հասցէներուն յանձնեցի:

Ապահովեցի, որ Օգոստոսին Թրքական եւ պոլշեւիկեան բանակները իրարու միանան: Յետոյ, իմ ստացած հրահանգներուս համաձայն, Խալիլ փաշայի հետ աշխատեցայ որ երկաթուղիով ալ ապահովուի երկու բանակներուն միացումը, եւ Հայաստանը չկարենայ անոր ընդդիմանալ: Եւ այս նպատակով Մոսկուա գացինք: Էնվեր փաշան արդէն հոն կը գտնուէր: Անոր քով Զիա պէյ անուն անձ մը կար: Էնվեր փաշա Իսլամական Միութիւնը արդէն կազմած ըլլալով, առաջարկեց որ հոն աշխատիմ:

Այդ շրջանին Պոլիս գտնուող Վրանկէլի բանակին կողմէ պատուիրակութիւն մը եկած էր: Պատուիրակութիւնը Էնվեր փաշայի ծառայութիւն առաջարկեց:

Նկատելով որ Անատոլու այդ շրջանին արեւմտեան ճակատին վրայ զբաղած էր, Էնվեր փաշա Վրանկէլի բանակին մնացորդներով կ'ուզէր Հելլէնները կռնակէն հարուածել եւ այսպէսով ծառայութիւն մատուցանել երկրին: Այս նպատակով 1337 տարւոյ սկիզբը զիս Պոլիս ղրկեց, որպէսզի Վրանկէլի բանակին մասին քննութիւն մը կատարեմ: Խրիմէն շոգենաւով մը նստեցայ: Ածուխ առնելու համար Ամասրա նաւահանգիստը հանդիպեցայ: Մոսկուա գտնուած ատենս, Ալի Ֆուատ փաշայի հետ համաձայնած էինք որ ան ճամբորդութեանս մասին տեղեկութիւն պիտի տար Էնկիւրիի: Կ'երեւի թէ տեղեկութիւն չէր հաղորդած, որովհետեւ Ամասրայի մէջ ձերբակալուեցայ եւ դատուեցայ առաջին անկախութեան դատարանին կողմէ:

Իթթիհատի պատասխանատու պատուիրակներէն Նայիլ պէյ պատմեց.—

Նախ Գանձակ գացի: Քանի մը ամիս մնացի: Նուրի փաշա բանտարկուած էր Պաթումի մէջ: Խորհեցայ թէ լաւ կ'ըլլայ եթէ յաջողիմ փախցնել զինքը: Մարդ ղրկեցի իր փախուստին համար: Փախաւ եւ Պաքու եկաւ: Ես ալ հոն գացի եւ տեսակցեցայ. յետոյ Գանձակ վերադարձայ: Քանի մը ամիս յետոյ ալ Խալիլ փաշա եկած էր: Անոր ալ բարի գալուստի գացի Պաքու եւ տեսակցեցայ: Մուսավաթը մեր բանակին Ատրպէճանէն քաշուելուն վրայ 25 հազարնոց բանակ մը կազմած էր: Նոյն միջոցին պոլշեւիկ ազմուկը ելած էր: Երբ պոլշեւիկները մտեցան, Պաքու եկայ: Խալիլ փաշա իր ընկերներով Ղարաբաղ գացեր էր, յետոյ Խալիլ փաշա վերադարձեր էր: Օր մը «Զանազգալէ» գրօսարանը նստեր էի, Զօրի կառավարիչ Սալիհ Չէքի պէյի հետ Խալիլ փաշա եկաւ. հետս տեսակցելու համար: Գացինք: «Քեազիմ Գարապէքիր փաշայէն նամակ առինք, պոլշեւիկեան կացութեան վրայ, Մուսավաթ կառավարութեան առաջարկեցինք որ հրաժարի իշխանութենէն, մերժեց», ըսաւ Խալիլ փաշա: «Եթէ պոլշեւիկները գան, բոլորովին կը ճզմեն» ըսի: Յաջորդ օրը միասին Էմին պէյի գացինք: Էմին պէյ ըսաւ. «Մեր վիճակին ձգեցէք մեզ: Հարիւր այսքան տարի է որ Ռուսերու ձեռքն էինք. մենք գիտենք զանոնք, կը ճզմեն»:

Բայց Խալիլ փաշայի պնդումներուն վրայ ընդունեց:

Էնվեր փաշա, Իպրահիմ Թալի եւ Ազմի պէյերը եկան: Աւելի առաջ եկած էր Պէհա Շաքիր պէյ: Եկած էր նաեւ Քիւչիւք Թալէաթ պէյ որ ինձ մօտ մնաց: Ասոնք Գ. Միջազգայինի համար եկած էին:

Յետոյ Նախիջեւանի ճամբով Անատոլու անցայ: Կային նաեւ Քիւչիւք Թալէաթ պէյ եւ Տրապիզոնի շրջանակէն եկած պատուիրակներ: 18 հոգի էինք: Սարը Գամըշ եկանք, ուր տեսակցեցանք Քեազիմ Գարապէքիր փաշայի հետ: Տեղեկութիւններ տուինք պոլշեւիկութեան էութեան մասին: Առաջարկեց 2-3 օր յետոյ դարձեալ տեսակցեցանք եւ ընդունեց մեր գաղափարը: Յետոյ Էնկիւրի երկար տեղեկագիր մը ղրկեցինք, Պաքուի մէջ մեր տեսածներուն մասին: Յետոյ Էրզրում եւ Տրապիզոն անցանք: Հոն էր որ պոլշեւիկ ուզեցին մեզ արգիլել, բայց յետոյ համկցան եւ թողուցին:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԱՊՐՈՒՍՏԻ ՍՂՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ ՕԹԵԿ ՀԱՑ ՊԻՏԻ ՈՒՏԷ ՃԱՇԱՐԱՆՆԵՐԸ ԵՐԿՈՒ ՊՆԱԿ ԿԵՐԱԿՈՒՐ ՄԻԱՅՆ ՊԻՏԻ ՏԱՆ

Նախարարական խորհուրդը Ուրբաթ օր հանրապետութեան նախագահ Պ. Տումէրկի նախագահութեամբ գումարեց խիստ կարեւոր նիստ մը, որու ընթացքին կառավարութիւնը վերջնապէս ձեւակերպեց ելմտական տագնապին և ապրուստի սղութեան դէմ պայքարելու մասին իր ծրագիրը: Կառավարութեան կարծիքով, երկրի ելմտական վերականգնումին էական պայմաններէն մէկն է ընդհանուր կացութեան պահանջներուն յարմարցնել ազգային տնտեսութիւնը, խիստ սահմանափակում և խնայողութիւն մտցնելով հանրային եւ անհատական ծախքերուն մէջ: Պետական ելմտացոյցին մէջ մեծ խնայողութիւններ պիտի մտցուին. կառավարութիւնը այս խնդիրը լրջօրէն կ'ուսումնասիրէ, և շուտով գործի պիտի ձեռնարկէ: Ներքին նախարար Պ. Ալպէռ Սառօ հրահանգներ ղրկած է բոլոր նահանգապետներուն, թելադրելով որ հանրային բոլոր պաշտօնատուններուն մէջ եւս նոյն խնայողական դրութիւնը կիրարկուի:

Գալով անհատներու ծախքերուն, կառավարութիւնը կ'առաջարկէ կարգ մը միջոցներ, որով կարելի պիտի ըլլայ քիչ ծախսել և գիներու բարձրացման առաջքն առնել, անհրաժեշտ և ընթացիկ ուտելիքներու վաճառման վրայ խիստ հսկողութիւն գործ պիտի դրուի:

Նկատելով որ ամէնէն շատ սպառում ունեցող ուտելիքը հացն է, կառավարութիւնը կ'առաջարկէ ընդհանրացնել օթեկ հաց ուտելու դրութիւնը: Այս կերպով կարելի պիտի ըլլայ պակսեցնել Ֆրանսա ներածուած օտար ցորենի քանակը, ինչ որ մեծապէս պիտի օգնէ ֆրանքի անկումը արգիլելու եւ գիներու յաւելումը պակսեցնելու:

Միւս կողմէ, դիտուած է որ ճաշարաններու մէջ չափէն աւելի սպառում կը կատարուի, ինչ որ շատ գէշ կ'ազդէ ֆր.ի գինին վրայ: Կառավարութիւնը որոշեց չափազանց սպառումը արգիլել և հրահանգել որ ճաշարաններու մէջ երկու պնակ կերակուրէն աւելի չտրուի յաճախորդներուն: Այս դրութիւնը ժամանակին կիրարկուած և օգտակար արդիւնք տուած է: Նկատելով որ ճաշարան յաճախողները աւելի շատ օտարականներ են, մանաւանդ շքեղ հաստատութիւններուն մէջ, կառավարութիւնը կը յուսայ որ ընտանեկան սպառումի համար աւելի մեծ քանակութեամբ ուտելիք պիտի կրնայ տրամադրուիլ:

Որոշուեցաւ որ բոլոր խանութպանները իրենց ծախած ապրանքներուն վրայ պարտադիր կերպով արձանագրեն գիները: Այս կերպով կարելի պիտի ըլլայ դիւրաւ խիստ հսկողութիւն գործ դնել և թոյլ չտալ որ սահմանուած գիներէն աւելի սուղ ծախեն: Մասնաւոր յանձնաժողով մը պաշտօն պիտի ունենայ ընթացիկ գիները նշանակելու. ուրիշ յանձնաժողով մըն ալ պիտի հսկէ խանութպանները:

Անսաստողները խիստ պատիժներու պիտի ենթարկուին: Նոյն որոշումները պիտի գործադրուին նաև Ֆրանսայի բոլոր գաւառներուն մէջ:

Մեծ մթերանոցներու եւ «Հալ»երու մէջ շահադիտութեանց առաջքն առնելու համար, կառավարութիւնը խիստ միջոցներ ձեռք պիտի առնէ: Ապրանքները թէ՛ շոգեկառք դրուած եւ թէ փարիզ հասած պահուն պիտի քննուին. մթերատէրերը ատեն ատեն կառավարութեան պիտի յայտնեն իրենց մթերքին քանակն ու որակը: Իսկ «Հալ»երու շրջանին մէջ գործող յանձնակատարները ամէն օր տօնավաճառի պաշտօնական բացման ժամուն պիտի յայտարարեն թէ որքան կարագ, հաւկիթ և հաւեղէն ստացած են: Ասոնց ընդհանուր գումարը հրապարակաւ պիտի ցուցադրուի: Խարդախութիւն ընողներու ապրանքները պիտի գրաւուին և հրապարակաւ պիտի ծախուին «Հալ»ին մէջ: Ոստիկանները պիտի աւելնան «Հալ»ի շրջակաները:

Փարիզի մէջ «Մարշէ»ներու թիւը պիտի աւելնայ և արդէն գոյութիւն ունեցողները շաբթուան մէջ աւելի յաճախ պիտի բացուին և ուշ պիտի գոցուին: «Հալ»ը եւս մէկ ժամ աւելի ուշ պիտի գոցուի, թոյլ տալու համար ընտանիքներուն որ աժան գնումներ կատարեն:

Կառավարութիւնը ծրագրած է նաև ժողովրդական ճաշարաններ բանալ, ապրուստի նեղութեան ենթարկուած ժողովուրդին դիւրութիւններ տալու համար: Այսպիսի ճաշարաններ բանալու տրամադիր անհատները կառավարութենէն ձրի հող և շէնք պիտի ստանան:

Սպառումի մասին այս միջոցները ձեռք առնելէ յետոյ, կառավարութիւնը կը խորհի նաև աւելի լաւ վիճակի մէջ դնել արտադրութիւնը:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՊԱՇՏՈՆԱԹԵՐԹ

(ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏԻՊ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ)

Ուրբաթ, 20 Օգոստոս 1938 թ. Գին 10 կոպ.

Ստալինյան սահմանադրությունը ամենաառաջադեմ սահմանադրությունն է աշխարհում

Ընկեր Ստալինի ելույթը Սահմանադրության նախագծի քննարկման հարցով

Ընկերներ, ինձ հանձնարարված է զեկուցել Սահմանադրության նախագծի քննարկման հարցով։ Ես կարծում եմ, որ ամենից լավ կլինի, եթե ես զեկուցումս կբաժանեմ երկու մասի։ Առաջին մասում կանդրադառնամ Սահմանադրության նախագծի ընդհանուր բնութագրին, իսկ երկրորդ մասում՝ Սահմանադրության նախագծի որոշ դրույթներին։

Ընկերներ, ինչպես գիտեք, Սահմանադրության նախագիծը հրապարակվել է ամսի 12-ին։ Այդ նախագիծը մշակելու համար ստեղծվել է հատուկ հանձնաժողով, որի կազմում եղել են 31 հոգի։ Հանձնաժողովի նախագահն եմ ես։ Հանձնաժողովի կազմում ընդգրկված են եղել ԽՍՀՄ ժողովուրդների ներկայացուցիչները։ Հանձնաժողովի կազմում ընդգրկված են եղել նաև ԽՄԿԿ Կենտկոմի, ինչպես նաև կուսակցական կենտրոնական մարմինների ներկայացուցիչները։ Հանձնաժողովի կազմում ընդգրկված են եղել նաև ԽՍՀՄ ժողովրդական կոմիսարների խորհրդի, ինչպես նաև կենտրոնական գերատեսչությունների ներկայացուցիչները։ Հանձնաժողովի կազմում ընդգրկված են եղել նաև ԽՍՀՄ գիտությունների ակադեմիայի, ինչպես նաև գիտական հաստատությունների ներկայացուցիչները։ Հանձնաժողովի կազմում ընդգրկված են եղել նաև ԽՍՀՄ արհմիությունների կենտրոնական խորհրդի, ինչպես նաև արհմիությունների ներկայացուցիչները։ Հանձնաժողովի կազմում ընդգրկված են եղել նաև ԽՍՀՄ կոոպերատիվների կենտրոնական միության, ինչպես նաև կոոպերատիվների ներկայացուցիչները։ Հանձնաժողովի կազմում ընդգրկված են եղել նաև ԽՍՀՄ կոլտնտեսությունների կենտրոնական միության, ինչպես նաև կոլտնտեսությունների ներկայացուցիչները։ Հանձնաժողովի կազմում ընդգրկված են եղել նաև ԽՍՀՄ մշակության կենտրոնական միության, ինչպես նաև մշակության ներկայացուցիչները։ Հանձնաժողովի կազմում ընդգրկված են եղել նաև ԽՍՀՄ կարմիր բանակի, ինչպես նաև կարմիր բանակի ներկայացուցիչները։ Հանձնաժողովի կազմում ընդգրկված են եղել նաև ԽՍՀՄ կարմիր նավատորմի, ինչպես նաև կարմիր նավատորմի ներկայացուցիչները։ Հանձնաժողովի կազմում ընդգրկված են եղել նաև ԽՍՀՄ ներքին գործերի ժողովրդական կոմիսարիատի, ինչպես նաև ներքին գործերի ներկայացուցիչները։ Հանձնաժողովի կազմում ընդգրկված են եղել նաև ԽՍՀՄ արտաքին գործերի ժողովրդական կոմիսարիատի, ինչպես նաև արտաքին գործերի ներկայացուցիչները։ Հանձնաժողովի կազմում ընդգրկված են եղել նաև ԽՍՀՄ պաշտպանության ժողովրդական կոմիսարիատի, ինչպես նաև պաշտպանության

«ՅԱՌԱՋ»Ի ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆԸ

(1)

ՕՐԱԳՈՒՅՑ ԹԻՒԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

Ա. ՍԿՁԲՆԱՒՈՐ

Ի՞նչ է ազգը։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն լեզուն, միևնոյն կրօնքը, միևնոյն սովորութիւնները, միևնոյն օրէնքները, միևնոյն կառավարութիւնը, միևնոյն հողը, միևնոյն ընդհանուր շահերը, միևնոյն ընդհանուր պատմութիւնը, միևնոյն ընդհանուր անցեալը, միևնոյն ընդհանուր ապագան։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն հոգեկան կազմը, որ ստեղծուած է միևնոյն պայմանների մէջ, որ ունի միևնոյն կենցաղը, միևնոյն զգացմունքները, միևնոյն ձգտումները։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն հոգեկան կազմը, որ ստեղծուած է միևնոյն պայմանների մէջ, որ ունի միևնոյն կենցաղը, միևնոյն զգացմունքները, միևնոյն ձգտումները։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն հոգեկան կազմը, որ ստեղծուած է միևնոյն պայմանների մէջ, որ ունի միևնոյն կենցաղը, միևնոյն զգացմունքները, միևնոյն ձգտումները։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն հոգեկան կազմը, որ ստեղծուած է միևնոյն պայմանների մէջ, որ ունի միևնոյն կենցաղը, միևնոյն զգացմունքները, միևնոյն ձգտումները։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն հոգեկան կազմը, որ ստեղծուած է միևնոյն պայմանների մէջ, որ ունի միևնոյն կենցաղը, միևնոյն զգացմունքները, միևնոյն ձգտումները։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն հոգեկան կազմը, որ ստեղծուած է միևնոյն պայմանների մէջ, որ ունի միևնոյն կենցաղը, միևնոյն զգացմունքները, միևնոյն ձգտումները։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն հոգեկան կազմը, որ ստեղծուած է միևնոյն պայմանների մէջ, որ ունի միևնոյն կենցաղը, միևնոյն զգացմունքները, միևնոյն ձգտումները։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն հոգեկան կազմը, որ ստեղծուած է միևնոյն պայմանների մէջ, որ ունի միևնոյն կենցաղը, միևնոյն զգացմունքները, միևնոյն ձգտումները։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն հոգեկան կազմը, որ ստեղծուած է միևնոյն պայմանների մէջ, որ ունի միևնոյն կենցաղը, միևնոյն զգացմունքները, միևնոյն ձգտումները։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն հոգեկան կազմը, որ ստեղծուած է միևնոյն պայմանների մէջ, որ ունի միևնոյն կենցաղը, միևնոյն զգացմունքները, միևնոյն ձգտումները։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

Ա. ՍԿՁԲՆԱՒՈՐ

Ի՞նչ է ազգը։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն լեզուն, միևնոյն կրօնքը, միևնոյն սովորութիւնները, միևնոյն օրէնքները, միևնոյն կառավարութիւնը, միևնոյն հողը, միևնոյն ընդհանուր շահերը, միևնոյն ընդհանուր պատմութիւնը, միևնոյն ընդհանուր անցեալը, միևնոյն ընդհանուր ապագան։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն հոգեկան կազմը, որ ստեղծուած է միևնոյն պայմանների մէջ, որ ունի միևնոյն կենցաղը, միևնոյն զգացմունքները, միևնոյն ձգտումները։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն հոգեկան կազմը, որ ստեղծուած է միևնոյն պայմանների մէջ, որ ունի միևնոյն կենցաղը, միևնոյն զգացմունքները, միևնոյն ձգտումները։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն հոգեկան կազմը, որ ստեղծուած է միևնոյն պայմանների մէջ, որ ունի միևնոյն կենցաղը, միևնոյն զգացմունքները, միևնոյն ձգտումները։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն հոգեկան կազմը, որ ստեղծուած է միևնոյն պայմանների մէջ, որ ունի միևնոյն կենցաղը, միևնոյն զգացմունքները, միևնոյն ձգտումները։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն հոգեկան կազմը, որ ստեղծուած է միևնոյն պայմանների մէջ, որ ունի միևնոյն կենցաղը, միևնոյն զգացմունքները, միևնոյն ձգտումները։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն հոգեկան կազմը, որ ստեղծուած է միևնոյն պայմանների մէջ, որ ունի միևնոյն կենցաղը, միևնոյն զգացմունքները, միևնոյն ձգտումները։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

Ա. ՍԿՁԲՆԱՒՈՐ

Ի՞նչ է ազգը։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն լեզուն, միևնոյն կրօնքը, միևնոյն սովորութիւնները, միևնոյն օրէնքները, միևնոյն կառավարութիւնը, միևնոյն հողը, միևնոյն ընդհանուր շահերը, միևնոյն ընդհանուր պատմութիւնը, միևնոյն ընդհանուր անցեալը, միևնոյն ընդհանուր ապագան։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն հոգեկան կազմը, որ ստեղծուած է միևնոյն պայմանների մէջ, որ ունի միևնոյն կենցաղը, միևնոյն զգացմունքները, միևնոյն ձգտումները։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն հոգեկան կազմը, որ ստեղծուած է միևնոյն պայմանների մէջ, որ ունի միևնոյն կենցաղը, միևնոյն զգացմունքները, միևնոյն ձգտումները։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն հոգեկան կազմը, որ ստեղծուած է միևնոյն պայմանների մէջ, որ ունի միևնոյն կենցաղը, միևնոյն զգացմունքները, միևնոյն ձգտումները։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն հոգեկան կազմը, որ ստեղծուած է միևնոյն պայմանների մէջ, որ ունի միևնոյն կենցաղը, միևնոյն զգացմունքները, միևնոյն ձգտումները։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն հոգեկան կազմը, որ ստեղծուած է միևնոյն պայմանների մէջ, որ ունի միևնոյն կենցաղը, միևնոյն զգացմունքները, միևնոյն ձգտումները։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

Ա. ՍԿՁԲՆԱՒՈՐ

Ի՞նչ է ազգը։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն լեզուն, միևնոյն կրօնքը, միևնոյն սովորութիւնները, միևնոյն օրէնքները, միևնոյն կառավարութիւնը, միևնոյն հողը, միևնոյն ընդհանուր շահերը, միևնոյն ընդհանուր պատմութիւնը, միևնոյն ընդհանուր անցեալը, միևնոյն ընդհանուր ապագան։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն հոգեկան կազմը, որ ստեղծուած է միևնոյն պայմանների մէջ, որ ունի միևնոյն կենցաղը, միևնոյն զգացմունքները, միևնոյն ձգտումները։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն հոգեկան կազմը, որ ստեղծուած է միևնոյն պայմանների մէջ, որ ունի միևնոյն կենցաղը, միևնոյն զգացմունքները, միևնոյն ձգտումները։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն հոգեկան կազմը, որ ստեղծուած է միևնոյն պայմանների մէջ, որ ունի միևնոյն կենցաղը, միևնոյն զգացմունքները, միևնոյն ձգտումները։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն հոգեկան կազմը, որ ստեղծուած է միևնոյն պայմանների մէջ, որ ունի միևնոյն կենցաղը, միևնոյն զգացմունքները, միևնոյն ձգտումները։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

Ա. ՍԿՁԲՆԱՒՈՐ

Ի՞նչ է ազգը։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն լեզուն, միևնոյն կրօնքը, միևնոյն սովորութիւնները, միևնոյն օրէնքները, միևնոյն կառավարութիւնը, միևնոյն հողը, միևնոյն ընդհանուր շահերը, միևնոյն ընդհանուր պատմութիւնը, միևնոյն ընդհանուր անցեալը, միևնոյն ընդհանուր ապագան։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն հոգեկան կազմը, որ ստեղծուած է միևնոյն պայմանների մէջ, որ ունի միևնոյն կենցաղը, միևնոյն զգացմունքները, միևնոյն ձգտումները։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն հոգեկան կազմը, որ ստեղծուած է միևնոյն պայմանների մէջ, որ ունի միևնոյն կենցաղը, միևնոյն զգացմունքները, միևնոյն ձգտումները։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն հոգեկան կազմը, որ ստեղծուած է միևնոյն պայմանների մէջ, որ ունի միևնոյն կենցաղը, միևնոյն զգացմունքները, միևնոյն ձգտումները։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն հոգեկան կազմը, որ ստեղծուած է միևնոյն պայմանների մէջ, որ ունի միևնոյն կենցաղը, միևնոյն զգացմունքները, միևնոյն ձգտումները։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

Ա. ՍԿՁԲՆԱՒՈՐ

Ի՞նչ է ազգը։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն լեզուն, միևնոյն կրօնքը, միևնոյն սովորութիւնները, միևնոյն օրէնքները, միևնոյն կառավարութիւնը, միևնոյն հողը, միևնոյն ընդհանուր շահերը, միևնոյն ընդհանուր պատմութիւնը, միևնոյն ընդհանուր անցեալը, միևնոյն ընդհանուր ապագան։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն հոգեկան կազմը, որ ստեղծուած է միևնոյն պայմանների մէջ, որ ունի միևնոյն կենցաղը, միևնոյն զգացմունքները, միևնոյն ձգտումները։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն հոգեկան կազմը, որ ստեղծուած է միևնոյն պայմանների մէջ, որ ունի միևնոյն կենցաղը, միևնոյն զգացմունքները, միևնոյն ձգտումները։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն հոգեկան կազմը, որ ստեղծուած է միևնոյն պայմանների մէջ, որ ունի միևնոյն կենցաղը, միևնոյն զգացմունքները, միևնոյն ձգտումները։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն հոգեկան կազմը, որ ստեղծուած է միևնոյն պայմանների մէջ, որ ունի միևնոյն կենցաղը, միևնոյն զգացմունքները, միևնոյն ձգտումները։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

Ա. ՍԿՁԲՆԱՒՈՐ

Ի՞նչ է ազգը։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն լեզուն, միևնոյն կրօնքը, միևնոյն սովորութիւնները, միևնոյն օրէնքները, միևնոյն կառավարութիւնը, միևնոյն հողը, միևնոյն ընդհանուր շահերը, միևնոյն ընդհանուր պատմութիւնը, միևնոյն ընդհանուր անցեալը, միևնոյն ընդհանուր ապագան։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն հոգեկան կազմը, որ ստեղծուած է միևնոյն պայմանների մէջ, որ ունի միևնոյն կենցաղը, միևնոյն զգացմունքները, միևնոյն ձգտումները։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն հոգեկան կազմը, որ ստեղծուած է միևնոյն պայմանների մէջ, որ ունի միևնոյն կենցաղը, միևնոյն զգացմունքները, միևնոյն ձգտումները։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն հոգեկան կազմը, որ ստեղծուած է միևնոյն պայմանների մէջ, որ ունի միևնոյն կենցաղը, միևնոյն զգացմունքները, միևնոյն ձգտումները։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն հոգեկան կազմը, որ ստեղծուած է միևնոյն պայմանների մէջ, որ ունի միևնոյն կենցաղը, միևնոյն զգացմունքները, միևնոյն ձգտումները։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

Ա. ՍԿՁԲՆԱՒՈՐ

Ի՞նչ է ազգը։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն լեզուն, միևնոյն կրօնքը, միևնոյն սովորութիւնները, միևնոյն օրէնքները, միևնոյն կառավարութիւնը, միևնոյն հողը, միևնոյն ընդհանուր շահերը, միևնոյն ընդհանուր պատմութիւնը, միևնոյն ընդհանուր անցեալը, միևնոյն ընդհանուր ապագան։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն հոգեկան կազմը, որ ստեղծուած է միևնոյն պայմանների մէջ, որ ունի միևնոյն կենցաղը, միևնոյն զգացմունքները, միևնոյն ձգտումները։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն հոգեկան կազմը, որ ստեղծուած է միևնոյն պայմանների մէջ, որ ունի միևնոյն կենցաղը, միևնոյն զգացմունքները, միևնոյն ձգտումները։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն հոգեկան կազմը, որ ստեղծուած է միևնոյն պայմանների մէջ, որ ունի միևնոյն կենցաղը, միևնոյն զգացմունքները, միևնոյն ձգտումները։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն հոգեկան կազմը, որ ստեղծուած է միևնոյն պայմանների մէջ, որ ունի միևնոյն կենցաղը, միևնոյն զգացմունքները, միևնոյն ձգտումները։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

Ա. ՍԿՁԲՆԱՒՈՐ

Ի՞նչ է ազգը։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն լեզուն, միևնոյն կրօնքը, միևնոյն սովորութիւնները, միևնոյն օրէնքները, միևնոյն կառավարութիւնը, միևնոյն հողը, միևնոյն ընդհանուր շահերը, միևնոյն ընդհանուր պատմութիւնը, միևնոյն ընդհանուր անցեալը, միևնոյն ընդհանուր ապագան։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն հոգեկան կազմը, որ ստեղծուած է միևնոյն պայմանների մէջ, որ ունի միևնոյն կենցաղը, միևնոյն զգացմունքները, միևնոյն ձգտումները։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն հոգեկան կազմը, որ ստեղծուած է միևնոյն պայմանների մէջ, որ ունի միևնոյն կենցաղը, միևնոյն զգացմունքները, միևնոյն ձգտումները։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն հոգեկան կազմը, որ ստեղծուած է միևնոյն պայմանների մէջ, որ ունի միևնոյն կենցաղը, միևնոյն զգացմունքները, միևնոյն ձգտումները։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն հոգեկան կազմը, որ ստեղծուած է միևնոյն պայմանների մէջ, որ ունի միևնոյն կենցաղը, միևնոյն զգացմունքները, միևնոյն ձգտումները։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

Ա. ՍԿՁԲՆԱՒՈՐ

Ի՞նչ է ազգը։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն լեզուն, միևնոյն կրօնքը, միևնոյն սովորութիւնները, միևնոյն օրէնքները, միևնոյն կառավարութիւնը, միևնոյն հողը, միևնոյն ընդհանուր շահերը, միևնոյն ընդհանուր պատմութիւնը, միևնոյն ընդհանուր անցեալը, միևնոյն ընդհանուր ապագան։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն հոգեկան կազմը, որ ստեղծուած է միևնոյն պայմանների մէջ, որ ունի միևնոյն կենցաղը, միևնոյն զգացմունքները, միևնոյն ձգտումները։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն հոգեկան կազմը, որ ստեղծուած է միևնոյն պայմանների մէջ, որ ունի միևնոյն կենցաղը, միևնոյն զգացմունքները, միևնոյն ձգտումները։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն հոգեկան կազմը, որ ստեղծուած է միևնոյն պայմանների մէջ, որ ունի միևնոյն կենցաղը, միևնոյն զգացմունքները, միևնոյն ձգտումները։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն հոգեկան կազմը, որ ստեղծուած է միևնոյն պայմանների մէջ, որ ունի միևնոյն կենցաղը, միևնոյն զգացմունքները, միևնոյն ձգտումները։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

Ա. ՍԿՁԲՆԱՒՈՐ

Ի՞նչ է ազգը։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն լեզուն, միևնոյն կրօնքը, միևնոյն սովորութիւնները, միևնոյն օրէնքները, միևնոյն կառավարութիւնը, միևնոյն հողը, միևնոյն ընդհանուր շահերը, միևնոյն ընդհանուր պատմութիւնը, միևնոյն ընդհանուր անցեալը, միևնոյն ընդհանուր ապագան։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն հոգեկան կազմը, որ ստեղծուած է միևնոյն պայմանների մէջ, որ ունի միևնոյն կենցաղը, միևնոյն զգացմունքները, միևնոյն ձգտումները։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն հոգեկան կազմը, որ ստեղծուած է միևնոյն պայմանների մէջ, որ ունի միևնոյն կենցաղը, միևնոյն զգացմունքները, միևնոյն ձգտումները։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն հոգեկան կազմը, որ ստեղծուած է միևնոյն պայմանների մէջ, որ ունի միևնոյն կենցաղը, միևնոյն զգացմունքները, միևնոյն ձգտումները։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն հոգեկան կազմը, որ ստեղծուած է միևնոյն պայմանների մէջ, որ ունի միևնոյն կենցաղը, միևնոյն զգացմունքները, միևնոյն ձգտումները։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

Ա. ՍԿՁԲՆԱՒՈՐ

Ի՞նչ է ազգը։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն լեզուն, միևնոյն կրօնքը, միևնոյն սովորութիւնները, միևնոյն օրէնքները, միևնոյն կառավարութիւնը, միևնոյն հողը, միևնոյն ընդհանուր շահերը, միևնոյն ընդհանուր պատմութիւնը, միևնոյն ընդհանուր անցեալը, միևնոյն ընդհանուր ապագան։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն հոգեկան կազմը, որ ստեղծուած է միևնոյն պայմանների մէջ, որ ունի միևնոյն կենցաղը, միևնոյն զգացմունքները, միևնոյն ձգտումները։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն հոգեկան կազմը, որ ստեղծուած է միևնոյն պայմանների մէջ, որ ունի միևնոյն կենցաղը, միևնոյն զգացմունքները, միևնոյն ձգտումները։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն հոգեկան կազմը, որ ստեղծուած է միևնոյն պայմանների մէջ, որ ունի միևնոյն կենցաղը, միևնոյն զգացմունքները, միևնոյն ձգտումները։ Ազգը մարդկանց այն խումբն է, որ ունի միևնոյն հոգեկան կազմը, որ ստեղծուած է միևնոյն պայմանների մէջ, որ ունի միևնոյն կենցաղը, միևնոյն զգացմունքները, միևնոյն ձգտումները։

Իթթիհատականներու դատը

Պոլսէն կը հեռագրեն թէ Իթթիհատականներու դատը պիտի վերջանար երէկ՝ Շաբաթ, իսկ վճիռը պիտի տրուի յառաջիկայ շաբթուան ընթացքին: Դատարանը ներկայիս ամէնէն աւելի կը զբաղի երեւան հանել այն դերը, զոր կատարած է Նախկին վարչապետ Րէուֆ պէյ: Այս վախճտականը եւրոպա կը գտնուի Ցունիսի սկիզբէն ի վեր: Վկաներու մեծ մասը Րէուֆ պէյի կը վերագրէ վերջին դէպքերուն մէջ ամէնէն ծանր պատասխանատուութիւնը: Կարգ մը թերթեր կ'ըսեն նոյն իսկ թէ Րէուֆ պէյ վարչապետ եղած առենն իսկ շփման մէջ էր Իթթիհատական պետերու հետ:

Էնկիւրի կանչուած են նաեւ յայտնի խմբագիրներ Էյուզդիա զատէ Վէլիտ եւ Ահմէտ Էմին պէյերը, Րէուֆ պէյի հետ իրենց յարաբերութեանց մասին բացատրութիւններ տալու համար: Ամբաստանեալներուն մէջ ամէնէն աւելի վտանգաւոր վիճակի մէջ են բացի Րէուֆ պէյէն, Ճավիտ պէյ եւ Տօքթ. Նազըմ:

Առջի օր հեռագիր մը կը հաղորդէր թէ Ճավիտ եւ Ճահիտ պէյերը մահուան դատապարտուած են, բայց կանխահաս է այս լուրը:

*** *Ճավիտ պէյի վրայ նոր կասկածներ կը ծանրանան: Դատարանը կը կարծէ թէ յիշեալը Իթթիհատականներու պետ (լիտըը) ընտրուած էր եւ գործունէութեան ղեկը իր ձեռքը կը գտնուէր:*

Օտարականներու հպատակութիւնը

Օտարականներու ֆրանս. հպատակութիւնը դիւրացնելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովը նիստ գումարեց դատական նախարարութեան մէջ, լսելու համար տեղեկաբեր Պ. Շառլ Լամպէրի զեկոյցը: Պ. Լամպէր կ'առաջարկէ Վանտոմի հրապարակի գրասենեակը փոխադրել պետական աւելի ընդարձակ շէնքի մը մէջ եւ պաշտօնեաներու թիւը 20էն 60ի բարձրացնել: Ա.յս ձեւով կը յուսացուի որ ամէն տարի առնուազն 100,000 օտարական կարելի պիտի ըլլայ ֆրանսահպատակ դարձնել: Նախապատրաստութիւն պիտի տրուի հողագործներու, բազմանդամ ընտանիքներու եւ իրենց զինուորական ծառայութիւնը Ֆրանսայի մէջ կատարել փափաքող երիտասարդներու: 1925ին 11,000 հոգի հպատակութիւն ընդունած են՝ եւ 4 միլիոն ֆրանք գանձուած է ասոնցմէ: Ա.յսուհետեւ կարելի պիտի ըլլայ տարեկան 40 միլիոն ֆրանք գանձել: Ա.յս ծրագիրը ընդունուեցաւ:

Մերկացումներ պոլշեւիկներու մասին

Գերմանացի յայտնի համայնավար Տիկ. Ռուֆ Ֆիշէր, որ ժամանակին վար դրուած էր Մոսկուա եւ գաղտնի փախաւ Գերմանիա, վերջերս Պերլինի մէջ հրապարակային զեկուցումի մը մէջ շատ մոայլ գոյներով ներկայացուց Խորհրդային Միութեան բանւոր դասակարգի կացութիւնը: Զեկուցանողը յայտնած է, որ Խորհրդային Միութեան տնտեսական վերակազմութիւնը կապուած է աւելի մեծ դժուարութիւններու հետ, քան Գերմանիոյ մէջ: Մայիսի մէկին մտցուած են կարգ մը փոփոխութիւններ, օրինակ, աշխատանքի օրը հասցուած է 10 ժամուայ, ընդունուած է կիներու համար գիշերային աշխատանք, բազմաթիւ բանւորներ գանգուածօրէն հեռացուած են գործէ, առանց գործաւորական կոմիտէի հաւանութեան: Ֆիշէր ըսաւ. «Եթէ պոլշեւիկները կ'ուզեն ամրապնդել Խորհրդային իշխանութեան հեղինակութիւնը, առով իսկ անխուսափելի կերպով վարկաբեկած կ'ըլլան քօմիւնիզմը»: Աւելցուց թէ խորհուրդներու ընտրութիւնները պարզապէս զաւեշտ են: Միայն խելացնորը կրնայ չտեսնել, թէ ինչպէ՞ս Ռուսաստանի մէջ կ'ապրապնդուի յեղափոխութիւնը:

Ֆիշէրի զեկուցումը մեծ խուճապ առաջ բերած է քօմիւնիստական պաշտօնական շրջաններու մէջ: Գերմանական կոմկուսի կեդր. կոմիտէն իր Օգոստոս 19ի նիստին մէջ որոշեց արտաքսել Ռ. Ֆիշէրը, Մասլովը եւ ուրիշ յայտնի դէմքեր: Պատճառաբանութեան մէջ կ'ըսուի թէ ասոնք Քօրշի խմբակին հետ միացած պայքար կը մղեն Գ. Միջազգայինին դէմ եւ կ'ըսէին թէ սովետական պետութիւնը դրամատիրական պետութիւն մըն է: Տիկին Ֆիշէր Ռայխսթակի մէջ երեսփոխան է:

*** *Վերջերս Ռուսիայէն մեկնողներու թիւը աւելցած է: Պոլշեւիկ կառավարութիւնը այս մեկնումներու առաջքն առնելու համար անցագրի գինները աւելցուցած է: Ա.յսպէս «պրոլետար» ները պիտի վճարեն 200 րուբլի (100 տոլար), միւս քաղաքացիները՝ 300 րուբլի (150 տոլար):*

Խնբական վտարումներ Միջերկրականի մէջ

«Փրավտա», Մոսկուայի պաշտօնաթերթը, կը ծանուցանէ թէ ընդդիմադիրներուն այ թեւը, որուն պետն է Օսովսքի, վտարուած է կուսակցութենէն: Վճռի պատճառաբանութեան մէջ, Օսովսքիի խմբակը կ'ամբաստանուի իբրեւ չատադով քաղքենի կուսակցութեանց եւ մենշեւիկներու տեսակէտներուն. 1.) Յայտարարուած ըլլալով թէ պրոլետարիատի դիկտատորութիւնը անիրագործելի է գիւղացիական երկրի մը մէջ, 2.) թէ համայնավար պետերը խաղալիք են հարուստ Հրեաներու ձեռքը եւ անոնց շահերուն կը ծառայեն, 3.) թէ պահանջած են կազմել նոր կուսակցութիւն մը հերձուածող համայնավարներէն, 4.) թէ պահանջած են որ ռուս կոմկուսը հրաժարի միջազգային համայնավարական շարժումը վարելէ: Ընդդիմադիր հոսանքին բոլոր անդամները հրաւիրուած են հրապարակաւ դէմ արտայայտուիլ Օսովսքիի խմբակին, այլապէս պիտի հրաժարին:

** *Իտալիոյ մէջ ալ երեք համայնավար երեսփոխաններ մէկ տարի կախակայման դատապարտուեցան, իբրեւ անհնազանդ:*

Երեսփոխաններ իրար կը սպաննեն

Մեքսիկայի մէջ, աթոռներու բաշխման առթիւ կռիւ ծագելով, քսան երեսփոխաններ իրարու դէմ ելան եւ երեքը սպաննուեցան:

12 Սեղանաւորներ գնդակահարուած

Մարաջախտ Զանկ Զօլին, Մանչուրիոյ ամենակալ տէրը, մահապատժի ենթարկեց 12 սեղանաւորներ, որոնց հօթը միլիոնատէր, իբրեւ շահադէտ: Դիկտատորը խիստ հրամաններ տուած է դրամի շահադիտութիւնը խափանելու համար: Տասներկու մահապարտները մայրաքաղաքին՝ Մուքտէնի մէջ ձերբակալուած էին:

Maison du Peuple Français. 42, Rue Hermel (Métro Simplon, Aut.J)

ՇԱԲԱԹ 28 ՕԳՈՍՏՈՍ ԳԻՇԵՐԸ ԺԱՄԸ ՀԻՇՏ 8ին

կը ներկայացուի **ԵՐԱԶ**

Մանկական ֆանտաստիկ օփերէթ, վլասթիք պարերով. 3 արար, 2 պատկեր: Հեղ. եւ բեմադրութեամբ ՏԻԿ. ԼԱՄԻ:

Իթալի Թաղամասի մանկապարտէզի աշակերտ—ուհիներու

Բացի օփերէթէն տեղի կ'ունենան նաեւ արտասանութիւններ եւ խմբական երգեր:

Տոմսերը կարելի է ստանալ բոլոր հայ ձաշարաններէն:

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐԸ 10, 5 և 3 ՖՐԱՆԲ

ԼՈՒՍԻՆ ԱՃՎԱԶԵԱՆ

ԵՒ

ԱՒԵՏԻՍ ԳԱԼԻԿԵԱՆ

ՆՇԱՆՈՒԱԾ

Լիոն — Վիէն

15 Օգոստոս 1926

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Յ. Դ. ՓՈՆԹ-ԻՎԷԹի ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը՝ Օգոստոս 29, կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին Հայ ժողովրդային Լսարանի մէջ: Կը հրաւիրուին բոլոր ընկերները:

Հ. Յ. Դ. ՄԱՐՍԷՅԻ «Իշխան» ենթակոմիտէի ընկերական ժողովը՝ յառաջիկայ Երկուշաբթի, Օգոստոս 25 երեկոյեան ժամը ճիշդ 9ին սովորական հաւաքատեղին: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

Հ. Յ. Դ. Կուս. Դասընթացքի հերթական դասախօսութիւնը 28 Օգոստոս Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին Café du Métroի վերնայարկը, Métro Odéonի դիմաց: Նիւթն է Հ. Յ. Դաշնակցութեան պատմութիւնը: Կը դասախօսէ Ընկ. Վրացեան:

«ՌՈՍՏՈՄ» Լսր. Մխութեան ընդհ. ժողովը՝ Շաբաթ 28 Օգոս. ժամը 8.30ին, Ռոստոմի սրահը: Կարեւոր օրակարգ:

ՎԱՀԱՆԻ Ջ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ժողովը՝ յառաջիկայ Ուր. իրիկուն ժամը ճիշդ 8ին, «Քաֆէ տը լ'Էսթի» սրահը: Կը հրաւիրուին բոլոր որբերը եւ համակիրները:

ԱՌՆՈՒԻՎԻԼԻ Հայ Լսարանական Միութեան ընդհ. ժողովը՝ այսօր կիրակի, 22 Օգոստոս, ժամը ճիշդ 10ին հայկական սրճարանը:

Հ. Մ. Ը. Մ.ի բոլոր ֆութպոլիստները այսօր ընդհ. փորձի կը հրաւիրուին Պակաթէլի դաշտը ժամը ճիշդ 3ին: Կը հրաւիրուին նոյնպէս Պէլվիլի եւ Արժանթէօյլի մասնաճիւղի խաղացողները:

Պ. Կ. ՇԷՔԻՐԵԱՆ կը խնդրուի խմբագրատուն հանդիպիլ:

ՄԱՐՍԻԼԻՈՑ ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Լուսանկարիչ Գ. ՁՕԼՕԼԵԱՆ

Մարսիլիա կը գտնուի մինչեւ Օգոս. 28: Ահաւասիկ լաւագոյն առիթ մը, սիրուն լուսանկարներ ունենալու, ընտանեկան, խմբական եւլն.:

Հասցէ՝ 15 Rue Longue des Capucins, Marseille.

ՆԱՄԱԿԱՑՈՒԹ

ՄԱՐՄԷՅԼ Ս. Մ.— Ստացանք Բ. Ա.ի եռամսեան:

ՊՐԻՆԵՕԼ, Ե. Կ.—Ստացանք 40 ֆրանք:

ՎԱՀԱՆՍ, Ն. Ս.— Ստացանք 38 ֆրանք:

ԼՂ. ԲՐԻՕԶՕ, Ա. Ֆ.— Ստացանք 20 ֆրանք:

ԹԱՒՐԻԶ, Ս. Խ.— Ստացանք վեցամսեան. ղրկեցինք:

ԱԼՖՈՐՎԻԼ, Ս. Թ.— Ստացանք 10 ֆրանք:

ԿՐԱՍ, Ա. Վ.— Ստացանք 130 ֆրանք:

ԼԱՆՍԻՅ, Գոթ.— Ստացանք 175 ֆրանք:

ՄԵԼԱ, Ս. Հ.— Ստացանք 50 ֆրանք:

ՄԱՐՍԷՅԼ, Գ. Ծ.— Ստացանք 95 ֆրանք Գ. Պ.ի եւ Ա. Կ.ի բաժնեգիններէն: Ցանկը շուտով կը ղրկենք:

ԼՂ. ՓԷՐԻՕ, Յ. Ը.— Ստացանք 20 ֆրանք:

ԼՈ. ՍԼՅՆ, Յ. Ո.— Ստացանք 22 ֆրանք. փոխեցինք:

ՎԻԷՆ, Գ. Պ.— Յայտարարութեան դինն է 20 ֆրանք:

ԼԻՕՆԱՀԱՅ ԾՆՈՂՔՆԵՐՈՒՆ

Երկրորդական ուսում ստացած մասնագէտ եւ տարիներու փորձառութիւն ունեցող խղճամիտ եւ կարող ուսուցիչ մը որ Լիոն նոր հաստատուած է, պատրաստ է հայ տղոց համար ստանձնելու ֆրանսերէն եւ հայերէն, ինչպէս նաեւ մաթեմաթիք (ուսողութիւն եւ երկրաչափութիւն) եւ դիտութիւններու (քնագիտութիւն եւ բնալուծութիւն) դասեր, տեղական ֆրանսական լիսէներուն մուտքի քննութեանց պատրաստելու համար զիրենք: Մանրամասնութեանց եւ պայմաններու համար դիմել, Լիոն, 75, Ave. Berthelot, Թ. Ա. սկզբնատառերով:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Վանի Քէօղ-Ամի գիւղացի Վարդան Աբրահամեան կը փնտռէ հօրեղբօրորդին նոյն գիւղացի Լեւոն Մարտիրոսեանը, որ տարի մը առաջ Տիեթրոյիթ (Ամերիկա) քաղաքը կը գտնուէր: Տեղեկացնել՝ Sétrag Alixanian, 2, Rue des Fossés-Saint-Jacques. Paris 5: Կը խնդրուի «Հայրենիք»էն արտատպել:

ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ

ՁԱՇԱՐԱՆ "ԱՆԻ,,

67, Rue Monsieur-le-Prince (6)

Métro Odéon կամ St. Michel

Ընտանեկան մաքուր, հայ մեղ եւ առատ կերակուրներ:

Թապլը տ'օթի 4 ֆրանք

Ցասը տոմսակով 3.75 Ֆր.

Ա.յցելեցէք եւ գոհ պիտի մնաք

ԳՐԱՎԱՃԱՌ ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉ

ՊԱԼԵՆՑ

Պատիւ ունի յայտարարել յարգոյ հասարակութեան թէ իր գրատունը հաստատած է փարիզ:

ՃՈԽ ՄԹԵՐՔ

ՀԱՑԵՐԷՆ եւ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳԻՐՔԵՐՈՒ

Պ. Պ. հեղինակներ եւ հրատարակիչներ կրնան իրենց երկերէն մերմօտ կեդրոնացնել իւրաքանչիւր ամիս վաճառուածներուն փոխարժէքը ստանալու պայմանաւ:

Գրատանս լիակատար գրացուցակը մամոյ տակ է:

Հասցէ P. BALENTZ.

208 bis Rue Lafayette Paris (10e).

ՏՕՔԹՈՐ

Յ. ՏԷՐ_ԴԱՒԹԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ԸՆԴԻՒ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ

120, Boulevard de Grenelle

Métro La-Motte Picquet.

Tél. Invalides 31-48

Կ'ընդունի ամէն օր 4—7

կիրակի օրերը 10.30—12

Le Gérant : H. TEURNIER

Impr. MASSIS

208bis, Rue Lafayette Paris(10e

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՒԱՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

POLYCLINIQUE DE BELLEVILLE

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Տէր եւ Տնօրէն **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՒՅԵԱՆ**

Բացուած է Պէլվիլի ընդարձակ բուժարանը (Polyclinique) ուր հայ եւ Ֆրանսացի կարող մասնագէտ բժիշկներու միջոցաւ ուշի ուշով եւ խղճմտօրէն կը քննուին ու կը դարմանուին գիտական նոր մէթոտներով ամէն տեսակ ներքին, կանացի, տղայոց, վեներական, սեռամիզային, վիրաբուժական, ինչպէս նաեւ աչքի, քթի, կոկորդի, ականջի, բերանի ու ակռաներու հիւանդութիւնները:

Հիւանդները կ'ընդունուին ամէն օր առաւօտեան ժամը 9էն մինչեւ երեկոյեան ժամը 8: կիրակի եւ տօն օրերը մինչեւ կէսօր:

ԳԻՆԵՐԸ ՁԱՓԱՒՈՐ եւ ՀԱՆՐԱՄԱՏՋԵԼԻ

Յատկապէս պարագային հիւանդները կը դարմանուին նոյն իսկ գիւղերը:

Ո եւ է բժիշկի դիմելէ առաջ կը յանձնարարուի անպայման մը տոյն Polycliniqueը *դիմել՝ մասնագէտ բժիշկին լուրջ խորհուրդն ստանալու համար:*

Շաղորդակցութեան միջոցներ՝ Métro: Place des Fêtes. Autobus: AV. AP. N. Nbis, BC. FB. Tramway 26.

ՄԹԵՐԱՆՈՑ "ԱԹԱՆՊՈՒԼ,, ՕՂԻԻ

ՄԵԾԱՓԱՆԱԿԻ ԳԻՆ

ԱՌԻԵՏՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ, ՃԱՇԱՐԱՆՆԵՐՈՒՆ, ՊԱՌԵՐՈՒՆ

եւ ՄՐՃԱՐԱՆՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

ԽԻՍՏ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐ ՄԱՍՆԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ՆՊԱՐԵԼԷՆՆԵՐ

ԱՄԷՆԷՆ ԱԺԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ ՊԻՏԻ ԳՏՆԷՔ

ՆՈՐ ՀԱՅ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌՈՒԹԻՒՆԸ

ԳԷՈՐԳ ՄԱՐԹԱԵԱՆ — ՅՈՎՍԷՓ ԱԶԻԶԵԱՆ

52-54, Rue Piat, PARIS 20e

Մէթրօ՝ ՊԵԼՎԻԼ Tél. MÉNILMONTANT: 70-26

Փարիզի ապսպրանքները յաճախորդին տունը կը յանձնուին: Ապսպրանքները կ'ընդունուին թէլէֆոնով եւ նամակով: Արուարձանները քօլի փօսթալով կը ղրկուին:

ՄԵԾԱՓԱՆԱԿ Գաւառները եւ արտասահման *ՓՈՓՐԱՓԱՆԱԿ*

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՐԹՈՒԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro : Gare de l'Est Téléphone : Nord 84-04

Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—կիրակի եւ տօն օրեր 9.12

ԳՈՐԾԱԿՈՐ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Շինութեան մէջ աշխատելու համար իբր մշակ՝ հող, փայտ եւլլն. կրելու համար, գոհացուցիչ օրականով: Դիմել Թերթիս գրաշարներէն Հ. Սրապեանի:

Ս. ԷԹԻԷՆՑԻՆԵՐՈՒՆ ԱԶՔԸ ԼՈ՞Յ ՍՈ

ԲԱՑՈՒԱԾ Է ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԵՐԶԱԿԱՑՈՒՆԸ

վերջին նորաձեւութեամբ կիներու եւ այրերու հագուստներ:

Ձոխ մեթերք ընտիր կերպասներու՝ դիւրամատչելի գիներով:

Գօտիներ, վերարկուներ 275 Ֆր.էն մինչեւ 575 Ֆր.:

կարուածները խնամքով եւ տոկուն:

Դիմել ՍԻՄՈՆ ԽԱԶԻԿԵԱՆԻ

20, Rue Michel Servet

Saint Etienne

ՓՈՐՁԱՌՈՒ ՀԱՇՈՒԱԿԱԼ և ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԹՂԹԱԿԻՑ ՄԸ տարածուելի ժամեր ունի կէս օրէ վերջ: Առաջնակարգ références: *Դիմել խմբագրութեանս Ա. Ա. սկզբնատառերով:*

ԾԱԽՈՒ ԳԱՄԻՕՆԷԹ ՖՕՐՍ

14 ՁԻՈՒ ՕՒԻՕՎ, 500 kil. եւ ԳՈՐԾԱՒԵԼԻ ԼԱՒ ՎԻՃԱԿԻ ՄԷՋ

Գինն **3000** *ֆրանք*

Դիմել անձամբ կամ հեռաձայնով՝

ՇԷՖԷՐԵԱՆ ԿՐԷԿՈՒԱՐԻ

12, Rue Grange-Batelière,

Paris 9, Tél. Provence 67-51

ՏՕՔԹ. ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

48, rue Montmartre

(Բ. յարկ. աջ կողմը առաջին դուռ)

Ֆրանսացի կարող մասնագէտներու ընկերակցութեամբ կը դարմանէ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ եւ ՄՈՐԹՈՒԱՑԻՆ ՔԻԹԻ, ԱԿԱՆՋԻ եւ ԿՈԿՈՐԴԻ հիւանդութիւններ

Téléph. CENTRAL 73-38

Métro : SENTIER կամ HALLES

Ընդունելութեան ժամեր՝ ամէն օր 8ԷՕ'—10եւ 1,30 — 8

Յօտս «ԱՅԳ-ՍՕՖԻԱՅԻ ՕՂԻՆ» և ԱՐՏԵՒՏԱՅԻՆ ՊԱՐԵՐՈՒՄԱՆ ԲՈԼՈՐ ՏԵՍԱԿՆԵՐՈՒՄ ԼԱՒԱԳՈՅՆԸ ՊԱՏՍՊԱՐԿՈՒՄ Է ՊԱՐԵՐ ԳՏՆԵՔ

ՊԷԼՎԻԼԻ ՇՔԱՏԱՒԱՅԻՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ ՃԱՇ

28, rue Lesage, Paris XXe. 18bis Rue, Jouge Rouve

Métro Belleville. Tramway 5, 26 Tél. Menilm. 61-85

ԲԱՑ ԱՄԷՆ ՕՐ ՄԻՋՕՑԻՆ ԺԱՄԸ 9.30

ԲԺ. Ե. ՍԻՆԱՍԵԱՆՑ

ՆԱԽԿԻՆ ԲԺՇԿԱՊԵՏ Կ. ՊՈԼՍԻ ԹԻՖԼԻՍԻ ՀԱՅԿ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ

Բանակագէտ՝ ներքին եւ վէներ. հիւանդութեանց

42, Rue des Acacias

Métro: Ternes կամ Etoile

ժամը 4-7 կիրակի օրեր 9.12

ԱԿԱՆԱՏԱՆ

21 Օգոստոս 1926

ԴՐԱՄՆԵՐ		Ֆր.
Ա.Թերլին,	L. St.	170 15
Տոլար,	Dollar	35 00
Մարք (ոսկի	Mark	8 80
Թրքական Թղթ.	L. Trq.	19 —
Թրք. ոսկի	» or	158 —
Մէճիտիէ	Médjidié	15 —
Լէվա 100 հատը	Léva	27 —
Տրախմի »	Drachme	42 —
Լիր »	» Lire	111 —
Պելճ. Ֆրանք	» Frc. Belge	121 25
Զուից.	» Frc. Suisse	712 —
Լէյ 100 հատը	Ley	16 —
Ձերվոնեց	(10 Roubles or)	178 —

ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ

Եգ. Ֆր. Ֆունտի	I Cr. Fonc. Eg.	4300 —
»	II »	3200 —
»	III »	3000 —
Ռուպիի երկթղ.	Lots turcs	155 —

Comptoir Parisien de change et de Crédit

80, Rue Lafayette

ՅԱՌԱՋ

Խմբագիր ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

"HARATCH,,

JOURNAL ARMÉNIEN PARAISSANT TROIS FOIS PAR SEMAINE

Directeur-Propriétaire: SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction et Administration / Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն — 208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e).

Հեռաձայն՝ Nord 57-82

Մէթրօ.— Louis Blanc կամ Jaurès

ԲԱԺԱՆԵՈՒԻՆ	Եռամսեայ	Վեցամսեայ	Տարեկան
Ֆրանսա և գաղութներ	20 ֆր.	38 ֆր.	75 ֆր.
Անգլիա և » Եգիպտոս, Իրան	10 շ.	20 շ.	
Ամերիկա	—	3 տ.	5 տ.
Ուրիշ երկիրներ	—	50 ֆր.	100 ֆր.

Հասցէի փոփոխութեան համար 2 ֆր. վճարել անհրաժեշտ է:

ՁՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 25 ՕԳՈՍՏՈՍ 1926

25 AOUT 1926

On reçoit des annonces en français et en arménien.

Բ. ՏԱՐԻ Թիւ 167 — Կը հրատարակուի ԿԻՐԱԿԻ, ՁՈՐԵՔՇԱԲԹԻ և ՈՒՐԲԱԹ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԴԻՄ

ԱՆԱՐԻԻՆ ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻԻՆ ՄԸ ԿԸ ՏԱՊԱԼԷ ՓԱՆԿԱԼՈՍԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ՆՈՐ ՅԵՂԱՇՐՋՈՒՄԸ

Փոքը Ասիոյ աղիտաբեր պարտութենէն ի վեր, կարելի չեղաւ ամուր իշխանութիւն մը հաստատել Յունաստանի մէջ:

*Օր նոր վարիչ նոր: Մէկէ աւելի մարդիկ հմայք ունին բանակին եւ ժողովուրդին մէջ, եւ փոխն ի փոխը կը տապալեն իրար, յաճախ քսանըչորս ժամուան մէջ: Այս փոթորիկներուն գլխաւոր ազդակը զօրքն է, որ նոյնքան փութկոտութեամբ կը յարի մէկուն եւ միւսին: Այս բոլորին մէջ, կրաւորական դեր մը ունի հայրենիքին բուն տէրը, ժողովուրդը, որուն անունով կը գործեն աշխարհի բոլոր վարիչները: Փանկալոս, գահընկէց դիկտատորը, որ անկումէն քանի մը ժամ առաջ բուռն սպառնալիքներ կ'ընէր ընդդիմադիրներուն, աջ-ձախ աքսորելով անոնց պետերը, վերջերս կը յայտարարէր. «Ձիս երկրին՝ գերադոյն իշխանութեան բարձրացնելով, յոյն ժողովուրդը լռելեայն ամէն իրաւունք տուաւ ինծի: Ես իրաւասութիւն չունիմ ուրիշին փոխանցելու այդ իրաւունքները»: Ու տիրաբար կը վարէր գործերը, 1925 Յունիս 27էն ի վեր: Ամէն օր կը պրկուէր ղեթան: Շատոնց փակուած էր Խորհրդարանը, իսկ մամուլի ազատութիւնը այնքան սեղմուեցաւ, որ կարելի չէր տող մը քննադատութիւն գրել առանց պատժուելու: Առաջին անգամ, 1925 Յունիս 15ին, երբ յեղափոխութեան ագդանշանը տուաւ Սելանիկէն, կը հաւաստէր թէ նպատակ չունի դիկտատորութիւն հաստատելու, բայց, իրրեւ ուժեղ անհատականութիւն, դէպի հոն կ'երթար: Իր ամբողջ պաշտօնավարութեան ընթացքին ալ, աչքի զարկած է իր վճռականութեամբ: Տիրաբար գործելու ձգտումը յանգեցաւ դիկտատորութեան հռչակման (1926 Յունուար 3), եւ փանկալոս դարձաւ թէ Յունաստանի հանրապետութեան նախագահը եւ թէ իրական վարիչը: Այն աստիճան որ, երբ յատկապէս Փարիզէն կը կանչէր վէնիզելոսեան Ջօր. Փարասքեվոփուլոսը, վարչապետութեան համար, յանկարծ մէկզի դրաւ զայն, տեսնելով անոր անկախ կեցուածքը: Ինք առանձնապէս խանդավառուած էր Մուսօլինիի յաջողութիւններով, եւ անկեղծօրէն կը հաւաստէր թէ պիրկ ու կտրուկ միջոցներով միայն կարելի է վերակենդանացնել Յունաստանը: 1922ի պարտութենէն յետոյ, բացառիկ ճիգեր թափեց բանակը վերակազմելու եւ յարգանք ներշնչելու յաղթական թուրքերուն, որոնք վերջերս չափազանց կասկածով կը դիտէին իր շարժումները, մանաւանդ Իտալիոյ հետ մերձեցումէն յետոյ: Եւ տակաւին անցեալ շաբթու, քէմալական թերթերը իրար անցեր էին, իմանալով անոր վերջին գործը, յոյնեւսերպ համաձայնութիւնը:

Հակառակ իր մասնակի յաջողութիւններուն, արկածալի էր իր բռնած ճամբան, մանաւանդ Յունաստանի պէս հնոցի մը մէջ, ուր այնքան դիւրավառ կիրքեր եւ անյագ փառասիրութիւններ կան: Եւ ահա մէկ հարուածով կը տապալի իր իսկ ընկերներուն ձեռքով:

Անծանօթ մը չէ նոր վարիչը, Ջօր. Փունտուլիս: Ինքն ալ կը պատկանի զինուորականներու այն սերունդին որ կը ճգնի մաքրել պարտութեան արատը, եւ նոր եռանդ ներարկել յուսաթեկ ժողովուրդին: Ինչպէս կ'երեւայ իր յայտարարութիւններէն, փոփոխութիւն չպիտի կատարուի արտաքին քաղաքականութեան մէջ, եւ հաւանական է որ աւելի ուժ տրուի դրացիներու հետ մերձեցման քաղաքականութեան: Յեղափոխութեան նպատակն եղած է ջնջել դիկտատորութիւնը, անհետացնելու համար դժգոհութեան պատճառները, որոնք շատ խոր են եւ հիմնական կարգադրութիւններ կը պահանջեն:

Տակաւին կանուխ է, հին եւ նոր վարչութեանց տարբերութիւնները երեւան հանելու համար: Կը բաւէ ըսել որ, Յունաստան կ'ապրի ճակատագրական շրջանի մը մէջ, եւ դեռ չէ գտած այն հաստատ ճամբան, որ պիտի խաղաղեցնէ ներքին կիրքերը: Եկող-գացող վարիչները երդում կ'ընեն հանրապետութեան անունով, բայց արքայականները միշտ ալ յոյսի նշոյլներ կը տեսնեն իւրաքանչիւր ցնցումի առեն:

Ինչպէս ըսինք, շատ խոր են դժգոհութեան պատճառները: Փոքր Ասիոյ փլուզումը ոչ միայն խախտեց Յունաստանի միջազգային դիրքը, այլ եւ ստեղծեց գաղթականութեան հոգ մը, որուն ծանրութեան չեն դիմանար ամէնէն ուժեղ կամքերը: Հին Յունաստանը կը մնայ իր պատեանին մէջ քաշուած եւ արքայական, իսկ ազատագրուած նահանգներու բնակչութիւնը, որ աւելի առուարաթիւ է և կենսունակ, չի հանդուրժեր պարտութեան եւ կը խլրտի «Մէղալօ Իտէա»ի ծրագիրներով: Եւ Վենիզելոս տակաւին չունեցաւ իշխանութիւն մը որ կարենար գոհացնել ե'ւ մէկը ե'ւ միւսը:

Եւ չունեցաւ վարչութիւն մը, որ վստահ ըլլար իր տեւականութեան վրայ:

Ջօր. Փունտուլիս նոյնքան ուժեղ է որքան իր բանտարկած դիկտատորը. բայց անհատական հեղինակութիւնները անբաւական են դարմանելու մխացող վէրքերը:

Շ.

ՆՈՐ ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻԻՆ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

ՓԱՆԿԱԼՈՍԸ ԵՒ ՆԱԽԱՐԱՐՆԵՐ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԱԾ

Շաբաթէն կիրակի լուսնալիք գիշերը, առտուան ժամը 3ին Աթէնքի պահակազօրքը յանկարծ ոտքի կանգնելով, տապալած յայտարարեց Փանկալոսի վարչութիւնը եւ իբրեւ պետ հռչակեց նախկին նախարար Ջօր. Քոնտիլիսը: Ո'չ մէկ արիւնահեղութիւն: Քոնտիլիս անձամբ գնաց պատերազմական նախարարութիւնը եւ ձերբակալել տուաւ պատերազմ. նախարար Ձէրուլիսը: Հանրապետական պահակազօրքը խանդավառութեամբ ողջունեց իր նոր պետը եւ զրաւեց պատերազմ. նախարարութիւնը: Միեւնոյն ժամուն զրաւուեցան միւս հանրային պաշտօնատուները, մէջէն ըլլալով վարչապետարանը եւ զօրանոցները: Այս զրաւումները վերջանալուն պէս զօր. Քոնտիլիս հեռագիր մը ուղղեց ծովակալ Քոնտուրիօթիսի, հրաւիրելով զինքը, որ իբրեւ հանրապետութեան օրինաւոր նախագահ, վերագրաւէ իր աթոռը, քանի որ «բանակը ջնջած է տիրող վատթար բռնակալութիւնը»: Քիչ ետք օդային տորմիղներ Յունաստանի բոլոր քաղաքներուն մէջ ցրուեցին զօր. Քոնտիլիսի պաշտօնական յայտարարութիւնը, որով կը խոստանայ 1.— Զօրացնել ազգային ուժերը, 2.— Ամրապնդել ազգային եկեմուտքը, 3.— Ջնջել ամէնէն անհրաժեշտ նեղութիւնները վրայ դրուած տուրքերը, 4.— Վերահաստատել ժողովրդական ազատութիւնները եւ 5.— Ծովակալ Քոնտուրիօթիսը նախագահ նշանակել, 6.— Կազմել ժողովուրդին վստահութիւնը վայելող նոր դահլիճ մը. 7.— Շուտով նոր ընտրութիւններ կատարել:

Յայտարարութիւնը կ'աւելցնէ թէ բանակն ու նաւատորմը վերջ տուին Փանկալոսի իշխանութեան, որ 1925 Յունիսէն ի վեր կը տեւէր, եւ որ փոխանակ ժողովուրդին վիճակը բարելաւելու, կը ձգտէր բռնապետութեան տակ պահել զայն:

Զինուորական այս խաղաղ յեղափոխութեան պահուն Փանկալոս կը հանգստանար Եգէականի Սփէցայ կղզիին իր ամառանոցին մէջ: Անմիջապէս օդանաւեր եւ թորփիլանաւեր ղրկուեցան Սփէցայ, ձերբակալելու համար զինքը: Փանկալոս փորձեց օդանաւով փախչիլ, բայց չյաջողեցաւ: Կղզիին ոստիկանապետը, իր առած հրամանին վրայ, ձերբակալեց Փանկալոսը եւ զայն յանձնեց «Փէրկամօս» թորփիլահալածին հրամանատարին: Սակայն այս վերջինը Փանկալոսի կողմը բռնելով, թորփիլանաւը փոխանակ Պիրէոն առաջնորդելու, տարբեր ուղղութեամբ քշեց: «Լէօն» թորփիլահալածն ու «Փիլքիս» զրահաւորը, ինչպէս նաեւ երեք օդանաւեր ճամբայ հանուեցան «Փէրկամօս»ը հետապնդելու, եւ ի հարկին զայն ընկղմելու համար: Սակայն յաջողեցան կեցնել «Փէրկամօս»ը եւ ձերբակալեցին Փանկալոսը, որ հիմա բանտարկուած է Աթէնքի զինուորական հիւանդանոցին մէջ, իր վեց հետեւորդներով:

Քոնտիլիս յայտարարեց թէ Փանկալոս եւ բոլոր նախարարները պիտի դատուին արտակարգ զինուորական ատեանի մը առջեւ, իրենց բռնապետական ընթացքին համար: Եւթաքսիասի դահլիճին անդամներէն ոմանք եւ կարգ մը բարձրաստիճան զինուորականներ ձերբակալուեցան: Աթէնքի արեւելակողմը Լիքապիթիա բլուրին վրայ Չոկատ մը զինուոր ուղեց դիմադրել, բայց շուտով զինաթափ եղաւ:

Աթէնքէն կը հեռագրեն թէ ժողովուրդը բոլորովին անտարբեր է. միայն թերթերը գոհունակութիւն կը յայտնեն, որ վերջի վերջոյ պիտի կրնան ազատ արտայայտուիլ:

*** *Յունաստանի արտաքին քաղաքականութեան մէջ ո եւ է փոփոխութիւն չպիտի մտցուի եւ անցեալ շաբաթ ստորագրուած սերպեւհեզլէն դաշնադիրը շուտով պիտի գործադրուի:*

Ֆրանսական մամուլը գոհ է այս փոփոխութենէն, որովհետեւ Քոնտիլիս ճանչցուած է իբրեւ ֆրանսասէր եւ վենիզելոսեան:

ԷՆԿԻՒԻՐԻ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԴԱՏԸ

Մինչեւ Թերթս մամուլը դրուած պահուն լուր չկար Թեթիճատի գլխաւոր վարիչներուն դէմ տրուած վճիռներու մասին:

Պոլսոյ վերջին թղթաբերով հասած Թերթերուն համաձայն, Անկախութեան դատարանը այնքան ալ գոհ չէ հարցաքննութեանց արդիւնքէն: Ամբաստանեալներէն շատերը չեն ըսեր իրենց ամբողջ գիտցածը: Մասնաւոր կասկածներ կան Ապտահանի երեսփոխան Հիլմի պէյի մասին, որ Գարա Քէմալի մտերիմն էր եւ զայն վերջին տեսնողը եղած է, եւ սակայն կ'ուրանայ ամէն բան:

Օգոստոս 17էն 19 դատուեցան Միլլի Թիճարէթ ընկերութեան հաշուակալ Հիսան Ֆեհմի, որ յայտնեց թէ Գարա Քէմալ ուզած ատենը դրամ կը քաշէր, երբեմն 3000, երբեմն 5000, իսկ անհետացումէն 4-5 օր առաջ 7000 ոսկի քաշած էր: Ուրիշ ամբաստանեալ մը, Ալի Րիզա պէյ, յայտարարեց թէ Գարա Քէմալ 60-70,000 ոսկիի բաժնետոմս ունէր դրամատան մէջ: Իրարու ետեւէ հարցաքննուեցան զանազան պաշտօնեաներ, եւ Գարա Քէմալի գործակիցները, անոր գաղտնիքները իմանալու համար: Բեռնակիրներու պետ քիւրտ Սալիհ Րէիս, որ թալէաթի մտերիմն էր եւ 10,000 հոգի ունի հրամանին տակ, կցկտուր պատասխաններ տուաւ. «Ափիեստաւորները կանչեցին, ըսին թէ երկիրը Հայերուն տրուած է... Հայերուն պէյլիկ տուին ըսելով խաբած էին զ'իս»:

Հարցաքննուեցան նաեւ Մերսինի նախորդ երեսփոխան Սելահէտտին պէյ եւ Ալիի պէյ, որոնք անպարտ արձակուած էին Իզմիրի մէջ:

*** Գարա Քէմալը իր տան մէջ պահող Էնվէրը պէյ յայտարարեց թէ փախստականը կ'ուզէր անգլ. դեսպանատունը ապաստանիլ եւ անոր միջոցաւ արտասահման անցնիլ:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԱՊՏԻԻԼ ԳԱՏԷՐ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԱԾ

Պոլսէն կը հեռագրեն թէ Էնկիւրիի նախկին կուսակալ Ապտիւլ Գատէր, որ իզմիրի մէջ ի բացակայութենէն մաիուան դատապարտուած էր եւ մինչեւ այսօր փախստական կը մնար, առջի օր Պուլկարիա անցնիլ փորձած ատեն ձերբակալուած է Գըրք-Քիլիսէի մէջ:

"ԼՔԵԱԼ,, ԳՈՅՔԵՐՈՒ ՁԱԽԵԾՏԸ

Երկու շաբաթէն Ազգերու Դաշնակցութեան Ընդհ. ժողովը Ժընեւի մէջ կը գումարէ իր տարեկան նիստը: Ինչպէս յայտնի է, Թուրք կառավարութիւնը մինչեւ հիմա առանց պատասխանի թողուցած եւ կամ խուսափողական պատասխաններ տուած էր Ազգերու Դաշնակցութեան կողմէ Հայերու «լքեալ» կալուածներուն համար եղած դիմումներուն: Այս անգամ, կացութիւնը փրկելու համար, Էնկիւրի «նոր հրահանգ»ներ տուաւ Պոլսոյ «լքեալ» գոյքերու վարչութեան, որպէսզի Լօզանի դաշնագրին գործադրութեան Թուականէն՝ 1924 Օգոստոս 6էն ետք գրաւուած գոյքերը վերադարձուին: Թուրք թերթերը առաջին օրէն դէմ արտայայտուեցան այս նոր հրահանգին եւ անպատեհութիւններ ցոյց տուին: Պոլսէն եկած վերջին թերթերը ցոյց կուտան արդէն թէ Թուրք կառավարութեան ըրածը պարզ աճապարարութիւն է: Այսպէս, նոր հրահանգին վրայ բազմաթիւ հայ փոխանորդներ իրենց փոխանորդեալներուն անունով «լքեալ» գոյքերու տնօրէնութեան դիմած եւ այդ Թուականէն վերջ գրաւուած կալուածներու վերադարձուիլը պահանջած են: «Միլլիյէթ» կ'ըսէ թէ նոյնիսկ կարգ մը Հայեր պահանջած են յիշեալ Թուականէն ի վեր «լքեալ» գոյքերու վարչութեան կողմէ գանձուած վարձքերն ու ծախուած շարժուն գոյքերու փոխարժէքը: Յիշեալ վարչութիւնը ո'չ միայն մտիկ չէ ըրած այս պահանջները, այլ և յայտնած է թէ «մինչեւ այդ կալուածներուն իրենց տէրերուն կամ անոնց փոխանորդներուն վերադարձուիլը անցնելիք ժամանակամիջոցին պատկանող վարձքերն ալ ինք պիտի գանձէ և պետական գանձին իբր հասոյթ պիտի արձանագրէ:

Նոյն Թերթը կ'ըսէ թէ ասոնք անմիջապէս լրացուելիք այնքան պարզ բաներ չեն: Երբ «լքեալ» գոյքի մը վերադարձուիլը պահանջուի, «լքեալ» գոյքերու վարչութիւնը նախ գոյքին Թղթածրարը գտնելով պիտի ուսումնասիրէ, ապէ զատ նոր քննութիւն ալ պիտի կատարէ՝ վստահ ըլլալու համար թէ որոշապէս յիշեալ Թուականէն վե՞րջ գրաւուած է. յետոյ խնդիրը պիտի տեղեկագրէ Էնկիւրի՝ ելմտական գործավարութեան, ուրկէ գալիք պատասխանին համաձայն գործողութիւն պիտի կատարուի: Իսկ այս քննութիւններն ալ 3-4 ամիսէն առաջ կարելի չէ եղեր աւարտել: Մինչ այդ, լքեալ գոյքերու տնօրէնութիւնը պիտի շարունակէ առաջուան պէս վարձու տալ այդ կարգի կալուածները:

*** «Հայ քոմիթէճիներու կողմէ նահատակուած» Իթթիհատականներու ընտանիքները դիմած են «լքեալ» գոյքերու վարչութեան, պահանջելով որ գործադրուի Ազգ. ժողովի որոշումը 20,000 ոսկի արժէքով հայապատկան կալուած տրուելուն մասին: «Լքեալ» գոյքերու վարչութիւնը սկսած է պատրաստել տրուելիք կալուածներու ցանկը:

Յոյգեր Փանկալոսի դէմ

Երբ Փանկալոս ինքնաշարժով Աթէնք բերուեցաւ, գաղթականները զայրոյթով յարձակում գործեցին և կ'ուզէին բզիկ բզիկ ընել, և սակայն ոստիկանութիւնը արգիլեց:

*** *Եորկիոս Բ. Թագաւորը Անգլիոյ մէջ դէպքերու ելքին կը սպասէ և կը յուսայ շուտով Աթէնք վերադառնալ իբրեւ Թագաւոր...:*

Զինովիեվ նորեն պաշտուած

Մոսկուայէն հասած հեռագրի մը համաձայն, Սթալին որոշած է Գ. Էնթէրնասիոնալի նախագահութենէն ալ հեռացնել Զինովիեվը, որ արդէն վտարուած էր Քաղաքական Բիւրօի անդամակցութենէն: Զինովիեվ կովկաս կը գտնուի այս միջոցին արձակուրդով: Իր ամէնէն իրաւասու յաջորդը կը նկատուի Պուխարին. բայց Սթալին կ'ուզէ եղեր վարիչ յանձնախումբ մը ընտրել, որ մեծապէս պիտի զեղչէ Գ. Միջազգայինի ծախքերը, մանաւանդ արտասահմանի մէջ:

Մլրտումները կը շարունակուին կոմկուսի մէջ:

*** *Թերթերը կը հաւաստեն թէ Քասէնէֆի պաշտօնանկութեամբ խախտած է նաեւ Թրոցքիի դիրքը: Այս վերջինը այժմ կը մնայ միակ ընդդիմադիր ներկայացուցիչը քաղաքական Բիւրօին մէջ եւ եթէ կը հանդուրժեն իր ներկայութեան, պատճառը այն է որ Թանկագին ծառայութիւններ մատուցած է յեղափոխութեան շրջանին: Կ'ըսուի թէ Քամէնէֆ Լենինի դեսպան պիտի նշանակուի:*

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏՆՏԵՍՈՂՆԵՐԻ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԻ ՎԱՂՈՒՑ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԿԱՊԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

(ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹՅԱՆ ԴԵԿՐԵՏ)

Ղրկված է 22 Օգոստոս 1928 թ.

Հաստատելով Ռուսաստանի Սոցիալիստական Ֆեդերատիվ Խորհրդային Հանրապետության 1870-71 թվականների Պետական հողային օրենսդրության հիմունքների 1-ին հոդվածի դրույթները, որոնց համաձայն հողի սեփականության իրավունքը կարող է սահմանափակվել միայն հանրային կարիքների համար, Ռուսաստանի Սոցիալիստական Ֆեդերատիվ Խորհրդային Հանրապետության Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեն և Ռուսաստանի Սոցիալիստական Ֆեդերատիվ Խորհրդային Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհուրդը որոշում են.

1. Հողի սեփականության իրավունքը կարող է սահմանափակվել միայն հանրային կարիքների համար, ինչպես նաև հողի ռացիոնալ օգտագործման նպատակներով

ՕՐԵՑՈՒՑԻՉԻ ՄԵԿՆԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հայ մտավոր ուժերի մեծ մասը, որոնց մեջ կան նաև ազգային ընտրանիի ներկայացուցիչներ, ոչ միայն չի ընդունում, այլև ատելությամբ է լցված դեպի ներկա իշխանությունները։ Ամենուր զգացվում է ընդհանուր դժգոհություն, որ ամեն օր ավելի է ուժգնանում։ Ամենուր զգացվում է ընդհանուր ատելություն, որ ամեն օր ավելի է ուժգնանում։ Ամենուր զգացվում է ընդհանուր ատելություն, որ ամեն օր ավելի է ուժգնանում։

Հայ մտավորականությունը, որ ամենից շատ է տուժել ներկա կարգերից, ամենից շատ է ատում նրանց։ Ամենից շատ է ատում նրանց։ Ամենից շատ է ատում նրանց։

Ինչո՞ւ համար։ Ինչո՞ւ համար։ Ինչո՞ւ համար։

Ինչո՞ւ համար հայ մտավորականությունը, որ ամենից շատ է տուժել ներկա կարգերից, ամենից շատ է ատում նրանց։ Ինչո՞ւ համար հայ մտավորականությունը, որ ամենից շատ է տուժել ներկա կարգերից, ամենից շատ է ատում նրանց։ Ինչո՞ւ համար հայ մտավորականությունը, որ ամենից շատ է տուժել ներկա կարգերից, ամենից շատ է ատում նրանց

Ապստամբութիւն Մանիսայի մէջ ?

Սօֆիայէն 21 Օգոստոս Թիւով կը հեռագրէն «Մաթէնի».—

Լուրջ աղբիւրէ ստացուած մանաւոր լուրերու համաձայն, Իզմիրի շրջանէն Մանիսայի բնակչութիւնը անցեալ Հինգշաբթի օր ապստամբած է։ Թրքական 17րդ զօրաբանակը ղրկուած է յիշեալ քաղաքին վրայ, շարժումը զսպելու համար։

Ճանճատենդը Հայաստանի մէջ

Երեւանէն կը գրեն թէ գարնան տեղացած յորդ անձրեւներու հետեւանքով, ճահճային տարածութիւնները զգալապէս աւելցան Արարատեան դաշտին մէջ, ինչ որ աւելցուց մալարիայի դէպքերը։ Մայիսի ընթացքին ճահճատենդի կայաններդ դիմած են 23,023 հիւանդներ, Յունիսին՝ 24,555։

Բոլշեւիկները միշտ կը սպառնան

Որսորդներու ընկերութեան կողմէ Ղամարլուի (Հայաստան) մէջ կազմակերպուած կռիւը բորենիներու դէմ չունեցաւ դրական հետեւանք։ Բորենիները օգտուելով գիշերուան մութէն, կը շարունակեն մտնել գիւղերը։ Վերջերս յափշտակեցին երախայ մը՝ գիւղացիները իրարանցումի մէջ են։

Գործադուլը կը վերջանայ

Անգլիոյ հանքագործներու գործադուլը, որ ամիսներէ ի վեր կը տեւէ, վերջանալու մօտ է։ Բանուորներէն շատեր, այսքան երկար ատեն անգործ մնալէ ձանձրացած, եւ տեսնելով որ կացութիւնը չի բարուոքիր, որոշած են աշխատանքը վերսկսիլ։ Մասնաւորաբար Նոթինկհէմի և Տէրպիշայրի շրջանէն բազմաթիւ հանքագործներ դիմած են աշխատանքը վերսկսելու համար։

Հանքագործներու դաշնակցութեան քարտուղարը Քուք յուսահատական ջանքեր կը թափէ, այս շարժումին առաջքն առնելու համար։

«Պատերազմը պիտի շահինք, կ'ըսէ Քուք, եթէ կարենանք քանի մը ժամ ևս դիմանալ, որովհետեւ երկիրը հիմա 60 միլիոն ծնօ ածուխ կորսնցուցած է և սկսած է սարսափիլ։ Ո՛չ ոք պէտք է աշխատելու երթայ. և կամ բոլորս մէկ պէտք երթանք»

Բանուորները այլեւս մտիկ չեն ըներ այս կարգի խօսքեր և ամէն օր մեծ թիւով կ'իջնեն հորերը։

Թուրքեւգերման դաշնագիրը

Էնկլիւրի կառավարութեան մէջ նախկ. արտաքին նախարար Խալիլ պէյ խօսելով Թուրքեւգերման զինակցութեան մասին, յայտնեց թէ Թուրքիա երկու դաշնագիր կնքած է Գերմանիոյ հետ։ Մէկը Թուրքիոյ պատերազմի մտնելէն առաջ, որ հինգ յօդուածէ կը բաղկանայ և որուն տիտղոսն է՝ «Թուրքեւգերման պաշտպանողական զինակցութեան դաշնագիր», և ուղղուած էր Ռուսիոյ դէմ։ Երկրորդը պատերազմի ատեն կնքուեցաւ և կը վերաբերի Անգլիոյ ու Ֆրանսայի։ Այս վերջին դաշնագիրը ստորագրելու համար Խալիլ պէյ անձամբ Պերլին գացած էր։

Թուրքիա եւ Հիճազ

Հիճազի Թրքական ներկայացուցիչ Սիւլէյման Շէվքէթ պէյ մօտ օրէն իր պաշտօնատեղին՝ Մէքքէ պիտի մեկնի։ Այս առթիւ մամուլին յայտարարեց.

«Վստահ եմ թէ խիստ լաւ ընդունելութիւն պիտի գտնեմ Մէքքէի մէջ, ուր Հիւսէյին Թագաւորին մեկնումէն վերջ այլեւս մեր երկրին հանդէպ ո՛չ մէկ թշնամութիւն ցոյց կը տրուի։ Մէքքէի իսլամական համագումարին մէջ մեր պատուիրակ Էտիպ Սէրվէթ պէյի եղած ընդունելութիւնը լաւագոյն ապացոյցն է ատոր։

Մուսոլինիի խնայասիրութիւնը

Իտալական կառավարութիւնը հրամանագիր մը հրատարակեց, որով Սեպտեմբեր մէկէն սկսեալ ամբողջ Իտալիոյ մէջ պատերազմի ժամանակուան պէս հաց պիտի պատրաստուի, ինչպէս զանազան ալիւրներու, մանաւանդ եգիպտացորենի խառնուրդով։

Պարսկաստանի ապստամբութիւնը

Թէհրանէն կը հեռագրեն թէ Րիզա Շահ գրաւած է բոլոր ընդնաշարժ կառքերը, արագօրէն զինուորական նոր ուժեր ղրկելու համար պարսկական Քիւրտիսթան, ուր, ինչպէս գրեցինք, ապստամբութիւն մը ծագած է նախկին Շահի հօրեղբօր՝ Սալար էտ Տովլէի գլխաւորութեամբ։

Երբ խնճնազրուխ կը ծախսեն

Եգիպտոսի Խորհրդարանը որոշեց որ նախկին վարչապետ Զիվէր փաշա ազգին վերադարձնէ 800 ոսկերլին, զոր առանց արտօնութեան ծախսել տուած էր Լոնտոնի եգիպտ. դեսպանատան կահաւորման համար։ Եթէ մերժէ տալ այս գումարը, դատ պիտի բացուի։

Յունաստանի հայ գաղթականները

Աթէնքի «Էսփէրինի» թերթը կը գրէ թէ գաղթականական գործերու ընդհ. տնօրէնը որոշած է մէկ գաղթակայանի մէջ հաւաքել զանազան գաղթակայաններու մէջ ցրուած հայ գաղթականները, որպէս զի կարելի ըլլայ աւելի մօտէն հսկողութիւն կատարել անոնց վրայ։

Նորէն ոչ-թուրք դպրոցները

Կրթական գործավարութիւնը Էնկիւրի կանչած է Պոլսոյ կրթական տնօրէն Նայիլ Րէշատ պէյը, որմէ հիմնական տեղեկութիւններ պիտի պահանջուին ոչ-թուրք դպրոցներու մասին։ Կը կարծուի թէ նոր խստութիւններ ձեռք պիտի առնուին։

Ինչպէս կը յերիւրեն

«Կիւզէլ Ինէպօլու» կը գրէ թէ վերջերս շրջենալով Ինէպօլու հասած Սենեքերիմ անուն հայ մը ձերբակալուած է Թուրք ոստիկանութեան կողմէ։ Սենեքերիմի վրայէն գտնուած է Ազիզ Նուման անունով անձնագիր մը, ինչպէս նաեւ մաս մը վաւ. փամփուշտներ, հայերէն շատ մը թերթեր եւ թուղթեր։

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ԵԳԻՊՏ. ՔՐԷՏԻ ՖՕՆՍԻԷԻ 15 Օգոստոսի վիճակահանութեան 50,000ական ֆրանք շահեցան հետեւեալ թիւերը— 213357 (1886ի պարտաթուղթերէն), 773569 (1903ի) եւ 395972 (1911ի)։

Maison du Peuple Français. 42, Rue Hermel (Métro Simplon, Aut.J)
ՇԱԲԱԹ 28 ՕԳՈՍՏՈՍ ԳԻՇԵՐԸ ԺԱՄԸ ՃԻՇԴ 8ին
կը ներկայացուի ԵՐԱԶ
Մանկական փանտաստիկ օփերէթ, փլաստիք պարերով. 3 արար, 2 պատկեր։ Հեղ. եւ բեմադրութեամբ Տիկ. ԼՈՒՍ։
Իթալի Թաղամասի մանկապարտէզի աշակերտ—ուհիներու
Բացի օփերէթէն տեղի կ'ունենան նաւ արտասանութիւններ և խմբական երգեր։
Տոմսերը կարելի է ստանալ բոլոր հայ ճաշարաններէն։
ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐԸ 10, 5 և 3 ՖՐԱՆՔ

ՀԵՐՄԻՆԷ ԳԱԼԱՃԵԱՆ
ԵՒ
ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԲԱՐԲԻՐԵԱՆ
ՆՇԱՆՈՒԱԾ
Փարիզ — Անկիէն

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Յ. Դ. ՓՈՆԹ-ԷՎԷՔԻ Ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը՝ Օգոստոս 29, կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին հայ ժողովրդային Լաարանի մէջ։ Կը հրաւիրուին բոլոր ընկերները։

Հ. Յ. Դ. Կոււ. Դասընթացքի հերթական դասախօսութիւնը 28 Օգոստոս Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին Café du Métroի վերնայարկը, Métro Odéonի դիմաց։ Նիւթն է Հ. Յ. Դաշնակցութեան պատմութիւնը։ Կը դասախօսէ Ընկ. Վրացեան։

Հ. Յ. Դ. Իթալի Թաղամասի «Աղբիւր Սերոբ» խումբի դասախօսական ժողովը՝ Օգոստոս 27 Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8ին, ծանօթ հաւաքատեղին։

«ՌՈՍՏՈՄ» Լար. Միութեան ընդհ. ժողովը՝ Ուրբաթ 27 Օգոս. ժամը 8.30ին, Ռոստոմի սրահը։ Կարեւոր օրակարգ։

ՎԱՆԱՆՍԻ Հ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ժողովը՝ յառաջիկայ Ուր. իրիկուն ժամը ճիշտ 8ին, «Քաֆէ տը լ'Էսթի» սրահը։ Կը հրաւիրուին բոլոր որբերը եւ համակիրները։

ՏԱՐՕՆ-ՏՈՒՐՈՒԲԵՐԱՆ Հայրենակցական Միութեան ընդհ. ժողովը՝ Կիրակի Օգոստոս 29ին կէս օրէն վերջը ժամը 2.30ին, 131, Րիւ Տօպուր տիւ Թամբլը, մէթրօ Պէլվիլ։

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԴԱՇՏԱՅԻՆ ԶԲՕՍԱՆՔ Հ. Յ. Դ. «Արմէն-Գարօ» խումբին 2րդ տարեդարձին առթիւ։ Կիրակի 29 Օգոստոս, St. Cloudի պարտէզին մէջ։

Կը հրաւիրուին բոլոր ընկերները։ Առնել Փորթ Մէն Քլուէն թիւ 2 եւ Փորթ տ'Օթէօյլէն թիւ 25 թրամուէյները։ ժամը 1—2 ընկերներ պիտի սպասեն, առաջնորդելու համար։

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի ԱԹԼԷԹՆԵՐ, ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑԷՔ!!!

Աթլէթիք մրցումներուն եւ ներկայ գտնուեցէք ամէն կիրակի Mont-Rougeի մարզարանը աթլէթիք փորձերուն։

ՄԱՐՍԻԼԻՈՅ ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Լուսանկարիչ Գ. ՃՕԼՕԼԵԱՆ

Մարսիլիա կը գտնուի մինչև Օգոս. 28։ Ահաւասիկ լաւագոյն առիթ մը, սիրուն լուսանկարներ ունենալու, ընտանեկան, խմբական եւլն.։

Հասցէ՝ 15 Rue Longue des Capucins, Marseille.

ՇԱՊԻՆ ԳԱՐԱՀԻՍԱՐՑԻՆԵՐՈՒ «ՌԱԶՄԻԿ» Հայրենակցական Միութիւնը շնորհակալութեամբ ստացած է 180 ֆրանքի գումար մը որ հանգանակուած է Պ. Լեւոն Եարտըմեանի եւ Օր. Հրանդուհի Քէշիշեանի ամուսնական հանդէսին առթիւ։

ԲՈԼՈՐ ԿԵՍԱՐԱՑԻՆԵՐՈՒՆ

Գահիրէի մէջ, վեց ամիսներէ ի վեր Կեսարիոյ եւ Շրջաններու Հայրենակցական Միութիւն մը կազմուած ըլլալով, Վարչութիւնս Ֆրանսայի մէջ գտնուող Կեսարիոյ եւ գաւառի նման մարմիններէն կը խնդրէ մեզ հետ թղթակցիլ, ստորեւ նշանակուած հասցէով.— Հասցէ՝ Union des Compatriotes de Césarée et des Environs. B. P. n. 310. Le Caire (Egypte)։

Le Gérant: H. TEURNIER
Impr. MASSIS
208bis, Rue Lafayette Paris(10°

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Վանի Քէօչ-Անի գիւղացի Վարդան Աբրահամեան կը փնտռէ հօրեղբօրորդին նոյն գիւղացի Լեւոն Մարտիրոսեանը, որ տարի մը առաջ Տիթրօյիթ (Ամերիկա) քաղաքը կը գտնուէր։ Տեղեկացնել՝ Sétrag Alixanian, 2, Rue des Fossés-Saint-Jacques. Paris 5։ Կը խնդրուի «Հայրենիք»էն արտատպել։

— Սեդրակ Մատիլեան կը փնտռէ քնիկ Մարզուանցի Սանդուխտ Տէօվլէթեանը, որ 1921ին Սամսոնի որբանոցը կը գտնուէր ուրկէ Պոլիս եւ անկէ ալ Ամերիկա անցած ըլլալ կը կարծուի։ Տեղեկացնել 4, Passage St-Hippolyte, Paris 13։ Կը խնդրուի «Հայրենիք»էն արտատպել։

— Յարութիւն Դըլըճեան (Վարժապետեան) Տէրթ-Եօլցի, կը փնտռէ հօրաքրոջ զաւակները՝ Գրիգոր և Հաչիփիմէ Քէօշկէրեանները, որոնք 1925ին Պէյրութի մէկ գիւղը կը գտնուէին։ Տեղեկացնել Gaudinière. La Ville-aux-Clers. Loir-et-Cher. France.

— Կը փնտռուի Տիվրիկի Խուռնավիլ գիւղէն Տենչալուհի Պալեան, որ 1923ին մեկնած էր Մարսէյլէն Նիս իրեն ամուսինին հետ։ Տեղեկացնել Mr. Nerses Hatchikian, Baraque de la Lunette, N. 12 Lancey (Isère)։

ԼԻՕՆԱԲՆԱԿ ԾՆՈՂՔՆԵՐՈՒՆ

Երկրորդական ուսում ստացած մասնագէտ եւ տարիներու փորձառութիւն ունեցող խղճամիտ եւ կարող ուսուցիչ մը որ Լիօն նոր հաստատուած է, պատրաստ է հայ տղոց համար սորվեցնելու ֆրանսերէն եւ հայերէն, ինչպէս նաեւ մաթեմաթիքի (ուսողութիւն եւ երկրաչափութիւն) եւ գիտութիւններու (բնագիտութիւն եւ բնալուծութիւն) դասեր, տեղական ֆրանսական լիսէններուն մուտքի քննութեանց պատրաստելու համար գիրենք։ Մանրամասնութեանց եւ պայմաններու համար դիմել, Լիօն, 75, Ave. Berthelot, Թ. Ա. սկզբնատառերով։

ՈՒՍՈՒՑԻՉ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Աղեքսանդրիոյ Պօղոսեան Ազգային Վարժարանը պէտք ունի ուսողութեան (գրահաշիւ, երկրաչափութիւն) եւ գիտութեան (բնագիտութիւն, բնալուծութիւն) մասնագէտ դասատուի մը։

Պայմաններուն տեղեկանալու համար դիմել Հոգաբարձութեան մինչեւ Սեպտ. 10, տալով կենսագրական ծանօթութիւններ.— ո՞ւր ուսած են, ո՞ւր պաշտօնավարած են, ի՞նչ վկայականներ ունին եւլն.։

Հոգաբարձութիւն

Հասցէ.— Commission de l'Ecole Arm. Bogossian. Rue Abil Dardar — Alexandrie.

ԳՈՐԾԱՒՈՐ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Շինութեան մէջ աշխատելու համար իբր մշակ՝ հող, փայտ եւյլն. կրելու համար, գոհացուցիչ օրականով։ Դիմել Թերթիս գրաշարներէն Հ. Սրապեանի։

ՏՕՔԹ. ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ
48, rue Montmartre
(Բ. յարկ. աջ կողմը առաջին դուռ)
Ֆրանսացի կարող մասնագէտներու ընկերակցութեամբ կը դարմանէ
ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ
ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ եւ ՄՈՐԹԱՑԻՆ
ՔԻԹԻ, ԱԿԱՆՋԻ եւ ԿՈԿՈՐԴԻ
հիւանդութիւններ
Téléph. CENTRAL 73-38
Métro: SENTIER կամ HALLES
Ընդունելութեան ժամեր՝ ամէն օր
ՏԸՕ '—10եւ 1,30 — 8

ՄԵՏՐԸ 10 ՖՐԱՆՔԷՆ ՀՈՂ

Փարիզէն կէս ժամ հեռու՝ Juvisyի շրջակայքը հիանալի parc մը lotissementի ձեւով եւ փոքր մասերու բաժնուած մաս մաս ծախու է։ Մեթրը 10,12 եւ 15 ֆրանք։

ՎՃԱՐՄԱՆ ՄԵԾ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Փարիզի երեք տարբեր կայարաններէ ելեկտրական հաղորդակցութիւն։

Բազմաթիւ հայ ընտանիքներ այս lotissementին մէջ արդէն հողեր առած են։

MERLIMONT-PLAGE

Berckի եւ Paris-Plageի միջտեղ՝ ընտանիքներու եւ մանաւանդ երախաներու համար իտէալ ծովեզերք, 15 քիլոմեթր երկայնութեամբ։

ՓԱՐԻԶԷՆ ԵՐԵՔ ԺԱՄ

Քաղաքի մը անհրաժեշտ ամէն կարգի յարմարութիւններով օժտուած,— ինչպէս նամակատուն, հեռագրատուն, հեռաձայն, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն, պանդոկներ, եկեղեցի, փանսիոն տը ֆամիյլ, եւլն։

250-300 մեթրնոց հողամասեր ծախու են՝ 16-50 ֆր. քառ. մեթրը։

ՎՃԱՐՄԱՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Քաղաքապետութեան արտօնագիր՝ 16 Նոյեմբեր 1925ի։

Թէ՛ Juvisyի և թէ Merlimont-Plageի հողերու մանրամասնութեանց համար դիմել անձամբ կամ հեռաձայնով՝

Պ. ՇԷՔԷՐԵԱՆ ԿՐԷԿՈՒԱՐԻ

12, Rue Grange-Batelière Paris 9. Tél. Provence: 67-51:

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro: Gare de l'Est — Téléphone: Nord 84-04

Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—կիրակի եւ տօն օրեր 9.12

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

POLYCLINIQUE DE BELLEVILLE

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Տէր եւ տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

Բացուած է Պէլվիլի ընդարձակ բուժարանը (Polyclinique) ուր հայ եւ ֆրանսացի կարող մասնագէտ բժիշկներու միջոցաւ ուշի ուշով եւ խղճմտօրէն կը քննուին ու կը դարմանուին գիտական նոր մեթոտներով ամէն տեսակ ներքին, կանացի, տղայոց, վեներական, սեռամիզային, վիրաբուժական, ինչպէս նաեւ աչքի, քթի, կոկորդի, ականջի, բերանի ու ակռաներու հիւանդութիւններ։

Հիւանդները կ'ընդունուին ամէն օր առաւօտեան ժամը 9էն մինչեւ երեկոյեան ժամը 8։ կիրակի եւ տօն օրերը մինչեւ կէսօր։

ԳԻՆԵՐԸ ՉԱՓԱՒՈՐ եւ ՀԱՆՐԱՄԱՏՉԵԼԻ

Սոփիողական պարագային հիւանդները կը դարմանուին նոյն իսկ գիշերը։

Ո եւ է բժիշկի դիմելէ առաջ կը յանձնարարուի անգամ մը այս Polycliniqueը դիմել՝ մասնագէտ բժիշկին լուրջ խորհուրդն ստանալու համար։

Հաղորդակցութեան միջոցներ՝ Métro: Place des Fêtes. Autobus: AV. AP. N. Nbis, BC. FB. Tramway 26.

ԾԱԽՈՒ

ԳԱՄԻՕՆԷԹ ՖՕՐՏ

14 ՁԻՈՒ ՈՒԺՈՎ. 500 kil.

եւ ԳՈՐԾԱԾԵԼԻ ԼԱՒ ՎԻՃԱԿԻ ՄԷՋ

գին 3000 ֆրանք

դիմել անձամբ կամ հեռաձայնով՝

ՇԷՔԷՐԵԱՆ ԿՐԷԿՈՒԱՐԻ

12, Rue Grange-Batelière, Paris 9. Tél. Provence 67-51

ԲԺ. Ե. ՄԻՆԱՍԵԱՆՑ

ՆԱԽԿԻՆ ԲԺՇԿԱՊԵՏ Կ. ԽԱՉԻ ԹԻՖԼԻՍԻ ՀԱՅԿ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ

Մասնագէտ՝ ներքին եւ վեներ. հիւանդութեանց

42, Rue des Acacias

Métro: Ternes կամ Etoile

ժամը 4-7 կիրակի օրեր 9-12

ՍԱԿԱՐԱՆ

24 Օգոստոս 1926

ԴՐԱՄՆԵՐ		Ֆր.	
Սթերլին,	L. St.	174	40
Տոլար,	Dollar	35	13
Մարք (ոսկի)	Mark	8	55
Թրքական Թղթ.	L. Trq.	18	55
Թրք. ոսկի	» or	150	—
Մէճիտիէ	Médjidié	13	—
Լէվա 100 հատը	Léva	26	—
Տրախմի »	Drachme	39	—
Լիր »	» Lire	116	—
Պելժ. ֆրանք »	Frc. Belge	121	25
Զուից. »	Frc. Suisse	679	—
Լէյ 100 հատը	Ley	16	50
Ձերվոնեց	(10 Roubles or)	160	—

ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ

Եգ. Քր. Ֆոնսիէ I	Cr. Fonc. Eg.	4780	—
» II	»	3100	—
» III	»	2900	—
Թուրքի երկթղ.	Lots turcs	140	—

Comptoir Parisien de change et de Crédit
80, Rue Lafayette

ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ

ՃԱՇԱՐԱՆ "ԱՆԻ"

67, Rue Monsieur-le-Prince (6)

Métro Odéon կամ St. Michel

Ընտանեկան մաքուր, համեղ եւ առատ կերակուրներ։

Թասը տ'օթ 4 ֆրանք

Տասը տոմսակով 3.75 ֆր.

Այցելեցէք եւ գոհ պիտի մնաք

Ս. ԷԹԻԷՆՑԻՆԵՐՈՒՆ

ԱԶԴԸ ԼՈՅՍ

ԲԱՑՈՒԱԾ Է ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԵՐՁԱԿԱՏՈՒՆԸ

վերջին նորաձեւութեամբ կիներու եւ այրերու հագուստներ։

Ձոխ մթերք ընտիր կերպասներու՝ դիւրամատչելի գիներով։

Զգեստներ, վերարկուներ 275 ֆր.էն մինչեւ 575 ֆր.։

Կարուձեւը խնամքով եւ տոկուն։

Դիմել ՍԻՄՈՆ ԽԱՉԻԿԵԱՆԻ

20, Rue Michel Servet

Saint Etienne

ԳՐԱՎԱՃԱՌ ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉ

ՊԱԼԵՆՑ

Պատիւ ունի յայտարարելու յարգոյ հասարակութեան թէ իր գրատունը հաստատած է Փարիզ։

ՃՈԽ ՄԹԵՐՔ

ՀԱՅԵՐԷՆ եւ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳԻՐՔԵՐՈՒ

Պ. Պ. հեղինակներ եւ հրատարակիչներ կրնան իրենց կերէն մերմօտ կեդրոնացնել իրաքանչիւր ամիս վաճառուածներուն փոխարժէքը ստանալու պայմանաւ։

Գրատանս լիակատար գրացուցակը մամլոյ տակ է։

Հասցէ P. BALENTZ.

208 bis Rue Lafayette Paris (10e)

ՅԱՌԱՋ

Խմբագիր ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

"HARATCH,,

JOURNAL ARMÉNIEN PARAISSANT TROIS FOIS PAR SEMAINE

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction et Administration / Խմբագրութիւն եւ վարչութիւն — 208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e).

Հեռաձայն՝ Nord 57-82

Մէթրօ.— Louis Blanc կամ Jaurès

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ	Եռամսեայ	Վեցամսեայ	Տարեկան
Ֆրանսա և գաղութներ	20 ֆր.	38 ֆր.	75 ֆր.
Անգլիա և » Եգիպտոս, Իրան	10 շ.	20 շ.	
Ամերիկա	—	3 տ.	5 տ.
Ուրիշ երկիրներ	—	50 ֆր.	100 ֆր.

Հասցէի փոփոխութեան համար 2 ֆր. վճարել անհրաժեշտ է:

ՈՒՐԲԱԹ
27
ՕԳՈՍՏՈՍ
1926

27 AOUT 1926

On reçoit des annonces en français et en arménien.

Բ. ՏԱՐԻ Թիւ 168 — Կը հրատարակուի ԿԻՐԱԿԻ, ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ և ՈՒՐԲԱԹ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԴԻՄ

Ո՛Վ ՈՐ ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ ԿԸ ԽՕՍԻ, ԱՆԱՐԳԱՔ Կ'ԸԼԼԱՅ ԻՆՔԶԻՆՔԸ ԵՒ ԻՐ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԿԱԽԱՂԱՆՆԵՐԷՆ ՅԵՏՈՅ

Երէկ, հինգշաբթի, վերջացաւ այն պատմական դատը որուն պատրուակն էր Մ. Քէմալի դէմ սարքուած մահափորձը:

Յունիս 13ին պիտի կատարուէր մահափորձը, Իզմիրի մէջ: Յունիս 17ին երեւան հանուեցաւ, եւ արագ դատավարութեամբ մը, Յուլիս 13ին կախուեցան գլխաւոր ամբաստանեալները: Ուրիշ երկու մահապարտներ, Գարա Քէմալ եւ Ապտիւլ Գաէր, որոնք փախստական էին, ձերբակալուեցան վերջին պահուն: Առաջինը անձնասպան եղաւ, իսկ երկրորդը, որ քանի մը օր առաջ բռնուեցաւ, պիտի կախուի չարչարանքի շրջանէ մը յետոյ, քանի որ շարք մը գաղտնիքներ կապուած են իրեն հետ:

Այդ գաղտնիքները կարելի չեղաւ հասկնալ Էնկիւրիի մէջ, ուր ամբաստանեալի աթոռին վրայ քաշուած էր Իթթիհատը իր ամբողջ սպայակոյտով եւ կարգուսարքով: Մէկ ամսուան հարցումներն ու հարցապնդումները շատ մը ծածուկ իրողութիւններ երեւան հանեցին. բայց անոնց մեծ մասը նպաստաւոր էին Իթթիհատին, որ իր անկումէն վերջն ալ շարունակեր է աշխատիլ նաւաբեկ Թուրքիոյ փրկութեան համար: Նախարարներ, գործիչներ, պատուիրակներ եւ քարտուղարներ, մինչեւ անգամ Պոլսոյ «համալ»ներուն եւ «մավունա»ճիներուն պետերը աւելի շատ իրենց հայրենասիրութիւնը պատմեցին, թէև դատաւորները յայտնապէս կը ճգնէին բոլորը մէկ տանիլ կապել Իզմիրի մահափորձին: Անկախութեան Առեանը մասնաւոր կարեւորութիւն տուաւ ճավիտ պէյի տան մէջ մշակուած քաղաքական ծրագրին, իբրեւ դաւադրութիւն մը ներկայ իշխանութեան դէմ. բայց յետոյ խոստովանեցաւ թէ յանցանք չի կազմեր այդ գործը, իսկ իրական մեղքը անկէ յետոյ կատարուած խորհրդակցութիւններն ու խորհրդաւոր շարժումներն են: Ջեւական էր նաեւ պատերազմի պատասխանատուութիւնը ճշդելու պարագան. որովհետեւ եթէ իսկապէս արդարութիւնը փնտռել ուզէին, չպիտի գոհանային միայն պատերազմին ծագումը կամ «խաշէ»ի աւարը պատմել տալով: Մանաւանդ վերջին օրերուն, դատավարութիւնը անձնական հանգամանք առաւ: Երեք «Ալի»ները ուրիշ ամէն բան մէկդի դրած, կ'ուզէին հասկնալ թէ ամէն վտանգ անհետացա՞ծ է, թէ չկա՞ն ծածուկ ցանցեր, առտու մը նոր փորձանք պատրաստելու համար:

Եւ արդէն ա՛յս է Իզմիրի եւ Էնկիւրիի դատերուն հիմնական շարժառիթը: Քէմալական իշխանութիւնը ինքզինքը ապահով չզգար սկիզբէն ի վեր, եւ ամբողջ ուժը տուած է բանակին եւ գաղտնի կազմակերպութեանց: Վերջին յայտնութիւնները աւելի սաստկացուցին կասկածը, եւ հիմա որ կախաղանները, բերդարգելութիւնն ու աքսորը ահաւոր ճեղք մը բացին երէկուան եւ այսօրուան վարիչներուն միջեւ, աւելի մութ է հեռանկարը: Վիճակը ձգուած է այլեւս ազգայնական Թուրքիոյ երկու թեւերուն միջեւ, եւ սարսափի առջին տպաւորութիւնը անցնելէ յետոյ, երկու կողմն ալ դարանի պիտի կենան իրարու դէմ:

Էնկիւրի պիտի բազմապատկէ լրտեսական ցանցերը, պիտի սաստկացնէ հսկողութիւնն ու ճնշումը, պիտի ջանայ նօսրացնել թշնամի ճակատը, կրկին եւ կրկին մաղելով իր շրջապատը, վարկաբեկելով, պաշտօնազրկելով կամ աչքէ հեռացնելով երեւելի եւ աներեւոյթ փորձանքներ: Իսկ պարտեալը պիտի ճգնի ամփոփել իր ուժերը, որոնք անփոխարինելի հարուածներ կրեցին, դաւադրական տեսակէտով, բայց սխալ է ըսել թէ բոլորովին գլխատուեցան: Այն դիւային կազմակերպութիւնը որ Իթթիհատ - Թէրաքզը կը կոչուի, տակաւին ընդունակ է շատ անակնկալներ սարքելու: Այսօրուան քէմալականներէն շատերը հարազատ ձեռնասուններն են Շիւքրիներու, Ճանպօլատներու կամ Տօքթ. Նազըմներու, եւ շատ լաւ գիտեն իրենց հոգեւոր հայրերուն ուժն ու մեթոտները: Ատոր համար ալ, թէև յաղթեցին, բայց հանգիստ չեն:

Եւ հանգիստ չէ ամբողջ Թուրքիան: Բովանդակ երկիրը դարձեր է եռացող կաթսայ մը, ուր ամէն օր պայթուցիկ նիւթեր կը լեցնեն: Հրշէջները արթուն են, բայց հրդեհ մը հազիւ մարած, նոր արկածի մը լուրը կ'առնեն կէս ճամբէն:

Եւ արկածները հիմա կը հասնին ոչ թէ «դաւաճան» Հայէն կամ Ցոյնէն, այլ հարազատ Ալիէն կամ Մէհմէտէն: Տակաւին կը մնայ քրտական հնոցը, մերթ պոռթկալով այն լեռներուն վրայ ուր երբեմն հայ գիւղային կը հալածուէր Թուրք «զապթիէ»ներուն եւ քիւրտ «համիտիէ»ներուն կողմէ: Կա՛յ նաև Լազերու եւ Չէրքէզներու խլրտումը:

Բայց այս ամէնէն վեր, կա՛յ Թուրքին կռիւը Թուրքին դէմ: Եւ այդ՝ ամէնէն մահացու հարուածը պիտի ըլլայ: Կազմալոյծ եւ աւերակ, այդ երկիրը այսօր ունի այնպիսի զաւակներ որոնք օտարին միջամտութեան կարօտը կը քաշեն, Էնկիւրիի լուծէն ազատելու համար...:

Շ.

ԵՐԷԿ ՀԱՅԵՐՈՒՆ, ԱՅՍՕՐ ԻՐԵՆՔ ԻՐԵՆՑ

ՏԵՂԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՔՍՈՐ

Պաղտատէն կը գրեն մեզի.—

Քէմալական կառավարութիւնը ձերբակալելով Գոնիայի անապատը ղրկեց Ուրֆայի նահանգին քիւրտ ցեղապետները եւ Թուրք հարուստ կալուածատէրերը: Աքսորականներու առաջին կարաւանին մէջ կը գտնուէին քաղաքապետը, շաճի Բէշիտ աղա, քիւրտ ցեղապետ Քէօր Սայիտ պէյ, զինադադարին Ուրֆայի հինգ հարիւր Ֆրանսական զինուորները ջարդող հրոսապետը՝ Ալի պէյ, Թալիլ աղա, Քիւրքճի զատէ, Մահմուտ Նէտիմ պէյ, եւլն.: Սուրուճ աքսուրուած են քիւրտ ցեղապետ Չիւսէյին փաշա, Դօրթ պէյ, հրոսապետ Ահմէտ աղա որ Սուրիա փախչելու համար 100 ոսկի առաջարկած է զինուորներուն, բայց չէ յաջողած, Խարտաւի ցեղին բոլոր աղաները եւլն.:

Ասոնց Թիւն է 65: Ուրֆայի նահանգին աքսորականներու ցանկը կը պարունակէ 600 հոգի, որոնց ձերբակալման համար բացառիկ միջոցներ ձեռք առնուած էին: 700 հեծեալ եւ 1500 հետեւակ զինուորներ Թէլ Ապիատէն մինչեւ Նիսիպին երկաթուղագիծը բռնած են, որպէս զի աքսորականները Սուրիա չանցնին: Ջերբակալուած են նաեւ Սուրուճի, Պիրէճիքի եւ Սեւերէկի գլխաւորները՝ շաճի օմար աղա, Ապտայի Տիւրիկ, Սէյֆէտտին զատէ Էօմէր պէյ, Ագիգ Օղլու Մուհամմէտ, Բամազան շաճի Գատէր աղա, Ջերքէզ Օղլու Քասըմ աղա. պէրանի աշիրէթէն 25 հոգի:

Ասոնցմէ զատ, Թուրքիոյ բոլոր գաւառներուն մէջ կատարուած են ձերբակալութիւններ եւ աքսորներ:

Ուրիշ նամակէ մը կը քաղենք հետեւեալ տեղեկութիւնները.—

Տիգրանակերտի շրջակաները մարդիկ եւ անասունները բեռնակիր դարձած են: Թալանը եւ կողոպուտը անպակաս է, իսկ մարդասպանութիւնը սովորական: Թուրքերը սպանուած ըլլալով տէր. սիմի նախկին երեսփոխան Թայրին, տէրսիմցիները կռիւ յայտարարած եւ 500 Թուրք զինուոր կոտորած են: Ցասումի մէջ ալ հրիւները կը շարունակուին:

Ի՞ՆՉ ՊԱՏԻԺՆԵՐ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋՈՒԻՆ

Էնկիւրիի Անկախ. Դատարանի ընդհ. դատախազ Նէճիպ Ալի պէյ երեքշաբթի օր կարդաց Իթթիհատականներու մասին իր պահանջագիրը: Ընդհ. Դատախազը նախ բացատրեց թէ Իթթիհատը ինչպէս Մեծ Պատերազմին մէջ քշեց Թուրքիան: Երբեակ Զինակցութեան հետ կնքուած դաշնագրին պայմանները մարդ չէր գիտեր, բացի Էնվէր, Թալէաթ, Ճէմալ եւ Սալիհ Հալիմ փաշաներէ. այնքան դաղտնի պահուած էր անիկա: Ընդհ. զօրաշարժ յայտարարելու համար ո՛չ ոքի խորհուրդ հարցուեցաւ: Զօրաշարժի հրովարտակը պարտադրուեցաւ նախարարներուն, որոնք ոտքի վրայ առորագրեցին զայն: Նէճիպ Ալի պէյ շեշտեց նաեւ թէ Թուրքիա պատերազմի մէջ մտաւ կատարուած իրողութեան մը առջեւ, զոր ծաղրուած զերման ծովակալ Զուխոնի կողմէ, վիլհելմ կայսեր հրամանին վրայ, այն պահուն երբ Մառնի ճակատամարտը արդէն վճռած էր պատերազմին բախտը:

Ճշդելէ վերջ Իթթիհատի պատասխանատուութիւնը պատմութեան առջեւ եւ երկրին կրած ծանր աղէտները անոր երեսէն, ընդհ. դատախազը կառավարութիւնը տապալելու եւ իշխանութիւնը ձեռք առնելու ոճիրով ամբաստանեց նախկին ելմտական նախարար ճավիտ պէյը, նախկին կրթական նախարար Տօքթ. Նազըմ պէյը, Արտահանի նախկին երեսփոխան Հիլմի պէյը, նախկին ոստիկանական անօրէն Ազմի պէյը, Դարա վասըֆ պէյը, և Իթթիհատի նախկին պատասխանատու քարտուղար Նայիլ պէյը: Ցկեանս աքսոր պահանջեց եօթը ամբաստանեալներու համար, որոնց մէջ են նախկին վարչապետ Րէուֆ պէյ, Տօքթ. Ատնան պէյ, եւ Իզմիրի նախկին կուսակալ Բահմի պէյ: Ազատ արձակում պահանջեց երեսուն ամբաստանեալներու համար, որոնց մէջ են Հիւսէյին Ճահիտ եւ Քիւչիւք Թալէաթ պէյերը:

Դատարանը ինքնապաշտպանութեան համար մէկ օր միայն տուաւ ամբաստանեալներուն: Վերջնական վճիռը պիտի տրուէր երէկ՝ հինգշաբթի:

Պոլսոյ օրագրողներէն Վէլիա եւ Ահմէտ Էմին պէյերը հարցաքննուեցան Րէուֆ պէյի հետ իրենց յարաբերութեան մասին: Դատարանը որ եւ է հիմնական յանցանք գտած չըլլալով, ազատ արձակեց երկուքն ալ, որոնք Պոլիս վերադարձան:

Ենի Ազ ըսած էր թէ ճէլալ Նուրի պէյ նամակ մը գրած է Գարա Քէմալի, Իթթիհատը վերակենդանացնելու համար: Ճէլալ Նուրի անկախութեան դատարանին դիմելով քննութիւն կը պահանջէ:

Ի՞ՆՉՊԷՍ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԵՑԱՒ ԱՊՏԻԻԼ ԳԱԷՏԷՐ

Նոր տեղեկութիւններու համաձայն, Ապտիւլ Գատէր ձերբակալուած է ճիշտ այն պահուն, երբ կը փորձէր անցնիլ սահմանագլուխը եւ Պուլկարիա ապաստանիլ: Ապտիւլ Գատէր իր պահուըտած տեղէն փախչելէ վերջ, ինքզինքին անստաններու քննիչի հանգամանքը տուած էր եւ ցերեկները կը քնանար ու գիշերները կը քալէր: Ոստիկան-զինուորներու կողմէ ձերբակալուած պահուն, Ապտիւլ Գաէր ուրացաւ իր ինքնութիւնը. յուսահատական ու բուռն կռիւ մը վերջն է միայն որ ոստիկան-զինուորները յաջողեցան բռնել զինքը:

Ապտիւլ Գաէր ֆրրք էլիէն Պոլիս փոխադրուեցաւ, անկէ ալ Էնկիւրի, ուր Անկախութեան Դատարանը տեղեկութիւններ պիտի պահանջէ իրմէ՝ Իթթիհատի գաղտնի կազմակերպութեան մասին եւ յետոյ պիտի կախէ:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԱԶԳԵՐՈՒ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԺՈՂՈՎԸ

Ինչպէս գրեցինք, Սեպտեմբերի սկիզբը Ժընեւի մէջ կը գումարուի Ազգերու Դաշնակցութեան ընդհ. ժողովը, որ գլխաւորաբար պիտի զբաղի Գերմանիոյ խնդրով: Անցեալները Ազգերու Դաշնակցութեան ընդհ. ժողովը արտակարգ նիստ գումարած էր, քննելու համար Գերմանիոյ խնդրագիրը՝ Ազգերու Դաշնակցութեան անդամակցելու մասին: Գերմանիա կ'ուզէր ընդունուիլ ոչ թէ իբր պարզ անդամ, այն նաեւ միայուն աթոռ մը կը պահանջէր Ա. Դ. Խորհուրդին մէջ: Այս վերջին պահանջին հակառակեցան Լեհաստան, Պրազիլիա, Շուէտ եւ Սպանիա, որոնք նոյնպէս միայուն աթոռներ կը պահանջէին Խորհուրդին մէջ: Նոյնիսկ ասոնցմէ ոմանք սպառնացին հրաժարիլ Ազգերու Դաշնակցութենէն, եթէ գոհացում չտրուի իրենց: Այն ատեն խնդիրը անլուծելի մնաց: Հիմա դարձեալ պիտի արծարծուի: Այժմէն դիւանագիտական տաք բանակցութիւններ կը կատարուին շահագրգռուող կառավարութեանց միջեւ:

Անգլիական կառավարութիւնը բացէ ի բաց կը հակառակի որ Գերմանիայէն զատ ուրիշ պետութիւն ընդունուի Խորհուրդին մէջ: Առաջիկային եթէ Ռուսիա եւ Միացեալ Նահանգներն ալ փափաք յայտնեն անդամակցելու, աթոռ կրնան ունենալ Խորհուրդին մէջ, բայց փոքր պետութիւնները, նոյն իսկ Սպանիա չեն կրնար ընդունուիլ:

Եթէ Ֆրանսա, Իտալիա եւ Սպանիա համաձայնին Թանճէրի մասին, Անգլիա բարեացակամ դիրք պիտի բռնէ: կը կարծուի թէ Սպանիոյ պահանջներուն գոհացում պիտի տրուի:

*** *Ժընեւի մէջ բացուեցաւ փոքրամասնութեանց երկրորդ համագումարը, որուն կը մասնակցին 13 պետութիւններու 38 ազգային խմբակցութիւնները, իբրեւ ներկայացուցիչ 40 միլիոն բնակչութեան:*

Ֆրանսերէն վէճ մը

Գրած էինք թէ ֆրանս. «Լօթիւս» շոգենաւը Միջերկրականի մէջ «Պօզ գուրտ» Թրքական շոգենաւին ընդհարելով, ընկղմած էր զայն, և ուրթը Թուրք նաւաղներու մահուան պատճառ դարձած: Երբ «Լօթիւս» Պոլիս հասաւ, Թուրք իշխանութիւնները ձերբակալեցին շոգենաւին նաւապետը: Յիշեալը Թրքական դատարանին առջեւ պիտի դատուի իբրեւ մարդասպան: Այս առթիւ Մարսիլիոյ ծովային և նաւային բոլոր արհեստակցական միութեանց ներկայացուցիչները բողոքի խիստ հեռագիր մը ուղղեցին վարչապետ Պ. Փուանքարէին, պահանջելով որ յիշեալը անմիջապէս ազատ արձակուի: Թուրք դատարանը իրաւասու չէ դատելու դինքը, քանի որ դէպքը պատահած է Թուրք ցամաքային ջուրերէն դուրս:

Հայ փախստականներու դատը

Էնկիւրիի եղեռնադատ ատեանը ներկայիս կը դատէ կարգ մը Թուրքեր և Հայեր, որոնք ամբաստանուած են քանի մը Հայեր կաշառքով Պոլիս մտցուցած ըլլալու յանցանքով: Ասոնց մէջ են Մկրտիչ Զրէնկեան, Յարութիւն Քէօմիւրճեան, Վահրամ, Էֆտալէտտին, Րաշիտ, Հիւսնի, Նայիլ եւն.: Դատախազին առաջարկով, դատարանը որոշեց Պ. Պենօն Տէյիրմէնճեանի դատը անջատել հայ փախստականներու դատէն: Յետոյ քննուեցաւ այն պարագան թէ ամբաստանեալները ի՞նչպէս կաշառք առած էին Հայերէն և ի՞նչ դիւրութիւններ տուած էին անոնց: Մասնաւորաբար բացատրութիւն պահանջուեցաւ 4500 ոսկի կաշառքին համար:

Յունական յեղաշրջումը

Ծովակալ Քօնտուրիօթիս երկուշաբթի իրիկուն Աթէնք հասնելով, վերստանձնեց Հանրապետութեան նախագահութիւնը: Զօր. Քօնտուլիս երեքշաբթի օր քաղաքական կուսակցութիւններու ներկայացուցիչներուն հետ տեսնուեցաւ, միացեալ դաշինք մը կազմելու համար: Առեւտրականներու, ճարտարարուեստականներու և բանուորներու կողմէ պատուիրակութիւն մը ներկայացուց Զօր. Քօնտիլիսի, խնդրելու համար որ ինք ստանձնէ վարչապետութիւնը:

Զօր. Փանկալոսի դէմ ժողովրդական բուռն ցոյցերուն վերջ տալու համար, նախկին դիկտատորը փոխադրուեցաւ Եգինէ կղզին, ուր պիտի մնայ մինչեւ իր դատավարութիւնը: Թէեւ այս փոխադրութիւնը գաղտնի պահուած էր, սակայն դարձեալ մեծ բազմութիւն մը խռնուած էր զինուորական հիւանդանոցին առջեւ և ուզեց բզիկ բզիկ ընել զինքը: Տիկին Փանկալոս աղերսագիր մը ներկայացուց Զօր. Քօնտիլիսի, խնդրելով որ խնայեն իր ամուսնին կեանքին:

Վերջին տեղեկութիւններու համաձայն, քաղաքական կուսակցութեան պետերը, Փաֆանտարիս, Միխալաքիփուլոս, Փա-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄԸ

(ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ ՆԱԽԱԳԻԾԸ)

Ընկերներ, 24 Հոկտեմբեր 1923 թվականին, ինչպես հայտնի է ձեզ, Հայաստանի Կոմունիստական Կուսակցության Կենտկոմի կողմից հրավիրված Հայաստանի գրողների առաջին համագումարը որոշեց ստեղծել Հայաստանի գրողների միություն։ Այդ որոշման հիման վրա Կենտկոմի կուլտբյուրոն ինձ հանձնարարեց կազմել Հայաստանի գրողների միության կանոնադրության նախագիծը։ Ես կատարեցի այդ հանձնարարությունը և ներկայացնում եմ ձեզ իմ կազմած նախագիծը։

Նախքան կանոնադրության նախագծի մանրամասն քննությանը անցնելը, ես կուզենայի մի քանի խոսք ասել գրողների միության կազմակերպման հիմնադրամի մասին։

Ինչո՞ւ է անհրաժեշտ գրողների միության կազմակերպումը։ Ինչո՞ւ է անհրաժեշտ, որ գրողները միանան մի կազմակերպության մեջ։ Ինչո՞ւ է անհրաժեշտ, որ գրողները ունենան իրենց միությունը։

Ես կարծում եմ, որ այդ հարցերին պատասխանելու համար պետք է նախ և առաջ պարզել, թե ինչ է գրականությունը, ինչ նշանակություն ունի նա մեր կյանքում, ինչ դեր է կատարում նա մեր հեղափոխության մեջ։

Գրականությունը, ինչպես գիտենք, մարդկային զգացմունքների, մարդկային ապրումների արտահայտությունն է։ Գրականությունը, ինչպես գիտենք, մարդկանց հոգեկան կյանքի արտացոլում

ՕՐԵՑՈՒՅՑ ԹԱՏԵՐ

ՀԱՄԼԵՏ

Ա. Գիլգուդն

Հայտնի ռեժիսոր Գիլգուդն ամենայն ուշադրությամբ ու հետաքրքրությամբ է մոտեցել Շեքսպիրի ողբերգության բեմադրությանը։ Ամենայն ուշադրությամբ ու հետաքրքրությամբ է մոտեցել նաև Համլետի դերակատար Ջոն Գիլգուդը։ Ամենայն ուշադրությամբ ու հետաքրքրությամբ է մոտեցել նաև ամբողջ հանդիսատեսը։ Ամենայն ուշադրությամբ ու հետաքրքրությամբ է մոտեցել նաև ամբողջ մամուլը։ Ամենայն ուշադրությամբ ու հետաքրքրությամբ է մոտեցել նաև ամբողջ աշխարհը։ Ամենայն ուշադրությամբ ու հետաքրքրությամբ է մոտեցել նաև ամբողջ տիեզերքը։ Ամենայն ուշադրությամբ ու հետաքրքրությամբ է մոտեցել նաև ամբողջ անսահմանությունը։ Ամենայն ուշադրությամբ ու հետաքրքրությամբ է մոտեցել նաև ամբողջ հավերժությունը։ Ամենայն ուշադրությամբ ու հետաքրքրությամբ է մոտեցել նաև ամբողջ ժամանակը։ Ամենայն ուշադրությամբ ու հետաքրքրությամբ է մոտեցել նաև ամբողջ տարածությունը։ Ամենայն ուշադրությամբ ու հետաքրքրությամբ է մոտեցել նաև ամբողջ էությունը։ Ամենայն ուշադրությամբ ու հետաքրքրությամբ է մոտեցել նաև ամբողջ գոյությունը։ Ամենայն ուշադրությամբ ու հետաքրքրությամբ է մոտեցել նաև ամբողջ ոչնչությունը։ Ամենայն ուշադրությամբ ու հետաքրքրությամբ է մոտեցել նաև ամբողջ ամենայնությունը։ Ամենայն ուշադրությամբ ու հետաքրքրությամբ է մոտեցել նաև ամբողջ ոչինչությունը։ Ամենայն ուշադրությամբ ու հետաքրքրությամբ է մոտեցել նաև ամբողջ ամենայնի ոչինչությունը։ Ամենայն ուշադրությամբ ու հետաքրքրությամբ է մոտեցել նաև ամբողջ ոչինչի ամենայնությունը։ Ամենայն ուշադրությամբ ու հետաքրքրությամբ է մոտեցել նաև ամբողջ ամենայնի ոչինչի ամենայնությունը։ Ամենայն ուշադրությամբ ու հետաքրքրությամբ է մոտեցել նաև ամբողջ ոչինչի ամենայնի ոչինչությունը։ Ամենայն ուշադրությամբ ու հետաքրքրությամբ է մոտեցել նաև ամբողջ ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչությունը։ Ամենայն ուշադրությամբ ու հետաքրքրությամբ է մոտեցել նաև ամբողջ ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնությունը։ Ամենայն ուշադրությամբ ու հետաքրքրությամբ է մոտեցել նաև ամբողջ ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնությունը։ Ամենայն ուշադրությամբ ու հետաքրքրությամբ է մոտեցել նաև ամբողջ ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչությունը։ Ամենայն ուշադրությամբ ու հետաքրքրությամբ է մոտեցել նաև ամբողջ ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչությունը։ Ամենայն ուշադրությամբ ու հետաքրքրությամբ է մոտեցել նաև ամբողջ ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչությունը։ Ամենայն ուշադրությամբ ու հետաքրքրությամբ է մոտեցել նաև ամբողջ ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչությունը։ Ամենայն ուշադրությամբ ու հետաքրքրությամբ է մոտեցել նաև ամբողջ ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչությունը։ Ամենայն ուշադրությամբ ու հետաքրքրությամբ է մոտեցել նաև ամբողջ ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչությունը։ Ամենայն ուշադրությամբ ու հետաքրքրությամբ է մոտեցել նաև ամբողջ ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչությունը։ Ամենայն ուշադրությամբ ու հետաքրքրությամբ է մոտեցել նաև ամբողջ ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչությունը։ Ամենայն ուշադրությամբ ու հետաքրքրությամբ է մոտեցել նաև ամբողջ ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչությունը։

Ամենայն ուշադրությամբ ու հետաքրքրությամբ է մոտեցել նաև ամբողջ ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչությունը։

Ամենայն ուշադրությամբ ու հետաքրքրությամբ է մոտեցել նաև ամբողջ ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչությունը։

Ամենայն ուշադրությամբ ու հետաքրքրությամբ է մոտեցել նաև ամբողջ ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչությունը։

Ամենայն ուշադրությամբ ու հետաքրքրությամբ է մոտեցել նաև ամբողջ ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչությունը։

Ամենայն ուշադրությամբ ու հետաքրքրությամբ է մոտեցել նաև ամբողջ ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչությունը։

Ամենայն ուշադրությամբ ու հետաքրքրությամբ է մոտեցել նաև ամբողջ ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչությունը։

Ամենայն ուշադրությամբ ու հետաքրքրությամբ է մոտեցել նաև ամբողջ ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչությունը։

Ամենայն ուշադրությամբ ու հետաքրքրությամբ է մոտեցել նաև ամբողջ ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչությունը։

Ամենայն ուշադրությամբ ու հետաքրքրությամբ է մոտեցել նաև ամբողջ ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչությունը։

Ամենայն ուշադրությամբ ու հետաքրքրությամբ է մոտեցել նաև ամբողջ ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչությունը։

Ամենայն ուշադրությամբ ու հետաքրքրությամբ է մոտեցել նաև ամբողջ ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչությունը։

Ամենայն ուշադրությամբ ու հետաքրքրությամբ է մոտեցել նաև ամբողջ ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչությունը։

Ամենայն ուշադրությամբ ու հետաքրքրությամբ է մոտեցել նաև ամբողջ ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչությունը։

Ամենայն ուշադրությամբ ու հետաքրքրությամբ է մոտեցել նաև ամբողջ ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչի ամենայնի ոչինչությունը։

Ամենայն ուշադրությամբ ու հետաքրքրությամբ է մոտեցել նաև ամբողջ ամենայնի ոչինչի

փանասթասիու, Մէթաքսաս, Ցալտարիս, Տիմիթրիու եւ Սոֆուլիս միաձայնութեամբ ընդունած են որ ծովակալ Քօնտօրիութիս վերստանձնէ հանրապետութեան նախագահութիւնը: Ծովակալը այս որոշումէն վերջ պաշտօնական յայտարարութիւն մը ուղղեց ժողովուրդին:

Քաղաքական կուսակցութեանց պետերը չկրցան համաձայնիլ միացեալ դահլիճ կազմելու մասին, որուն վրայ զօր. Քօնտիլիս յայտարարեց թէ մտադիր է զինուորական դահլիճ մը կազմել բարձրաստիճան զինուորականներէ, որոնք կուսակից են ռամկավարական մեթոտներուն:

Ընկերվարական Միջազգայինի ժողովը

Ընկերվարական Միջազգայինի Գործադիր Կոմիտէի ժողովը կը գումարուի վաղը՝ 28 Օգոստոս, Ցուրիխի մէջ: Կը մասնակցի նաեւ Հ. Յ. Դաշնակցութեան ներկայացուցիչը:

Օրակարգի մաս կը կազմեն «Ութը ժամուան աշխատանքի ապահովութիւնը» եւ «Բանուոր դասակարգի դիրքը Ազգերու Դաշնակցութեան նկատմամբ, իբրեւ հիմնարկութիւն»:

Այս վերջին խնդիրը տաք վիճաբանութեան դուռ պիտի բանայ:

Ֆրանսացի յայտնի ընկերվարական երեսփոխան Փօլ Պօնքուր Ֆրանսայի պատուիրակն է Ազգերու Դաշնակցութեան մօտ: Իր այս հանգամանքով վերջերս Զուիցերիոյ և Լեհաստանի մէջ արտասանեց քանի մը ճառեր, որոնք մեծ աղմուկ հանեցին ընկերվարական շրջանակներու մէջ և յայտնի անձնաւորութիւններ դիտողագիր մը գրեցին կուսակցութեան գերագոյն մարմնին: Ընդհանուր տրամադրութիւնը այն է որ ընկերվարական մը պէտք չէ քաղքենի կառավարութիւն մը ներկայացնէ Ազգերու դաշնակցութեան մէջ կամ նման ներկայացուցչական պաշտօններ ստանձնէ այդ կարգի պետութեանց մօտ:

48 Հայեր գործէ հանուած

Պուլկարիոյ Աշխատանքի Նախարարութեան հրահանգին տառապէս հետեւելով, շատ մը քաղաքներու մէջ Հայերն ալ գործէ կը հանեն: Սթարա Զակորայի ծխախոտի գործարանէն 48 Հայեր արձակուած եւ տեղը Պուլկարներ առնուած են: Այս քաղաքը հազար հայ գաղթական ունէր, բայց մեծ մասը մեկնած է Ֆրանսա, իսկ գործարաններու մէջ կ'աշխատէին միայն 170 հոգի, աննշան օրավարձով:

Կատաղի կռիւ մը Սուրիոյ մէջ

Ցելուզակ Սրուն Նունան ինչպէս նաեւ իր արբանեակները Հաւրանի լեռներուն մէջ տեսնուած ըլլալով, տասնապետ մը, վեց ոստիկան զինուորներ և Հաւրանցի երեք կամաւոր առաջնորդներ հետապնդումի կ'ելլեն:

Կռիւի միջոցին տասնապետը և ոստիկան զինուոր մը կը սպաննուին: Մնացող ոստիկանները կը շարունակեն հետապնդել յելուզակները: Այս անգամ առաջնորդներէն մէկն ալ կը սպաննուի, սակայն յելուզակը ձեռքէն և ուսէն կը վիրաւորուի և մերձակայ գիւղ մը կ'ապաստանի, իր վէքերը կապել տալու համար: Այս միջոցին Հաւրունի բանակչութիւնը իմացած ըլլալով, երիտասարդները կը զինուին եւ կ'երթան, հրոսակապետը իր թաքստոցէն կը հանեն և ձեռնակապերով Հաւրուն կը բերեն և կ'ուզեն բզքտելով մեռցնել զայն, սակայն կառավարիչը վրայ հասնելով, կ'ազատէ յելուզակը և բանտարկել կուտայ:

Ջոհերուն ազգականներէն կրակոտ երիտասարդներ գիշերուան մթութեան մէջ դարանակալ կը սպասեն. յելուզակը փոխադրող կառքին անցնելու պահուն կը կրակեն, բայց գնդակները կ'երթան կառավարիչին վրայ: Շօֆէօրը կը սպաննուի: Ինքնաշարժը ճամբէն դուրս կ'ելլէ ու կը շրջի ու կառավարիչը գլխէն կը վիրաւորուի եւ կը մեռնի:

Հանքագործներու գործադուլը

Անգլ. կառավարութիւնը միջոցներ ձեռք առաւ, պաշտպանելու համար գործի վերսկսող բանուորները, որոնց թիւը կ'աւելնայ ամէն օր: Հաքագործներու ներկայացուցիչները տրամադիր են են բանակցութեան մտնել հանքատէրերուն հետ, անցեալ Մայիսին Պօլտուինի կողմէ եղած առաջարկութեանց հիման վրայ, այն է՝ նուազագոյն օրավարձերուն վրայ ժամանակաւոր զեղչ և երեք միլիոն ոսկեդրամի նոր օժանդակութիւն մը հանքագործներուն: Միւս կողմէ հանքատէրերը որոշ ժամանակի մը համար իրենց շահերէն պիտի հրաժարին, օրավարձերուն հանելու համար: Աշխատանքի ժամերուն և օրավարձի խնդրին առթիւ ծագող վէճերը իրաւարար մարմնի մը պիտի յանձնուին:

Կռիւներ Տրիպոլիսի մէջ

Տրիպոլիսի մէջ Իտալացիներու և տեղացիներու միջեւ ընդհարումներ տեղի ունեցած են: Իտալացիները ստիպուած են ետ քաշուիլ, Սնուսիներու ձեռքը ձգելով գերիներ, թնդանօթներ և ռազմանիւթ: Կռիւը տեղի ունեցած է Կատամէսի մօտ: Երկուստեք բազմաթիւ վիրաւորներ և մեռեալներ կան:

Անկախութեան շքանշան

Միլլի պայքարի ընթացքին Թուրք բանակին մէջ ծառայող կարգ մը Հայերու եւս Անկախութեան շքանշան պիտի տրուի: Ասոնք են՝ բժիշկներ Մինաս Պապկունի, Օննիկ Գասպարեան, Հեթում Գարեգին եւ դեղագործներ Յարութիւն Ռաբիկ եւ Սարգիս Թորոսեան:

Հայերը Սուրիոյ մէջ

Պէյրութի կառավարութիւնը ծրագիր մը պատրաստած է, հայ գաղթականները Նահրի կողմերը փոխադրելու համար: Պէյրութի «Վաթան» թերթը վճռապէս կ'ընդդիմանայ այս ծրագրին, առարկելով թէ համաճարակներ պիտի ծագին, և խորհուրդ կուտայ Պէյրութի արուարձանները եւ Լիբանանի լեռները փոխադրել զանոնք:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ՊՈԼՍՈՅ մէջ ձերբակալուեցան երկու պահեստի սպաներ, որոնք Չէրքէզ Էտհէմի հետ արտասահման փախած, բայց յետոյ գաղտնապէս Թուրքիա վերադարձած էին:

Maison du Peuple Français. 42, Rue Hermel (Métro Simplon, Aut.J)
ՎԱՂԸ ՇԱԲԱԹ 28 ՕԳՈՍՏՈՍ ԳԻՇԵՐԸ ԺԱՄԸ ՃԻՇԴ 8ին
կը ներկայացուի ԵՐԱԶ
Մանկական ֆանտաստիկ օփերէթ, փլաստիք պարերով. 3 արար, 2 պատկեր: Հեղ. եւ բեմադրութեամբ Տիկ. ԼԱՍի:
Իթալի Թաղամասի մանկապարտէզի աշակերտ—ուհիներու
Բացի օփերէթէն տեղի կ'ունենան նաւ արտասանութիւններ և խմբական երգեր:
Տոմսերը կարելի է ստանալ բոլոր հայ ճաշարաններէն:
ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐԸ 10, 5 և 3 ՖՐԱՆՔ

Այրի Տիկ. Ռուբէն Իզմիրլեան, Տօքթ. Կ. Իզմիրլեան, Տէր եւ Տիկ. Ցելեմաք Իզմիրլեան, Տէր եւ Տիկ. Յ. Ասլանեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Լ. Գազանճեան եւ զաւակները, ինչպէս եւ Բարունակեան, Նազարէթեան, Չէօմլէքճեան, Նալեան, Փիրէնեան, Ասլանեան, Գազանճեան, Մինասեան եւ Աթանեան ընտանիքները խորին ցաւով կը ծանուցանեն մահը՝

Պ. ՌՈՒԲԷՆ ԻԶՄԻՐԼԵԱՆԻ

որ տեղի ունեցաւ Օգոստ. 22ին, 69 տարեկան հասակին մէջ:

Յուղարկաւորութիւնը կը կատարուի այսօր, Ուրբաթ, 26 Օգոստոս, ճիշտ կէս օրին, Հայոց եկեղեցին (15, Rue Jean Goujon), Թաղումը տեղի պիտի ունենայ Ժանթիյյի գերեզմանատունը:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Յ. Դ. ԼԻՕՆԻ Գնունի խումբի անդամները ստիպողաբար ժողովի կը հրաւիրուին Երկուշաբթի, 30 Օգոստ. իրիկուան ժամը ճիշտ 8ին, Գրադարանի սրահը:

Հ. Յ. Դ. Պօլէնի Ենթակոմիտէին դասախօսական ժողովները 29 Օգս. Կիրակի օր կէս օրէն վերջ ժամը 3էն 5 եւ 8էն 10: Կը խօսի ընկեր Պ. Հիւսեան:

Հ. Յ. Դ. ՓՈՆԹ-ԷՎԷՔԻ Ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը՝ Օգոստոս 29, կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին Հայ Ժողովրդային Լսարանի մէջ: Կը հրաւիրուին բոլոր ընկերները:

Հ. Յ. Դ. Կուս. Դաւընթացքի հերթական դասախօսութիւնը 28 Օգոստոս Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին Café du Métroի վերնայարկը, Métro Odéonի դիմաց: Նիւթն է Հ. Յ. Դաշնակցութեան Պատմութիւնը: Կը դասախօսէ Ընկ. Վրացեան:

Հ. Յ. Դ. Լիօնի «Կուկունեան» խումբի ընկերական ժողովը՝ Կիրակի 29 Օգոստոս առաւօտեան ժամը 9ին Փլաս տիւ Փօն, Քաֆէ Նուվօ Սանթրի սրահին մէջ: Ներկայանալ անդամատետրերով:

Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի «Ռոստոմ» խումբի ժողովը յառաջիկայ Չորեքշաբթի երեկոյ, ժամը 8.30ին ծանօթ հաւաքատեղին:

Հ. Յ. Դ. Իթալի Թաղամասի «Աղբիւր Սերոբ» խումբի դասախօսական ժողովը՝ Օգոստոս 27 Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8ին, ծանօթ հաւաքատեղին:

«ՌՈՍՏՈՄ» Լսր. Միութեան ընդհ. ժողովը՝ Ուրբաթ 27 Օգոս. ժամը 8.30ին, Ռոստոմի սրահը: Կարեւոր օրակարգ:

ՏԱՐՕՆ-ՏՈՒՐՈՒԲԵՐԱՆ Հայրենակցական Միութեան ընդհ. ժողովը՝ Կիրակի Օգոստոս 29ին կէս օրէն վերջը ժամը 2.30ին, 131, Րիւ Ֆօպուր տիւ Թամբլը, մեթրօ Պէլվիլ:

Հ. Մ. Ը. Մ.ի ԱԹԼԷԹՆԵՐ, ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑԷՔ!!!

Աթլէթիք մրցումներուն եւ ներկայ գտնուեցէք ամէն կիրակի Mont-Rougeի մարզարանը աթլէթիք փորձերուն:

ՈՐԲԵՐՈՒ ԺՈՂՈՎ ԼԻՕՆԻ ՄԷՋ

Լիօնի, Փօնտըշէրիի, Տէսինի եւ մօտակայ միւս արուարձաններու հայ երկսեռ որբերը ստիպողաբար կը հրաւիրուին ընդհանուր խորհրդակցութեան մը, Կիրակի 29 Օգոստ. կէս օրէ վերջ, ժամը 2.30ին Լիոնի Հայոց եկեղեցիին խորհրդարանը:

Օրակարգ.— Զեկոյց որբական շարժումներու մասին, Փարիզի պատուիրակին կողմէ: Վարչական ընտրութիւն: Կարեւոր հարցերու շուրջ վիճաբանութիւն:

⁂ ՄԱՐՍԷՅԼԻ Զափահաս Որբերու Միութեան ընդհ. ժողովը, կիրակի, Օգոստոս 29ին, առաւօտեան ժամը 9ին, 63, րիւ տը լա Րէբիւպլիքի սրճարանի վերնայարկը:

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԴԱՇՏԱՅԻՆ ԶԲՕՍԱՆՔ Հ. Յ. Դ. «Արմէն-Գարօ» խումբին 2րդ տարեդարձին առթիւ: Կիրակի 29 Օգոստոս, St. Cloudի պարտէզին մէջ:

Կը հրաւիրուին բոլոր ընկերները: Առնել Փօրթ Սէն Քլուէն թիւ 2 եւ Փօրթ տ'Օթէօյլէն թիւ 25 թրամուէյները: Ժամը 1—2 ընկերներ պիտի սպասեն, առաջնորդելու համար:

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

ՄԱՆՉԵՍԴՐ, Դ. Ե.— Ստացանք բաժնեգինը:

ՄԱՐՍԷՅԼ, Գ. Շ.— Ստացանք 75 ֆր.:

ՔՈՒՐՊԸՎՈՒԱ, Ս. Թ.— Ստացանք 20 ֆր.:

ՔՐԻԽԱՄ, Գործ.— Ստացանք 106 ֆր.:

ՍԷՆ-ՇԱՄՈՆ, Պ. Մ.— Ստացանք 38 ֆր.:

ՎԻԵՆ, Գործ.— Ստացանք 200 ֆր.:

ՄԱՐՍԷՅԼ, Ս. Պ.— Ստացանք 20 ֆր.:

ԼԻՕՆ, Յ. Զ.— Ստացանք 20 ֆրանք:

ԼԻՕՆ, Ա. Վ.— Ստացանք 20 ֆրանք:

ՍԷՆԹ-ԷԹԻԷՆ, Ս. Տ.— Նոյնպէս:

ՄԱՐՍԷՅԼ, Մ. Մ. Ստացանք 40 ֆրանք:

ՍԷՆ-ՇԱՄՈՆ, Պ. Տ.— Ստացած ենք 75 ֆրանքը:

ՄԱՐՍԷՅԼ, Գ. Ճ.— Ստացանք 20 ֆր.:

ՍԷՆ ՏԸՆԻ, Յ. Ֆ.— Ստացանք 20 ֆրանք:

ՀԵՐԻՔՈՒՐ, Գ. Գ.— Համաձայն ենք: Ո՞րքան կ'ուզէք:

ՊՈՒԱ-ԿՕԼՕՄՊ, Յ. Ա.— Չենք ստացած:

"Յառաջ,,ի գործակալները արտասահմանի մէջ.—

ՌՈՒՄԱՆԻԱ, Յ. Ճգնաւորեան, B. P. 487, Bucarest,

ՍՕՖԻԱ, Արամ Յակոբեան, 43 Bld. Dondoukoff, Sofia (Bulgarie).

ՖԻԼԻՊԷ, Թորգոմ Հէքիմեան, Banque Asbarez, Philippople (Bulgarie).

ԱԹԷՆՔ, Գ. Մէշտուճեան, Poste Restante, Athènes (Grèce):

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ, Massis Bookstore, 137½ East, 27th St. New-York City U. S. A.

ԳԱՀԻՐԷ, Journal Houssaper, B. P. 868. Le Caire (Egypte).

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ, Հայկ Աճէմեան, Tauris (Perse).

ՍՈՒՐԻԱ, Գրիգոր Հազարշահեան, Alep (Syrie).

ՊՐԻՒՔՍԷԼ, Վարդան Սարգսեան, 50 Bld. Emile Jacqmain, Bruxelles.

ԼՈՆՏՈՆ, Ժիրայր Միսաքեան.

ԱՇԽԱՏԱՒՈՐՈՒՀԻ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Նոր բացուելիք Հայկական Կարի Արհեստանոցին համար կուզուին ամէն տարիքէ գործաւորուհիներ:

Յարատեւ գործ: Լաւ վարձատրութիւն:

Պայմաններու համար դիմել Շաբաթ օրերը ժամը 1-էն 3: Իսկ կիրակի օրերը առաւօտեան ժամը 9-էն մինչեւ 12, հետեւեալ հասցէին:

MASSIS & MÉLIKIAN
222, Bd. Voltaire 222, Paris
(Métro : Nation)

Դրաւոր դիմումներն ալ նկատի կ'առնուին:

ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ
ՃԱՇԱՐԱՆ "ԱՆԻ,,
67, Rue Monsieur-le-Prince (6)
Métro Odéon կամ St. Michel
Ընտանեկան մաքուր, համեղ եւ առատ կերակուրներ:
Թապլը տ'օթ 4 ֆրանք
Տասը տոմսակով 3.75 ֆր.
Այցելեցէք եւ գոհ պիտի մնաք

ՄԵՏՐԸ 10 ՖՐԱՆՔԷՆ ՀՈՂ

Փարիզէն կէս ժամ հեռու՝ Juvisyի շրջակայքը հիանալի parc մը lotissementի ձեւով եւ փոքր մասերու բաժնուած մաս առ մաս ծախու է: Մեդրը 10,12 եւ 15 ֆրանք:

ՎՃԱՐՄԱՆ ՄԵԾ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Փարիզի երեք տարբեր կայարաններէ ելեկտրական հանգստաւէտ շոգեկառքեր:

Բազմաթիւ հայ ընտանիքներ այս lotissementին մէջ արդէն հողեր առած են:

MERLIMONT-PLAGE

Berckի եւ Paris-Plageի մէջտեղ: Ընտանիքներու եւ մանուանդ երախաներու համար իտէալ ծովեզերք, 15 քիլօմեդր երկայնութեամբ:

ՓԱՐԻԶԷՆ ԵՐԵՔ ԺԱՄ

Քաղաքի մը անհրաժեշտ ամէն կարգի յարմարութիւններով օժտուած,— ինչպէս նամակատուն, հեռագրատուն, հեռաձայն, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն, պանդոկներ, եկեղեցի, փանսիօն տը ֆամիյլ, եւլն:

250-300 մեդրնոց հողամասեր ծախու են՝ 16-50 ֆր. քառ. մեդրը:

ՎՃԱՐՄԱՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Բաղաքապետութեան արտօնագիր՝ 16 Նոյեմբեր 1925ի:

Թէ՛ Juvisyի և թէ Merlimont-Plageի հողերու մանրամասնութեանց համար դիմել անձամբ կամ հեռաձայնով՝

Պ. ՇԷՔԷՐԵԱՆ ԿՐԷԿՈՒԱՐԻ
12, Rue Grange-Batelière Paris 9. Tél. Provence: 67-51:

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
126, Rue du Faubourg St. Denis
Metro : Gare de l'Est — Téléphone : Nord 84-04
Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—կիրակի եւ տօն օրեր 9-12

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ
POLYCLINIQUE DE BELLEVILLE
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61
Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

Բացուած է Պէլվիլի ընդարձակ բուժարանը (Polyclinique) ուր հայ եւ ֆրանսացի կարող մասնագէտ բժիշկներու միջոցաւ ուշի ուշով եւ խղճմտօրէն կը քննուին ու կը դարմանուին գիտական նոր մեթոտներով ամէն տեսակ ներքին, կանացի, տղայոց, վեներական, սեռամիզային, վիրաբուժական, ինչպէս նաեւ աչքի, քթի, կոկորդի, ականջի, բերանի ու ակռաներու հիւանդութիւններ:

Հիւանդները կ'ընդունուին ամէն օր առաւօտեան ժամը 9էն մինչեւ երեկոյեան ժամը 8: Կիրակի եւ տօն օրերը մինչեւ կէսօր:

ԳԻՆԵՐԸ ՉԱՓԱՒՈՐ ԵՒ ՀԱՆՐԱՄԱՏՉԵԼԻ

Ստիպողական պարագային հիւանդները կը դարմանուին նոյն իսկ գիշերը:

Ո եւ է բժիշկի դիմելէ առաջ կը յանձնարարուի անգամ մը այս Polycliniqueը դիմել՝ մասնագէտ բժիշկին լուրջ խորհուրդն ստանալու համար:

Հաղորդակցութեան միջոցներ՝ Métro: Place des Fêtes. Autobus: AV. AP. N. Nbis, BC. FB. Tramway 26.

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Սեդրակ Մատիլեան կը փնտռէ ընկ. Մարգուանցի Սանդուխտ Տէօվլէթեանը, որ 1921ին Սամսոնի որբանոցը կը գտնուէր ուրկէ Պոլիս եւ անկէ ալ Ամերիկա անցած ըլլալ կը կարծուի: Տեղեկացնել 4, Passage St. Hippolyte, Paris 13: Կը խնդրուի «Հայրենիք»էն արտատպել:

— Կը փնտռուի ընկ. Էրզրումցի 18 տարեկան Արշալոյս Սուճեան, որ 1924ի Օգոստոսին մօրաքրոջ հետը միասին Քորֆուէն (Յունաստան) Մարսէյլ եկած են, տեղեկացնել Յակոբ Սաֆարեանի Բազար Արարատ, Լը Փուզէն (Արտէշ):

— Կը փնտռուի Փանոս Սարգիսեան Էքպէզցի (Կեավուրտաղ) որուն Փարիզ ըլլալը իմացուած է: Տեղեկացնել Հաճի Եղսաբէթ Թոմաեանի Chez Karayan, ave. Jean Jaurès. Décines. Isère.

Ս. ԷԹԻԷՆՑԻՆԵՐՈՒՆ
ԱԶՔԸ ԼՈ՛ՅՍ
ԲԱՑՈՒԱԾ Է ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԵՐՁԱԿԱՏՈՒՆԸ
վերջին նորաձեւութեամբ կիներու եւ այրերու հագուստներ:
Ձոխ մթերք ընտիր կերպասներու՝ դիւրամատչելի գիներով:
Գօստիւմներ, վերարկուներ 275 ֆր.էն մինչեւ 575 ֆր.:
Կարուձեւը խնամքով եւ տոկուն:
Դիմել ՍԻՄՈՆ ԽԱՉԻԿԵԱՆԻ
20, Rue Michel Servet
Saint Etienne

ԾԱԽՈՒ
ԳԱՄԻՕՆԷԹ ՖՕՐՏ
14 ՁԻՈՒ ՈՒԺՈՎ 500 kil.
եւ ԳՈՐԾԱԾԵԼԻ ԼԱՒ ՎԻՃԱԿԻ ՄԷՋ
Գին 3000 ֆրանք
դիմել անձամբ կամ հեռաձայնով՝
ՇԷՔԷՐԵԱՆ ԿՐԷԿՈՒԱՐԻ
12, Rue Grange-Batelière,
Paris 9, Tél. Provence 67-51

ԲԺ. Ե. ՄԻՆԱՍԵԱՆՑ
ՆԱԽԿԻՆ ԲԺՇԿԱՊԵՏ Կ. ԽԱՉԻ
ԹԻՖԼԻՍԻ ՀԱՅԿ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ
Մասնագէտ՝ ներքին եւ վեներ. հիւանդութեանց
42, Rue des Acacias
Métro: Ternes կամ Etoile
ժամը 4-7 կիրակի օրեր 9-12

ՍԱԿԱՐԱՆ

26 Օգոստոս 1926

ԴՐԱՄՆԵՐ

		Ֆր.	
Սթեռլին,	L. St.	169	50
Տոլար,	Dollar	34	90
Մարք (ոսկի)	Mark	8	25
Թրքական Թղթ.	L. Trq.	19	—
Թրք. ոսկի	» or	140	—
Մէճիտիէ	Médjidié	14	—
Լէվա 100 հատը	Léva	22	—
Տրախմի »	Drachme	40	—
Լիր »	» Lire	115	—
Պելժ. ֆրանք »	Frc. Belge	96	—
Զուից. »	Frc. Suisse	659	—
Լէյ 100 հատը	Ley	19	—
Չերվոնեց	(10 Roubles or)	160	—

ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ

Եգ. Քր. Ֆօնսիէ I	Cr. Fonc. Eg.	4780	—
» II	»	3100	—
» III	»	2900	—
Թուրքի երկթղ.	Lots turcs	140	—

Comptoir Parisien de change et de Crédit
80, Rue Lafayette

Le Gérant : H. TEURNIER

Impr. MASSIS
208bis, Rue Lafayette Paris(10°)

ՅԱՌԱՋ

Խմբագիր ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

"HARATCH,,

JOURNAL ARMÉNIEN PARAISSANT TROIS FOIS PAR SEMAINE

Directeur-Propriétaire: SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction et Administration / Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն) 208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e).

Հեռաձայն՝ Nord 57-82

Մեթրօ.— Louis Blanc կամ Jaurès

ԲԱԺՆԵԳԻՆ	Եռամսեայ	Վեցամսեայ	Տարեկան
Ֆրանսա և գաղութներ	20 ֆր.	38 ֆր.	75 ֆր.
Անգլիա և » Եգիպտոս, Իրան		10 շ.	20 շ.
Ամերիկա	—	3 տ.	5 տ.
Ուրիշ երկիրներ	—	50 ֆր.	100 ֆր.

Հասցէի փոփոխութեան համար 2 ֆր. վճարել անհրաժեշտ է:

ԿԻՐԱԿԻ 29 ՕԳՈՍՏՈՍ 1926

29 AOUT 1926

On reçoit des annonces en français et en arménien.

Բ. ՏԱՐԻ Թիւ 169 — Կը հրատարակուի ԿԻՐԱԿԻ, ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ և ՈՒՐԲԱԹ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԻԹԹԻՀԱՏԱԿԱՆ ԵՐԿՈՒ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԴԷՄՔԵՐՆ ԱԼ ԿԱԽՈՒԵՑԱՆ ԷՆԿԻՒՐԻԻ ՄԷՋ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԵՐԷԿ ԱՐԻՒՆ, ԱՅՍՕՐ ԱՐՑՈՒՆՔ

Առանց աջ-ձախ նայելու, Էնկիւրի փակեց կախաղաններու երկրորդ շարքը, քսանըչորս ժամուան մէջ խեղդկալին յանձնելով Ճավիտ պէյն ու Տօքթ. Նազըմը, ուրիշ երկու Իթթիհատականներու հետ:

Ուրեմն, երկու ամսուան մէջ, Թուրքիա կորսնցուց 19 մեծ ու պզտիկ փառքեր, 13ը Իզմիրի մէջ, մէկը (Գարա Քէմալ) անձնասպան, աւելի ճիշդ՝ սպաննուած ոստիկաններու ձեռքով, մէկը (Ապտիւլ Գատէր) այսօրուան-վաղուան, իսկ չորսը՝ նոր կախուած Էնկիւրիի մէջ:

Մահապարտներէն վեցը նախարարներ էին (Շիւքրի, Ճանպօլատ, Հաֆըզ Մէհմէտ, Գարա Քէմալ, Ճավիտ, Տօքթ. Նազըմ): Միւսները մեծ մասով հին եւ նոր երեսփոխան կամ Իթթիհատի պատասխանատու գործիչներ: Բացի մէկ-երկուքէն, ամէնքն ալ փառքի գագաթնակէտին հասած էին իբրեւ կազմակերպիչներն ու գործադրիչները 1915-16ի հայաջինջ սարսափներուն: Այսպէս կոչուած «Ժէօն Թիւրք»երու առաջին սերունդին կուռքերն էին շատերը, շնորհատուկ Թալէաթէն, Էնվէրէն եւ Պէհաէտտին Շաքիրէն յետոյ: Էնկիւրիի դատավարութեան ատեն, յայտնապէս երեւան ելաւ որ, եթէ անոնք ալ ողջ մնային, ամէնէն առաջ պիտի կախուէին ճիշդ այն օղակներէն որոնց նման հազարաւորներ սարքեցին իրենք, ամբողջ ժողովուրդ մը գլխատելու եւ յետոյ ոչնչացնելու համար: Աւելորդ է յիշել թէ Էնկիւրիի վարիչներն ու դատաւորները նկատի չունէին հայաջինջ կոտորածները, աջ-ձախ մահավճիռներ արձակած ատեն. թէեւ հարուածը կը հանի հատընտիր շքախումբի մը: Անոնք ամէն բանէ առաջ մտատանջուած են ինքնապաշտպանութեան պահանջով: Անոնք հարազատ ժառանգորդներն եւն իթթիհատական աւանդութեանց, և եթէ չխնայեցին իրենց անդրանիկ եղբայրներուն, պատճառը այն չէ որ կ'ուզէին արդարութիւնը գործադրել, այլ որովհետեւ կը վախնան վաղուան համար: Այս պարագան աւելի շեշտուեցաւ Էնկիւրիի մէջ, ուր արդարն ու մեղաւորը — ծանօթ մահափորձին առթիւ — իրար խառնուած են: Կարելի է ըսել թէ մահավճիռները պատրաստուած էին ի յ ա ռ ա ջ ա գ ո ւ ն է, առանց դատական բծախնդրութիւններու: Եւ ատոր համար է որ շատեր ազատեցան, բայց հեռաւոր կապ ունեցողներ կախուեցան, իբրեւ մշտադոյ սպառնալիքներ:

Այսպէս կամ այնպէս, Մ. Քէմալ իր իսկ անձին կամ իշխանութեան սիրոյն մատաղ բրաւ Թուրք սերունդ մը, որ նոյն ձեւով շարժած էր տասնըմէկ տարի առաջ, մեզի հանդէպ: Պետական իմաստութիւնը չէ որ կը խօսի այստեղ, ինչպէս այդ իմաստութիւնը չէր որ ցիրուցան կոտորեց Թուրքիոյ հայ ժողովուրդը, ութսունամեայ ծերունիներէն մինչեւ ծծկեր երախաները: Եւ նո՛յն ձեւով ալ պիտի գործեն վաղուան գալիքները, այսօրուան իշխանաւորներուն հանդէպ: Ճակատագրական է այս ելքը՝ երկրի մը մէջ որ արիւնով շաղախուած է, ուր օրէնք դարձեր է դանակով քերթել ժողովուրդները, ինչպէս եւ իրենց հարազատները:

Հեռագիրը կը տեղեկացնէ թէ Ճավիտ պէյ փղձկեր և լալահառաչ արցունք թափեր է իր պաշտպանողական ճառէն յետոյ, երբ նորէն բանտ կ'առաջնորդուէր, յաջորդ օրը կախուելու համար...: Ի՛նչ փոյթ: Նոյն ձեւով ճառեր կրնային արտասանել Ճավիտ պէյի հայ ընկերները, Զօհրապներն ու Վարդգէսները, երբ Իթթիհատը իր փառքի գագաթնակէտին հասած, դէպի մահ կ'առաջնորդէր հայ ժողովուրդին տաղանդաւոր զաւակները: Անոնց եւ դեռ հազարաւորներու հնարաւորութիւն չտրուեցաւ խօսելու. բայց անոնք ունեցան նայուածք մը որ շատ աւելի սարսռազդեցիկ էր քան մեծ մարդու մը արցունքը: Քիչեր հասկցան այդ խորունկ նայուածքին իմաստը, անծանօթ ճամբաներու վրայ, դահիճներու գիւային քրքիչներուն տակ: Եւ ահա կը հասկնան չհասկցողներն ալ: Ահա կը տեսնեն թէ այդ բոլորը վախճան մը պիտի ունենային,— հոգ չէ թէ ի՛նչ ձեւով: Թուրքը կախուած Թուրքին ձեռքով,— այս արդէն կատարումն է այն անէծքին զոր կ'արտասանէին հայ մամիկները, երբ լեռ ու ձոր կը կտրէին կատղած ոստիկաններու մտրակին տակ, իրենց հարազատներուն չարաչար մահը տեսնելէ յետոյ: Այս՝ անուղղակի, նախախնամական հատուցումն է այն դժոխային անճիտման, որ շատ սուղի նստաւ մեզի, բայց նաեւ մահացու թոյն մը կաթեցուց Թուրքիոյ երակներուն մէջ:

Մեզ չի հետաքրքրեր թէ ո՛րն է անմեղ եւ ո՛րը յանցապարտ: Թուրքիա ինքն իր գլուխը կ'ուտէ առանց արտաքին միջամտութեան, եւ այդ խելագար մոլեգնութեան մէջ, կը կատարէ գործեր որոնք արդար հատուցումներ են:

Շ.

ԸՆԴՀ. ԴԱՏԱԽԱԶԻՆ ՊԱՀԱՆՋԱԳԻՐԸ

Քիչ անդին հրատարակած ենք Էնկիւրիի Անկախութեան Ատեանին տուած մահավճիռները: Այս առթիւ պատրաստուած պահանջագիրը 24 էջէ կը բաղկանար եւ ընթերցումը տեւեց մէկուկէս ժամ: կ'ամփոփենք գլխաւոր մասերը.—

Իզմիրի դատավարութեան ընթացքին բացատրած էի, թէ մահափորձի ամէնէն գործօն ազդակը Իթթիհատի կեդրոնի անդամ և նախկին պարէնաւորման նախարար Գարա Քէմալ պէյն էր: Մանրամասն քննութիւնները հաստատեցին այս պարագան: Յանցանքները երկու մասի կը բաժնուին. վայրկենական եւ տեւական: Ներկայ դատը վերջին դասակարգին կը պատկանի:

Դատավարութեան ընթացքին հասկցուեցաւ, թէ Իթթիհատը, որ երկար ատեն եւ ի գին ամէն բանի իշխանութիւնը իր ձեռքերուն մէջ պահած էր, իր ձեռք բերած քաղցր եւ դառն փորձառութիւններուն վրայ յենելով, որոշեց կարգ մը տնտեսական հաստատութիւններ հիմնել: Իթթիհատը այս որոշումը տուաւ, որովհետեւ տեսաւ որ կարելի չէր բռնելով առաջնորդել իր հետեւորդները. և նկատելով որ դժգոհներուն թիւը կ'աւելնայ, տնտեսական հաստատութիւններ հիմնեց՝ դժգոհները նիւթական շահով իրեն կապելու համար:

Ալի Ինայաթ եւ Քիւչիւք Թալէաթ պէյերու յայտարարութիւններէն յայտնի եղաւ, որ Գարա Քէմալի նախագահութեան տակ մասնաւոր առեւտրական մարմին մը կազմուած էր, որ յաջողեցաւ վակօնի առեւտուր ընելով 233 հազար ոսկի շահիլ. այս դրամը յետոյ յատկացուեցաւ «Միլլի Մահսուլաթ» ընկերութեան կազմութեան: Ամբաստանեալները ըսին թէ, այդ հաստատութիւններու նպատակն էր Թուրքերը առեւտրական ասպարէզին վարժեցնել եւ օգնել Թուրք վաճառականներուն: Դժբախտաբար սակայն, դէպքերը բոլորովին հակառակը կ'ապացուցանեն: Նկատելով որ, երկրին ամէնէն կարեւոր մէկ ջիղը, պարէնաւորումը յանձնուած է ան պատասխանատու եւ «փօլիթիքաճի» վարչութեան մը, կը հետեւի թէ այն ատենուան կառավարութեան պետերը ինչ ըմբռնում ունէին պետական գաղափարի մասին: Այս մասնաւոր ընկերութիւնները ապօրինի մենաշնորհի դրութիւն մը հաստատած են: Ասկէ զատ, անոնք կառավարութեան օժանդակութիւնը ապահոված էին, և արտասահմանի մէջ դեսպաններու միջամտութենէն կ'օգտուէին:

Այս պատճառով է որ Վիեննայի դեսպան Հիւսէյին Հիլմի փաշա բողոքած, բայց անոր բողոքը անհետեւանք մնացած է, Սօֆիայի դեսպան Ֆէթհի պէյ եւս այն ատեն բողոքներ ըրած է: Հակառակ այս բոլորին, անոնք շարունակած են իրենց գործունէութիւնը եւ անխղճութիւնը ունեցած են Աւստրիայէն 4ուկէս դրուշի գնուած շաքարի քաշը Պոլսոյ մէջ 300 դրշ.ի ծախելու:

Ընդհ. դատախազը յետոյ յիշեց թէ, սահմանադրութիւնը բերող յեղափոխական խմբակը երկիրը ի՞նչպէս կառավարած էր մինչեւ զինադադար: Ան բացատրեց թէ, անոնք ինչպէս հսկայ Օսմանեան կայսրութիւնը անծանօթ գերման ծովակալի մը ձեռքը խաղալիք դարձուցին, եւ բացատրեց թէ, ի՞նչպէս իրենց դրպաններնը լեցնելէ յետոյ ղեկավարները փախան, եւ արտասահմանէն շարունակեցին գրգռութիւններ կատարել:

Նէճիպ Ալի պէյ, ըսաւ թէ, վերջին 9 յօդուածէ բաղկացեալ արիւնոտ եւ ցեխոտ ծրագիրը ցոյց կուտայ թէ, անոնք ուզած են կրկին քաղաքական ասպարէզ նետուիլ: Ընդհ. դատախազը ըսելէ յետոյ թէ, անոնց գործունէութիւնը մինչեւ մահափորձը հասաւ, Իւրաքանչիւրին յանցանքին աստիճանը ճշդեց եւ իր պահանջումները ըրաւ:

ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ՊՍԱԿԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

Հոկտեմբեր 4ին պիտի սկսի քաղաքային պսակի գործադրութիւնը Թուրքիոյ մէջ: Արարողութիւնը պիտի կատարուի Թաղապետութիւններու կողմէ, ուր մասնաւոր սենեակներ պիտի յատկացուին:

Ամուսնանալու համար, Թեկնածուները նախ արտօնագիր պիտի առնեն իրենց շրջանի ծերոց ժողովներէն, եւ յետոյ Թաղապետարան պիտի երթան: Թաղապետութիւնը թերթերու մէջ պիտի ծանուցանէ նշանտուքը: Այս հրատարակութենէն յետոյ, Թեկնածուները վկաներով միասին Թաղապետարան պիտի երթան: Հոն պաշտօնեան պիտի հարցնէ իրենց.

— Դուք ամուսնութեան համար դիմած էիք. քննութիւն կատարեցինք եւ հասկցանք որ ամուսնութեան որ եւ է արգելք չկայ: Տակաւին կը պահէ՞ք ամուսնութեան ձեր փափաքը:

Թեկնածուները բնականաբար «այո՛» պիտի ըսեն: Այն ատեն պաշտօնեան պիտի աւելցնէ.

— Ուրեմն յանուն օրէնքի կը կատարեմ ձեր պսակը...:

Յետոյ պիտի բանայ ամուսնութեան տետրակը, ուր ամուսնացողները եւ վկաները պիտի ստորագրեն: Այս գործողութենէն վերջը, պաշտօնեան պիտի ստորագրէ վկայական մը եւ պիտի յանձնէ ամուսնացողներուն:

Այս ձեւով, 15 վայրկեանի մէջ պիտի վերջանայ պսակի արարողութիւնը:

Անոնք որ դրամօժիտ եւ ուրիշ պայմաններ կ'ուզեն, պէտք է նախապէս դիմեն նոտարութեանց եւ հարկ եղած գործողութիւնը կատարել տան:

ԹՈՒՐՔԵՐԸ փակած են Պոլսոյ ամերիկեան մանկարանը: Այս հաստատութիւնը բացուած էր չորս տարի առաջ Ծովակալ Պրիսթօլի հովանաւորութեամբ եւ կ'ընդունէր միայն Թուրք երախաներ, թիւով 25:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՃԱՎԻՏ ԵՒ ՏՕՔԹ. ՆԱԶԸՄ ԿԱԽՈՒԵՑԱՆ ՈՒՐԻՇ ԵՐԿՈՒ ԻԹԹԻՀԱՏԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՀԵՏ

ՆԱԽԿԻՆ ԵԼՄՏԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԸ ԿՈՒԼԱՅ

Չորեքշաբթի, 25 Օգոստոս, Էնկիւրիի անկախութեան Դատարանը լսելէ վերջ, ընդհ. դատախազ Նէճիպ Ալի պէյը, մահուան դատապարտեց հայկական ջարդերու յայտնի կազմակերպիչ Տօքթ. Նազըմը, նախկին ելմտական նախարար Ճավիտ պէյը, Արտահանի նախկին երեսփոխան Հիլմի եւ Իթթիհատի նախկին պատասխանատու քարտուղար Նայիլ պէյը: Զորոն ալ Էնկիւրիի մէջ կախուեցան Հինգշաբթիէն Ուրբաթ լուսնալիք գիշերը:

∴ «Թան»ի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ Ճավիտ պէյ անձամբ պաշտպանեց ինքզինքը և ըսաւ թէ ինք որ և է պատասխանատուութիւն չունի Թուրքիոյ պատերազմի մտնելուն մէջ: Ինք ձեռքէն եկածը ըրաւ այդ աղէտէն ազատելու համար երկիրը. Դաշնակիցներու դեսպաններէն խնդրեց որ Թուրքիոյ մէջ գտնուող խաղաղասէրներուն ուժ տան եւ անոնցմէ հաւաքական ապահովութիւն ստացաւ թէ Թուրքիոյ հողային ամբողջութիւնը պիտի պահպանուի: Պատասխանելով ընդհ. դատախազի այն ամբաստանութեան թէ Իթթիհատի վարիչները պատերազմի ընթացքին գեղծ, շուայտ ու շռայլ կեանք մը վարած են, Ճավիտ պէյ յայտարարեց թէ իր պարկեշտութիւնն ու մաքուր կեանքը բոլորին ծանօթ են, և թէ հակառակ ձեռքէն միլիոնաւոր ոսկիներ անցած ըլլալուն, այսօր խրճիթ մը անգամ չունի: Յետոյ իր ելմտական ասպարէզի մէջ կատարած ծառայութիւնները յիշեց եւ չքաշուեցաւ ինքզինքը փառաւորելէ՝ Գերմանիոյ մէջ կնքած փոխառութեան մը առթիւ, աւելցնելով. «Բոլորը այնպէս համոզուած էին թէ, այդ փոխառութիւնը չպիտի յաջողի: Մինակս ստիպուեցայ կռուիլ աշխարհի ամէնէն անոելի ուժին՝ Ֆրանսայի ելմտական շրջանակներուն դէմ: Անտրէ Թարտիէօի նման մարդ մը կ'ըսէր այն ատեն. «Եթէ Ճավիտ ընդունէր Ֆրանսայի առաջարկները, պիտի կրնար ճակատաբաց ներկայանալ Խորհրդարանին առջեւ»: Մինչ, ես ինքս մտածեցի որ Ֆրանսայի պայմանները ընդունող մարդ մը դժոխքի արժանի է:»

Ճավիտ պէյ յետոյ բացատրեց թէ ինք փափաքեցաւ Անատօլուի Միլլի ուժերուն միանալ, սակայն Էնկիւրիի ներկայացուցիչը մերժեց: Վերջացնելով, Ճավիտ յայտնեց թէ բացարձակապէս որ և է տեղեկութիւն չունէր Իզմիրի մահափորձին մասին եւ դաւադիրներուն հետ ո՛չ մէկ յարաբերութիւն ունեցած է:

Երբ մահավճիռը կարդացուելէ վերջ, կրկին բանտ կը տարուէր, Ճավիտ սկսաւ բարձրաձայն լալ:

Դատարանը մշտնջենական բերդարգելութեան դատապարտեց նախկին վարչապետ Րէուֆ (փախստական), Իզմիրի նախկին կուսակալ Րահմի (փախստական), Ալի Ինայաթ, Վէհպի, Հիւսնի, Էտհէմ Պէյերը և Համտի Պապան:

Դատարանը որոշեց նաև գրաւել Իթթիհատի բոլոր դրամներն ու գոյքերը, նկատելով որ կատարուած «Վագֆ»ի գործողութիւնները ապօրինի են: Քաղաքական նպատակով կազմուած ընկերութիւններու գոյքերը եւս պիտի գրաւուին:

«Լօթիւս»ի նաւաստիները կ'ըմբոստանան

Հակառակ ֆրանս. իշխանութեանց կողմէ կատարուած դիմումներուն, Թուրքիա ազատ արձակած չըլլալով «Լօթիւս»ի նաւապետներէն տեղակալ Տըմօնը, յիշեալ շոգենաւի նաւաստիները մերժեցին Մարսիլիայէն ճամբայ ելլել: Շոգենաւային ընկերութեան եւ արհեստակցական միութեանց միջեւ բանակցութիւններ կատարուեցան եւ ամէն հաւաստիք տրուեցաւ նաւազներուն թէ Իզմիր եւ Պոլիս հանդիպած ատեն, տեղւոյն ֆրանս. հիւպատոսները շոգենաւ պիտի այցելեն եւ հոն պիտի մնան մինչեւ մեկնիլը: Նաւազները պնդեցին որ բան մտիկ չեն ըներ, մինչեւ որ իրենց տեղակալը ազատ չարձակուի: Ասոր վրայ ուրբաթ առաւօտ «Լօթիւս» Մարսիլիոյ նաւահանգիստին մէջ ապագինուեցաւ: Շոգենաւին 600 ճամբորդները Պոլիս, Եգիպտոս եւ Սուրիա մեկնող ուրիշ շոգենաւեր փոխադրուեցան:

«Էքօ տը Փարի» կը գրէ թէ ֆրանս. կառավարութիւնը «Լօթիւս»ի խնդրին մէջ շատ թոյլ վարուեցաւ եւ մէկ կողմէ բանտարկողներուն, միւս կողմէ բանտարկեալին ազատութիւնը պահանջողներուն ցոյց տուաւ թէ Ֆրանսա ո՛րքան տկար է իր արտաքին քաղաքականութեան մէջ: Նոյն թերթը կ'ըսէ թէ երբ դեսպան Ալպէր Սառօ Ներքին նախարար անուանուեցաւ իր տեղ նոր դեսպան չնշանակուեցաւ եւ ամէն բան ձգուեցաւ

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄԸ

(ԸՆԿ. ԴԵՓՈՒՏԱՏ Վ. ՎԱՀՐԱՄԵԱՆԻ ԱՌԹԻՎ)

Ընկ. Վահրամեան, ինչպէ՞ս կը գնահատէք Հայկական Խորհրդարանի ներկայ նստաշրջանի աշխատանքները։

— Ինչպէս գիտէք, Հայկական Խորհրդարանի ներկայ նստաշրջանը գումարուեցաւ Հոկտեմբեր ամսուն։ Ան կը գտնուի իր աշխատանքներուն կէսին մէջ։ Ուստի դժուար է ներկայ փուլին մասին խօսիլ։ Կրնամ միայն ընդհանուր գիծերով ներկայացնել նստաշրջանի աշխատանքները։

Ինչպէ՞ս կը գնահատէք Խորհրդարանի ներկայ կազմը։

— Խորհրդարանի ներկայ կազմը ընտրուած է 1946 թուականի Յունուարին։ Ան կը ներկայացնէ հայ ժողովուրդի ամբողջ ուժերը։ Խորհրդարանի մէջ ներկայացուած են Հայաստանի բոլոր կուսակցութիւնները, ինչպէս նաեւ անկուսակցական մեծ թիւով ներկայացուցիչներ։ Խորհրդարանի կազմին մէջ կան նաեւ ներկայացուցիչներ Հայաստանի Հանրապետութեան Կոմունիստական Կուսակցութեան Կեդրոնական Կոմիտէի, Հայաստանի Հանրապետութեան Գերագոյն Խորհուրդի, Հայաստանի Հանրապետութեան Կառավարութեան, Հայաստանի Հանրապետութեան Գիտութիւններու Ակադեմիայի, Հայաստանի Հանրապետութեան Գրողներու Միութեան, Հայաստանի Հանրապետութեան Գիտական եւ Գեղարուեստական Ինտելիգենցիայի, Հայաստանի Հանրապետութեան Արհեստակցական Միութիւններու Խորհուրդի, Հայաստանի Հանրապետութեան Կոլտնտեսական Գիւղացիութեան, Հայաստանի Հանրապետութեան Կոմսոմոլի, Հայաստանի Հանրապետութեան Կոոպերատիւներու Միութեան, Հայաստանի Հանրապետութեան Կանանց Կոմիտէի, Հայաստանի Հանրապետութեան Ֆիզիքական Դաստիարակութեան եւ Սպորտի Կոմիտէի, Հայաստանի Հանրապետութեան Ռազմական Կոմիսարներու, Հայաստանի Հանրապետութեան Ներքին Գործերու Նախարարի, Հայաստանի Հանրապետութեան Պետական Անվտանգութեան Նախարարի, Հայաստանի Հանրապետութեան Արտաքին Գործերու Նախարարի, Հայաստանի Հանրապետութեան Պետական Ապահովագրութեան Նախարարի, Հայաստանի Հանրապետութեան Պետական Վերահսկողութեան Նախարարի, Հայաստանի Հանրապետութեան Պետական Ներդրումներու Նախարարի, Հայաստանի Հանրապետութեան Պետական Նիւթական Պահեստներու Նախարարի, Հայաստանի Հանրապետութեան Պետական Ռեզերվներու Նախարարի, Հայաստանի Հանրապետութեան Պետական Տնտեսական Կապերու Նախարարի, Հայաստանի Հանրապետութեան Պետական Տնտեսական Հաշուառման Նախարարի, Հայաստանի Հանրապետութեան Պետական Տնտեսական Պլանաւորման Նախարարի, Հայաստանի Հանրապետութեան Պետական Տնտեսական Վերլուծութեան Նախարարի, Հայաստանի Հանրապետութեան Պետական Տնտեսական Զարգացման Նախարարի, Հայաստանի Հանրապետութեան Պետական Տնտեսական Ռազմավարութեան Նախարարի, Հայաստանի Հանրապետութեան Պետական Տնտեսական Քաղաքականութեան Նախարարի, Հայաստանի Հանրապետութեան Պետական Տնտեսական Ռազմավարական Նախարարի, Հայաստանի Հանրապետութեան Պետական Տնտեսական Ռազմավարական Պլանաւորման Նախարարի, Հայաստանի Հանրապետութեան Պետական Տնտեսական Ռազմավարական Վերլուծութեան Նախարարի, Հայաստանի Հանրապետութեան Պետական Տնտեսական Ռազմավարական Զարգացման Նախարարի, Հայաստանի Հանրապետութեան Պետական Տնտեսական Ռազմավարական Քաղաքականութեան Նախարարի, Հայաստանի Հանրապետութեան Պետական Տնտեսական Ռազմավարական Ռազմավարութեան

ՕՐԱԿԱՆ ՈՒԺԵՐՈ

Ընկերներ, ես ձեզ ասելիք չունեմ։ Ես ուզում եմ միայն ասել, որ ես ձեզ հետ եմ։ Ես ձեզ հետ եմ, որովհետև ես ձեզ հետ եղել եմ միշտ։ Ես ձեզ հետ եղել եմ այն ժամանակ, երբ ձեզ ոչ ոք չէր ուզում։ Ես ձեզ հետ եղել եմ այն ժամանակ, երբ ձեզ ոչ ոք չէր ճանաչում։ Ես ձեզ հետ եղել եմ այն ժամանակ, երբ ձեզ ոչ ոք չէր հավատում։ Ես ձեզ հետ եղել եմ այն ժամանակ, երբ ձեզ ոչ ոք չէր սիրում։ Ես ձեզ հետ եղել եմ այն ժամանակ, երբ ձեզ ոչ ոք չէր ընդունում։ Ես ձեզ հետ եղել եմ այն ժամանակ, երբ ձեզ ոչ ոք չէր հասկանում։ Ես ձեզ հետ եղել եմ այն ժամանակ, երբ ձեզ ոչ ոք չէր ուզում։

Ես ձեզ հետ եղել եմ այն ժամանակ, երբ ձեզ ոչ ոք չէր ուզում, որովհետև ես ձեզ հետ եղել եմ միշտ

գործակատարի մը, որ «աւելի ընդունակ է նախարարական նախասենեակներու էնթրիկներուն քան ազգային շահի ազդու պաշտպանութեան»: Նախարարական խորհուրդը զբաղեցաւ այս խնդրով եւ միաձայնութեամբ որոշեց աւելի խիստ ազդարարութիւններ ընել էնկիւրիի կառավարութեան:

∴ Հանրօգուտ շինութեանց նախարար Պ. Մնտրէ Թարտիէօ յայտնեց թէ կարելի չէ այս վիճակին հանդուրժել և թոյլ տալ որ Թուրքերը ապզելք ըլլան արեւելքի ֆրանս. առեւտուրին: Արտաքին նախարար Պ. Պոիան ալ բսաւ թէ ստիպողաբար փարիզ կանչել տուած է Թուրք դեսպան Ֆէթհի պէյը, որ օդափոխութեան գացած է, այս խնդրին մասին զինքը տեսնելու համար:

Յունական նոր դահլիճը

Հինգշաբթի օր ժամը 5ին յունական նոր դահլիճը ներկայացաւ Հանրապետութեան նախագահ ծովակալ Քօնտուրիոթիսի եւ պաշտօնական երդումը կատարեց: Նոր դահլիճին մէջ զօր. Քօնտիլիս կը ստանձնէ վարչապետութիւնը և ծովային ու պատերազմ. նախարարութիւնները, էնկիւրիի դեսպան Պ. Արկիրօփուլոս արտաքին նախարարութիւնը, Տօքթոր Փափաս անուանուած է գաղթականներու օժանդակ եւ կրթական նախարար: Կան ուրիշ մէկ քանի փրօֆէսօրներ:

Քաղաքական բոլոր կուսակցութեանց պետերը յայտնեցին թէ ուժ պիտի տան նոր դահլիճին: Հանրային կարծիքը գոհունակութեամբ ողջունեց նոր դահլիճին կազմութիւնը, մանաւանդ որ զինուորականները դուրս ձգուած են անկէ եւ ծանօթ մտաւորականներ առնուած են: Երեսփոխանական ընտրութիւնները պիտի կատարուին Հոկտ 24ին:

∴ Կարգ մը թերթեր կը շարունակեն գրել թէ Սելանիկի կողմերը Քանկալօսի կուսակից զինուորները ըմբոստացած են և Քօնտիլիսի կողմակիցներուն հետ կը կռուին. նաւատորմը կ'օժանդակէ այս վերջիններուն:

Սուրիոյ նոր մարզպանը

Նախարարական Խորհուրդը իր վերջին նիստին մէջ Պ. Հանրի տը Ժուվընէլի տեղ Սուրիոյ մարզպան նշանակեց արտաքին նախարարութեան Ափրիկէի եւ Մերձաւոր Արեւելքի Գրասենեակի փոխ-տնօրէն Պ. Հանրի Փոնսօն: Նոր մարզպանը ծնած է 1877ին եւ հիւպատոսական ու դիւանագիտական պաշտօններ վարած է է Մայրագոյն Արեւելքի, Պալքաններու եւ Ափրիկէի մէջ: 1924էն ի վեր արտաքին նախարարութեան մէջ կը պաշտօնավարէ: Վերջին անգամ Րիֆցիներու հետ հաշտութեան պատուիրակ էր:

∴ Սուլթան էլ Աթրաշ արաբ ժողովուրդին ուղղուած նոր յայտարարութեամբ մը զէնքի տակ կը կանչէ 20-60 տարեկանները: Այս կոչը հետեւանք չունեցաւ եւ Սուլթան էլ Աթրաշի շուրջ մնացած են միայն հարիւր հեծեալներ:

Ռուսական տագնապը

Ռուս համայնավար կուսակցութեան կեդր. կոմիտէն որոշեց Հոկտ. 15ին Մոսկուայի մէջ սովորական խորհրդաժողովի մը հրաւիրել Խորհրդային Միութեան բոլոր պատուիրակները, միջազգային քաղաքական եւ տնտեսական խնդիրներ քննելու համար:

Միւս կողմէ Լենտոնէն կը հեռագրեն թէ մասնաւոր յանձնաժողով մը կազմուած է Սթալինի հրամանով, արտաքին առեւտուրի մենաշնորհը չնչելու եւ այս առթիւ նոր կարգադրութիւններ ընելու համար:

Յանձնաժողովը հրամանագիր մը պիտի հրատարակէ ճըշդելով մասնաւոր առեւտուրը Ռուսիոյ եւ արտասահմանի միջեւ: Զեկան ձերբակալեց Մոսկուայի Առեւտրական Սակարանի վարիչներուն մեծ մասը, գլուխն ըլլալով նախագահը, Լազոտէնքը: Տիկին Զինովիէվ արձակուեցաւ Փեթրօկրատի կրթական տեսչուհիի պաշտօնէն:

Ռուսիա եւ Լեհաստան կը հաշտուին

Պաշտօնական զեկոյցի մը համաձայն, Լեհաստանի արտաքին նախարարը Մոսկուա պիտի երթայ աշնան, փոխադարձ ապահովութեան դաշնագիր մը ստորագրելու համար: Այս ծրագիրը առաջարկուած է Վարշաւայի ռուսական դեսպանին կողմէ եւ կը տրամադրէ փոխադարձաբար գգուշանալ ամէն յարձակողական արարքէ եւ չէզոքութիւն պահել, եթէ երրորդ պետութիւն մը յարձակի կողմերէն մէկուն վրայ, չմասնակցիլ որ եւ է քաղաքական համաձայնութեան որ ուղղուած է կողմերէն մէկուն դէմ եւլլն.:

Վարչական իսնդրութիւններ

Կառավարութիւնը սկսաւ ուսումնասիրել վարչական խնայողութեանց խնդիրը: Ներքին նախարար Պ. Սառօ պիտի առաջարկէ ջնջել հարիւր փոխ-կառավարչութիւններ, նոյնքան նախնական դատարաններ և բանտեր: Միւս նախարարութիւններն ալ կրճատման ծրագիրներ պատրաստած են: Արձակուածները ուրիշ պաշտօնի պիտի կոչուին, բայց մեռած կամ հանգստեան կոչուած առեն, յաջորդ չպիտի նշանակուի: Կը խորհուի նաեւ շատ մը պաշտօնեաներ հանգստեան կոչել ժամանակէն առաջ:

Այս Սօֆիան վտանգի տակ ?

Պոլսէն կը գրեն թէ Այա-Սօֆիայի մզկիթը, որ շինուած է 1400 տարի առաջ, Յուստինիանոս կայսեր կողմէ և Բիւզանդական արուեստի ամէնէն յատկանշական յիշատակարաններէն մէկը կը համարուի, փլչելու վտանգին տակ է: Այժմ քանւորներ կ'աշխատին նորոգելու համար կամարը: Այս առթիւ երեւան կ'ելլեն քրիստոնէական նկարներ:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 2էն սկսեալ հացին քիլօն 2 ֆր. 60ի պիտի բարձրանայ:

ԱՊՏԻԼ ԲԷՐԻՄ և իր կիներն ու հետեւորդները, ընդամէնը 24 հոգի, Ճէյէն ճամբայ հանուեցան դէպի իրենց աքսորավայրը:

ԹՈՒՐԲԵՒՊՈՒԼԿԱՐ ժամանակաւոր առեւտրական համաձայնագիր մը ստորագրուեցաւ Թէվֆիք Րիւշտի պէյի եւ պուլկար պատուիրակ Տօպրէֆի միջեւ:

ՄԱՔՐՈՒՀԻ ՊԻԶԻՐՃԵԱՆ
ԵՒ
ԹԱԳՈՒՀԻ ԽԱՉԻԿԵԱՆ
ՆՇԱՆՈՒԱԾ

Մարսիլիա — Օգոստոս 1926

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԴԱՇՏԱՅԻՆ ՉՓՕՄԱՆԻ Հ. Յ. Դ. «Արմէն-Գարօ» խումբին 2րդ տարեդարձին առթիւ այսօր Կիրակի 29 Օգոստոս, St. Cloud-ի պարտէզին մէջ:

Կը հրաւիրուին բոլոր ընկերները: Առնել Փօրթ Մայո Քլուէն թիւ 2 եւ Փօրթ տ'Օթէօյլէն թիւ 25 թրամուէյները: Ժամը 1—2 ընկերներ պիտի սպասեն, առաջնորդելու համար:

Հ. Յ. Դ. «Խաժակ» խումբի ժողովը յառաջիկայ Ուրբաթ 4 Սեպտ. 5, Rue de Londres.

Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի «Ռոստոմ» խումբի ժողովը յառաջիկայ Չորեքշաբթի երեկոյ, ժամը 8.30ին ձանօթ հաւաքատեղին:

ԱՆԿԻՒՆԻ և Շրջականերու բարեկամական միութեան երկրորդ ընտանեկան հաւաքոյթը տեղի պիտի ունենայ 1 Սեպտ.ին Չորեքշաբթի երեկոյ, ժամը 9ին, Pavillon du Lac, Grand Rue d'Enghien. *Պարերը կը շարունակուին մինչեւ կէս գիշեր:*

Հ. Մ. Ը. Մ.ի ԱԹԼԷԹՆԵՐ!!! ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ!!! ՏԱՐԵԿԱՆ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐՈՒՆ

4×100 դրօշարշաւ՝ մասնակիցներու միջեւ:

վազք.— 100, 200, 400, 800, 1500 եւ 3000 մեդր:

*Գունդ նետել Նիզակ, կակաւռակ, ըմբշամարտ, ըմբշամարտ, ըմբշամարտ